

Tid: kl. 08:00-17:00

Plats: OSD (fd Folkets Hus)

Ordförande

Ledamöter

Margareta Winberg (S)
Ann-Marie Johansson (S)
Bengt Bergqvist (S)
Anders Frimert (S)
Jenny Sellsve (S)
Robert Uitto (S)
Kristina Holm (S)
Anton Hammar (S)
Karin Näsmark (S)
David Adervall (S)
Martine Eng (S)
Thomas Hägg (S)
Britt Carlsson (S)
Abbas Khanahmadi (S)
Cathrine Blomqvist (S)
Tahar Khalfallah (S)
Maria Nerpin (S)
Jörgen Persson (S)
Elin Lemon (C)
Eva Hellstrand (C)
Mats Gärd (C)
Andreas Karlsson (C)
Cristine Persson (C)
Thomas Andersson (C)
Marie-Louise Oscarsson (C)
Jörgen Larsson (C)
Håkan Larsson (C)
Britt-Inger Roos (C)
Gunnar Nilsson (C)
Elise Ryder Wikén (M)
Jan-Olof Andersson (M)
Robert Hamberg (M)
Amanda Jonsson (M)
Lise Hjemgaard-Svensson (M)
Veronica Eklund (M)
Margareta Gladh (M)

Linus Kimselius (M)
Elin Hoffner (V)
Marie Svensson (V)
Sonny Hoffman (V)
Catarina Antán (V)
Jörgen Blom (V)
Peter Johansson (SD)
Anette Rangdag (SD)
Ronny Karlsson (SD)
Bengt-Åke Arendolf (SD)
Alexandra Boije af Gennäs (SD)
Lars-Erik Olofsson (KD)
Linnéa Haggren (KD)
Margareta Mahmoud Persson (KD)
Stefan Nilsson (KD)
Lennart Ledin (L)
Eva-Britt Boij (L)
Karin Thomasson (MP)
Anton Nordqvist (MP)

Ersättare

Maria Jakobsson (S)
Niklas Rhodin (S)
Ella Wallberg (S)
Christer Nordqvist (S)
Marie Olofsson (S)
André Norlén (S)
Gudrun Olsson (S)
Roger Östlund (S)
Maud Fortuna (S)
Leif D Sivertsson (S)
Diana Lindström (S)
Kent Wassdahl (S)
Carina Fröberg (S)
Leif Persson (S)
Anitha Olofsson (S)
Christina Westberg (S)
Crister Leandersson (S)
Gabrielle Carlsson (S)
Mari Eriksson (C)
Johannes Andersson (C)
Bogna Wojtkiewicz Adolfsson (C)
Olle Christmansson (C)
Ghulam Mustafa (C)
Annakarin Olsson (C)

Tom Silverklo (C)
Olivia Widholm (C)
Daniel Danielsson (C)
Linn Aldén (C)
Mathias Friman (C)
Karin Ekblom (M)
Pär Jönsson (M)
Pontus Nissblad (M)
Joackim Ekroth (M)
Knut Richardsson (M)
Elisabet Sjöström (M)
Lars-Olof Mattsson (M)
Catarina Espmark (M)
Svante Freij (V)
Helena Åsadotter Nord (V)
Bo Danielsson (V)
Alf Lundin (V)
Kerstin Sjöberg (V)
Marcus Danielsson (SD)
Veronica Berglund (SD)
Stefan Sundberg (SD)
Ulla Vikander (SD)
Sune Sjöström (SD)
Karl-Erik Lundin (KD)
Andrea Hedenborg (KD)
Lena Persson (KD)
Rasmus Ericsson (KD)
Kia Carlsson (L)
Mats E Nilsson (L)
Barbro Zetterlund (L)
Kerstin Hylén (MP)
Anders Vikström Aloandersson (MP)
Jenny Persson (MP)

Övriga

1. Program för regionfullmäktige 20 november 2018

Beslutsunderlag

- Program för regionfullmäktige 20 november 2018

2. Sammanträdet öppnas, upprop

Thomas Hägg (S),
ålderspresident 08:00

3. Val av två justerare och tid för justering
Justeringsdag onsdag den 28 november kl. 10.00

Thomas Hägg (S)

4. Fastställande av föredragningslistan

Thomas Hägg (S)

Ärendebeskrivning

Enligt regionfullmäktiges arbetsordning har tillkännagivande om sammanträdet och föredragningslista över de ärenden som ska behandlas vid sammanträdet meddelats på regionens anslagstavla och gjorts tillgängliga för ledamöter och ersättare.

Förslag till beslut

Preliminär föredragningslista fastställs som slutlig föredragningslista.

5. Meddelanden om nya ledamöter och ersättare i
regionfullmäktige 2018 (RS/35/2018)

Thomas Hägg (S)

Ärendebeskrivning

1. Stephen Jerand (KD) avsäger sig den 15 oktober 2018 uppdraget som ledamot i regionfullmäktige.

Länsstyrelsen meddelar i protokoll den 26 oktober 2018 att Linnéa Haggren utses till ledamot i Stephen Jerands (KD) ställe, samt att Rasmus Ericsson (KD) utses till ersättare i Linnéa Haggrens (KD) ställe.

2. Börje Lundin (V) avsäger sig den 15 oktober 2018 uppdraget som ersättare i regionfullmäktige.

Länsstyrelsen meddelar i protokoll den 26 oktober 2018 att Kerstin Sjöberg (V) utses till ersättare i Börje Lundins (V) ställe.

Förslag till beslut

Meddelande om nya ledamöter och ersättare i regionfullmäktige noteras till protokollet.

Expedieras till

Politiska sekreterare

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse - Meddelanden om nya ledamöter och ersättare i regionfullmäktige 2018
6. Valärende Regionens revisorer: Val av 8 revisorer, en för varje parti, varav en ordförande och en vice ordförande för tiden fr.o.m. 2019-01-01 - 2022-12-31
 7. Valärende Regionfullmäktiges presidium: Val av ordförande, 1:e vice ordförande och 2:e vice ordförande i regionfullmäktige för tiden t.o.m. 2022-10-14
 8. Valärende Valberedning: Val av 8 ledamöter, en för varje parti, varav en ordförande och en vice ordförande, samt 8 ersättare för tiden t.o.m. 2022-10-14
 9. Interimistiskt arbetsutskott för NRF fr om 1 januari 2019 (RS/1744/2018) Ann-Marie Johansson (S)

Ärendebeskrivning

Den nyvalda förbundsdirectionen för Norrlandstingens regionförbund, NRF, sammanträder första gången den 28 mars 2019. De utser då vilka ledamöter som ska sitta i arbetsutskottet. Landstingen/regionerna behöver dessförinnan utse ledamöter till ett interimistiskt arbetsutskott som kan bereda ärenden till förbundsdirectionen. NRF vill att landstingen/regionerna senast den 1 november anmäler vem som ska företräda dem.

Region Jämtland Härjedalen utser ledamöter till styrelsen och nämnderna samt till NRF vid regionfullmäktiges sammanträde 11 december. Eftersom den politiska majoriteten ännu inte är klar föreslås att styrelsen utser regionstyrelsens kommande ordförande till ledamot i det interimistiska arbetsutskottet. Region Jämtland Härjedalens oppositionsråd är redan utsedd av NRF enligt rullande ansvar.

Det interimistiska arbetsutskottet tjänstgör från och med 1 januari 2019 till dess att det permanenta arbetsutskottet utses.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

Till ledamot i Norrlandstingens regionförbunds interimistiska arbetsutskott utses

regionstyrelsens kommande ordförande. Namnet meddelas senast efter fullmäktiges sammanträde 11 december.

Expedieras till
NRFs kansli
Planeringschef

Beslutsunderlag

- §254 Regionstyrelsen Interimistiskt arbetsutskott för NRF fr om 1 januari 2019
- Protokollsutdrag från Förbundsdirektionen 2018-09-19 § 68 Interimistiskt arbetsutskott fr om 1 januari 2019

10. Fullmäktiges presidiums information (RS/213/2018)

11. Fördelning av inkomna motioner och medborgarförslag (RS/11/2018)

Ärendebeskrivning

1. Motion från David Adervall (S) om ett rökfritt län (RS/2024/2018) har fördelats till regionstyrelsen och ska besvaras senast vid regionfullmäktiges sammanträde 16-17 april 2019.

Förslag till beslut

Fördelning av inkomna motioner och medborgarförslag godkänns.

Beslutsunderlag

- Fördelning av inkomna motioner och medborgarförslag
- Motion från David Adervall (S) om ett rökfritt län

12. Introduktion till förtroendemannautbildning och praktiska frågor

Beslutsunderlag

- Utbildning för förtroendevalda inför mandatperioden 2019-2022

13. Allmänhetens frågestund 2018 (RS/8/2018) 13:00

Ärendebeskrivning

Vid varje fullmäktigesammanträde har allmänheten möjlighet att ställa frågor till antingen en namngiven fullmäktigeledamot eller ett visst parti. Frågorna ska vara skriftliga och undertecknade av frågeställaren. Frågorna ska lämnas in minst en dag före sammanträdet och besvaras vid en särskild angiven punkt under sammanträdet. Respektive fullmäktigeledamot eller parti ansvarar för att den som ställt frågan och övriga partier i fullmäktige får skriftliga svar vid eller efter sammanträdet.

14. Svar på medborgarförslag om parkeringsplatser för Bengt Bergqvist (S) personal vid Östersunds sjukhus (RS/928/2018)

Ärendebeskrivning

Det har inkommit ett medborgarförslag om parkeringsplatser för personal vid Östersunds sjukhus. Förslagsställaren anger att parkeringssituationen vid Östersunds sjukhus är i det närmaste ohållbar. Förslagsställaren föreslår att Region Jämtland Härjedalen går in och betalar halva kostnaden för ett månadskort för de i personalen som väljer att resa kollektivt. Region Jämtland Härjedalen föreslås också erbjuda ”privata” parkeringsplatser för den personal som inte kan åka kollektivt.

Region Jämtland Härjedalen är medveten om den rådande parkeringssituationen vid Östersunds sjukhus. En arbetsgivare har inga skyldighet att tillhandahålla parkeringsplatser till sina medarbetare och hur de anställda tar sig till och från arbetet ligger egentligen inte inom arbetsgivarens ansvar. För att underlätta arbetspendling med egen bil tillhandahåller Region Jämtland Härjedalen personalparkeringsplatser i mån av tillgång och fler parkeringskort än faktiska platser säljs då parkeringsplatserna är tänkt att nyttjas optimalt. Det är därför inte aktuellt att ge medarbetare möjlighet att hyra en egen parkeringsplats. Möjligheten att subventionera cykel har utretts men visat sig icke fördelaktigt för Regionens medarbetare.

En rad åtgärder har dessutom vidtagits för att få Regionens medarbetare att använda alternativa transportmedel vid arbetspendling med syfte att skapa parkeringsutrymme för de medarbetare som måste använda bilen för arbetspendling. Effekterna av dessa åtgärder är svåra att påvisa. Medborgarförslaget bör, med hänvisning till ovanstående, avslås.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

Medborgarförslaget avslås.

Expedieras till

Förslagsställaren
Fastighetschef

Beslutsunderlag

- §272 Regionstyrelsen Svar på medborgarförslag om parkeringsplatser för personal vid Östersunds sjukhus
- Svar på medborgarförslag om parkeringsplatser för personal vid Östersunds sjukhus
- Medborgarförslag om parkeringsplatser för personal vid Östersunds sjukhus (utan personuppgifter)

15. Fullmäktiges frågestund 2018 (RS/9/2018)

Ärendebeskrivning

Vid varje fullmäktigesammanträde har ledamöter och tjänstgörande ersättare tillfälle att ställa frågor i dagsaktuella ämnen som berör regionens verksamhet eller roll i samhället till någon ledamot i regionstyrelsen. Frågorna ska vara korta och muntliga liksom svaren. Frågor och svar begränsas till två minuter vardera. En följdfråga får ställas och besvaras. Frågestunden får vara högst 30 minuter vid varje sammanträde.

16. Regionstyrelsens rapport till regionfullmäktige 2018 Ann-Marie Johansson (S)

(RS/6/2018)

17. Nämndernas och revisionens rapporter till regionfullmäktige 2018 (RS/7/2018)

Ärendebeskrivning

Regionala utvecklingsnämnden

Vårdvalsnämnden

Gemensamma nämnden för samverkan

Gemensamma nämnden för upphandling

Patientnämnden

Revisorerna

18. Budgetframställan för Patientnämndens verksamhet 2019 (RS/1702/2018)

Margareta Winberg (S)

Ärendebeskrivning

Patientnämnden i Region Jämtland Härjedalen har lämnat en preliminär budgetframställan för patientnämndens verksamhet för 2019. Slutlig framställan fastställs vid nämndens sammanträde den 15 november.

Patientnämnden i Jämtlands län bedriver en lagstadgad verksamhet utifrån lag om patientnämndsverksamhet och det reglemente som fastställts av regionfullmäktige. En av patientnämndens huvuduppgifter är att stödja och hjälpa enskilda patienter och närstående när det uppstått problem i vården. Patientnämnden ska tillvarata synpunkter från patienter och anhöriga och med dessa som grund bidra till en hög patientsäkerhet och kvalitetsutveckling i vården. Detta uppnås genom att arbeta rådgivande och med ett opartiskt förhållningssätt samt genom att informera om verksamheten till allmänheten, hälso- och sjukvårdspersonal och andra berörda, genom att återrapportera patientärenden till vården, samt genom formella och informella kontakter med vården.

Patientnämndens andra huvuduppgift är att tillgodose tvångsvårdade patienters lagstadgade rätt att få en stödperson. Stödpersoner utses till patienter som tvångsvårdas inom psykiatri eller som isoleras enligt smittskyddslagen. Stödpersonersättningen är uppdelat i två delar; arvode och omkostnadsersättning. Fr.o.m. 2016 redovisas även arbetsgivaravgift för omkostnadsersättningen, vilket ej tidigare gjorts. Med anledning härav uppstår en kostnadsökning med ca 65tkr årligen. Patientnämnden har därför behov av en utökning av budget för stödpersonsverksamheten med 65tkr.

Riksdagen har beslutat om en ny lag om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården. Lagen trädde i kraft den 1 januari 2018. Den nya lagen innebär ett ökat uppdrag till patientnämnderna och att uppdraget till Inspektionen för Vård och Omsorg (IVO) begränsas. Enligt den nya lagen ska klagomålshantering utgå från

patienternas behov, bidra till ökad patientsäkerhet och vara resurseffektiv. Den nya lagen om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården kommer att medföra nya och mer omfattande uppdrag för patientnämnden. Detta medför behov av att utöka patientnämndens verksamhet. Ytterligare handläggare har rekryterats. Statliga medel, 256 tkr har tillförts patientnämnden från och med 2018.

Patientnämnden begär för år 2019 ett budgetanslag som motsvarar 2018 års anslag, inklusive statlig satsning om 256 tkr, uppräknat enligt landstingsprisindex och för lönerörelsen. Dessutom äskas 65 tkr för merkostnad inom stödpersonsverksamheten.

I den uppdaterade Finansplanen 2018-2020 – tilläggsbilaga som fastställdes av regionfullmäktige 2018-02-13—14 § 31 utökades ramen för patientnämnden för det nya uppdrag som staten beslutat om till totalt 3 170 tkr. Regionen får ersättning med denna utökade kostnad genom ett statligt tillskott till det kommunala utjämningsystemet.

De 65 tkr för ökad kostnad för stödpersonsverksamhet får tas inom befintlig ram i enlighet med beslutet för 2018.

Regiondirektörens direktiv för verksamhetsplaner 2019, som ingick som informationspunkt vid regionstyrelsens sammanträde 2018-08-28, föreslås en oförändrad budgetram för samtliga nämnder och förvaltningar förutom för hälso- och sjukvård. För patientnämndens del innebär det att den föreslagna budgeten inte räknas upp.

Anslaget för patientnämnden bör således fastställas enligt 2018 års anslag inklusive utökat uppdrag om 256 tkr till totalt 3 170 000 kronor.

Förslag till beslut

Regionfullmäktiges presidium föreslår regionfullmäktige

Anslaget för patientnämndens verksamhet 2019 fastställs till 3 170 000 kronor.

Expedieras till

Patientnämnden

Ekonomidirektör

Beslutsunderlag

- §54 RF pres Budgetframställan för Patientnämndens verksamhet 2019
- Prel Budgetframställan 2019 Patientnämnden

19. Budgetframställan för revisionsverksamheten 2019 Margareta Winberg (S) (RS/454/2018)

Ärendebeskrivning

Revisorerna redogör i sin budgetframställan för behovet av revisionsinsatser under 2019. Revisorerna och lekmannarevisorerna är fullmäktiges instrument för granskning och kontroll av den verksamhet som bedrivs under regionstyrelsen, nämnder, fullmäktigeberedningar och företag. Regionrevisionen har en central roll när det gäller att säkerställa insynen i och kontrollen av all verksamhet som regionen ansvarar för. Mot bakgrund av regionens ekonomiska underskott har revisionen extra fokus på uppföljning av åtgärder för att nå en ekonomi i balans. Revisorerna föreslår

att anslaget för revisionsverksamheten år 2019 behålls på samma nivå som för år 2018, med en uppräknings enligt regionens budgetmodell. Det skulle resultera i en budget 2019 på 5 miljoner kronor. Begärt belopp ligger, enligt revisorerna, i nivå med kostnaderna hos andra regioner och landsting vid relevanta jämförelser.

I oktober 2017 beslutade fullmäktige om en sänkning av revisionens budget som en anpassning till nivån för jämförbara landsting/regioner och att reduceringen skulle ske under två år. Beslutet hade föregåtts av en presentation vid fullmäktige i juni 2017 av en rapport med jämförelser av alla landsting och regioners revisionskostnader. Den visade att Region Jämtland Härjedalens totala nettorevisionskostnader var högre än sju andra landsting och regioner, som samtliga hade större befolkningar och större verksamhet. Mätt i kronor per invånare var regionens nettorevisionskostnader högst i landet, bl a dubbelt så höga som det ovägsda snittet. Anton Hammar (S) yrkade vid samma tillfälle på att "Revisionens budget för 2018 fastställs till 4 686 000 kronor". Jörgen Larsson (C) yrkade på återremittering för " att ge ledamöterna tid att sätta sig in i ärendet", vilket också blev fullmäktiges beslut.

I enlighet med fullmäktiges beslut i oktober 2017, blir steg nummer två att sänka revisionens budget till 4 686 000 kr. Även efter denna sänkning ligger nettorevisionskostnaderna per invånare i topp jämfört med övriga regioner och landsting och totalt kommer de att ligga högre än i flera andra landsting och regioner med större befolkning. I Regiondirektörens direktiv för verksamhetsplaner 2019, som ingick som informationspunkt vid styrelsesammanträdet 2018-08-28, föreslås en oförändrad budgetram för samtliga nämnder och förvaltningar förutom för hälso- och sjukvård. För revisionens del innebär det att den föreslagna budgeten på 4 686 000 kronor inte räknas upp.

Förslag till beslut

Regionfullmäktiges presidium föreslår regionfullmäktige

Anslaget för revisionsverksamheten 2019 fastställs till 4 686 000 kronor.

Expedieras till

Revisorerna i Region Jämtland Härjedalen
Ekonomidirektören

Beslutsunderlag

- §53 RF pres Budgetframställan för revisionsverksamheten 2019
- Budgetframställan för revisionsverksamheten år 2019
- Preliminär revisionsplan 2019

20. Finansplan för Region Jämtland Härjedalen 2019–2021 (RS/587/2018)

Ärendebeskrivning

Regionfullmäktige fastställer Region Jämtland Härjedalens vision och strategiskt övergripande mål. Fullmäktige beslutar också om ekonomiska ramar för verksamheten och fastställer budget. Det gör fullmäktige genom att besluta om en regionplan och en finansplan för en treårsperiod. Regionstyrelsen och nämndernas uppgift är att verkställa fullmäktiges beslut.

Finansplanen 2019–2021 innehåller planeringsförutsättningar utifrån det ekonomiska läget, budgetramar för nämnderna, investeringsram samt finansiella mål och budget. Den övergripande finansiella inriktningen för Region Jämtland Härjedalen är att uppnå en stabil ekonomi som kännetecknas av långsiktighet och hållbarhet. Ett av de finansiella målen för planperioden är nettokostnadsutveckling på 0,1% 2019, -1,1% 2020 och -0,1% 2021. Detta innebär att det under planperioden kommer att krävas stort fokus på åtgärder för att nå en ekonomi i balans och god ekonomisk hushållning. Region Jämtland Härjedalens prognostiserade resultat för 2018 är -250 miljoner kronor.

En ständig utmaning och viktig planeringsförutsättning för regionens ekonomi är också att hantera målet att bedriva en kostnadseffektiv vård som är likvärdig med den som erbjuds i övriga landet. Rättigheten till hälso- och sjukvård är reglerad i lag och den nya patientlagen från 2015 ger den enskilde patienten stora rättigheter till vård, samtidigt som landstingens möjligheter att påverka vårdutbudet kraftigt begränsats.

Region Jämtland Härjedalens samlade intäkter sätter gränser för hur stora kostnaderna kan tillåtas vara. Enligt SKL kommer skatteunderlagets utveckling 2019–2021 bli betydligt svagare allt eftersom konjunkturen utvecklas i lugnare takt. Befolkningsökning bland barn och äldre, kommer att innebära en kostnadsutveckling som är högre än normalt. Det i kombination med att skatteunderlaget har en normal, eller till och med långsammare utveckling medför att landstingssektorn måste hålla tillbaka kostnadsökningar för att motverka gapet mellan intäkter och kostnader. Under planperioden väntas också kraftigt stigande pensionskostnader och även räntehöjningar. En stor del av pensionskostnaderna går ej att påverka.

Om åtgärder som genomförs i regionen sänker verksamhetens nettokostnader med sammanlagt 530 mkr under planperioden, skulle resultatet vara i balans 2021. Om inga åtgärder som får effekt på ekonomin genomförs, kommer region Jämtland Härjedalen behöva öka den långfristiga skulden i balansräkningen varje år under planperioden.

Investeringsramen förslås tillfälligt höjas till 161 miljoner kronor år 2019 på grund av prioriterade investeringar på sterilcentralen och öronmottagningen.

Finansplanens finansiella mål och ekonomiska ramar följs upp genom månadsrapporter, tertialrapport per april, delårsbokslut per augusti och i årsredovisningen. Löpande uppföljning av ekonomin görs också ständigt i ledningsgrupper och på andra sätt i verksamheten.

Denna finansplan är framtagen av regiondirektören utan politisk bearbetning.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

Finansplan 2019–2021 antas.

Expedieras till

Bitr. regiondirektör, Hälso- och sjukvårdsdirektör, Regionstabschef, Ekonomistrateg, Ekonomicontroller och Finansekonom.

Beslutsunderlag

- §262 Regionstyrelsen Finansplan för Region Jämtland Härjedalen 2019–2021
- Finansplan 2019-2021
- Rapport ombyggnation och investering sterilcentralen
- Komplettering till investeringssutredning 2018
- Rapport om lokalinvestering Öron 2018
- Centerpartiets, Kristdemokraternas, Liberalernas, Moderaternas och Miljöpartiets förslag till Finansplan 2019-2021

21. Utbetalning partistöd 2019 (RS/1211/2018) Ann-Marie Johansson (S)

Ärendebeskrivning

Regler för stöd till politiska partier i Region Jämtland Härjedalen antogs av dåvarande landstingsfullmäktige efter att reglerna i kommunallagen ändrats. Dessa regler trädde i kraft den 15 oktober 2014.

Regeländringen innebär bland annat att stöd till politiska sekreterare inte ska beaktas vid fördelning av partistöd. Region Jämtland Härjedalen har vid utbetalningen av partistöd även hanterat utbetalningen av stödet till politiska sekreterare. Den redovisade totalsumman har avsett endast partistödet, medan beloppen för utbetalning också innefattat stödet till politiska sekreterare, i de fall där utbetalning sker. Vissa partier har valt att låta Region Jämtland Härjedalen anställa den politiska sekreteraren varpå stödet inte betalas ut till partiet. För 2019 redovisas endast partistöd.

Enligt reglerna i kommunallagen ska mottagare av partistöd årligen lämna en skriftlig redovisning till fullmäktige som visar att partistödet har använts för avsett ändamål. Redovisningen ska ha lämnats senast 30 juni året efter det att partistödet mottogs. Fullmäktige får också besluta att partistöd inte ska betalas ut till parti som inte lämnat föreskriven redovisning.

Regionfullmäktige ska enligt reglerna i kommunallagen besluta om utbetalning av partistöd minst en gång per år.

Samtliga partier har kommit in med en redovisning över användningen av partistöd för perioden 1 januari 2017 – 31 december 2017.

Då 2018 är valår har partistöd för 2018 betalats ut till och med den 14 oktober 2018. På regionfullmäktige den 23 november 2017, §170, beslutades det att nytt beslut för utbetalning av partistöd för perioden 15 oktober – 31 december 2018 skulle fattas på regionfullmäktige i november 2018 utifrån den nya mandatfördelningen.

Beslut om utbetalning av partistöd för perioden 15 oktober – 31 december 2018 lyfts in i beslutet om utbetalning av partistöd 2019.

Regionstyrelsen gav 2018-10-24 § 264 regiondirektören i uppdrag att ta fram en mall för partiernas redovisning av partistöd.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

1. Partistöd för perioden 15 oktober – 31 december 2018 utbetalas till nedanstående politiska partier enligt följande:

Parti	Partistöd totalt kronor	Utbetalas 15 okt – 31 dec
Socialdemokraterna	437 251	437 251
Centerpartiet	276 214	276 214
Moderaterna	207 198	207 198
Vänsterpartiet	138 182	138 182
Sverigedemokraterna	138 182	138 182
Kristdemokraterna	115 176	115 176
Liberalerna	69 166	69 166
Miljöpartiet	69 166	69 166
Totalt att fördela	1 450 533	1 450 533

2. Partistöd för 2019 utbetalas till nedanstående politiska partier enligt följande:

Parti	Partistöd totalt, kronor	Utbetalas jan 2019	Utbetalas juli 2019
Socialdemokraterna	2 147 077	1 073 539	1 073 538
Centerpartiet	1 356 319	678 160	678 159
Moderaterna	1 017 423	508 712	508 711
Vänsterpartiet	678 527	339 264	339 263
Sverigedemokraterna	678 527	339 264	339 263
Kristdemokraterna	565 562	282 781	282 781
Liberalerna	339 631	169 816	169 815
Miljöpartiet	339 631	169 816	169 815

Totalt att fördela	7 122 698	3 561 352	3 561 346
---------------------------	------------------	------------------	------------------

Enligt punkten 7 i de av fullmäktige antagna reglerna för stöd till de politiska partierna i Region Jämtland Härjedalen ska parti som tar emot partistöd lämna en skriftlig redovisning över användningen av partistödet. Redovisningen av 2019 års partistöd ska lämnas senast 30 juni 2020.

Expedieras till

De politiska partierna representerade i regionfullmäktige i Region Jämtland Härjedalen,
Ekonomistateg.

Beslutsunderlag

- §264 Regionstyrelsen Utbetalning partistöd 2019
- Underlag partistöd 2019
- RS/1698/2016 Partiernas redovisningar av partistöd 2017
- §61 RF pres Utbetalning partistöd 2019

22. Revidering av Arbetsordning för regionfullmäktige, Margareta Winberg (S) Reglemente för regionstyrelsen och nämnderna och Arvodesregler för förtroendevalda (RS/2343/2016)

Ärendebeskrivning

Regionfullmäktige beslutade på sitt sammanträde den 14 februari 2018, § 27, om ny politisk organisation från 1 januari 2019 samt arbetsordning, regler och reglementen för de politiska organen. Det finns nu anledning att göra vissa tillägg och revideringar i vissa av styrdokumentet.

I reglementen för regionstyrelsen, regionala utvecklingsnämnden och hälso- och sjukvårdsnämnden har det förtydligats vilket ansvar nämnderna respektive regionstyrelsen har för personal. Regionstyrelsen har arbetsgivaransvar för regionens personal med undantag för personal på patientnämndens kansli och revisionskontoret. Nämnderna har verksamhetsansvar och personalansvar med därtill hörande arbetsmiljöansvar för personal inom respektive förvaltningsområde.

I Arbetsordningen för regionfullmäktige och i Arvodesreglerna har det tillförts tillägg om rätt till sjukledighet och föräldraledighet för regionråd och oppositionsråd. Det utifrån den nya kommunallagens (2017:725) bestämmelser om att fullmäktige kan anta lokala regler för att hantera den situation som uppstår när en ledande förtroendevald önskar vara föräldraledig eller drabbas av sjukdom. Bestämmelsen finns i 4 kap. 18 § KL. Ett huvudsakligt skäl till att bestämmelsen infördes i den nya lagen var att möjliggöra en bred politisk representation.

I Arbetsordningen för regionfullmäktige har det under punkt 2.2 Presidiets uppgifter lagts till att fullmäktiges presidium har som uppgift att besluta om vilka förtroendevalda som ska ha tillgång till tekniskt stöd enligt reglementet Verktyg till stöd för förtroendevaldas arbete i regionuppdraget. Detta ansvar låg tidigare på regionstyrelsen.

I samband med att regionstyrelsen besvarade revisorernas granskning av folkhälsoarbetet 2018-08-28 § 202 fick regiondirektören i uppdrag att revidera de politiska organens reglementen så att det politiska ansvaret för folkhälsofrågorna tydliggörs när den politiska organisationen förändras 1 januari 2019. I reglementet för regionstyrelsen har det därför under rubriken styrelsens uppgifter, 2.1, lagts till att regionstyrelsen ska arbeta med övergripande frågor om folkhälsa. Det för att förtydliga att folkhälsoansvaret delas mellan regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden och regionala utvecklingsnämnden. I den nya förvaltningsorganisationen från 1 januari 2019 verkställs den politiska organisationens mål om folkhälsa genom flera verksamheter. Förvaltningsområde Regional utveckling som ska stödja kommunerna i folkhälsofrågor och arbetar utifrån regionala utvecklingsnämndens mål. Folkhälsoenheten finns inom Hälso- och sjukvårdsnämndens verksamhetsområde och är förlagd till primärvården och har ett tydligt ansvar mot hälso- och sjukvårdsrelaterad folkhälsa. Hälso- och sjukvårdspolitiska avdelningen och Utvecklingsavdelningen har ett övergripande ansvar utifrån Regionstyrelsens mål.

I Arvodesreglerna har ytterligare en punkt lagts till, punkt 7.3 Ordförandeträffar. Fullmäktiges presidium beslutade den 12 februari 2015, §18, att "Ordföranden och vice ordföranden i regionfullmäktige, regionstyrelsen, regionala utvecklingsnämnden, vårdvalsnämnden, nämndutskott samt ledamöter i regionstyrelsen för partier som ingår i majoriteten får ersättning för högst 11 träffar per år." För oppositionen gäller högst sex träffar per år. Arvode för träffarna skulle ingå i årsarvodet.

I och med den nya politiska organisationen försvinner vårdvalsnämnden och utskotten och istället inrättas en hälso- och sjukvårdsnämnd. Årsarvodet för ledamöter i regionstyrelsen tas bort. Om regionstyrelsens ledamöter ska få ersättning för ordförandeträffar kommer det innebära en ökad kostnad som ska rymmas inom budget för 2019. Då det inte finns utrymme i den politiska budgeten för ökade kostnader, föreslås att ordförandeträffar ska gälla ordföranden och vice ordföranden i regionfullmäktige, regionstyrelsen, regionala utvecklingsnämnden och hälso- och sjukvårdsnämnden. För majoriteten gäller fortsättningsvis 11 träffar per år och för oppositionen sex träffar per år. Arvode för träffarna ska liksom tidigare ingå i årsarvode för uppdragen i respektive organ.

I övrigt har en del mindre redaktionella ändringar gjorts i dokumenten.

Regionstyrelsen behandlade ärendet 2018-10-24 § 263 och tillstyrker fullmäktiges presidiums förslag.

Förslag till beslut

Fullmäktiges presidium föreslår regionfullmäktige

1. Reviderad Arbetsordning för regionfullmäktige i Region Jämtland Härjedalen 2019 – 2022 fastställs.
2. Reviderat Reglemente för Regionstyrelsen i Region Jämtland Härjedalen 2019 - 2022 fastställs.

3. Reviderat Reglemente för hälso- och sjukvårdsnämnd i Region Jämtland Härjedalen 2019 -2022 fastställs.
4. Reviderat Reglemente för regional utvecklingsnämnd i Region Jämtland Härjedalen 2019 – 2022 fastställs.
5. Reviderade Arvodesregler för förtroendevalda i Region Jämtland Härjedalen fastställs.

Beslutsunderlag

- §62 RF pres Revidering av Arbetsordning för regionfullmäktige, Reglemente för regionstyrelsen och nämnderna och Arvodesregler för förtroendevalda
- Bilaga om möjlighet till föräldraledighet och sjukledighet
- Arbetsordning för regionfullmäktige i Region Jämtland Härjedalen 2019 - 2022
- Reglemente för Regionstyrelsen i Region Jämtland Härjedalen 2019 -2022
- Reglemente för hälso- och sjukvårdsnämnd i Region Jämtland Härjedalen 2019 -2022
- Reglemente för regional utvecklingsnämnd i Region Jämtland Härjedalen 2019 - 2022
- Arvodesregler för förtroendevalda i Region Jämtland Härjedalen
- §263 Regionstyrelsen Revidering av Arbetsordning för regionfullmäktige, Reglemente för regionstyrelsen och nämnderna och Arvodesregler för förtroendevalda

23. Fastställande av Länstransportplan för Jämtlands län 2018-2029 (RS/2160/2017) Robert Uitto (S)

Ärendebeskrivning

Region Jämtland Härjedalen upprättade under år 2017 efter samråd med länets kommuner och näringslivet m fl ett förslag till länstransportplan för åren 2018 – 2029. Regionala utvecklingsnämndens utskott för infrastruktur beredde tillsammans med berörda tjänstemän förslaget till länstransportplan och regionfullmäktige antog förslaget i december 2017.

Regeringen fastställer de ekonomiska ramarna för transportinfrastrukturen, inklusive länsramarna.

Regeringen har nu fastställt de ekonomiska ramarna för länsplanerna för regional transportinfrastruktur för perioden 2018 – 2029 (rskr. 2016/17:101).

Region Jämtland Härjedalen kan nu utifrån den beslutade ekonomiska ramen (521 miljoner kronor) fastställa förslaget till Länstransportplan för Jämtlands län 2018 – 2029.

Länstransportplanen revideras vart fjärde år vilket kan komma att innebära förändringar i det beslutade förslaget vid nästa revidering (år 2022).

Regionstyrelsen behandlade ärendet 2018-10-23--24 § 265 och tillstyrker regionala utvecklingsnämndens förslag.

Förslag till beslut

Regionala utvecklingsnämnden föreslår regionfullmäktige

Länstransportplan för Jämtlands län 2018 – 2029 fastställs.

Expedieras till

Regionala utvecklingsnämnden

Områdeschef Infrastruktur och kommunikationer

Beslutsunderlag

- § 164 Regionala utvecklingsnämnden Fastställande av Länstransportplan för Jämtlands län 2018-2029
- Länstransportplan för Jämtlands län 2018-2029
- § 265 Regionstyrelsen Fastställande av Länstransportplan för Jämtlands län 2018-2029

24. Ändringar i hanteringen av Norrlandsresans taxa Robert Uitto (S) (RS/1650/2018)

Ärendebeskrivning

Norrlandsresan är ett biljettsamarbete som omfattar den länsgränsöverskridande kollektivtrafiken i Norrbotten, Västerbotten, Jämtland och Västernorrland. Justering av taxan har hittills gjorts årligen. Den årliga justeringen har enligt myndighetsbeslut i alla fyra länen följt konsumentprisindex (KPI).

Utvecklingen av KPI har de senaste åren legat runt 1-2 %. Kostnadsutvecklingen i trafikavtalen följer en indexkorg som speglar kostnadsutvecklingen i den trafik som respektive avtal avser. Utvecklingen har de senaste åren varit 2-4 %. Detta får till följd att intäkterna för Norrlandsresan blir förhållandevis lägre och bidrar till en sjunkande kostnadstäckningsgrad.

De regionala kollektivtrafikmyndigheterna i Västernorrlands, Västerbottens, Norrbottens och Jämtlands län vill därför att Norrlandsresans taxa räknas upp årligen med en indexkorg som bättre motsvarar kostnadsutvecklingen i trafiken och att prisjusteringarna görs samtidigt som den inomlänsliga taxan justeras, vid årsskiftet. Den indexkorg som ska användas är Arbetskraftsindex (AKI) 55 %, Konsumentprisindex (KPI) 10 %, Bränsleprisindex (PPI) 15 % och Prisindex för inhemsk tillgång (ITPI) 20 % med september 2018 som basmånad.

Regionstyrelsen behandlade ärendet 2018-10-23--24 § 266 och tillstyrker regionala utvecklingsnämndens förslag.

Förslag till beslut

Regionala utvecklingsnämnden föreslår regionfullmäktige

1. Norrlandsresans taxa ska justeras vid årsskiftet med första justering 2020-01-01.
2. Justering ska årligen utifrån indexkorgen AKI 55 %, KPI 10%, PPI 15 %, ITPI 20 %, med september 2018 som basmånad.
3. Om indexkorgens utveckling blir negativ ska Norrlandsresans taxa inte justeras nedåt.

4. Regionala kollektivtrafikmyndigheten ger Länstrafiken i Jämtlands län AB i uppdrag att årligen genomföra justeringen av Norrlandsresans taxa.

Expedieras till

Regionala utvecklingsnämnden
Områdeschef Infrastruktur och kommunikationer
Länstrafiken i Jämtlands län AB

Beslutsunderlag

- §162 Regionala utvecklingsnämnden Ändringar i hanteringen av Norrlandsresans taxa
- Ändringar i hanteringen av Norrlandsresans taxa
- §266 Regionstyrelsen Ändringar i hanteringen av Norrlandsresans taxa

25. Biljettpris vid sjukersättning (ändring i Länstrafikens Robert Uitto (S) taxa) (RS/1649/2018)

Ärendebeskrivning

Länstrafikens kort och biljetter beslutades av regionfullmäktige i februari 2016, § 22. Principen för rabatter är ålder.

Seniorkort som är ett mycket förmånligt färdbevis som alla som fyllt 65 år får köpa, kortet är personligt. Seniorkortet gäller för fritt antal resor i länet med Länstrafiken och Stadsbussarna i Östersunds tätort, undantaget tåg och Närtrafik. Kortet kostar för närvarande 305 kronor per månad och gäller i minst 12 månader.

Personer med sjukersättning (tidigare sjukpension) har under lång tid framfört önskemål om att få köpa seniorkort, av ekonomiska skäl. Länstrafiken i Jämtlands län har utrett frågan och föreslår att personer som uppbär sjukersättning till 100% ska få köpa seniorkort. För närvarande berör frågan ca 4500 personer. Länstrafiken i Jämtlands län utarbetar rutiner för att genomföra förändringen.

Regionstyrelsen behandlade ärendet 2018-10-23--24 § 267 och föreslår att personer som uppbär aktivitetsersättning ska läggas till i punkt 1 i regionala utvecklingsnämndens förslag.

Förslag till beslut

1. Regionala utvecklingsnämnden föreslår regionfullmäktige
 - a. Personer som uppbär sjukersättning till 100% ska kunna köpa årskort senior.
 - b. Förändringen ska gälla från och med 2019-01-01.
2. Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige
 - a. Regionala utvecklingsnämndens förslag i punkt 1a ändras till:

"Personer som uppbär sjukersättning *eller aktivitetsersättning* till 100% ska kunna köpa årskort senior."
 - b. Regionstyrelsen tillstyrker punkt b i regionala utvecklingsnämndens förslag.

Expedieras till

Regionala utvecklingsnämnden
Områdeschef Infrastruktur och kommunikationer
Länstrafiken i Jämtlands län AB

Beslutsunderlag

- §163 Regionala utvecklingsnämnden Biljettpris vid sjukersättning (ändring i Länstrafikens taxa)
- §267 Regionstyrelsen Biljettpris vid sjukersättning (ändring i Länstrafikens taxa)
- Protokoll Länstrafiken 2018-09-19
- Biljettpris vid sjukersättning - Förslag från Länstrafiken

26. Kulturplan för Region Jämtland Härjedalen 2019–2022 (RS/1651/2018) Robert Uitto (S)

Ärendebeskrivning

I enlighet med kultursamverkansmodellen, förordning (2020:2012), för statens stöd till regional kulturverksamhet, ska varje landsting/region utarbeta en regional kulturplan för utveckling av och genom regional kultur som kompletterar och samspelar med kommunernas utbud av kultur. Kulturplan för Region Jämtland Härjedalen 2019 – 2022, bygger på alla de femtiotal dialoger och samråd som förts med länets åtta kommuner, det professionella kulturlivet och med civilsamhället. Regionala utvecklingsnämndens arbetsutskott har ansvarat för processen i nära samverkan med Kultur Z. Område Kultur har ansvarat för framtagandet.

Regionala utvecklingsnämnden fattade i maj 2018 beslut om remissutgåvan av regionens kulturplan för kommande period 2019–2022, med remisstid 15 maj till 15 september. *Kulturplan för Region Jämtland Härjedalen 2019 – 2022* tar vid när innevarande kulturplan för åren 2015–2018 avslutas. Planen ger en bild över de samlade kulturressurserna och kulturverksamheterna med avstamp i gemensamma behov på kulturområdet, där kommunernas kulturutbud utgör basen och de regionala kulturverksamheterna kompletterar och bidrar till en regional infrastruktur på området. Planen utgår från de nationella kulturpolitiska målen som är styrande för verksamheten, och beskriver regionala utmaningar och kulturens breda samhällsuppdrag med fokus på följande fyra målområden: 1) Kultur för alla i hela regionen, 2) Barn och unga ska vara delaktiga och ha inflytande i kulturlivet, 3) Professionella kulturskapare ska ha goda förutsättningar att verka i regionen samt 4) Kultur och kulturarv ska ha stärkt sin roll för regional utveckling och attraktionskraft.

Ett sextiotal aktörer har beretts möjlighet till yttrande. Remissutgåvan har dessutom varit möjlig att ladda hem från kulturens hemsida vilket bidragit till bredden av yttranden från organisations- och föreningsliv, lokala museer och enskilda kulturskapare/ företagare. Vid remisstidens slut har totalt 23 remissvar inkommit med många kloka synpunkter och förslag till kompletteringar. De allra flesta av dessa har arbetats in i det slutliga förslaget till kulturplan. Bland de synpunkter som framförts var att den lokala nivån skulle lyftas fram och tydliggöras bättre med fler exempel på viktiga kulturarv och kulturyttringar. Det finns emellertid ett så rikt utbud av värdefulla kulturarv och kulturyttringar i vårt län det har bedömts som i det närmaste ogörligt att nämna dem alla. Andra synpunkter som inte helt har kunnat beaktas är behovet av tydligare och mer mätbara mål i planen. Avsikten är att de

övergripande mål som presenteras i planen ska brytas ner till uppföljningsbara mål med nyckeltal i de olika avtal och uppdrag som kommer att formuleras utifrån planen.

Kulturplanen utgör underlag för regionens årliga ansökan om statsbidrag för de sju områden som uppbär statligt stöd. Scenkonst; teater, dans- och musikverksamhet, regional museiverksamhet, bild- och form, filmkulturell verksamhet, regional biblioteksverksamhet och läs- och litteraturfrämjande verksamhet, regional arkivverksamhet och hemslöjdsfrämjande verksamhet. Kulturplanen är ett levande dokument som under perioden kan komma att revideras eller kompletteras inför regionens årliga ansökan om statsbidrag.

Regionstyrelsen behandlade ärendet 2018-10-23--24 § 268 och tillstyrker regionala utvecklingsnämndens förslag.

Förslag till beslut

Regionala utvecklingsnämnden föreslår regionfullmäktige

Kulturplan för Region Jämtland Härjedalen 2019–2022 antas.

Expedieras till

Regionala utvecklingsnämnden

Områdeschef Kultur

Kulturrådet

Beslutsunderlag

- §160 Regionala utvecklingsnämnden Kulturplan för Region Jämtland Härjedalen 2019–2022
- Förslag till Kulturplan för Region Jämtland Härjedalen 2019-2022
- §268 Regionstyrelsen Kulturplan för Region Jämtland Härjedalen 2019–2022

27. Revidering av Konstpolicy (RS/1531/2017) Robert Uitto (S)

Ärendebeskrivning

Region Jämtland Härjedalens verksamheter styrs av olika styrdokument såsom policyer, strategier och planer. En policy är ett styrdokument som anger Region Jämtland Härjedalens värdering i en fråga eller förhållningssätt till något.

Regionfullmäktiges presidium ansvarar för att se till att beslutade policys hålls aktuella och under 2016 och 2017 har en översyn av Region Jämtland Härjedalens policyer genomförts. En av policyerna som ska revideras är konstpolicyn (tidigare Bildkonstpolicy).

År 2006 antogs styrdokumentet Bildkonstpolicy samt Riktlinjer och rutiner för hantering av bildkonst i Jämtlands läns landsting (JLL/525/2006). Senaste revideringen av Bildkonstpolicy skedde 2012 (LS/1654/2010).

Revideringen av Konstpolicyn har skett med jämställdhets-, miljö- och ekonomiskt perspektiv samt med anpassning till regionbildningen. Sedan den senaste revideringen finns minoritetslagen vilket ska stärka de nationella minoriteternas inflytande. Regionen är samisk förvaltningsmyndighet vilket innebär ett särskilt ansvar för att främja samisk kultur och samiska språk.

Konstpolicy för Region Jämtland Härjedalen har reviderats parallellt med framtagandet av Kulturplan för Region Jämtland Härjedalen 2019-2022 (RUN/363/2017) samt Revidering av riktlinjer och rutiner för hantering av Region Jämtland Härjedalens konst (RUN/359/2018).

Regionstyrelsen behandlade ärendet 2018-10-23--24 § 269 och tillstyrker regionala utvecklingsnämndens förslag.

Förslag till beslut

Regionala utvecklingsnämnden föreslår regionfullmäktige

Konstpolicy för Region Jämtland Härjedalen antas.

Expedieras till

Regionfullmäktige

Beslutsunderlag

- §159 Regionala utvecklingsnämnden Revidering av Konstpolicy
- Förslag till reviderad Konstpolicy för Region Jämtland Härjedalen
- §269 Regionstyrelsen Revidering av Konstpolicy

28. Översyn av parkeringspolicy (RS/1537/2017) Bengt Bergqvist (S)

Ärendebeskrivning

Region Jämtland Härjedalens verksamheter styrs av olika styrdokument såsom policyer, strategier och planer. En policy är ett styrdokument som anger Region Jämtland Härjedalens värdering i en fråga eller förhållningssätt till något. Regionfullmäktiges presidium ansvarar för att se till att beslutade policys hålls aktuella och under 2016 och 2017 har en översyn av Region Jämtland Härjedalens policyer genomförts.

En av de policyer som ingått i översynen är parkeringspolicyn. Nuvarande policy fastställdes i landstingsfullmäktige § 164, 2007. Policyn innehåller grundläggande värderingar, definition av parkeringar, regler för parkeringsavgifter och kontrollavgifter. I policyn anges att de parkeringsplatser som Region Jämtland Härjedalen disponerar i första hand ska tillgodose parkeringsplatser för patienter och besökande och i andra hand för bilar som behövs i tjänsten. Finns platser över erbjuds de till regionens medarbetare.

Översynen av policyn visar att regler och riktlinjer för parkeringar är en intern fråga som bör ligga inom regionstyrelsens ansvarsområde och hanteras som regler. Beslut om avgifter är en fråga för regionfullmäktige. Policyn behövs därför inte och kan tas bort.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

1. Region Jämtland Härjedalens parkeringspolicy tas bort.
2. Regionstyrelsen får i uppdrag att upprätta regler för parkeringar.

Expedieras till

Fastighetschef

Beslutsunderlag

- §270 Regionstyrelsen Översyn av parkeringspolicy
- Parkeringspolicy LF §164 2007

29. Regler för parkeringar och avgifter (RS/1049/2018) Bengt Bergqvist (S)

Ärendebeskrivning

Regionfullmäktige ska på sitt möte den 20 november 2018 behandla ärendet om Översyn av parkeringspolicy. Förslaget är att parkeringspolicyn tas bort och ersätts med en regel. Det utifrån att den översyn som gjorts visar att regler och riktlinjer för parkeringar är en intern fråga som bör ligga inom regionstyrelsens ansvarsområde och hanteras som regler. Beslut om avgifter är en fråga för regionfullmäktige.

I parkeringspolicyn finns en bestämmelse om att avgiften för besöksparkeringar ska ligga i nivå med den taxa som gäller i anslutning till landstingets lokaler i aktuell kommun och ska i största möjliga utsträckning vara enhetlig över länet. Taxan fastställas av landstingsstyrelsen. När beslut om policyn togs beslutade regionfullmäktige också om kontrollavgifter. Eftersom policyn tas bort behöver regionfullmäktige ta nya beslut om avgifterna.

För Region Jämtland Härjedalens verksamhet är det önskvärt att besökare och patienter kan parkera fordon i någorlunda närhet till respektive verksamhetsställe. Regionen har även tjänstefordon som behöver parkeringsplatser och i mån av plats erbjuds även regionens medarbetare parkeringsmöjlighet i närheten av arbetsplatsen och det gäller oavsett om det är parkeringsplatser vid egna eller inhyrda lokaler.

Parkeringssituationen som den är idag är inte tillfredsställande eftersom det finns för få platser i förhållande till intresset, framförallt vad gäller parkeringsplatser i anslutning till sjukhuset. Därför pågår idag ett antal utredningar för att se hur situationen kan underlättas. Bland annat pågår inom regionens miljöarbete ett projekt om att hitta de effektivaste och ekonomiskt optimerade åtgärderna för att minska klimatpåverkan från tjänsteresor och pendlingsresor på såväl kort som lång sikt. Arbete pågår också med en långsiktig fastighetsutvecklingsplan.

Nuvarande regler för parkeringar har setts över. Bland annat utifrån att tidigare regelverk inte efterlevts, främst på grund av den ökade administration som skulle krävas för efterlevnad av framförallt de kriterier som ställs för att beviljas en personalparkeringsplats. Regeln har också sammanförts med regler och rutiner för personalparkeringar (LS/751/2017). De parkeringsavgifter som föreslås motsvarar de avgifter som gällt i enlighet med tidigare beslut. Förslag till avgift för laddplats för elbil har lagts till.

Regionstyrelsen behandlade ärendet 2018-10-23--24 § 271 och beslutade för sin del följande:

2. Regler för parkeringar fastställs.
3. Avgifter för parkeringar fastställs enligt följande:

Besöksparkering: 10 kronor per timme

Personalparkering:

- Uteparkering: 2 400 kronor per år, kostnaden tas ut via månatligt avdrag på lönen

- Dygnsparkering: 3600 kronor per år, kostnaden tas ut via månatligt avdrag på lönen
- Natt och helgparkering: 1800 kronor per år, kostnaden tas ut via månatligt avdrag på lönen
- Verksamhetsparkering: 2400 kronor för dagparkering och 3600 kronor per år för dygnsparkering, avgiften tas ut årsvis.
- Laddplats för elbil: 6000 kronor per år, kostnaden tas ut via månatligt avdrag på lönen.
- Månadsbiljett dagparkering: 250 kronor per månad.
- Om regionen hyr parkeringar av en extern hyresvärd till en lägre kostnad än ovanstående kan regiondirektör besluta att motsvarande lägre avgift tas ut av medarbetaren. Kostnaden för regionens förhyrning ska vara specificerad av hyresvärden. Ingår parkeringsplatser i det totala hyresavtalet får reducering av avgiften inte ske.

Punkt 2 gäller under förutsättning att regionfullmäktige beslutar enligt förslag i ärende om översyn av parkeringspolicy (RS/1537/2017) och punkt 3 gäller under förutsättningar att regionfullmäktige beslutar enligt förslag i detta ärende.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

1. Avgifter för besöksparkeringar ska ligga i nivå med den taxa som gäller i anslutning till regionens lokaler i aktuell kommun och ska i största möjliga utsträckning vara enhetlig över länet.
2. Den lägre kontrollavgiften fastställs till 400 kronor och den högre till 600 kronor.
3. Regionstyrelsen får delegation att besluta om taxan för parkeringsavgifter.

Expedieras till

Fastighetschef

Beslutsunderlag

- §271 Regionstyrelsen Regler för parkeringar och avgifter
- Regler för parkeringar och avgifter

30. Svar på motion från Olle Arnsten (C) om fysisk aktivitet på recept (RS/1240/2018) Ann-Marie Johansson (S)

Ärendebeskrivning

Olle Arnsten (C) har lämnat en motion till regionfullmäktige om fysisk aktivitet på recept där han förslår att Region Jämtland Härjedalen återinför fysisk aktivitet på recept FAR och att det inledningsvis kan ske som ett försök på några hälsocentraler. Han föreslår också att möjligheten till samverkan med lokala idrottsföreningar undersöks.

Fysisk aktivitet på recept, FaR® bygger på ett patientcentrerat förhållningssätt där det som styr samtalet är patientens hälsotillstånd, eventuella riskfaktorer, tidigare erfarenheter samt vad som känns roligt och möjligt att genomföra. Samtalet leder sedan fram till den skriftliga ordinationen av FaR®. Aktiviteten som ordineras kan

bedrivs individuellt eller i grupp organiserad av en aktivitetsarrangör, såsom idrottsföreningar.

När FaR® infördes år 2004 hade två hälsocentraler i länet medverkat i ett pilotprojekt och tagit fram den modell som blev en utgångspunkt för hur FaR® implementerades på länets hälsocentraler. Mellan åren 2004–2009 utbildades samtliga hälsocentraler och kringliggande föreningsledare enligt den framtagna metoden. Sedan dess kan länets samtliga hälsocentraler förskriva FaR® och det kan göras av all legitimerad personal med kunskap inom fysisk aktivitet som behandlingsmetod. Möjlighet att skriva ut FaR® inom Region Jämtland Härjedalen har inte tagits bort utan pågår fortfarande om än i liten skala.

En samverkan har funnits mellan Jämtlands läns landsting och Jämtland-Härjedalens Idrottsförbund sedan 2001 via olika EU-projekt. Vid EU-projektens slut formaliserades samverkan år 2005 genom ett samverkansavtal mellan parterna där Idrottsförbundet ersattes ekonomiskt av Jämtlands läns landsting för att möjliggöra fortsatt utvecklingsarbete och förvaltning av FaR® i Jämtlands län. Samverkansavtalet fortgick mellan åren 2005 – 2014. Vid omförhandling av innehåll och ersättningsnivå erbjöds J-Hs Idrottsförbund år 2014 en halverad ersättningsnivå, det resulterade i att J-Hs Idrottsförbund avböjde fortsatt samverkan kring FaR®.

Nedanstående är pågående insatser som möjliggör förbättrade förutsättningar för ökad förskrivning av FaR® inom hälso- och sjukvården i Region Jämtland Härjedalen.

- Nätverket Hälsofrämjande hälso- och sjukvård, (HFS) stödjer via ett pilotprojekt Region Jämtland Härjedalen kring verksamhetsutveckling med levnadsvaneindikatorer under 2018 – 2019.
- Beslut i Primärvårdsledning att KVÅ-koder (Klassifikation av vårdåtgärder) ska användas för levnadsvanor vilket inkluderar FaR®.
- Samordnare fysisk aktivitet på Folkhälsoenheten arbetar kontinuerligt med olika insatser och utbildningar i syfte att främja FaR® som behandlingsmetod inom hälso- och sjukvården.
- Det finns FaR® -kontaktpersoner på hälsocentralerna i länet och FaR® kan förskrivas på en aktivitet som patienten utövar på egen hand.
- Samordnare fysisk aktivitet har tagit fram FaR® -rekommendationer för olika diagnoser vilket ska läggas till i Z-läkemedel (rekommendationslista på de preparat som bör användas vid olika sjukdomar).
- Projekt pågår i regionen för att utveckla digitaliserat personligt stöd för fysisk aktivitet
- Folkhälsoenheten är positiva till utökad samverkan mellan Region Jämtland Härjedalen och Jämtland-Härjedalens Idrottsförbund, en träff är inbokad i oktober 2018.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

Motionen anses besvarad.

Expedieras till

Olle Arnsten (C)

Hälso- och sjukvårdsdirektör

Chef Hälso- och sjukvårdspolitiska avdelningen
Chef Folkhälsoenheten
Folkhälsopolitisk strateg

Beslutsunderlag

- §273 Regionstyrelsen Svar på motion från Olle Arnsten (C) om fysisk aktivitet på recept
- Motion från Olle Arnsten (C) om fysisk aktivitet på recept

31. Svar på motion från Thomas Andersson m.fl. (C) Ann-Marie Johansson (S) om användandet av engångsartiklar i fossilbaserad plast (RS/1259/2018)

Ärendebeskrivning

Centerpartiet i Region Jämtland Härjedalen yrkar att regionen från 2020 fasar ut användande av engångsartiklar i fossilbaserad plast som ej är nödvändiga utifrån behov av smittskydd, patientsäkerhet eller andra verksamhetskritiska anledningar.

Vid tillverkning av plast används huvudsakligen två fossila råvaror; råolja och naturgaskondensat. Omkring fyra procent av världsproduktionen av råolja går till plastframställning. Användningen av förnyelsebara råvaror vid tillverkning av plast har dock ökat på senare tid och benämns ofta biobaserad plast.

Inom hälso- och sjukvården är plast ett dominerande material, men används även, som i övriga samhället, till en mängd olika produkter. Framställning av fossila råvaror bidrar till klimatpåverkan och om produkterna sen inte kan återvinnas utan går till förbränning bidrar det också till klimatpåverkan. I vissa upphandlingar har biobaserad plast efterfrågats av regionen, men det sker inte systematiskt då resurser för djupare marknadsanalyser, som då behövs, saknas.

Det är dock viktigt ur både ekonomisk och miljömässig synpunkt att regionens verksamheter kritiskt granskar användandet av engångsartiklar och minskar s.k. slöserier. Regionen har inte resurser att göra s.k. innovationsupphandlingar, men där det finns alternativ på marknaden är det miljömässigt motiverat att så långt möjligt upphandla produkter av förnyelsebara råvaror som även helst kan återvinnas.

Regionen kommer i närtid att göra en översiktlig analys över de produkter som upphandlas och beställs via förrådsenheten med syfte att identifiera möjliga åtgärder för att minska avfallsmängden och öka återvinningen. Den analysen tillsammans med att nyttja kunskapen i befintliga nätverk mellan regioner och landsting kan ge en grov marknadsanalys över i vilka tillämpningar biobaserad plast finns på marknaden samt var plast fullgott kan ersättas med annan förnyelsebar råvara. Utifrån det så kan man ta fram ett arbetssätt och rutin för att så långt möjligt upphandla produkter av förnyelsebara råvaror. Det är dock viktigt att även väga in andra miljöaspekter i produktens livscykel såsom möjlighet till materialåtervinning i de avvägningar som görs.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår

1. Motionen bifalls

2. Regionstyrelsen får i uppdrag att ta fram arbetssätt och rutiner för att successivt, så långt möjligt, fasa ut produkter baserade på fossila råvaror

Expedieras till

Centerpartiet

Upphandlingschef Lena Larsson

Miljöstrateg Åsa Paletun

Beslutsunderlag

- §274 Regionstyrelsen Svar på motion från Thomas Andersson m.fl. (C) om användandet av engångsartiklar i fossilbaserad plast
- Motion från Thomas Andersson m.fl. (C) om användandet av engångsartiklar i fossilbaserad plast

**32. Anmälan och svar på interpellationer och frågor
2018 (RS/10/2018)**

1

Program för regionfullmäktige 20 november 2018

Program för regionfullmäktiges sammanträde 20 november 2018

Lokal: Peterson-Berger Hallen, OSD, Krondikesvägen 93, Östersund

Tisdag 20 november

08.00 Sammanträdet öppnas, upprop
Ärende 1-11 på föredragningslistan

Introduktion till förtroendemannautbildning och praktiska frågor

Region Jämtland Härjedalens medverkan i val av ombud till Sveriges Kommuner och Landstings kongress

09.30 Kaffe

10.00 Partigruppsmöten

12.00 Lunch

13.00 Ärenden enligt föredragningslistan
Allmänhetens frågestund

14.30 Paus (gruppledarträff)

15.00 Ärenden enligt föredragningslistan

17.00 Slut

Med reservation för ev. ändringar

5

Meddelanden om nya ledamöter och
ersättare i regionfullmäktige 2018

RS/35/2018

2018-11-06

Sekretariatet
Jessica Hådel
Tfn: 063-14 76 76
E-post: jessica.hadell@regionjh.se

RS/35/2018

Meddelanden om nya ledamöter och ersättare i regionfullmäktige 2018

Ärendebeskrivning

1. Stephen Jerand (KD) avsäger sig den 15 oktober 2018 uppdraget som ledamot i regionfullmäktige.

Länsstyrelsen meddelar i protokoll den 26 oktober 2018 att Linnéa Haggren utses till ledamot i Stephen Jerands (KD) ställe, samt att Rasmus Ericsson (KD) utses till ersättare i Linnéa Haggrens (KD) ställe.

2. Börje Lundin (V) avsäger sig den 15 oktober 2018 uppdraget som ersättare i regionfullmäktige.

Länsstyrelsen meddelar i protokoll den 26 oktober 2018 att Kerstin Sjöberg (V) utses till ersättare i Börje Lundins (V) ställe.

Regiondirektörens förslag

Meddelande om nya ledamöter och ersättare i regionfullmäktige noteras till protokollet.

Utdrag till

Politiska sekreterare

9

Interimistiskt arbetsutskott för NRF fr om
1 januari 2019
RS/1744/2018

§254

Interimistiskt arbetsutskott för NRF fr om 1 januari 2019 (RS/1744/2018)

Sammanfattning

Den nyvalda förbundsdirektionen för Norrlandstingens regionförbund, NRF, sammanträder första gången den 28 mars 2019. De utser då vilka ledamöter som ska sitta i arbetsutskottet. Landstingen/regionerna behöver dessförinnan utse ledamöter till ett interimistiskt arbetsutskott som kan bereda ärenden till förbundsdirektionen. NRF vill att landstingen/regionerna senast den 1 november anmäler vem som ska företräda dem.

Region Jämtland Härjedalen utser ledamöter till styrelsen och nämnderna samt till NRF vid regionfullmäktiges sammanträde 11 december. Eftersom den politiska majoriteten ännu inte är klar föreslås att styrelsen utser regionstyrelsens kommande ordförande till ledamot i det interimistiska arbetsutskottet. Region Jämtland Härjedalens oppositionsråd är redan utsedd av NRF enligt rullande ansvar.

Det interimistiska arbetsutskottet tjänstgör från och med 1 januari 2019 till dess att det permanenta arbetsutskottet utses.

Förslag till beslut

Till ledamot i Norrlandstingens regionförbunds interimistiska arbetsutskott utses regionstyrelsens kommande ordförande. Namnet meddelas senast efter fullmäktiges sammanträde 11 december.

Yrkanden

Ann-Marie Johansson (S) yrkar att regionstyrelsen ska föreslå regionfullmäktige att ta beslut i ärendet.

Proposition

Ordföranden ställer proposition på sitt eget yrkande och finner det antaget.

Ordföranden ställer proposition på regiondirektörens förslag inklusive antaget yrkande och finner det antaget.

Beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

Till ledamot i Norrlandstingens regionförbunds interimistiska arbetsutskott utses regionstyrelsens kommande ordförande. Namnet meddelas senast efter fullmäktiges sammanträde 11 december.

Regionstyrelsen

2018-10-24

Expedieras till

NRFs kansli

Planeringschef

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Interimistiskt arbetsutskott NRF
- Protokollsutdrag från Förbundsdirektionen 2018-09-19 § 68 Interimistiskt arbetsutskott fr om 1 januari 2019

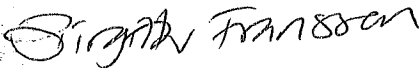
§ 68 Interimistiskt Arbetsutskott fr om 1 januari 2019 (Dnr 117/18)

Den 28 mars 2019 sammanträder den nyvalda Förbundsdirectionen. Denna utser då sitt arbetsutskott. För beredning av ärenden till Förbundsdirectionen behövs ett interimistiskt arbetsutskott.

Förbundsdirectionen beslutade

att utse den företrädare som landstinget/regionerna anmäler till NRF kansli, senast den 1 november 2018, samt oppositionsrådet från region Jämtland-Härjedalen, att ingå i det interimistiska arbetsutskottet, som tjänstgör fr.o.m. 1 januari 2019 och till dess permanent arbetsutskott utsetts.

Rätt utdraget intygar:

Birgitta Fransson, Förbundssekreterare

Exp 2018-10-01 till: registrator vid Region Norrbotten, Västerbottens läns landsting, Region Västernorrland, Region Jämtland Härjedalen

11

Fördelning av inkomna motioner och
medborgarförslag

RS/11/2018

2018-11-19

Sekretariatet
Charlotte Funseth
Tfn: 063-14 75 51
E-post: charlotte.funseth@regionjh.se

RS/11/2018

Fördelning av inkomna motioner och medborgarförslag

Ärendebeskrivning

1. Motion från David Adervall (S) om ett rökfritt län (RS/2024/2018) har fördelats till regionstyrelsen och ska besvaras senast vid regionfullmäktiges sammanträde 16-17 april 2019.

Regiondirektörens förslag

Fördelning av inkomna motioner och medborgarförslag godkänns.

I tjänsten
Hans Svensson
Regiondirektör

Mikael Ferm
Regionstabschef

Utdrag till

Organisation/person som protokollsutdrag och/eller yttrande ska skickas till.

2018 -11- 19

Dnr.....RS/2024/20.....18

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

Motion –ett rökfritt län

Att skapa ett rökfritt län är ett bidrag för jämlik hälsa hos män och kvinnor, flickor och pojkar, mellan generationer och mellan låg- och högutbildade. Ett rökfritt län sänker sjukvårdskostnaderna och bidrar till ökad folkhälsa och ett ännu bättre renommé för Region Jämtland Härjedalen i Sverige och internationellt. Vi kommer ett steg närmare regionens vision "En region att längta till och växa i".

Rökfria miljöer skyddar människors hälsa och att erbjuda personer stöd för att sluta röka räddar liv och minskar samhällets kostnader.

Tobaksrökning ökar risken för bland annat flertalet cancersjukdomar, hjärtsjukdom, diabetes samt sjukdomar och infektioner i andningsorganen, såsom astma och KOL, kroniskt obstruktiv lungsjukdom. De sjukdomar som orsakas av tobaksbruket medför förutom sjukvårdskostnader höga kostnader för produktionsbortfall på grund av sjukdomar och dödsfall bland människor i arbetsför ålder. Att utsättas för andras tobaksrök innebär samma typ av hälsorisker, fast på en lägre nivå. Även kortvarig exponering för tobaksrök kan öka risken för en dödlig hjärtinfarkt hos en icke rökare till samma nivå som hos en rökare.

Arbetet med att uppnå ett rökfritt län kommer att vara positivt för invånare och besökare. För att lyckas uppnå ett rökfritt län behövs att alla bidrar, invånare, besökare, föreningar, studieförbund, företag, myndigheter, kommuner och Region Jämtland Härjedalen.

Socialdemokraterna föreslår

att region Jämtland Härjedalen antar en 0-vision för skador orsakade av rökning

att Region Jämtland Härjedalen utreder förutsättningarna att samla länets aktörer för ett rökfritt län

Östersund den 18 november 2018

Socialdemokraternas fullmäktigegrupp i Region Jämtland Härjedalen

David Adervall
Gruppledare

12

Introduktion till
förtroendemannautbildning och praktiska
frågor

Utbildning för förtroendevalda inför mandatperioden 2019- 2022 (Prel)

Beslutad 2018-06-05, av: Regionfullmäktiges presidium

Sammanfattning/bakgrund

Enligt Arbetsordning för regionfullmäktige i Region Jämtland Härjedalen ansvarar regionfullmäktiges presidium för att utbilda förtroendevalda. I samband med varje ny mandatperiod genomförs en utbildning för förtroendevalda. Syftet med utbildningen är att ge de förtroendevalda kunskap om Region Jämtland Härjedalen och vad uppdraget innebär.

Utbildningar inför mandatperioden 2019–2022 genomförs i slutet av 2018 samt under hela 2019, främst i samband med ordinarie sammanträden. Syftet är att sprida utbildningen under det första året för att inte allt ska komma direkt i början av mandatperioden.

Det görs också en uppdelning med en allmän del för fullmäktige samt en fördjupande del för nämnder och styrelse med inriktning mot deras respektive ansvarsområde.

Utbildning för förtroendevalda inför mandatperioden 2019-2022
Dnr RS/212/2018, 2018-05-25

Handläggare
Sandra Hedman
Sekretariatet

Region Jämtland Härjedalen
Box 654, 831 27 Östersund
www.regionjh.se

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING/BAKGRUND	1
1 FÖRTROENDEMANNAUTBILDNING 2019–2022	3
1.1 Mål.....	3
1.2 Tidplan för utbildningar	3
1.3 Huvudansvariga	3
1.4 Delområden	3
2 PROGRAM FULLMÄKTIGE	5
3 PROGRAM FÖR STYRELSEN	7
4 PROGRAM FÖR REGIONAL UTVECKLINGSNÄMND	7
5 PROGRAM FÖR HÄLSO-OCH SJUKVÅRDSNÄMNDEN	8

1 Förtroendemannautbildning 2019–2022

1.1 Mål

Ge förtroendevalda i regionfullmäktige, styrelsen och nämnder samt revisorer kunskaper om:

- Region Jämtland Härjedalens uppgifter och utmaningar
- Läget i länet
- Rollen som förtroendevald
- Region Jämtland Härjedalens politiska organisation och förvaltningsorganisation
- Region Jämtland Härjedalen styrmodell för planering och uppföljning.
- Styrande dokument, regionplan, finansplan
- Relevant lagstiftning
- Praktiska frågor om sammanträden, hemsidan, datautrustning, O365, m.m.

1.2 Tidplan för utbildningar

Fullmäktige: sker vid ordinarie sammanträde om två timmar med början den 20 november och därefter under hela 2019. Vid tredagarssammanträde sker utbildning vid den första dagen. Två planeringsdagar är beslutade för 2019 – torsdag den 14 februari och måndag den 17 juni.

Nämnder/styrelse: sker vid ordinarie sammanträde om två timmar under första delen av 2019, ca 10 timmar för respektive organ.

1.3 Huvudansvariga

Fullmäktige: Enhetschef sekretariatet/Regionsekreterare

Styrelse: Enhetschef sekretariatet/Regionsekreterare

Regional utvecklingsnämnd: Regional utvecklingsdirektör/Nämndsekreterare

Hälso-och sjukvårdsnämnd: Chef Hälso- och sjukvårdspolitiska avdelningen/Nämndsekreterare

1.4 Delområden

Rollen som förtroendevald

- Sammanträden; arvodesregler, språkbruk, sammanträdesetik
- Politisk organisation; reglementen, arbetsordning, roller, ärendeberedningsprocessen
- Förvaltningsorganisation; Regiondirektör, regionstab, förvaltning och områden
- Styrmodell; Planering och uppföljning, Ledningssystemet
- Praktiska frågor; Meetings, Office365, Datautrustning

- Hot och säkerhet för förtroendevalda

Övergripande verksamhet

- Lagstiftning: kommunallag, förvaltningslag, hälso- och sjukvårdslag, tandvårdslag, patientsäkerhetslagen, lag om regionalt utvecklingsansvar, offentlighet- och sekretess, arkivlag m.fl.
- Planeringsförutsättningar och utmaningar
- Hälso- och sjukvård
- Regional utveckling
- Hälsovalet inklusive beställd vård och tandvård; LOV
- Attraktiv arbetsgivare, Kompetensförsörjning
- Forskning, utveckling och utbildning
- Ekonomi, finanser, resultatförbättrande åtgärder
- Inköp, inköpsprocessen
- Region Jämtland Härjedalens samverkan med kommuner, bolag m.m.

Specifika verksamhetsområden

- Revision
- Patientnämnd
- Kommunikation och media
- Jämlikhet och jämställdhet
- Miljö
- Informationssäkerhet
- Krishantering
- Ständigt förbättringsarbete

2 Program fullmäktige

Tid	Omfattning	Ansvarig
20/11 2018 (2 timmar)	Introduktion och upplägg för förtroendemannautbildningen Praktiska frågor (datautrustning, Meetings för åtkomst till handlingar, O365 m m) Översikt om uppdrag och regionens politiska organisation, förvaltningsorganisation Övergripande om sammanträdesetik, språkbruk, motioner, yrkanden m.m.	Enhetschef sekretariatet och fullmäktigesekreterare Enhetschef sekretariatet Regiondirektör Fullmäktiges presidium
11 december (1 timme)	Hot och säkerhet för förtroendevalda	Beredskapschef
14 februari (en dag) OBS; genomförs med valbara parallella seminarier där möjlighet till diskussion ska finnas Parallella seminarier Alla pass erbjuds kl. 13.00, 13.40, 14.20, 15.15	Politikerrollen, lagstiftning, offentlighet och sekretess m.m. kl. 8.30 – 12.00 – Grundläggande rättsliga förutsättningar för regionens verksamhet – Vilket ansvar har de förtroendevalda – Vem bestämmer vad – förtroendevalda eller tjänstemän – Styrelsens ansvar och befogenheter – Ansvar för ekonomin – Alternativa former för samverkan – Styrning av de privata utförarna – Styrningen av bolag och rollen som ombud <u>Valbara seminarier</u> Kl. 13.00 – 16.00 (30 min) Rubriker ska justeras (mer lockande) A. Läget i länet	Axel Danielsson Regional utvecklingsstrateg Hälso- och sjukvårdsdirektör

Tid	Omfattning	Ansvarig
	B. Region Jämtland Härjedalens uppdrag – Hälso- och sjukvård C. Region Jämtland Härjedalens uppdrag – Regional utveckling D. Lagstiftning (utom det som tagits upp av Axel D, tex GDPR) E. Fördjupning om bolag, stiftelser, föreningar F. Styrmodell – planeringsprocess och uppföljningsprocessen G. Styrdokument, policyer H. Ärendehanteringsprocess, årshjul	Regional utvecklingsdirektör Jurist Regional utvecklingsdirektör Planeringschef Kanslichef m fl Regionsekreterare
16–17 april 2019 (två timmar)	Kommunikation och media Hälsovalet inklusive beställd vård och tandvård; LOV	Kommunikationschef Beställarchef

Tid	Omfattning	Ansvarig
17 juni 2019 (en dag) OBS; genomförs med valbara seminarier där möjlighet till diskussion ska finnas	Fördjupning om Ekonomi, Finanser, resultatförbättrande åtgärder Kl. 8.30 – 9.30	Ekonomidirektör
	Personalpolitisk policy, Kompetensförsörjning Kl. 10.00 – 10.45	Personaldirektör
	Krishantering, Informationssäkerhet, Kl. 10.50 – 12.00	Beredskapschef
	<u>Valbara seminarier</u> (30 min)	Inköpschef
	Rubriker ska justeras A. Inköpsprocessen	Regional utvecklingsdirektör
	B. Kollektivtrafik	Forskningschef
	C. Forskning, utveckling och utbildning	Planeringschef
	D. Planeringsförutsättningar, utmaningar	Fastighetschef
	E. Fastighetsfrågor och fastighetsutvecklingsplan	Regionstabschef
	F. Ständigt förbättringsarbete – exempel från verksamheten	?
15-16 oktober 2019 (2 timmar)	G. Ordföringars roll i nämnder osv.	Jämställdhetsstrateg
	H. Jämställdhet- och jämlikhet	
26-27 november 2019 (2 timmar)	Ledningssystem (2011:9) för systematiskt kvalitetsarbete	Kanslichef
	Miljö	Miljöstrateg
	Revisionen och patientnämndens verksamhet och uppdrag	Revisionen och patientnämnden
	Frågestund med RD, FM-ordf och råd	Moderator
	Avslutning förtroendemannautbildningen	Regiondirektör

3 Program för styrelsen

Tid	Omfattning	Ansvarig
29 januari 2019 (en halv dag)	Regionstyrelsens roll och uppdrag, arbets- och beslutsprocess (inkl. personuppgiftsansvar) Ekonomi och finanser Hälsovalet inklusive beställd vård och tandvård; LOV Bolag, Stiftelser, föreningar inom regionala utvecklingsnämndens ansvarsområde.	Regiondirektör Ekonomidirektör Beställarchef
25 mars	<i>Budgetdag</i>	Ekonomidirektör, Planeringschef, Personaldirektör
29 april 2019 (två timmar)	Uppsiktsplikt Intern kontroll Inköp	Jurist/Kanslichef Kanslichef Inköpschef
28 maj 2019 (två timmar)	Fastighetsfrågor Folkhälsa	Fastighetschef Chef Hälso- och sjukvårdspolitiska avdelningen
27 augusti (två timmar)	Samverkan, kommuner Miljö	Planeringschef Miljö
20 november	<i>Planeringsdag</i>	Planeringschef

Ansvarig för program; Enhetschef sekretariatet, Regionsekreterare

4 Program för regional utvecklingsnämnd

Tid	Omfattning	Ansvarig
15 januari 2019 (halv dag)	Regionala utvecklingsnämndens roll och uppdrag, arbets- och beslutsprocess (inkl. personuppgiftsansvar) Regional utveckling: Lagstiftning Utmaningar, styrdokument samt strukturfonder, Övergripande organisation Bolag, Stiftelser, föreningar inom regionala utvecklingsnämndens ansvarsområde	Regional utvecklingsdirektör, Nämndsekreterare

26 februari 2019 (2 h)	Välfärd, klimat, kompetens Infrastruktur och kommunikationer Kultur Näringsliv, inkl strukturfondspartnerskapet	Områdeschefer
25 mars	<i>Budgetdag</i>	
14 maj (2 h)	Samverkansavtalet med kommunerna	Nämndsekreterare
11 juni (2 h)	Agenda 2030	Regional utvecklingsdirektör
20 november	<i>Planeringsdag</i>	

Ansvarig för program; Regional utvecklingsdirektör, Nämndsekreterare

5 Program för hälso-och sjukvårdsnämnden

Tid	Omfattning	Ansvarig
16 januari (3 h)	Hälso- och sjukvårdsnämndens roll och uppdrag, arbets- och beslutsprocess (inkl. personuppgiftsansvar) Hälso- och sjukvården; Övergripande organisation, lagstiftning, styrdokument, utmaningar, NORA Patientsäkerhet	Nämndsekreterare, Chef hälso- och sjukvårdspolitiska avdelningen Hälso- och sjukvårdsdirektör Områdeschef
27–28 februari (2 h)	Hälso- och sjukvården; - Primärvård, - Folktandvård, - Akutsjukvården - Hud, infektion och medicin,	Områdeschefer
25 mars	<i>Budgetdag</i>	
3 april (2 h)	Hälso- och sjukvården - Kirurgi, - Psykiatri - Barn- och unga vuxna, - Barn- och ungdomsmedicin, - Hjärta, neurologi och rehabilitering - Ögon och öron	Områdeschefer
15 maj (1 h)	Hälso- och sjukvården; - Diagnostik, teknik och service Sjukresor	Områdeschef
12 juni (2 h)	Samverkan kommunerna	Chef HOSPA

	Läkemedel	
20 november	<i>Planeringsdag</i>	

Ansvarig för program; Chef HOSPA, Nämndsekreterare

14

Svar på medborgarförslag om
parkeringsplatser för personal vid
Östersunds sjukhus

RS/928/2018

§272

Svar på medborgarförslag om parkeringsplatser för personal vid Östersunds sjukhus (RS/928/2018)

Sammanfattning

Det har inkommit ett medborgarförslag om parkeringsplatser för personal vid Östersunds sjukhus. Förslagsställaren anger att parkeringssituationen vid Östersunds sjukhus är i det närmaste ohållbar. Förslagsställaren föreslår att Region Jämtland Härjedalen går in och betalar halva kostnaden för ett månadskort för de i personalen som väljer att resa kollektivt. Region Jämtland Härjedalen föreslås också erbjuda "privata" parkeringsplatser för den personal som inte kan åka kollektivt.

Region Jämtland Härjedalen är medveten om den rådande parkeringssituationen vid Östersunds sjukhus. En arbetsgivare har inga skyldighet att tillhandahålla parkeringsplatser till sina medarbetare och hur de anställda tar sig till och från arbetet ligger egentligen inte inom arbetsgivarens ansvar. För att underlätta arbetspendling med egen bil tillhandahåller Region Jämtland Härjedalen personalparkeringsplatser i mån av tillgång och fler parkeringskort än faktiska platser säljs då parkeringsplatserna är tänkt att nyttjas optimalt. Det är därför inte aktuellt att ge medarbetare möjlighet att hyra en egen parkeringsplats. Möjligheten att subventionera cykel har utretts men visat sig icke fördelaktigt för Regionens medarbetare.

En rad åtgärder har dessutom vidtagits för att få Regionens medarbetare att använda alternativa transportmedel vid arbetspendling med syfte att skapa parkeringsutrymme för de medarbetare som måste använda bilen för arbetspendling. Effekterna av dessa åtgärder är svåra att påvisa. Medborgarförslaget bör, med hänvisning till ovanstående, avslås.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

Medborgarförslaget avslås.

Beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

Medborgarförslaget avslås.

Expedieras till

Förslagsställaren
Fastighetschef

Regionstyrelsen

2018-10-24

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Svar på medborgarförslag om parkeringsplatser för personal vid Östersunds sjukhus
- Svar på medborgarförslag om parkeringsplatser för personal vid Östersunds sjukhus
- Medborgarförslag om parkeringsplatser för personal vid Östersunds sjukhus (utan personuppgifter)

Sekretariatet
Daniel Nilsson
Tfn: 063-14 75 71
E-post: daniel.l.nilsson@regionjh.se

2018-08-27

RS/928/2018

Svar på medborgarförslag om parkeringsplatser för personal vid Östersunds sjukhus

Det har inkommit ett medborgarförslag om parkeringsplatser för personal vid Östersunds sjukhus. Förslagsställaren anger att parkeringssituationen vid Östersunds sjukhus är i det närmaste ohållbar och föreslår att Region Jämtland Härjedalen går in och betalar halva kostnaden för ett månadskort för de i personalen som väljer att resa kollektivt. Region Jämtland Härjedalen föreslås också erbjuda ”privata” parkeringsplatser för den personal som inte kan åka kollektivt.

Nuläge

Region Jämtland Härjedalen har idag personalparkeringsytor i nära anslutning till Östersunds sjukhus. Dessa parkeringsytor får användas av personal med giltigt kort för parkering. Parkeringskortet gäller i ett år, 1 oktober – 30 september och kostar mellan 150 kronor per månad till 300 kronor per månad beroende på typ av kort. Region Jämtland Härjedalen säljer idag fler kort än vad det finns parkeringsplatser, detta på grund av att man vill nyttja parkeringsplatserna optimalt och ge så många som möjligt en möjlighet att nyttja parkeringarna. Det finns således ingen garanti för att anställda får parkeringsplats varje dag.

Region Jämtland Härjedalen har en Parkeringspolicy från 2007. Där framgår att parkeringsplatser för personal tillhandahålls i mån av tillgång. Parkeringstillstånd ger inte rätt till särskild parkeringsplats utan ger tillgång till plats inom vissa områden. Som ett tillägg till denna policy finns ett regeldokument framtaget 2007. Här framgår ett flertal kriterier som ska gälla när medarbetare ansöker om parkeringsplats. Bland annat ska avstånd till arbetsplatsen, arbetstider och barnomsorg beaktas vid beviljande av parkeringskort. Regeln efterlevs inte idag, främst på grund av den ökade administration som skulle krävas för efterlevnad.

Pågående utredningar och aktiviteter

Fastighetsenheten är medveten om den rådande parkeringssituationen för Regionens medarbetare och i samarbete med Regionens miljöarbete har en rad utredningar har vidtagits för att se om situationen kan underlättas. Region Jämtland Härjedalen har också mottagit en motion om klimatpremie för anställda som åker kollektivt till jobbet, alternativt går eller cyklar (RS/342/2017).

Handlingsplan CERO (Climate and Economic Research in Organisations)

Under hösten 2016 påbörjades ett projekt med målet att ta fram ett kvalitetssäkrat faktaunderlag för att hitta de effektivaste och ekonomiskt optimerade åtgärderna för att minska klimatpåverkan från tjänsteresor och pendlingsresor på såväl kort som lång sikt. Personalparkeringsfrågan finns med i den handlingsplan som fastställdes inom ramen för CERO-arbetet. I handlingsplanen framgår att arbetsgivaren ska underlätta flexibla arbetsformer, t.ex. distansarbete för att minska arbetspendlingen samt att uppmuntra medarbetare att cykla till arbetet för att frigöra parkeringsytor för medarbetare med lång resväg. Under 2017 beslutade Regionfullmäktige att lyfta in motionen om klimatpremie till handlingsplanen för CERO. Under våren 2017 har ett försök genomförts där en mindre grupp anställda bland annat fått prova elcykel för arbetspendling. Vidare har nya cykelgarage uppförts vid Östersunds sjukhus.

Subventionering av busskort som förmån

Arbetsgivaren har möjlighet att subventionera exempelvis busskort till anställda. Detta kan vara aktuellt i de fall där medarbetaren reser frekvent i tjänsten. Hur medarbetare tar sig till och från sin arbetsplats ligger inte inom arbetsgivarens ansvarsområde, varför det inte är rimligt att arbetsgivaren ska subventionera busskort för detta ändamål.

Subventionering av cykel som förmån

Regionen har tidigare utrett möjligheten för arbetsgivaren att subventionera cyklar till medarbetare för att på så sätt stimulera medarbetarna till att använda annat transportmedel än bil. Utredningen har visat att det skulle bli dyrare för anställda att hyra cykel genom Regionen jämfört med att köpa cykel som privatperson, då förmånen måste förmånsbeskattas. Ett bruttolöneavdrag på tex 3 år innebär att medarbetaren inte äger cykeln men förmånsbeskattas under hyrtiden. Efter 3 år måste cykeln lösas ut till det marknadsvärde som är vid det tillfället. Ej förmånligt för arbetstagaren, som egentligen betalat hela cykeln redan efter 3 år.

Möjlighet till egen parkeringsplats

Möjligheten att hyra en egen parkeringsplats skulle innebära att ett avsevärt högre månadsbelopp skulle vara aktuellt. Det skulle också innebära att parkeringsplatserna inte skulle användas optimalt då platserna skulle stå oanvända vid exempelvis semester, sjukskrivning eller annan frånvaro.

Översyn av parkeringspolicy

Den nuvarande parkeringspolicyen är under översyn och föreslås ersättas med regler för parkering. Dessa regler kommer att reglera både besöks- som personalparkeringar.

Sammanfattning

Region Jämtland Härjedalen är medveten om den rådande parkeringssituationen vid Östersunds sjukhus. En arbetsgivare har inga skyldighet att tillhandahålla parkeringsplatser till sina medarbetare och hur de anställda tar sig till och från arbetet ligger egentligen inte inom arbetsgivarens ansvar. För att underlätta arbetspendling med egen bil tillhandahåller Region Jämtland Härjedalen personalparkeringsplatser i mån av tillgång och fler parkeringskort än faktiska platser säljs då parkeringsplatserna är tänkt att nyttjas optimalt. Det är därför inte aktuellt att ge medarbetare möjlighet att hyra en egen parkeringsplats. Möjligheten att subventionera cykel har utretts men visat sig icke fördelaktigt för Regionens medarbetare.

En rad åtgärder har dessutom vidtagits för att få Regionens medarbetare att använda alternativa transportmedel vid arbetspendling med syfte att skapa parkeringsutrymme för de medarbetare som måste använda bilen för arbetspendling. Effekterna av dessa åtgärder är svåra att påvisa. Medborgarförslaget bör, med hänvisning till ovanstående, avslås.

2018 -04- 3 0

1(3)

Dnr...RS./928/20...18.

Östersund 2107-04-06

Parkeringsplatser för personal vid Östersunds sjukhus.

Situationen gällande parkeringsplatser för anställda vid Östersunds sjukhus är, i det närmaste, ohållbar.

Jag har, vid flertalet tillfällen, påtalat detta för ansvariga tjänstemän inom regionen. De gånger som jag har fått svar har det varit att: "Vi är medvetna om problemet". Vanligtvis har jag inte fått något svar över huvud taget. Jag arbetar som sjuksköterska inom slutenvården och arbetar dag, kväll, helg. Är anställd för att arbeta 3 skift men har senast tiden inte behövt arbeta nattetid.

Jag pendlar dagligen och har 57 km enkel resa till jobbet. Det finns inte någon möjlighet för mig att åka med kollektivtrafiken, vilket jag annars mer än gärna hade gjort. Jag är, med andra ord, helt och hållet beroende av bilen för att ta mig till och från mitt arbete.

Jag har ett parkeringstillstånd som jag betalar 300 kronor i månaden för, 12 månader om året. Dessa pengar dras direkt från min lön. Jag betalar samma summa även när jag har semester eller är sjukskriven.

Under sommaren är det inte några problem med parkeringsplatser men under vinterhalvåret är det, rent ut sagt, bedrövligt. Det är mer regel än undantag att det inte finns någon ledig parkeringsplats, framför allt när jag arbetar kvällspass och börjar klockan 11.30.

Förutom att detta är ett stort irritationsmoment så kostar det också extra pengar. Trots att jag betalar min avgift för parkering har jag hittills i vinter lagt ut dryg 1200kronor för att lösa biljetter i parkeringsautomater.

Dessutom tar detta extra tid. Jag åker hemifrån allt tidigare i hopp om att det skall finnas en ledig parkeringsplats. Jag måste då ägna tid åt att leta efter parkeringsplats. Det finns sällan någon ledig plats i närheten av sjukhuset,

vilket innebär att jag får parkera ganska långt bort. Om jag arbetar kväll är klockan 21 när jag slutar mitt pass, ofta måste jag då gå ganska långt för att komma till min bil. Detta är inte så trevligt den tiden på dygnet, framför allt inte under fredag och lördag kväll.

Den här vintern har det under en ganska lång period varit många minusgrader, då kommer oron för om jag har en bil som startar när jag slutar mitt arbetspass.

Det irriterar mig att även personal som bor i Östersund, tex Lugnvik, Karlslund, Körfältet mm har rätt till parkeringsplats. Jag förstår att även dom kan ha behov av att ta bilen till arbetet men jag anser att de som kan åka kollektivt bör försöka göra detta.

När jag började arbeta vid Psykiatrin, 1/1-08 fick jag vänta 1 år på att få parkeringsplats pga att då sålde man inte fler parkeringstillstånd än vad det fanns parkeringsplatser. Det sägs att det då fanns en regel om att man skulle bo visst långt ifrån arbetsplatsen för att ha rätt till parkeringsplats.

Ett förslag: Regionen går in och betalar halva kostnaden för ett månadskort på Länstrafiken för de i personalen som väljer att åka kollektivt i stället för att de reser med egen bil. Detta förslag torde även ha en gynnsam inverkan på miljön.

Erbjud "privata" parkeringsplatser för oss som absolut inte har möjlighet att åka kollektivt. Detta skulle i så fall, naturligtvis, kosta mer än 300 kronor.

Detta har för mig blivit ett så stort irritationsmoment, bekymmer att jag funderar på att säga upp mig. Jag står inte ut en vinter till.

Med vänlig hälsning
Ann-Chatrin Grundal

18

Budgetframställan för Patientnämndens
verksamhet 2019

RS/1702/2018

§54

Budgetframställan för Patientnämndens verksamhet 2019 (RS/1702/2018)

Sammanfattning

Patientnämnden i Region Jämtland Härjedalen har lämnat en preliminär budgetframställan för patientnämndens verksamhet för 2019. Slutlig framställan fastställs vid nämndens sammanträde den 15 november.

Patientnämnden i Jämtlands län bedriver en lagstadgad verksamhet utifrån lag om patientnämndsverksamhet och det reglemente som fastställts av regionfullmäktige. En av patientnämndens huvuduppgifter är att stödja och hjälpa enskilda patienter och närstående när det uppstått problem i vården. Patientnämnden ska tillvarata synpunkter från patienter och anhöriga och med dessa som grund bidra till en hög patientsäkerhet och kvalitetsutveckling i vården. Detta uppnås genom att arbeta rådgivande och med ett opartiskt förhållningssätt samt genom att informera om verksamheten till allmänheten, hälso- och sjukvårdspersonal och andra berörda, genom att återrapportera patientärenden till vården, samt genom formella och informella kontakter med vården.

Patientnämndens andra huvuduppgift är att tillgodose tvångsvårdade patienters lagstadgade rätt att få en stödperson. Stödpersoner utses till patienter som tvångsvårdas inom psykiatri eller som isoleras enligt smittskyddslagen. Stödpersonersättningen är uppdelat i två delar; arvode och omkostnadsersättning. Fr.o.m. 2016 redovisas även arbetsgivaravgift för omkostnadsersättningen, vilket ej tidigare gjorts. Med anledning härav uppstår en kostnadsökning med ca 65tkr årligen. Patientnämnden har därför behov av en utökning av budget för stödpersonsverksamheten med 65tkr.

Riksdagen har beslutat om en ny lag om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården. Lagen trädde i kraft den 1 januari 2018. Den nya lagen innebär ett ökat uppdrag till patientnämnderna och att uppdraget till Inspektionen för Vård och Omsorg (IVO) begränsas. Enligt den nya lagen ska klagomålshanteringen utgå från patienternas behov, bidra till ökad patientsäkerhet och vara resurseffektiv. Den nya lagen om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården kommer att medföra nya och mer omfattande uppdrag för patientnämnden. Detta medför behov av att utöka patientnämndens verksamhet. Ytterligare handläggare har rekryterats. Statliga medel, 256 tkr har tillförts patientnämnden från och med 2018.

Patientnämnden begär för år 2019 ett budgetanslag som motsvarar 2018 års anslag, inklusive statlig satsning om 256 tkr, uppräknat enligt landstingsprisindex och för lönerörelsen. Dessutom äskas 65 tkr för merkostnad inom stödpersonsverksamheten.

I den uppdaterade Finansplanen 2018-2020 – tilläggsbilaga som fastställdes av regionfullmäktige 2018-02-13—14 § 31 utökades ramen för patientnämnden för det nya uppdrag som staten beslutat om till totalt 3 170 tkr. Regionen får ersättning med denna

Fullmäktiges presidium

2018-09-28

utökade kostnad genom ett statligt tillskott till det kommunala utjämnningssystemet.

De 65 tkr för ökad kostnad för stödpersonsverksamhet får tas inom befintlig ram i enlighet med beslutet för 2018.

Regiondirektörens direktiv för verksamhetsplaner 2019, som ingick som informationspunkt vid regionstyrelsens sammanträde 2018-08-28, föreslås en oförändrad budgetram för samtliga nämnder och förvaltningar förutom för hälso- och sjukvård. För patientnämndens del innebär det att den föreslagna budgeten inte räknas upp.

Anslaget för patientnämnden bör således fastställas enligt 2018 års anslag inklusive utökat uppdrag om 256 tkr till totalt 3 170 000 kronor.

Förslag till beslut

Regionfullmäktiges presidium föreslår regionfullmäktige

Anslaget för patientnämndens verksamhet 2019 fastställs till 3 170 000 kronor.

Beslut

Regionfullmäktiges presidium föreslår regionfullmäktige

Anslaget för patientnämndens verksamhet 2019 fastställs till 3 170 000 kronor.

Expedieras till

Patientnämnden
Ekonomidirektör

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Patientnämndens budgetframställan för 2019
- Prel Budgetframställan 2019 Patientnämnden

Budgetframställan från patientnämnden för 2019

Patientnämnden i Jämtlands län bedriver en lagstadgad verksamhet utifrån lag om patientnämndsverksamhet och det reglemente som fastställts av regionfullmäktige. En av patientnämndens huvuduppgifter är att stödja och hjälpa enskilda patienter och närstående när det uppstått problem i vården. Patientnämnden ska tillvarata synpunkter från patienter och anhöriga och med dessa som grund bidra till en hög patientsäkerhet och kvalitetsutveckling i vården. Detta uppnås genom att arbeta rådgivande och med ett opartiskt förhållningssätt samt genom att informera om verksamheten till allmänheten, hälso- och sjukvårdspersonal och andra berörda, genom att återskoppla patientärenden till vården, samt genom formella och informella kontakter med vården. Nämnden har inga disciplinära befogenheter. Motsvarande gäller inom den kommunala hälso- och sjukvården i de fall avtal träffats om detta mellan regionen och kommunerna i Jämtlands län.

Patientnämndens andra huvuduppgift är att tillgodose tvångsvårdade patienters lagstadgade rätt att få en stödperson. Stödpersoner utses till patienter som tvångsvårdas inom psykiatri eller som isoleras enligt smittskyddslagen. Stödpersonersättningen är uppdelat i två delar; arvode och omkostnadsersättning. Fr.o.m. 2016 redovisas även arbetsgivaravgift för omkostnadsersättningen, vilket ej tidigare gjorts. Med anledning härav uppstår en kostnadsökning med ca 65tkr årligen. Patientnämnden har därför behov av en utökning av budget för stödpersonsverksamheten med 65tkr.

Riksdagen har beslutat om en ny lag om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården. Lagen träder i kraft den 1 januari 2018. Den nya lagen innebär ett ökat uppdrag till patientnämnderna och att uppdraget till Inspektionen för Vård och Omsorg (IVO) begränsas. Enligt den nya lagen ska klagomålshandlingen utgå från patienternas behov, bidra till ökad patientsäkerhet och vara resurseffektiv. I det nya klagomålssystemet ska patienten i första hand vända sig till vårdgivaren. Det är vårdgivaren som kan förklara vad som har hänt och som har möjlighet att vidta åtgärder som gör att patienterna får sina behov tillgodosedda, exempelvis genom uppföljande besök eller nya kontaktvägar. Vårdgivaren kan också bättre än någon annan beskriva vad som görs för att en negativ händelse inte ska inträffa igen samt vid behov ge patienten en ursäkt. Eftersom patienten är i beroendeställning gentemot vårdgivaren, måste ett fungerande klagomålssystem även innehålla en instans vars uppgift är att stödja patienten och verka för att vårdgivaren ger svar och förklaringar till det som inträffat. Lagen ger patientnämnden den funktionen. Patientnämnden utgör tillsammans med vårdgivaren första linjen i det nya systemet. Dessa aktörer kan i de flesta fall tillgodose patientens behov genom en snabb, personlig och informell hantering. Riskområden och hinder för en säker vård ska rapporteras till landsting/regioner och kommuner.

Vårdanalys har på regeringens uppdrag gjort en uppföljning av patientlagen, som trädde i kraft 1 januari 2015. Patientlagens övergripande syfte är att stärka och tydliggöra patientens ställning. Den genomförda uppföljningen visar att syftet inte uppnåtts. Vårdanalys rekommenderar en samlad strategi för att stärka patientens ställning. Man efterlyser nya

strategier och arbetssätt för att arbeta mot en mer personcentrerad vård. På alla nivåer bör en stärkt ställning för patienten prioriteras i styrning och ledning av hälso- och sjukvården. Vårdanalys bedömer att patientens ställning behöver lyftas upp på ledningsnivå som en integrerad del i patientsäkerhetsarbete, kvalitetsutveckling och ökad effektivitet i vården. Sammantaget visar rapporten att patientens ställning inte har stärkts sedan patientlagens införande. Det har identifierats flera förklaringar till resultaten. Bland annat konstateras att vården inte har vidtagit tillräckliga åtgärder för att patientlagen ska få genomslag. Även insatserna från nationell nivå har varit otillräckliga. De flesta av bestämmelserna har gällt sedan länge enligt andra lagar och patientlagen i sig är inte tillräckligt tydlig och kraftfull. Patientens rättsliga ställning är därför fortfarande svag. Det krävs ytterligare åtgärder av både regering och huvudmän för att möta intentionerna med lagstiftningen (*Vårdanalys: Lag utan genomslag, Rapport 2017:2*).

Att stärka patientens ställning och möjligheterna till delaktighet är ett viktigt mål i sig. Men det är också en strategi för att möta utvecklingen med en ökad förekomst av kroniska sjukdomar och ökad ojämlikhet i hälsa. En starkare ställning för patienten är inte en "kostnad" utan en del av lösningen på vårdens utmaningar.

Patientnämnden vill ytterligare stärka och tydliggöra patientens ställning genom att använda patienternas berättelser och tillsammans med andra iakttagelser se samband, identifiera risker, se förbättringsbehov och föreslå åtgärder. Målet är säker vård, färre vårdskador och nöjda patienter.

Den nya lagen om stöd vid klagomål mot hälso- och sjukvården kommer att medföra nya och mer omfattande uppdrag för patientnämnden. Förslaget innebär följande för nämnden:

- Ett utökat och utvecklat analysarbete med återkommande analyser av inkomna klagomål.
- Fler och mer komplexa ärenden.
- Ett tydliggjort och förstärkt uppdrag gällande barn.
- Ett ökat stöd till patienten att formulera frågor, föra fram klagomål och få ett svar som de förstår.
- Utarbeta nya arbetsformer för de nya uppdragen.
- Utveckla samarbetsformer och ge underlag inför tillsyn till IVO.
- Samverka med patientföreningar och organisationer. Ge patientperspektivet bredd och djup.
- Synliggöra patientberättelsen och dess potential för utveckling och patientsäkerhet.

Detta medför behov av att utöka patientnämndens verksamhet. Ytterligare handläggare har rekryterats. Statligamedel, 256 tkr har tillförts patientnämnden från och med 2018.

Förslag till beslut

Patientnämnden begär för år 2019 ett budgetanslag som motsvarar 2018 års anslag, inklusive statlig satsning om 256 tkr, uppräknat enligt landstingsprisindex och för lönerörelsen. Dessutom äskas 65 tkr för merkostnad inom stödpersonsverksamheten.

2018-09-25

19

Budgetframställan för
revisionsverksamheten 2019

RS/454/2018

§53

Budgetframställan för revisionsverksamheten 2019 (RS/454/2018)

Sammanfattning

Revisorerna redogör i sin budgetframställan för behovet av revisionsinsatser under 2019. Revisorerna och lekmannarevisorerna är fullmäktiges instrument för granskning och kontroll av den verksamhet som bedrivs under regionstyrelsen, nämnder, fullmäktigeberedningar och företag. Regionrevisionen har en central roll när det gäller att säkerställa insynen i och kontrollen av all verksamhet som regionen ansvarar för. Mot bakgrund av regionens ekonomiska underskott har revisionen extra fokus på uppföljning av åtgärder för att nå en ekonomi i balans. Revisorerna föreslår att anslaget för revisionsverksamheten år 2019 behålls på samma nivå som för år 2018, med en uppräknings enligt regionens budgetmodell. Det skulle resultera i en budget 2019 på 5 miljoner kronor. Begärt belopp ligger, enligt revisorerna, i nivå med kostnaderna hos andra regioner och landsting vid relevanta jämförelser.

I oktober 2017 beslutade fullmäktige om en sänkning av revisionens budget som en anpassning till nivån för jämförbara landsting/regioner och att reduceringen skulle ske under två år. Beslutet hade föregåtts av en presentation vid fullmäktige i juni 2017 av en rapport med jämförelser av alla landsting och regioners revisionskostnader. Den visade att Region Jämtland Härjedalens totala nettorevisionskostnader var högre än sju andra landsting och regioner, som samtliga hade större befolkningar och större verksamhet. Mätt i kronor per invånare var regionens nettorevisionskostnader högst i landet, bl a dubbelt så höga som det ovägda snittet. Anton Hammar (S) yrkade vid samma tillfälle på att "Revisionens budget för 2018 fastställs till 4 686 000 kronor". Jörgen Larsson (C) yrkade på återremittering för " att ge ledamöterna tid att sätta sig in i ärendet", vilket också blev fullmäktiges beslut.

I enlighet med fullmäktiges beslut i oktober 2017, blir steg nummer två att sänka revisionens budget till 4 686 000 kr. Även efter denna sänkning ligger nettorevisionskostnaderna per invånare i topp jämfört med övriga regioner och landsting och totalt kommer de att ligga högre än i flera andra landsting och regioner med större befolkning. I Regiondirektörens direktiv för verksamhetsplaner 2019, som ingick som informationspunkt vid styrelsesammanträdet 2018-08-28, föreslås en oförändrad budgetram för samtliga nämnder och förvaltningar förutom för hälso- och sjukvård. För revisionens del innebär det att den föreslagna budgeten på 4 686 000 kronor inte räknas upp.

Förslag till beslut

Regionfullmäktiges presidium föreslår regionfullmäktige

Anslaget för revisionsverksamheten 2019 fastställs till 4 686 000 kronor.

Fullmäktiges presidium

2018-09-28

Yrkanden

Mats Gärd (C) yrkar bifall till revisorernas budgetframställan.

Proposition

Ordföranden ställer proposition på regiondirektörens förslag och Mats Gärd yrkande och finner regiondirektörens förslag antaget.

Beslut

Regionfullmäktiges presidium föreslår regionfullmäktige

Anslaget för revisionsverksamheten 2019 fastställs till 4 686 000 kronor.

Expedieras till

Revisorerna i Region Jämtland Härjedalen

Ekonomidirektören

Beslutsunderlag

- Budgetframställan för revisionsverksamheten 2019
- Budgetframställan för revisionsverksamheten år 2019
- Preliminär revisionsplan 2019

Regionfullmäktige

Budgetframställan för revisionsverksamheten 2019

Efter en kraftig neddragning av revisionsanslaget 2018 föreslår vi att anslaget för revisionsverksamheten år 2019 behålls på samma nivå som för år 2018 med fördelning på huvudkostnadsslag enligt bifogad tabell samt med en uppräkningsmodell enligt modellen för regionens ekonomiska ramar.

Behov av revisionsinsatser år 2019

Regionens ekonomiska utveckling pekar på en fortsatt allvarlig situation för regionen även år 2019. Situationen kräver att vi som fullmäktiges kontrollorgan ägnar särskild uppmärksamhet åt hur regionstyrelsen hanterar de i många hänseenden svåra ställningstaganden och åtgärder för att åstadkomma en ekonomi i balans. Eftersom revisionsarbetet år 2018 tvingades minska pga kraftig neddragning av anslagsbudget bedömer vi att behovet av revisionsinsatser under år 2019 behöver uppgå till samma nivå som för år 2018 och framställan ligger vid relevanta jämförelser i nivå med andra regioner och landsting.

Revisorernas uppdrag

Revisorerna har att årligen granska all verksamhet inom regionen inklusive den verksamhet som bedrivs i bolag, stiftelser, Samordningsförbundet i Jämtlands län, Norrlandstingens regionförbund, Gemensamma nämnder och externa utförare i Hälsovalet.

Revisorerna har att granska i den omfattning och med den inriktningen som bedöms behövas för att få ett tillräckligt underlag för sin, men även regionfullmäktiges, bedömning i ansvarsprövningen. Revisorerna prövar om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom styrelsen och nämnderna är tillräcklig. Revisionen genomförs - förutom enligt lagar och förordningar – i enlighet med god revisionssed.

Som framgår ovan är revisorernas uppdrag i grunden omfattande och kräver en ständig uppdatering och analys av det som pågår och planeras inom Regionen och dess företag och stiftelser mm. Under stabila förhållanden med en ekonomi i balans kan revisionsinsatserna genomföras med viss utgångspunkt från tidigare iakttagelser. I de nu rådande förhållandena inom Region Jämtland Härjedalen med stora

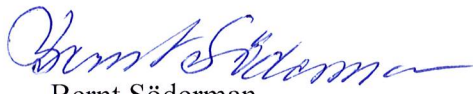
ekonomiska underskott, likviditetsproblem och externa lån ställs ökade krav på revisorerna. Dessa krav består i ökade insatser för uppdatering, granskning och analyser för att bedöma effekterna av de olika åtgärder som regionstyrelsen planerar och genomför för att komma tillrätta med den ekonomiska obalansen inom Region Jämtland Härjedalen.

I revisionsuppdraget ingår även att arbeta proaktivt (d.v.s. att när så är möjligt lämna synpunkter redan i beredningen av ärenden och på så sätt kunna bidra till att förhindra oönskade konsekvenser av ett beslut). Att föra dialog med fullmäktige som uppdragsgivare och med de granskade d.v.s. styrelsen och nämnderna är en väsentlig del i revisionsuppdraget.

Resursbehovet enligt lag och god sed

Revisorerna ska enligt god revisionssed och lagstiftning anlita sakkunnigt biträde i den omfattning som revisorerna anser nödvändigt. Den preliminära revisionsplanen för 2019 finns i bifogad bilaga ”prel revisionsplan 2019”.

För Region Jämtland Härjedalens revisorer

Bernt Söderman
V ordförande

Gustav Onilsgård
Revisor

Bilaga
Tabell: Anslag 2019
Prel revisionsplan 2019

Kopia till
Fullmäktiges presidium
Sekretariatet
Ledningsstab ekonomi

Bilaga: Tabell Anslag 2019

Budgetframställan för revisionsverksamheten 2019 omfattar anslag enligt av Regionfullmäktige beslutad finansplan 2018 - 2020 (Dnr:RS/258/2017).

Tkr	Budget 2019
Externa intäkter	0,0
Interna intäkter	0,0
Landstingsbidrag	5 000
SUMMA INTÄKTER	5 000
Personalkostnader	4 400
Övriga externa kostnader	400
Interna kostnader	200
Internränta	0,0
Avskrivningar	0,0
SUMMA KOSTNADER	5 000
RESULTAT	0,0

Preliminär revisionsplan 2019

Bakgrund

Enligt fullmäktigebeslut ska revisorerna inkomma med en preliminär revisionsplan och budgetäskande i mars innan budgetåret.

Revisorernas uppdrag

Revisorernas uppdrag utgår ifrån kommunallagen och revisionens reglemente. Enligt kommunallagen ska revisorerna årligen granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden. Revisorerna har att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

God revisionssed

Revisorernas granskning skall utgå ifrån god revisionssed. Revisionen ska vila på vedertagen praxis och inte vara godtycklig. God revisionssed syftar till ett väl underbyggt revisionsarbete som ger fullmäktige tillräckligt underlag för ansvarsprövning.

Årlig granskning

Revisorerna skall årligen genomföra en granskning som skall vara så omfattande att revisorerna årligen kan pröva och uttala sig om ansvarstagande för samtliga revisionsobjekt. Revisionsobjekt är styrelsen, nämnder och företag m.m.

Grundläggande granskning

Att följa, granska och pröva ansvarstagandet i styrelse, nämnder och beredningar är en grundläggande del av den årliga granskningen. I grundläggande granskning ingår att ta del av protokoll, beslutsunderlag, budgetdokument, verksamhetsplaner, reglemente, delegationsordning, ekonomi- och verksamhetsrapportering, delårsrapporter, verksamhetsberättelser, m.m. Revisorernas dialoger med styrelse och nämnder och verksamhetsbesök är en del i den grundläggande granskningen.

Fördjupade granskningar

Utöver den grundläggande granskningen genomförs fördjupade granskningar där en sådan motiveras av revisorernas riskbedömning för att kunna göra sin slutliga bedömning av ansvarstagandet. Fördjupade granskningar sker i projektform och kan avse t.ex. den interna kontrollen; funktioner och processer; redovisning, system och rutiner. Innan en granskning eller en större förstudie inleds ska en projektplan tas fram och stora projekt kan i vissa fall inledas med en förstudie.

Delårs- och årsbokslut

Granskning av styrelsens och nämndernas årsredovisningar och delårsrapport syftar till att pröva om redovisningen av verksamhetens resultat och ekonomi är rättvisande och fullständig samt om resultatet är förenligt med de mål som fullmäktige har lagt fast. Bedömningen ingår i revisionsberättelsen och ligger till grund för revisorernas uttalande om årsredovisningen kan godkännas. Årsredovisningen för det gångna året avslutas med att revisionsberättelsen fastställs och överlämnats till fullmäktige.

Vid granskning av årsbokslut tillämpas International Standards on Auditing (ISA). ISA utgör standard för redovisningsrevision och används av revisorer i samband med granskning av finansiella rapporter världen över. I Sverige tillämpas ISA av revisorer i såväl privat som statlig sektor och numera även inom kommunal sektor.

Lekmannarevision

Lekmannarevisorns uppdrag är definierat i aktiebolagslagen och i god revisionssed. Objekt för granskningen är bolagets styrelse och verkställande direktör (VD). Lekmannarevisorns uppdrag är att granska om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt om den interna kontrollen är tillräcklig.

Granskningen skall vara så ingående och omfattande som god sed kräver. Uppdraget har samma innebörd som vid granskningen av regionen med undantag för granskning av räkenskaperna, dock granskas även räkenskaperna för Samordningsförbundet av Revisionskontoret. Granskningen av om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt utgår från ägarens beslut och direktiv samt ekonomiska ramar för bolaget.

Gemensam granskning

Norrlandstingens revisionskontor har ett upparbetat samarbete mellan varandra och det kommer fortsätta även 2019. Samarbetet bedöms som viktiga ur ett utvecklingsperspektiv då man kan studera, utvärdera och ta med sig erfarenheter av hur man arbetar inom andra regioner/landsting.

Översiktlig riskanalys - Riskområden år 2019

I det här avsnittet redovisas översiktligt de riskområden som vi i nuläget bedömer kvarstå även år 2019 hos Region Jämtland Härjedalen.

Ekonomi

Den ekonomiska situationen för regionen är fortsatt allvarlig och mycket bekymmersam. Regionen har under flera år rapporterat finansiella underskott som tyvärr har ökat de senaste åren. Likviditeten har blivit ansträngd och regionen har under 2017 lånat 100 mkr av Kommuninvest till planerade investeringar och planerar att fortsätta att låna 100 mkr/år för 2018 och 2019.

Arbetet med ekonomistyrning för att komma till en ekonomi i balans kommer att kräva en kontinuerlig översyn av verksamheter samt att åtgärder vidtas och följs upp.

Organisatoriska- och andra förändringar ökar risker för produktions- och effektivitetsstörningar i verksamheterna. Beroendet av hyrpersonal fortsätter och kostnaderna ökar så kraftigt att effekter av andra sparåtgärder inte märks.

Revisionell aspekt: Har styrelsen en tillräcklig styrning och kontroll över den ekonomiska utvecklingen. Har styrelsen en likviditetsplanering och kontroll som innebär att betalningsförmågan säkras även om något oförutsett händer. Sker en tillfredsställande beredning och uppföljning av de förbättrings- och sparåtgärder som syftar till att förbättra regionens ekonomiska.

Medarbetare

Kompetensförsörjning är fortsatt en stor utmaning för regionen då regionen står inför stora pensionsavgångar och behovet av hyrpersonal är fortsatt stor. Fortsatta svårigheter att rekrytera ny personal ökar risken för att hälso- och sjukvården inte kan möta medborgarnas behov av god och säker vård samtidigt som de finansiella målen blir svåra att nå när kostnaderna ökar.

Revisionella aspekter: Har styrelsen en tillfredsställande styrning och kontroll att personalförsörjningen bedrivs på ett tillfredsställande sätt och att beroendet av hyrpersonal minskar.

Patient

Regionen är skyldig att tillhandahålla en god hälso- och sjukvård för medborgare inom regionen. Tillgänglighet till vård och god patientsäkerhet är grundläggande för att tillhandahålla god vård. Regionen har under flera år haft problem att nå fastställda tillgänglighetsmål vilket drabbar länets medborgare.

Revisionella aspekter: Har styrelsen en tillfredsställande kontroll att vården är tillgänglig för behovande.

Verksamhetsresultat

Revisorernas tidigare granskningar har visat på brister att nå verksamhetsmål och de finansiella mål som beslutats. Orsakerna beror på flera faktorer men har ofta visat sig vara brister i beredning inför beslut av åtgärder samt brister i styrning och uppföljning. Målen har varit många och ofta inte mätbara vilket medför svårigheter att bedöma syfte med målen samt om målen har uppnåtts.

Revisionella aspekter: Har styrelse och nämnder en tillfredsställande process för beredning, styrning och kontroll att beslutade åtgärder är effektiva så att krav och mål kan infrias.

Redovisningsgranskning

- Ändamålsenlig rutiner och processer
- Efterlevnad till dokumenterade ekonomirutiner
- Är redovisningen rättvisande

Övrigt

Revisorerna har också till uppgift att granska och utvärdera styrningen och kontrollen av verksamheter hos de företag och stiftelser som är knutna till Region Jämtland Härjedalen. Enligt lag ska Landstingsbostäder i Jämtland AB, Länstrafiken AB, Stiftelsen Jamtli, Torsta AB, Almi-Mitt AB, Norrtåg AB, Norrlands Regionförbund granskas av lekmannarevisorerna minst en gång per år.

Revisionella aspekter: Har de olika styrelserna en tillfredsställande kontroll så att verksamheterna bedrivs ändamålsenligt och har en rättvisande redovisning.

20

Finansplan för Region Jämtland Härjedalen

2019–2021

RS/587/2018

§262

Finansplan för Region Jämtland Härjedalen 2019–2021 (RS/587/2018)

Sammanfattning

Regionfullmäktige fastställer Region Jämtland Härjedalens vision och strategiskt övergripande mål. Fullmäktige beslutar också om ekonomiska ramar för verksamheten och fastställer budget. Det gör fullmäktige genom att besluta om en regionplan och en finansplan för en treårsperiod. Regionstyrelsen och nämndernas uppgift är att verkställa fullmäktiges beslut.

Finansplanen 2019–2021 innehåller planeringsförutsättningar utifrån det ekonomiska läget, budgetramar för nämnderna, investeringsram samt finansiella mål och budget. Den övergripande finansiella inriktningen för Region Jämtland Härjedalen är att uppnå en stabil ekonomi som kännetecknas av långsiktighet och hållbarhet. Ett av de finansiella målen för planperioden är nettokostnadsutveckling på 0,1% 2019, -1,1% 2020 och -0,1% 2021. Detta innebär att det under planperioden kommer att krävas stort fokus på åtgärder för att nå en ekonomi i balans och god ekonomisk hushållning. Region Jämtland Härjedalens prognostiserade resultat för 2018 är -250 miljoner kronor.

En ständig utmaning och viktig planeringsförutsättning för regionens ekonomi är också att hantera målet att bedriva en kostnadseffektiv vård som är likvärdig med den som erbjuds i övriga landet. Rättigheten till hälso- och sjukvård är reglerad i lag och den nya patientlagen från 2015 ger den enskilde patienten stora rättigheter till vård, samtidigt som landstingens möjligheter att påverka vårdutbudet kraftigt begränsats.

Region Jämtland Härjedalens samlade intäkter sätter gränser för hur stora kostnaderna kan tillåtas vara. Enligt SKL kommer skatteunderlagets utveckling 2019–2021 bli betydligt svagare allt eftersom konjunkturen utvecklas i lugnare takt. Befolkningsökning bland barn och äldre, kommer att innebära en kostnadsutveckling som är högre än normalt. Det i kombination med att skatteunderlaget har en normal, eller till och med långsammare utveckling medför att landstingssektorn måste hålla tillbaka kostnadsökningar för att motverka gapet mellan intäkter och kostnader. Under planperioden väntas också kraftigt stigande pensionskostnader och även räntehöjningar. En stor del av pensionskostnaderna går ej att påverka.

Om åtgärder som genomförs i regionen sänker verksamhetens nettokostnader med sammanlagt 530 mkr under planperioden, skulle resultatet vara i balans 2021. Om inga åtgärder som får effekt på ekonomin genomförs, kommer region Jämtland Härjedalen behöva öka den långfristiga skulden i balansräkningen varje år under planperioden.

Investeringsramen förslås tillfälligt höjas till 161 miljoner kronor år 2019 på grund av prioriterade investeringar på sterilcentralen och öronmottagningen.

Regionstyrelsen

2018-10-24

Finansplanens finansiella mål och ekonomiska ramar följs upp genom månadsrapporter, tertialrapport per april, delårsbokslut per augusti och i årsredovisningen. Löpande uppföljning av ekonomin görs också ständigt i ledningsgrupper och på andra sätt i verksamheten.

Denna finansplan är framtagen av regiondirektören utan politisk bearbetning.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

Finansplan 2019–2021 antas.

Yrkanden

Thomas Andersson (C) yrkar följande:

"Med anledning av den politiska situationen ska regionstyrelsens ordförande samt 2:e vice ordförande tillika oppositionsråd skriva inledning till finansplan."

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på regiondirektörens förslag och finner det antaget.

Ordföranden ställer proposition på Thomas Andersson yrkande och finner det avslaget.

Beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

Finansplan 2019–2021 antas.

Protokollsanteckning

Anton Nordqvist (MP) deltar inte i beslutet.

Expedieras till

Bitr. regiondirektör, Hälso- och sjukvårdsdirektör, Regionstabschef, Ekonomistrateg, Ekonomicontroller och Finansekonom.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse om Finansplan 2019-2021
- Finansplan 2019-2021
- Rapport ombyggnation och investering sterilcentralen
- Komplettering till investeringssutredning 2018
- Rapport om lokalinvestering Öron 2018

2019-2021

Finansplan

BUDGET OCH EKONOMISKA RAMAR

ÄNDRINGSFÖRTECKNING

Version	Datum	Ändring	Beslutat av
1.	2018-10-17	Nyutgåva	

Finansplan

Finansplanen innehåller planeringsförutsättningar, finansiering och budgetramar per nämnd för åren 2019–2021. Planen innehåller även finansiella mål, investeringsramar och prognoser för nationella satsningar.

Finansplanen utgår denna planperiod från Regiondirektörens direktiv för verksamhetsplanering 2019, RS/1134/2018.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	Planeringsförutsättningar	7
1.1	Planeringsförutsättningarna 2019–2021	7
1.2	Regionens ekonomiska utveckling	7
1.3	Den samhällsekonomiska utvecklingen	8
1.4	Befolkningsutveckling	9
1.5	Skatteunderlagets utveckling	10
1.6	Löne- och prisförändring för landsting	11
2	Region Jämtland Härjedalens finansiering	12
2.1	Skatteintäkter	12
2.2	Kommunala utjämningsbidrag och generella statsbidrag	12
2.3	Läkemedelsbidrag	13
2.4	Finansnetto	13
2.5	Pensionskostnader	14
2.6	Resultatförbättrande åtgärder	15
2.7	Likviditet och upplåningsutrymme	16
3	Budgetramar per nämnd samt finansiering 2019–2021	17
3.1	Budgetramar	17
3.2	Förändring budgetramar	18
3.2.1	Nämndförändringar 2019	18
3.2.2	Regionstyrelsen	19
3.2.3	Hälso- och sjukvårdsnämnden	20
3.2.4	Regionala utvecklingsnämnden	20
3.2.5	Revision	20
3.2.6	Gemensam nämnd för samverkan inom drift och stöd	20
3.2.7	Patientnämnd	20
3.2.8	Förtroendevalda politiker	20
3.3	Avkastningskrav	21
3.4	Investeringsram	21
3.5	Nationella satsningar, riktade statsbidrag	21
3.6	Välfärdsmiljard, utifrån flyktingmottagande	22
4	Finansiella mål	23
4.1	Långsiktigt hållbar ekonomi	23

4.2	Kostnadskontroll	23
4.3	Avtalstrohet	23
4.4	Självfinansieringsgrad investeringar	24
5	Resultat-, balans- och finansieringsbudget	25
5.1	Resultatbudget	25
5.2	Balansbudget	26
5.3	Finansieringsbudget	27
6	Sammanfattande slutsatser	27
7	Bilagor	28
7.1	Bilaga 1 Riktade statsbidrag	28
7.2	Bilaga 2 Avgifter och taxor	30
7.3	Bilaga 3 Regionens engagemang i bolag, stiftelser och förbund	32
7.4	Bilaga 4 Ordlista och förkortningar	34

FIGURFÖRTECKNING

Figur 1.	Jämtlands läns landsting resultat exkl. RIPS-effekter 2011–2014, Region Jämtland Härjedalen 2015–2017 samt prognos 2018 per augusti	8
Figur 2.	Prognos finansiella kostnader 2018–2021 Region Jämtland Härjedalen	14

TABELLFÖRTECKNING

Tabell 1.	Nyckeltal för den svenska ekonomin	9
Tabell 2.	Befolkningssiffror för åren 2017–2021 SCB, samt egen prognos Jämtland Härjedalen ..	9
Tabell 3.	SKLs prognos för utvecklingen av skatteunderlaget	10
Tabell 4.	SKLs prognos för Landstingprisindex LPIK	11
Tabell 5.	Bidrag från utjämnningssystemet i miljoner kronor - Region Jämtland Härjedalen	13
Tabell 6.	Pensionskostnader - Region Jämtland Härjedalen	14
Tabell 7.	Pensionsåtagande - Region Jämtland Härjedalen	15
Tabell 8.	Region Jämtland Härjedalens resultat 2019–2021 samt åtgärder och behov av ytterligare åtgärder för att nå en ekonomi i balans	16
Tabell 9.	Upplåningsutrymme	16
Tabell 10.	Inprioriteringar	17
Tabell 11.	Budgetramar per nämnd samt finansiering	18
Tabell 12.	Investeringsbehov	21
Tabell 13.	Riktade statsbidrag	21
Tabell 14.	Välfärds miljard som fördelas utifrån flyktingmottagande	22
Tabell 15.	Långsiktig hållbar ekonomi	23
Tabell 16.	Kostnadskontroll	23
Tabell 17.	Avtalstrohet	23
Tabell 18.	Resultatbudget	25
Tabell 19.	Balansbudget	26
Tabell 20.	Finansieringsbudget	27

Region Jämtland Härjedalens finansplan 2019–2021

Regionstyrelsen ska enligt kommunallagen besluta om förslag till budget före oktober månads utgång. Vilka politiska partier som kommer att leda Region Jämtland Härjedalens politiska arbete de kommande åren är i skrivande stund inte klart.

Den här finansplanen är framtagen av regiondirektören utan politisk bearbetning. Den kan beskrivas som en förlängning av föregående års finansplan med förändring enligt de kända faktorer som påverkar regionens ekonomi. Även de investeringar som verksamheten bedömer nödvändiga finns med i planen. Allt annat, tex. skattesats, är oförändrat.

Den 20 november fastställer regionfullmäktige finansplan och budget för perioden 2019–2021. Vid fullmäktiges möte kommer de olika partierna i regionfullmäktige att lägga fram sina förslag till finansplan för Region Jämtland Härjedalen.

Ann-Marie Johansson

*Ann-Marie Johansson
Regionstyrelsens ordförande*

1 PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

I detta kapitel redovisas förutsättningar som är viktiga för Region Jämtland Härjedalens ekonomiska planering inför åren 2019 – 2021.

I finansplanen fastställer regionfullmäktige finansiella ramar för respektive nämnd, skattesats samt resultat-, balans- och finansieringsbudget.

1.1 Planeringsförutsättningarna 2019–2021

Region Jämtland Härjedalens ekonomiska läge är allvarligt. Prognos för år 2018 är vid delårsbokslutet i augusti månad -250 miljoner kronor.

Rättigheten till hälso- och sjukvård är reglerad i lag. Vid årsskiftet 2015 trädde en ny patientlag i kraft som ger den enskilde patienten stora rättigheter till vård, samtidigt som landstingens möjligheter att begränsa vårdutbudet kraftigt begränsats. Regionens mål är att bedriva en kostnadseffektiv vård som är likvärdig med den som erbjuds i övriga landet.

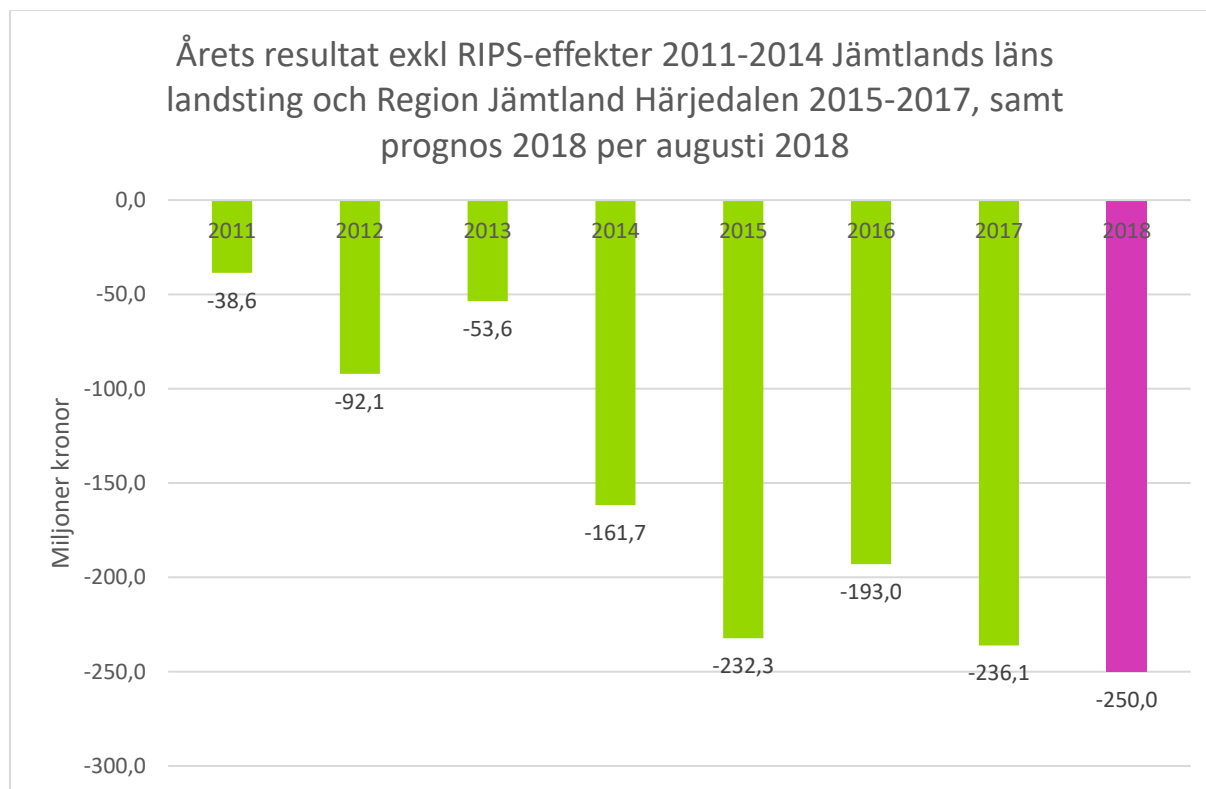
Anpassning till givna ramar är överordnat vid en eventuell målkonflikt med verksamhetens omfattning.

1.2 Regionens ekonomiska utveckling

Region Jämtland Härjedalen (fram till 2015 Jämtlands läns landsting) har under de senaste åtta åren haft ekonomiska underskott.

Enligt kommunallagen ska kommuner och landsting ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och en budget i balans, dvs. att intäkterna överstiger kostnaderna. Om de redovisade kostnaderna överstiger intäkterna ett räkenskapsår ska det negativa resultatet och det egna kapitalet återställas inom tre år.

Figur 1. Jämtlands läns landsting resultat exkl. RIPS-effekter 2011–2014, Region Jämtland Härjedalen 2015–2017 samt prognos 2018 per augusti.

1.3 Den samhällsekonomiska utvecklingen

Högkonjunkturen kulminerar 2019 och svensk ekonomi går fortfarande på högvarv. Både Konjunkturinstitutets och Arbetsförmedlingens återkommande enkäter till företagen pekar på en fortsatt tydlig optimism, även om stämningsläget dämpats något sedan förra hösten. Arbetsgivarna planerar för fler anställda, men svårigheten att få tag i personal och bristen på utbildad arbetskraft håller tillbaka. Sammantaget pekar SKL:s senaste prognos (05–18) på att högkonjunkturen går in i en fas med lägre tillväxttal och små förändringar i antalet arbetade timmar. En naturlig utveckling när konjunkturen kulminerar. Trots ett allt mer ansträngt arbetsmarknadsläge antas löneutvecklingen bli fortsatt dämpad. De löneavtal som slutits för de närmaste åren ligger på låga nivåer och löneglidningen är låg. Därmed är det inhemska inflationstrycket svagt. Riksbanken antas därmed dröja med att höja styrräntan till i början av 2019. I takt med att styrräntan sedan stegvis höjs stiger också de räntor som påverkar hushållens ekonomi, därmed ökar KPI betydligt snabbare än KPIF. (Ekonominytt, SKL, nr. 06/2018).

Tabell 1. Nyckeltal för den svenska ekonomin

Procentuell förändring om inte annat anges

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Sysselsättning, timmar anställda*	2,6	2,0	1,9	0,3	-0,3	0,3
Relativ arbetslöshet, % av arbetskraften	6,9	6,7	6,1	6,2	6,7	7,0
Timlön, nationalräkenskaperna	2,2	2,7	2,9	3,1	3,4	3,5
Timlön, konjunkturlönestatistiken	2,4	2,5	2,9	3,1	3,4	3,5
Konsumentpris, KPIF-KS	1,3	1,7	1,7	1,8	2,1	2,0
Konsumentpris, KPI	1,0	1,8	2,0	2,4	2,7	2,8
Realt skatteunderlag	2,6	1,3	1,3	0,7	0,1	0,9
Befolkning 15–74 år	0,9	1,1	0,8	0,6	0,5	0,6

*Kalenderkorrigerad utveckling.

1.4 Befolkningsutveckling

I den befolkningsprognos som ligger till grund för beräkning av skatteunderlag och kommunalt utjämningsbidrag, har SKL använt sig av SCB:s reviderade befolkningsprognos från april 2017. I tabell 2 nedan visas prognosen.

Tabell 2. Befolkningssiffror för åren 2017–2021 SCB, samt egen prognos Jämtland Härjedalen

	2017	2018	2019 Prognos	2020 Prognos	2021 Prognos
Rikets befolkning (1/11 året innan)	9 967 637	10 104 036	10 208 771	10 305 672	10 404 656
Årlig procentuell förändring riket		+ 1,37%	+ 1,04%	+ 0,95%	+ 0,96%
SCBs siffror för Jämtland Härjedalen	128 276	129 712	130 606	131 391	132 194
Region Jämtland Härjedalen, egna siffror	128 276	129 712	130 012	130 162	130 162
Årlig procentuell förändring Jämtland Härjedalen, egna siffror		+ 1,12%	+ 0,23%	+ 0,12%	+ - 0

I regel har SCB tidigare överskattat befolkningsstorleken när det gäller prognoser för Jämtland Härjedalen. För närvarande är det svårare än vanligt att prognostisera befolkningsutvecklingen. Den beror på hur många asylsökande som kommer till länet och i vilken utsträckning de som beviljas uppehållstillstånd sedan stannar kvar i regionen. Av ovan angivna skäl har befolkningsprognosen sänkts, jämfört med SCB, vid beräkningen av Regionens generella statsbidrag. Befolkningen i länet förväntas visserligen växa under planperioden, men med ett

betydligt mindre antal än i SCBs prognos. Länets befolkning beräknas i denna plan att öka under 2019 och 2020 för att sedan återigen ligga konstant.

1.5 Skatteunderlagets utveckling

Skatteunderlagstillväxten avtar när konjunkturen kulminerar 2019. Den svagare inkomstutvecklingen för pensionärer motverkas av att grundavdragen höjs för personer som fyllt 65 år, vilket håller tillbaka skatteunderlaget ytterligare. Detta kompenseras landstingen för genom en höjning av anslaget Kommunalekonomisk utjämning med ett belopp som motsvarar avdragshöjningens beräknade effekt på skatteintäkterna. Det betyder att skatteunderlagets underliggande ökningstakt är 0,6 procentenheter större än den faktiska. År 2019 och 2020 prognostiserar SKL en svagare utveckling av skatteunderlaget. Det beror på att arbetade timmar utvecklas betydligt mindre gynnsamt när konjunkturen kulminerar 2019 och rör sig ned mot konjunkturrell balans året efter. Det motverkas endast till en mindre del av att löne- och pensionshöjningarna tilltar. 2021 års skatteunderlagstillväxt visar utvecklingen vid konjunkturrell balans – en viss men liten ökning av arbetade timmar samt måttliga höjningar av löner och pensioner betyder att skatteunderlaget ökar i linje med ett historiskt genomsnitt. (Ekonominytt, SKL, nr. 06/2018).

Tabell 3. SKLs prognos för utvecklingen av skatteunderlaget

Utveckling av skatteunderlaget i procent	2018	2019	2020	2021	2019–2021
Riket enligt SKL	3,70	3,30	3,30	3,90	10,50
Jämtlands län enligt SKL	3,42	2,92	2,92	3,52	9,36
Jämtlands län egen prognos	3,42	2,46	2,43	2,90	7,79

På grund av en låg genomsnittsinkomst i länet är skatteunderlaget per invånare bland de lägsta i landet. Skatteunderlaget för länet växer normalt i en långsammare takt än för riket som helhet, så ser det även ut i SKLs senaste skatteunderlagsprognos, se tabell 3.

1.6 Löne- och prisförändring för landsting

SKL räknar med att landstingen får löneutveckling 0,4 procentenheter under perioden 2019–2021. Landstingsprisindex (LPIK), som innefattar flera priskomponenter, förväntas variera enligt tabell nedan.

Tabell 4. SKLs prognos för Landstingsprisindex LPIK

Årlig procentuell förändring

	2017	2018	2019	2020	2021
LPIK inkl. läkemedel	2,7	3,4	2,3	2,8	2,6
– Timlön	2,7	2,9	2,9	3,2	3,3
– Socialavgifter	3,3	8,3	2,6	5,2	3,5
– Läkemedel	0,2	–0,7	–0,7	–0,8	–0,8
– Förbrukning	3,4	2,5	2,7	2,4	2,4
LPIK exkl. läkemedel	3,1	4,0	2,8	3,4	3,1

**Genomsnittligt LPIK för perioden 2018–2021 är 2,8 inkl. läkemedel och 3,3 exkl. läkemedel.*

SKL räknar med fallande läkemedelspriser under 2019–2021. Endast rena prisförändringar på befintligt sortiment inklusive generika tas med i SKLs beräkningar. Eventuell merkostnad för nya läkemedel ingår inte i prismätningarna, då de höga kostnaderna för en del av de nya läkemedlen antas spegla en förbättrad kvalitet och därför inte betraktas som en prisförändring.

I region Jämtland Härjedalen ersätts privata vårdgivare via Hälsoval, budgetram undantaget läkemedel räknas upp enligt LPIK (exkl. läkemedel).

2 REGION JÄMTLAND HÄRJEDALENS FINANSIERING

I det här avsnittet redovisas vilka förutsättningar Region Jämtland Härjedalen har att finansiera sin verksamhet med skatteintäkter, generella statsbidrag (kommunala utjämningsbidrag) samt övriga intäkter.

2.1 Skatteintäkter

För att finansiera Region Jämtland Härjedalens uppgifter betalar länets invånare skatt. Skatteintäkterna är beroende av skatteunderlagets storlek, som i sin tur beror på samhällsekonomi, arbetsmarknadsstruktur och demografi. Regionens förtroendevalda kan påverka skatteintäkternas storlek genom beslut om skattesats.

Preliminär skatt för år 2019 budgeteras enligt prognos för det slutliga skatteunderlaget 2017, uppräknat till 2019 års nivå. Prognos för preliminärskatt och avräkning utgår från SKLs prognos i augusti 2018. Skattesatsen för 2019 är i denna plan oförändrad på 11,20 kronor. I beräkningarna antas länets befolkning växa med 450 personer under planperioden.

2.2 Kommunala utjämningsbidrag och generella statsbidrag

Syftet med kommunal utjämning är att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för alla landsting och regioner att kunna tillhandahålla sina invånare likvärdig service oberoende av länsinvånarnas inkomster och andra strukturella förhållanden.

Systemet för kommunalekonomisk utjämning omfattar

- Inkomstutjämning – utjämning av skatteintäkter mellan kommuner och landsting baserad på länets skattekraft. Staten garanterar medelskattekraft på 115 %. Inkomstutjämnings ska ge Region Jämtland Härjedalen kompensation för låga inkomster och svagt skatteunderlag.
- Kostnadsutjämning – utjämning för strukturella kostnadsskillnader beroende på demografi, brukarens behov och produktionsvillkor. Utgörs av fyra delmodeller, hälso- och sjukvård, befolkningsförändringar, lönekostnader och kollektivtrafik. Kostnadsutjämning ska ge Region Jämtland Härjedalen kompensation för höga kostnader på grund av stor andel äldre i befolkningen, sjukresor/sjuktransporter, små hälsocentraler och ambulansstationer som en anpassning till en liten befolkning glest utspridd på stora ytor.
- Strukturbidrag och införandebidrag – utgår till vissa kommuner och landsting som kompensation för större förändringar i utjämningsystemet genom åren. Strukturbidraget ger Region Jämtland Härjedalen viss kostnadstäckning för de extrakostnader som regionen har för t.ex. central administration, politisk ledning och systemkostnader som måste fördelas på ett mycket mindre invånarantal och som inte är proportionella med befolkningsstorleken.
- Regleringsavgift – reglerar att statens utgifter för kommunalekonomisk utjämning hamnar på samma nivå som regeringen föreslår och riksdagen beslutar om. Avgiften är ett

enhetligt belopp per invånare. Justerad med de ”nya välfärds miljarderna” i BP 2018 – påverkar regleringsavgiften positivt fr.o.m. år 2019.

SCB räknar utifrån systemets regler fram hur mycket varje landsting ska betala in till eller få ut från det kommunala utjämningsystemet. Summan av alla in- och utbetalningar blir det belopp som staten skulle behöva betala in till systemet för att skapa likvärdiga förutsättningar för att bedriva vård i hela landet. Detta belopp blir större och större för varje år framåt i tiden. I statsbudgeten görs dock andra fördelningar. För att inte staten ska behöva betala mer än planerat, tillämpas den s.k. regleringsavgift. Denna avgift debiteras alla landsting med ett lika stort belopp per invånare.

Tabell 5. Bidrag från utjämningsystemet i miljoner kronor - Region Jämtland Härjedalen

Finansiering (miljoner kronor)	Prognos 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Utjämningsystem	766	794	813	825
varav				
Inkomstutjämnning	655	666	669	685
Kostnadsutjämnning	49	47	50	51
Strukturbidrag	102	102	102	102
Regleringsavgift	-39	-21	-8	-13
Förändring		28	19	12
Årlig procentuell förändring		3,7%	2,4%	1,5%

Beloppen i utjämningsystemet baseras på preliminära uppgifter enligt SKL:s prognos i augusti 2018. Det slutliga utfallet av utjämnningen 2019 fastställs i december 2018.

2.3 Läkemedelsbidrag

För 2019 och framåt finns inget fastställt belopp på överenskommelse om läkemedelsbidraget mellan SKL och staten, därför budgeteras läkemedelsbidraget till Region Jämtland Härjedalen på samma nivå som överenskommit 2018, 365,6 miljoner kronor.

2.4 Finansnetto

Den största delen av de finansiella kostnaderna i planen för 2019–2021 avser räntekostnader på pensionsskulden. Skandia lämnar prognoser om den finansiella kostnaden för intjänandedelen på pensionsskulden för respektive år. Den finansiella kostnaden för pensioner består av ränte- och basbeloppsuppräkningsar. För 2018 beräknas den finansiella kostnaden för pensioner till 34,7 miljoner kronor. Framåt räknar Skandia med att de räntor som ligger till grund för pensionsberäkningarna stiger, varför prognosen för de finansiella kostnaderna för pensioner 2019 blir 47,2 miljoner kronor, 47 miljoner kronor 2020 och 71,8 miljoner kronor.

Vid beräkningarna för ränteprognosen på finansiella kostnader avseende lån används antagandet att nuvarande skuldportfölj refinansieras med samma bindningstider. Om prognoserna gällande

stigande marknadsräntor infrias, kommer de finansiella kostnaderna att stiga kraftigt under planperioden.

Figur 2. Prognos finansiella kostnader 2018–2021 Region Jämtland Härjedalen

2.5 Pensionskostnader

Enligt prognos från pensionsadministratören Skandia beräknas pensionskostnaderna öka under kommande år och då framförallt under 2021 då de finansiella kostnaderna ökar kraftigt. Beräkningarna bygger på förutsättningen att antalet anställda ska vara oförändrat framöver. Inga anställda antas avsluta eller påbörja anställningar med undantag för vid pensionering. Anställda som går i pension under prognosperioden ersätts beräkningsmässigt av en yngre person med liknande inkomstprofil.

Tabell 6. Pensionskostnader - Region Jämtland Härjedalen

Total pensionskostnad mkr	2018	2019	2020	2021
Förändring av pensionsavsättning	86	72	88	96
Pensionsutbetalningar	118	120	123	129
Premier	82	84	88	91
Finansiell kostnad	28	38	38	58
Löneskatt	76	76	81	91
Summa kostnader	391	392	417	465
Förändring av pensionskostnader		1	26	47
Procentuell förändring		0,2%	6,6%	11,3%

Av pensionskostnaderna är det endast en mer begränsad del av kostnaderna som går att minska genom åtgärder. Den del som skulle kunna sänkas något, rör varje års intjänade individuella pension som sedan betalas ut i mars månad året därpå. Vid en neddragning av personal, minskar dessa kostnader. Även en mindre del av ökningen av pensionsskulden i balansräkningen går att påverka, eftersom pensionsskulden ökar i relation till den del av medarbetarnas lön som överstiger 7,5 basbelopp. Den största delen av skulden består dock av tidigare års intjänade förmånpensioner.

Tabell 7. Pensionsåtagande - Region Jämtland Härjedalen

Total pensionsskuld, mnkr	2018	2019	2020	2021
Ansvarsförbindelse	1 645	1 596	1 544	1 503
Avsatt till pensioner	1 132	12 43	1 368	1 522
Upplupna kostnader	95	97	101	105
Löneskatt	692	708	726	754
Summa skuld	3 564	3 644	3 739	3 884

2.6 Resultatförbättrande åtgärder

- Kostnaderna har räknats upp enligt SKLs prognos från april för LPIK inkl. läkemedel se tabell 4.
- Intäkterna har räknats upp enligt SKLs prognos från augusti 2018 för skatteintäkter och generella statsbidrag
- För pensionskostnader används Skandias prognos från augusti 2018
- Intäkter för riktade statsbidrag är upptagna med summor enligt bilaga 1

För att Region Jämtland Härjedalens budget ska vara i balans 2019 och framåt krävs kraftfulla resultatförbättrande åtgärder. De tidigare beslutade åtgärderna i finansplan 2018 prognostiseras att inte påverka 2018 års resultat i positiv riktning, därför finns de inte med i tabell 8.

I Regionledning pågår genomgång av samtliga pågående förbättringsprojekt för att komma ut med en tydligare styrning och koncentration av resurser på ett mindre antal tillsammans med något nytt förbättringsprojekt.

Tabell 8. Region Jämtland Härjedalens resultat 2019–2021 samt åtgärder och behov av ytterligare åtgärder för att nå en ekonomi i balans

Resultaträkning	Utfall 2017	Prognos 2018*	2019	2020	2021	Summa 2019-2021
Verksamhetens intäkter	624	662	640	640	640	
Riktade statsbidrag	0	97	93	78	0	
Riktade statsbidrag, beslutade och budgeterade intäkter	95					
Riktade statsbidrag, budgeterade kostnader	-95					
Verksamhetens kostnader	-4 651	-4 913	-4 883	-4 825	-4 745	
Avskrivningar	-124	-136	-146	-140	-136	
Verksamhetens nettokostnader	-4 151	-4 291	-4 296	-4 247	-4 241	
Skatteintäkter	2 833	2 908	2 995	3 086	3 180	
Statsbidrag läkemedel	338	366	366	366	366	
Generella statsbidrag, inkl. "Välfärdsmiljarderna"	763	790	791	809	821	
Finansiella intäkter	16	12	2	2	2	
Finansiella kostnader	-34	-35	-48	-48	-74	
Årets resultat inkl beslutade/planerade åtgärder	-236	-250	-191	-33	54	
Beslutade/planerade åtgärder			140	190	200	
Summa beslutade/planerade åtgärder		0	140	190	200	530
Årets resultat efter beslutade/planerade åtgärder		-250	-191	-33	54	
Ytterligare åtgärder som krävs för att nå ekonomisk balans		250	191	33	-54	169
Resultat per år exkl åtgärder		-250	-331	-363	-476	-1 169
Årets resultat efter ytterligare åtgärder		0	0	0	0	
Behov av årlig upplåning utan åtgärder perioden 2019-2021			208	178	260	646

2.7 Likviditet och upplåningsutrymme

Om de resultatförbättrande åtgärderna inte uppnås kommer upplåningsbehov att uppstå och räntekostnaderna för lånen kommer i sin tur belasta resultat, balans och finansieringsbudget.

Tabell 9. Upplåningsutrymme

Upplåningsutrymme i miljoner kronor	2019
Nyupplåning	250
Refinansiering av befintlig skuld	100
Summa upplåningsutrymme	350

3 BUDGETRAMAR PER NÄMND SAMT FINANSIERING 2019–2021

I det här avsnittet redovisas hur Region Jämtland Härjedalens ekonomiska ramar fördelats mellan nämnder samt den investeringsram som gäller för regionen som helhet. Per 2019-01-01 införs ny politisk organisation vilket förändrar ramfördelningen på nämndnivå jämfört med år 2018.

3.1 Budgetramar

I tabell 10 beskrivs inprioriteringar där beslut tagits om införande som medför utökat uppdrag och därmed utökning av budgetram.

Tabell 10. Inprioriteringar

Nämnd (Mkr)	Objekt	Beslut	2019	2020	2021
Regionstyrelsen Regionstaben	Utvecklingsprogram COSMIC 2019–2023	RS/1222/2018	10	10	11
Regionstyrelsen Regionstaben	Utvecklingsanslag Regiondirektör	RS/1134/2018	5	5	5
Regionstyrelsen Vårdval	Bemannning ST-läkare	RS/258:12/2017	13	13	13

Tabell 11. Budgetramar per nämnd samt finansiering

Förslag budgetram 2019 Miljoner kronor	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Regionstyrelsen	1 171,5	1 196,0	1 228,2
Hälso- och sjukvårdsnämnden	2 548,5	2 548,5	2 548,5
Regionala utvecklingsnämnden	319,5	319,5	319,5
Vårdval	-	-	-
Revision	4,7	4,7	4,7
Gemensam nämnd för samverkan inom drift och stöd, utveckling samt specialistfunktioner	0,1	0,1	0,1
Gemensam nämnd för sammanhållen upphandling, lagerhållning och distri- bution av sjukvårdsprodukter	-	-	-
Patientnämnden	3,2	3,2	3,2
Förtroendevalda politiker	27,3	27,3	27,3
Regionövergripande kostnader	-	-	-
Ej fördelad budgetpost	30,5	115,3	163,8
SUMMA BUDGETRAM	4 105,3	4 214,6	4 295,3
FINANSIERING			
Skatteintäkter	2 995,1	3 085,7	3 180,0
Inkomstutjämnning	666,2	668,6	684,7
Kostnadsutjämnning	46,9	50,1	51,4
Regleringsavgift/bidrag	-20,9	-7,9	-13,3
Reglering kommunerna LSS mm	-3,4	-3,4	-3,4
Strukturbidrag	101,7	102,0	102,0
Läkemedelsbidrag	365,6	365,6	365,6
Finansiella intäkter	2,0	2,0	2,0
Finansiella kostnader	-47,9	-48,2	-73,7
SUMMA FINANSIERING	4 105,3	4 214,6	4 295,3
RESULTAT	0	0	0

3.2 Förändring budgetramar

3.2.1 Nämndförändringar 2019

- Före detta Hälso- och sjukvårdsförvaltningens budgetram 2445,8 Mkr flyttas från Regionstyrelsen till Hälso- och sjukvårdsnämnden.
- Före detta Vårdvalnämndens budgetram 695,4 Mkr flyttas till Vårdval inom Regionstyrelsen.
- Före detta område ”motsedda utgifter” som tidigare återfanns under Finansförvaltningen, numer område ”Regionövergripande kostnader” inkluderas organisatoriskt i Regionstyrelsen och därmed följer kvarvarande budgetram på 181,7 Mkr med i flytten.

3.2.2 Regionstyrelsen

Följande förändringar har gjorts i Regionstyrelsens budgetram:

- Pott för särskild lönesatsning 13,4 Mkr samt Regionstyrelsens gemensamma pott 49,1 Mkr som under år 2018 återfanns inom Regionstyrelsen omdisponeras till Hälso- och sjukvårdsnämndens budgetram för år 2019–2021, HS-gemensamt, totalt 62,5 Mkr.
- 2 Mkr omfördelas till Förtroendevalda politikernas budgetram till följd av inrättande av hälso- och sjukvårdsnämnd (RS/528/2018 §58).
- 0,1 Mkr omfördelas till "Gemensam nämnd för samverkan inom drift och stöd..." enligt beslut om samfinansiering av tjänst tillsammans med övriga av nämndens parter (RF 2018-02-14 §36).
- Enligt Regiondirektörens direktiv (RS/1134/2018) tillkommer ingen uppräknings av budgetram, undantag Vårdval.

Regionstab:

- Inprioriteringar avseende Utvecklingsprogram COSMIC 2019–2023 (RS/1222/2018) 10 Mkr år 2019–2020, 11 Mkr år 2021 samt utökad Utvecklingsanslag Regiondirektör (RS/1134/2018) med 5 Mkr år 2019–2021 justeras mot Regionstyrelsens principiella förändringar fd. område motsedda kostnader.
- Utveckling RAKEL (RS/354/2018) 0,1 Mkr till krisberedskap årligen 2019–2021
- Ädel Rehab flyttades under år 2018 från Område Ortopedi inom fd. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen till Hälso-sjukvårdspolitiska avdelningen enligt RS/2759/2017.
- Läkemedelsteamet flyttas från område Patientsäkerhet inom Hälso- och sjukvårdsnämnden till Hälso-sjukvårdspolitiska avdelningen per 2019-01-01, enligt RS/1379:13/2015.
- Enligt Regiondirektörens direktiv (RS/1134/2018) minskas interndebitering avseende tjänster som Regionstaben utför till Hälso- och sjukvård från och med år 2019, vilket medför flytt av budgetram från tidigare internt köpande områden.

Vårdval:

- Vårdval räknas upp enligt LPIK exkl. läkemedel, med undantag för läkemedelsdelen.
- Inprioriteringar 2019: Vårdval tillfördes 7 Mkr år 2018 för Bemanning ST-läkare, budgetram för 2019 utökas med ytterligare 6 Mkr, totalt 13 Mkr för år 2019–2021 enligt RS/258:12/2017, justeras mot Regionstyrelsens principiella förändringar fd. område motsedda kostnader.
- Generella statsbidrag som tillförts Vårdval år 2019 är 16,7 Mkr (avgiftsfri tandvård, avgiftsfri mammografi, sänkt högkostnadsskydd 85 år och äldre samt fria läkemedel barn). Prognos 17,1 Mkr för år 2020 och 17,4 Mkr för år 2021.
- Generellt statsbidrag som tillkommer i budgetram år 2019–2021 är avgiftsfri cellprovtagning 1,8 Mkr.

Regionövergripande kostnader fd. område motsedda kostnader:

- Budgetramen justeras bland annat beroende på nya prognostiserade kostnader för pensioner, sänkt internränta med -0,25 procentenheter, preliminära skatteunderlagsförändringar samt principiella förändringar.

3.2.3 Hälso- och sjukvårdsnämnden

- *Ej fördelad budgetpost* i budgetramberäkningen föreslås tillfalla Hälso-sjukvårdsnämnden, HS-gemensamt, för år 2019 enligt Regiondirektörens direktiv RS/1134/2018.
- Utveckling RAKEL (RS/354/2018) 0,2 Mkr till akutområdet årligen 2019–2021
- Ädel Rehab flyttades under år 2018 från Område Ortopedi inom fd. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen till Hälso-sjukvårdspolitiska avdelningen enligt RS/2759/2017.
- Läkemedelsteamet flyttas från område Patientsäkerhet inom Hälso- och sjukvårdsnämnden till Hälso-sjukvårdspolitiska avdelningen per 2019-01-01, enligt RS/1379:13/2015.
- 53,8 Mkr omfördelas till Hälso-sjukvårdsnämndens budgetram, HS-gemensamt, till följd av principförändringar inom bland annat fd. område motsedda kostnader, Regionstyrelsen.

3.2.4 Regionala utvecklingsnämnden

- 1,7 miljoner kronor i tillfällig budget 2018 avseende investeringsbidrag Nationalmuseum norr har exkluderats ur budgetram 2019–2021 och tillförts Hälso- och sjukvårdsnämndens budgetram.
- Driftbidrag för Jamtli 0,5 Mkr kvarstår även för år perioden 2019–2021, RS/916/2018.
- Enligt Regiondirektörens direktiv (RS/1134/2018) tillkommer ingen uppräknings av budgetram.

3.2.5 Revision

Förslag sänkt budgetram till 4,686 Mkr för år 2019, enligt RS/454/2018 §53. Sänkt budgetram med 0,2 Mkr tillfaller Hälso- och sjukvårdsnämnden.

3.2.6 Gemensam nämnd för samverkan inom drift och stöd...

Budgetram 0,1 Mkr tilldelas Gemensam nämnd för samverkan inom drift och stöd, utveckling samt specialistfunktioner enligt beslut om samfinansiering av tjänst tillsammans med övriga av nämndens parter (RF 2018-02-14 §36).

3.2.7 Patientnämnd

Budgetramen 2019 inkluderar utökat uppdrag 256 tkr (riktat statsbidrag som blev generellt fr.o.m. år 2018) totalt 3,170 Mkr enligt RS/1702/2018 §54.

3.2.8 Förtroendevalda politiker

Budgetramen 2019 utökas med 2 Mkr till följd av ny politisk organisation per 2019-01-01 och inrättandet av hälso- och sjukvårdsnämnd, enligt RS/528/2018 §58 bör budgetramen därmed uppgå till 27,3 Mkr. I övrigt ingen uppräknings.

3.3 Avkastningskrav

Inom Hälso- och sjukvårdsnämnden har Folk tandvården ett avkastningskrav för 2019 på 4 miljoner kronor.

3.4 Investeringsram

För 2019 föreslås investeringsramen uppgå till 161 miljoner kronor. Från och med 2019 gäller förändrad nivå för vad som räknas som en investering till 1 prisbasbelopp (45 500 kr för 2018) jämfört med 0,5 prisbasbelopp.

Tabell 12. Investeringsbehov

Investeringsbehov	2019	2020	2021
Investeringar som beslutas av investeringsrådet	96	96	96
Tidigare års beslutade investeringar	19		
Hjälpmedel	15	15	15
*Öronmottagning/operation	11		
*Sterilcentral	20		
Summa	161	111	111

*För investeringsbehoven gällande öronmottagningen och sterilcentralen se separata bilagor i ärende Rs 1837/2018 och Rs 1503/2018.

Hjälpmedel ingår i investeringsramen men hanteras enligt särskilda rutiner och tas inte upp av investeringsrådet.

3.5 Nationella satsningar, riktade statsbidrag

Förutom de generella statsbidragen som staten ger till kommuner och landsting genom utjämningsystemet ger de även riktade statsbidrag. Riktade statsbidrag (specialdestinerade) är öronmärkta för ett visst ändamål. De betalas inte ut med automatik utan måste sökas efter särskilda rutiner, vilket innebär en ökad administration för kommuner och landsting. Satsningarna antas vara kostnadsneutrala och icke resultatpåverkande och tilldelas därför inte i budgetram. De ingår inte heller i finansieringen.

Tabell 13. Riktade statsbidrag

Riktade statsbidrag, Mkr	Prognos 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021
Sökbart belopp, Se även bilaga 1	111	76	68	-

3.6 Velfärdsmiljard, utifrån flyktingmottagande

Denna del av velfärdsmiljarden är ett statsbidrag som internt hanteras som riktat, därav ingår dessa medel varken i finansieringen eller i budgetram. Av totalt anslag 1:4, 1000 Mkr, fördelas regionens del enligt flyktingvariabler det vill säga länets andel av rikets totalt antal mottagna.

Tabell 14. Velfärdsmiljard som fördelas utifrån flyktingmottagande

Velfärdsmiljard, Mkr	Prognos 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021
Velfärdsmiljard som fördelas utifrån flyktingmottagande	28	17	10	-

Enligt RS/2175/2016 §23 utreds huruvida Asylflyktinghälsan samt Asylflyktingsamordningen uppdrag ska se ut för år 2019 och framåt, vidare beslut tas i Regionstyrelsen januari 2019.

4 FINANSIELLA MÅL

I fullmäktiges uppgifter ingår enligt kommunallagen, 8 kap 5§, att för ekonomin ange de finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. De målen preciseras i det här avsnittet.

4.1 Långsiktigt hållbar ekonomi

Under planperioden är målet en ekonomi i balans. För att uppnå det övergripande målet om en *långsiktig hållbar* ekonomi och för att kunna återställa det ackumulerade underskottet, krävs positiva ekonomiska resultat efter planperioden.

Tabell 15. Långsiktig hållbar ekonomi

Mätetal	Mål på kort sikt	Mål på längre sikt
Ekonomiskt resultat efter finansnetto som procentandel av verksamhetens budgeterade nettokostnader	0 %	2 %

4.2 Kostnadskontroll

God kostnadskontroll är viktigt för att uppnå god ekonomi. För att ha en ekonomi i balans får verksamheternas nettokostnadsutveckling inte vara högre än intäktsutvecklingen på skatter och bidrag.

Tabell 16. Kostnadskontroll

Mätetal	Utfall per sep 2018	Mål 2019	Plan 2020	Plan 2021
Nettokostnadsutveckling jämfört föregående år	4,2 %	0,1%	-1,1%	-0,1%

4.3 Avtalstrohet

Ett verktyg för att begränsa nettokostnadsökningen är att i största möjliga mån göra inköp mot regionens upphandlade avtal. Avtalstroheten mäts som den andel av inköpen som skett mot upphandlade avtal.

Tabell 17. Avtalstrohet

Mätetal	Utfall i september 2018	Mål 2019	Plan 2020	Plan 2021
Avtalstrohet	91 %	95 %	95 %	95%

4.4 Självfinansieringsgrad investeringar

Det andra finansiella målet för investeringar avser självfinansieringsgraden¹. På längre sikt bör de årliga investeringarna helt finansieras av skattemedel. En hög självfinansieringsgrad är önskvärd för att inte övervältra kostnader på kommande generationer och för att undvika räntekostnader för lån.

¹ Definition *självfinansieringsgrad*: Årets resultat + årets avskrivningar dividerat med årets investeringar minus försäljning av anläggningstillgångar.

5 RESULTAT-, BALANS- OCH FINANSIERINGSBUDGET

I det här avsnittet redovisas resultat-, balans- och finansieringsbudget.

5.1 Resultatbudget

Nedanstående resultatmål förutsätter nettokostnadsminskningar i enlighet med vad som beskrivs i avsnitt 2.6.

Tabell 18. Resultatbudget

Miljoner kronor	Utfall	Budget	Prognos augusti	Plan	Plan	Plan
	2017	2018	2018	2019	2020	2021
Verksamhetens intäkter	624,3	700,4	661,9	640,0	640,0	640,0
Riktade statsbidrag	95	0	97,0	93,0	77,8	0
Verksamhetens kostnader	-4 746,2	-4 621,9	-4 913,5	-4 692,6	-4 791,9	-4 799,1
Avskrivningar	-123,7	-130,4	-136,4	-145,9	-140,4	-136,1
Verksamhetens nettokostnader	-4 150,6	-4 051,9	-4 291,0	-4 105,6	-4 214,5	-4 295,3
Skatteintäkter	2 832,8	2 920,3	2 907,9	2 995,1	3 085,7	3 180,0
Generella statsbidrag *	762,8	789,7	790,0	790,7	809,5	821,4
Statsbidrag läkemedel	337,5	365,6	365,6	365,6	365,6	365,6
Finansiella intäkter	15,7	12,3	12,2	2,0	2,0	2,0
Finansiella kostnader	-34,3	-36,0	-34,7	-47,9	-48,2	-73,7
Årets resultat	-236,1	0,0	-250,0	0,0	0,0	0,0
	3 914,5	4 051,9	4 041,0	4 105,6	4 214,5	4 295,3

*) Generella statsbidrag	Utfall	Budget	Prognos	Plan	Plan	Plan
	2017	2018	2018	2019	2020	2021
Inkomstutjämnning	636,9	654,7	654,7	666,2	668,6	684,7
Kostnadsutjämnning	43,2	48,5	48,5	46,9	50,1	51,4
Regleringsavgift/bidrag	-51,0	-39,3	-39,3	-20,9	-7,9	-13,3
Strukturbidrag	104,8	101,7	101,7	101,9	102,0	102,0
Statsbidrag "Välfärdsmiljarderna" flyktingmottagande	28,2	27,9	27,9	0,0	0,0	0,0
Överföring statsbidrag till kommunerna	0,8	-3,8	-3,4	-3,4	-3,4	-3,4
Summa	762,9	789,7	790,0	790,7	809,5	821,4

5.2 Balansbudget

Nedanstående balansmål förutsätter nettokostnadsminskningar i enlighet med vad som beskrivs i avsnitt 2.6.

Tabell 19. Balansbudget

Miljoner kronor	Utfall 2017	Plan 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella tillgångar	9,5	6,3	4,2	2,8	1,9
Mark och byggnader och tekniska anläggningar	655,5	672,5	664,7	647,3	631,1
Maskiner och inventarier	240,7	263,5	288,5	277,8	269,8
Finansiella anläggningstillgångar	64,6	64,6	64,6	64,6	64,6
Långfristiga fordringar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa anläggningstillgångar	970,3	1006,9	1022,0	992,6	967,4
Omsättningstillgångar					
Förråd	13,4	13,4	13,4	13,4	13,4
Kortfristiga fordringar	245,8	245,8	245,8	245,8	245,8
Kortfristiga placeringar	376,4	425,8	425,8	425,8	425,8
Likvida medel	234,4	213,1	335,2	520,4	736,7
Summa omsättningstillgångar	870,0	898,1	1020,2	1205,4	1421,7
SUMMA TILLGÅNGAR	1840,3	1905,0	2042,2	2198,0	2389,1
SKULDER					
Eget kapital					
Eget kapital	-75,7	-311,8	-561,8	-561,8	-561,8
Årets resultat	-236,1	-250,0	0,0	0,0	0,0
Summa eget kapital	-311,8	-561,8	-561,8	-561,8	-561,8
Avsättningar					
Avsättning pensioner	1018,4	1132,4	1242,8	1368,2	1522,0
Särskild löneskatt övriga avsättningar	247,1	274,8	301,6	332,0	369,3
Avsättning skatter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa avsättningar	1265,5	1407,2	1544,4	1700,2	1891,3
Skulder					
Långfristiga skulder	107,1	280,1	280,1	280,1	280,1
Kortfristiga skulder	779,5	779,5	779,5	779,5	779,5
Summa skulder	886,6	1059,6	1059,6	1059,6	1059,6
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	1840,3	1905,0	2042,2	2198,0	2389,1

5.3 Finansieringsbudget

Nedanstående finansieringsmål förutsätter nettokostnadsminskningar i enlighet med vad som beskrivs i avsnitt 2.6.

Tabell 20. Finansieringsbudget

Miljoner kronor	Utfall 2017	Prognos 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021
Tillförda medel					
Internt tillförda medel	-33,0	28,1	283,1	296,2	327,2
Förändring av kortfristiga placeringar	91,9				
Förändring av övrigt rörelsekapital	25,2				
Minskning av långfristiga fordringar	0,1				
Ökning av långfristiga skulder	97,6	173,0			
Summa tillförda medel	181,8	201,1	283,1	296,2	327,2
Använda medel					
Nettoinvesteringar	95,9	173,0	161,0	111,0	111,0
Köp av värdepapper till pensionsportföljen		49,4			
Minskning av långfristiga skulder					
Summa använda medel	95,9	222,4	161,0	111,0	111,0
Förändring likvida medel	85,9	-21,3	122,1	185,2	216,2

	2017	2018	2019	2020	2021
Internt tillförda medel miljoner kronor.					
Årets resultat	-236,1	-250,0	0,0	0,0	0,0
Avskrivningar	123,7	136,4	145,9	140,4	136,1
Ökning pensionsskuld inkl räntekostnader	79,4	141,7	137,2	155,8	191,1
Summa internt tillförda medel	-33,0	28,1	283,1	296,2	327,2
Summa internt tillförda medel	-33,0	28,1	283,1	296,2	327,2

6 SAMMANFATTANDE SLUTSATSER

Enligt SKL kommer skatteunderlagets utveckling 2019–2021 bli betydligt svagare allt eftersom konjunkturen utvecklas i lugnare takt. En snabb befolkningsökning, främst bland barn och till viss del äldre, kommer att innebära en kostnadsutveckling högre än normalt. Det i kombination med att skatteunderlaget har en normal, eller till och med långsammare, utveckling medför att landstingssektorn måste hålla tillbaka kostnadsökningar för att motverka gapet mellan intäkter och kostnader.

7 BILAGOR

7.1 Bilaga 1 Riktade statsbidrag

		2018	2019	2020	
Öka tillgänglighet i barnhälsovård	Belopp i mkr LT-sektorn	120	120	120	För att öka tillgängligheten för grupper med sämre hälsa och tandhälsa samt för information och kommunikation om vaccinationer. Avsikt: fortsättning 2019 o 2020
Överenskommelse staten o SKL 21 dec 2017	Regionen i kr	1 540 517	1 528 658	1 729 702	
Avgiftsfri cellprovtagning	Belopp i mkr LT-sektorn	141			Från år 2019 förstärks de generella statsbidragen med 141 miljoner.
	Regionen i kr	1 810 108			
Förlossningsvård	Belopp i mkr LT-sektorn	960	1 000	1 000	
Inväntar överenskommelse	Regionen i kr	12 324 137	12 738 815	12 625 565	
Patientmiljard	Belopp i mkr LT-sektorn	980	1 000	1 000	
Överenskommelse staten o SKL 15 dec 2017	Regionen i kr	12 580 889	12 738 815	12 625 565	
Personalmiljarder, (kompetensstärkning, utökad professionsmiljard)	Belopp i mkr LT-sektorn	1 975	2 000	2 000	
Överenskommelse staten o SKL 26 jan 2018	Regionen i kr	25 354 344	25 477 630	25 251 130	
Utökad satsning psykiatri, avser kommunsektorn	Belopp i mkr LT-sektorn	500	1 000	1 000	För att stärka första linjens vård samt den specialiserade psykiatrin för barn och vuxna. Största delen avser kommun.
Överenskommelse staten o SKL 21 dec 2017	Regionen i kr	2 001 388	3 971 962	3 936 651	
Satsning asylsökande och nyanlända	Belopp i mkr LT-sektorn	50	50	50	Oklar fördelning. Enl. SKL ska 10 mkr gå till Röda Korset, 10 mkr till Folkhälsomyndigheten o 2 mkr till Årsta diakoni.
Inväntar överenskommelse	Regionen i kr	359 454	356 687	353 516	
Bidrag till psykiatri, inkl. ungdomsmotagningar	Belopp i mkr LT-sektorn	884	880	880	
Överenskommelse staten o SKL 21 dec 2017	Regionen i kr	11 348 476	11 210 157	11 110 497	

		2018	2019	2020
En kvalitetssäker och effektiv sjuk-skrivnings- och re-habileringspro-cess, överenskom-melse staten o SKL 26 jan 2018.	Belopp i mkr LT-sektorn	1 230		Kommer eventuellt att ingå i det generella statsbidraget fr o m 2019
	Regionen i kr	15 790 300		
Förstärkt profess-ionsmiljard	Belopp i mkr LT-sektorn	951		Inget beslut
Överenskommelse klar för 2018	Regionen i kr	12 208 598		
Kvinnors hälsa, för-stärkning primär-vården	Belopp i mkr LT-sektorn	114	130	
Överenskommelse 20 jan 2017 klar 2018, , samt årligt beslut	Regionen i kr	1 463 491	1 656 046	
Kvinnosjukvård, förlossningsvård	Belopp i mkr LT-sektorn	585	400	
Överenskommelse 20 jan 2017 klar 2018, samt årligt beslut	Regionen i kr	7 510 021	5 095 526	
Extratjänster	Belopp i mkr LT-sektorn	75	75	Stöd till landsting för "extratjänster", an-ställningsform för personer som står långt från arbetsmarknaden
	Regionen i kr	962 823	955 411	
Jämlik cancervård	Belopp i mkr LT-sektorn	448		Avslutande året av den fyraåriga nation-ella satsningen för kortare väntetider och minskade regionala skillnader i cancervår-den (standardiserade vårdförlopp).
Överenskommelse staten o SKL 15 dec 2017	Regionen i kr	5 744 845		
Summa möjliga riktade statsbi-drag att söka		110 999 390	75 729 706	67 632 627
Förändring rik-tade statsbidrag		51 594 938	-35 269 684	-8 097 080
Varav nya efter fi-nansplan 2018-2020 från juli 2017		55 970 837	56 812 566	56 522 129

7.2 Bilaga 2 Avgifter och taxor

För ytterligare information om avgifter hänvisas till Region Jämtland Härjedalens avgiftshandbok. (RS/610/2016)

Öppenvård

Enhetstaxa 300 kr

Vårdbesök oavsett vårdgivarkategori	300 kr
Gruppbesök och teambesök	300 kr
Besök via distansöverbryggande teknik	300 kr
Ambulansavgift (ingår inte i högkostnadsskyddet) (se kap.2.6 avgiftshandboken)	300 kr
Nödvändig tandvård (relaterat till sjukdomsproblem)	300 kr
Debitering uteblivna besök, även avgiftsfria (ingår inte i högkostnadsskyddet)	300 kr
Hälsoskolor, hela utbildningen	300 kr

Undantag från enhetstaxa

Vårdbesök på jourtid och på akutmottagning	400 kr
Screening/riktade hälsokontroller (ingår inte i högkostnadsskyddet)	150 kr
Receptförnyelse per telefon/elektroniskt	150 kr

Ingen avgift

- Barn och ungdomar under 18 år
- Inom Ungdomspsykiatriska mottagningen (UPM) och Ungdomsmottagningen är det avgiftsfritt för barn och ungdomar under 23 år (oförändrat).
- Besök för alla patienter inom barn- och ungdomspsykiatri och ungdomshabiliteringen.
- All öppenvård för patienter över 85 år.
- Laboratiemedicin p.g.a. sjukdom.
- Röntgen, nuklearmedicin och fysiologen (gäller ej vid pre-op-bedömning).
- MVC (mödrahälsovård).
- BVC (Barnvårdscentral).
- Remiss från mödra- eller barnhälsovård.
- Rådgivning preventivmedel, sterilisering och abort. Enligt lag är preventivmedel inom läkemedelsförmånerna kostnadsfria för unga under 21 år fr. o. m. 1 januari 2017.
- Besök på grund av smittsam sjukdom enligt Smittskyddslagen.
- Häktade, anhållna, intagna på kriminalvårdsanstalt.
- Värnpliktiga.
- Återbesök inom 5 dagar i de fall där antibiotika inte föreskrivits pga. luftvägsinfektion.
- Patient gipsas om på grund av svullnader (Om patienten själv förstört sitt gips uttas patientavgift).

- För boende på äldreboende om konsultation sker på personalens initiativ och inte beror på patientens akuta sjukdom.
- Om vårdgivaren av någon anledning behöver kalla tillbaka patienten för kompletterande undersökning innan ställningstagande kan tas om första behandling.
- Återbesök inom 24 timmar p.g.a. försämrat tillstånd (i den sjukdom som patienten behandlats för tidigare under samma dygn, inte vid planerade återbesök inom 24 timmar).
- SIP-möte
- Dosettdelning
- Egenprovtagning virtuella hälsorum (under en provtid på 2 år)
- Antabusdelning.
- 1:a besök i specialistvård efter akut remiss från primärvården
- Öppenvårdsbesök (konsultbesök) för ineliggande
- Studiepatienter
- Gynekologiskt cellprov, avgiftsfritt fr.o.m. 1/1 2018

Högekostnadsskydd öppenvård pga sjukdom

Högekostnadsskydd - tak för patientavgift under 12-månadersperiod (för hög-kostnadsgrundande avgifter)	1 100 kr
--	----------

Intyg och hälsokontroller

Enhetliga avgifter² för intyg och hälsokontroller är följande:

Patientavgift 300 kr

Timtaxa: 1000 kr exklusive moms. Lägsta avgift 500 kr exkl. moms. För tid utöver 1 timme uttas 250 kr exkl. moms per påbörjad 15-minutersperiod.

Vaccinationer

Avgift vid vaccination ska alltid tas ut med **besöksavgift plus vaccinkostnad**, även när vaccination ges i samband med annat vårdbesök där besöksavgift erläggs.

Exempel: Vårdbesök 300 kronor + vaccinationsbesök 300 kronor + kostnad för vaccinet. Om besöket enbart avser vaccination uttas 300 kronor + vaccinkostnad.

Vid resevaccination tillkommer en **hanteringskostnad** med 100 kronor per vaccin.

Slutenvård – inlagd på sjukhus

0-17 år	0 kr
18 år och äldre	100 kr
Högekostnadsskydd, tak per 30-dagarsperiod	2400 kr

² Grupptaxesystemet slopas, mer enhetliga avgifter för intyg och hälsoundersökningar RS/2254/2017 §168

Hjälpmedel

Besöksavgift	300 kr
Övriga hörselhjälpmedel, synhjälpmedel, ortopedtekniska hjälpmedel	Se avgifts-handbok
Övriga hjälpmedel via Hjälpmedelscentralen	Varierar

Sjukresor

Ersättning ges för billigaste färdssätt med hänsyn till patientens medicinska tillstånd.

Egenavgift	100 kr
Högekostnadsskydd, tak för egenavgift under 12-månadersperiod	1 600 kr

7.3 Bilaga 3 Regionens engagemang i bolag, stiftelser och förbund

Region Jämtland Härjedalens verksamhet kan bedrivas i annan form än inom förvaltningsorganisationen om medborgarnyttan bedöms bli högre än om verksamheten drivits inom den egna organisationen. Samverkan med andra kan ibland vara ett alternativ. Arbetet med koncernfrågorna inom regionen utgår från den policy om ägarstyrning som antogs av landstingsfullmäktige i april 2006.

När Region Jämtland Härjedalen använder sig av begreppet ”koncernen” avses regionens verksamhet, hel- eller delägda aktiebolag, stiftelser där regionen är engagerat, bostadsrättsföreningar, kommunalförbund, finansiella samordningsförbund och gemensamma nämnder. I koncernredovisningen inkluderas företag där regionen utövar väsentligt inflytande. Med väsentligt inflytande menas att regionen har en röstandel motsvarande minst 20 procent eller tillsätter minst 20 procent av styrelseledamöterna.

Koncernen 2018

Bolag	
Landstingsbostäder i Jämtland AB	Helägt bolag, 100 procent.
Vattenbrukcentrum Norr AB	Delägt bolag, 20 procent.
Almi Företagspartner Mitt AB	Delägt bolag, 24,5 procent.
Torsta AB	Delägt bolag, 40 procent.
Länstrafiken i Jämtlands län AB	Helägt bolag, 100 procent.
Norrtåg AB	Delägt bolag, 25 procent.
Stiftelser	
Stiftelsen Jamtli	Det regionala basbidraget till stiftelsens drift ersätts med, 65% av Region Jämtland Härjedalen och 35% av Östersunds kommun, vilket utgör ca 30% av stiftelsens ekonomiska årsomsättning. Andel av stiftelsekapital 33 procent.
Stiftelsen Zenit	Jämtkraft AB:s stiftelse för forskning, Östersunds kommun, Mittuniversitetet och Region Jämtland Härjedalen. Regionen har ingen andel av stiftelsekapitalet.
Bostadsrättsföreningar	
Bostadsrättsföreningen Åkerärtan	Region Jämtland Härjedalens andel 64 procent av andelskapitalet
Bostadsrättsföreningen Lugnviks centrum	Region Jämtland Härjedalens andel 10 procent
Bostadsrättsföreningen Torvalla centrum	Region Jämtland Härjedalens andel 16 procent
Övrigt	
Kommunalförbund och finansiellt samordningsförbund	Norrlandstingens regionförbund (medlemmar är de fyra norrlandstingen). Årsavgift utifrån invånarantal, ca 14 procent. Finansiellt samordningsförbund syftar till att ge förbundsmedlemmarnas aktörer (kommuner i Jämtlands län, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen samt Region Jämtland Härjedalen) bättre möjligheter att samordna och prioritera gemensamma insatser. Andel 25 procent. Bidrag 1 500 tkr per år.
Gemensamma nämnder	Gemensam nämnd för upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter (Region Jämtland Härjedalen och alla kommuner i länet) Närvård Frostviken (Strömsunds kommun och Region Jämtland Härjedalen)
Norrlands nätverk för musikteater och dans	Kommunalförbund tillsammans med övriga tre norrlandsting. Regionens andel 25 procent av en samordnartjänst i Umeå (200 tkr per år). Kommunalförbundet får statsbidrag 10 300 tkr per år (2014). Regionens andel varierar lite över tid. Regionen går in med pengar för egen del av samarbetet, vilket uppgick till 2 400 tkr 2015.
Folkets hus Östersund	Medlemskap övertaget från Kommunförbundet.

7.4 Bilaga 4 Ordlista och förkortningar

Anläggningstillgång/omsättningstillgång

Ett landsting har två sorters tillgångar: anläggningstillgångar och omsättningstillgångar.

Anläggningstillgångar är avsedda att användas eller ägas av verksamheten under längre tid. Dessa kan delas in i:

- materiella – till exempel maskiner, inventarier och fastigheter
- finansiella – till exempel aktier i dotterbolag
- immateriella – till exempel goodwill, patent- och licensrättigheter.

Motsatsen är omsättningstillgångar. Dessa är avsedda att på kort sikt säljas, förbrukas eller på annat sätt omsättas i verksamheten. Exempelvis likvida medel (pengar), varor i lager eller fordringar på kunder och leverantörer.

Avsättning

En skuld som är oklar när det gäller beloppet eller vid vilken tidpunkt den förfaller. En avsättning ska redovisas i balansräkningen om företaget förväntar sig en händelse där det är troligt att det kommer krävas resurser för att klara av åtagandet – och att företaget kan göra en uppskattning av det beloppet. Ett exempel på avsättning är kostnaden för pensioner.

Eget kapital

Värdet av ett företags tillgångar med avdrag för skulder och avsättningar. Om regionens resultat är positivt (överskott) ökar det egna kapitalet, medan ett negativt resultat (underskott) minskar det egna kapitalet.

IB (Ingående balans)

Det sammanlagda värdet av organisationens tillgångar, skulder och eget kapital vid årets början.

Investering

Inköp av anläggningstillgångar (till exempel fastigheter, utrustning eller maskiner) som är tänkta att användas inom organisationen i över tre år och har inköpsvärde på minimum ett halvt basbelopp.

Regionkoncernen

Region Jämtland Härjedalen med dess förvaltning samt de aktiebolag, ekonomiska föreningar och stiftelser där regionen har ett väsentligt inflytande.

Likvida medel

Organisationens penningtillgodohavanden i kontanter: kassa, postgiro, bank och bankgiro men även utländska sedlar och erhållna checkar.

LPIK

Prisindex med kvalitetsjusterade löner för landsting. Indexet används som underlag vid beräkningen av kostnaderna för löne- och prisutvecklingen i fasta löner och priser.

Nettoinvestering

Årets investeringsutgifter efter avdrag för årets försäljning och utrangering.

Nettokostnad

Verksamhetens intäkter (avgifter och ersättningar) minus verksamhetens kostnader (personal, material, tjänster och avskrivningar). Nettokostnaden finansieras med skatter och generella statsbidrag.

Resultat

Skillnaden mellan intäkter och kostnader under en viss period.

Resultaträkning

Uppställning som visar hur vinsten eller förlusten för perioden har uppkommit.

Skuld

Åtagande att i framtiden betala eller på annat sätt fullgöra en ekonomisk förpliktelse till någon utomstående. Skulder som förfaller till betalning inom ett år benämns kortfristiga, övriga långfristiga.

RAPPORT INVESTERING STERILCENTRALEN

Anita Secher, områdeschef och uppdragsgivare
Lasse Salomonsson, enhetschef och ansvarig för
sterilcentralen

Innehåll

BAKGRUND OCH NULÄGE	2
Bakgrund och nuläge	2
Uppdrag	3
Arbetsgrupp.....	3
BESKRIVNING AV INVESTERINGSBEHOV	4
Alternativ 1: Utökad maskinpark till 4 diskdesinfektorer samt AGS	5
Alternativ 2: Utökad maskinpark till 4 diskdesinfektorer, AGS samt delvis övergång till container	5
REKOMMENDATION	6
Föreslagen tidsplan.....	6
BILAGA 1	7
Kostnadsberäkning utökad maskinpark till 4 diskdesinfektorer samt AGS	7
BILAGA 2	8
Kostnadsberäkning utökad maskinpark till 4 diskdesinfektorer, AGS samt delvis övergång till container	8
BILAGA 3	9
Kostnadsberäkning ombyggnation	9
BILAGA 4	10
Resultat stickprovskontroll kvalitetsbrister externt diskat gods	10
BILAGA 5	11
Ritningar (ej skalenliga i denna rapport)	11
BILAGA 6	15
Fastighetsutvecklingsplan 2018 etapp 3	15

Bakgrund och nuläge

Bakgrund och nuläge

Sterilcentralen står inför omfattande reinvesteringar av befintlig rengörings- och steriliseringsutrustning.

Utredning är genomförd under 2017 för att se om det skulle vara möjligt att köpa steriliseringstjänst från Västernorrland. Utredningen visade på att det inte är möjligt att ha steriliseringsverksamhet så långt ifrån operationsverksamheten. Risk och konsekvensanalys för detta är genomförd.

Samtliga maskiner i nuvarande maskinpark är äldre än 14 år. Förväntad livslängd för maskiner i sterilcentralen är cirka 10 år. Vissa maskiner i nuvarande maskinpark är så ålderdomliga att reservdelar inte längre finns att tillgå, med betydande risk för stillestånd av verksamheten på sterilcentralen som följd.

I dagsläget finns en central ångpanna som försörjer autoklaver med ånga. Ångpannan är från 1988 och inköptes begagnad från Region Västernorrland 2013 - 2014. Skulle ångpannans styrsystem haverera orsakar det ett fullständigt avbrott av sterilcentralens hela autoklavverksamheten i väntan på nytt kretskort. Risk och sårbarhetsanalys för detta är upprättad av driftavdelningens personal tillsammans med sterilcentralens personal.

Sedan nuvarande sterilcentral byggdes har sterilcentralens uppdrag utökats men även mängden gods från klinikerna har ökat. Antalet operationer har ökat inom sjukhuset men utökat uppdrag har även att göra med den verksamhet som bedrivs på Specialistvården Campus. Verksamheten på Specialistvården Campus kommer att öka med ytterligare en sal under hösten 2018. Sedan våren 2018 har också robotkirurgi påbörjats vilket ytterligare ställer högre krav på hantering på sterilcentralen.

I dagsläget får sterilcentralen en del av sterilgodset diskat av externa kunder. Externa kunder innebär avdelningar, hälsocentraler och folktandvården samt vissa mottagningar. Vid räkning av antal produkter från externa kunder under en period på fem veckor 2016 var denna mängd totalt 7 350, vilket ger ett snitt på 1 470 produkter per vecka. Stickprovskontroller görs löpande av externt diskat gods och kvalitetsbrister påträffas, vilket kan påverka patientsäkerheten. Två gånger varje år görs utökad kontroll av gods från extern kund, där de vanligaste bristerna noteras, se bilaga 4. För att kunna garantera att externt diskat gods är sterilt skulle sterilcentralen behöva diska om godset för att garantera hela processen från rengöring till sterilisering.

Sterilcentralen förpackar sterilgodset i galler med packskynken runt om. Det finns två typer av packskynken varav den ena typen går att återvinna. Den andra går inte att återvinna utan skickas till förbränning och utgör ca 50% av den totala användningen av packskynken. Packskynken ökar både sophantering och miljöbelastning för Region Jämtland Härjedalen.

Ett stort problem är att det uppstår hål i packskynket runt gallret, vilket leder till omdiskning, ompackning och omsterilisering av godset. Därtill kommer ett större problem för de galler där hål inte upptäckts vilket ökar risken för komplikationer efter operation. Under 2017 var den totala kostnaden för packskynken 300 000 kr. Kostnaden för packskynken kommer sannolikt att öka vid övergång till tjockare kvalitet, vilket behöver göras för att försöka minimera risken för hål.

I dag används vagnar mellan smutsig zon och ren zon på sterilcentralen, vilket ej är optimalt utifrån aseptiska principer. Vagnarna desinfekteras manuellt vid övergång från smutsig zon till ren zon. Hanteringen godkändes av Vårdhygien vid förra bytet av maskinpark.

Ombyggnation av operationsavdelning och sterilcentral beräknas vara genomförd 2025 och omfattar etapp 3 i fastighetsutvecklingsplanen Sjukhus 2035, se bilaga 6.

Uppdrag

Uppdraget ska ge en beskrivning av framtida verksamhet på sterilcentralen utifrån:

- arbetssätt
- utrustningsbehov
- lokalanpassning
- bemanning.

Avstämning ska ske med fastighetschef angående planer på nytt sjukhus 2025. Allt ska kostnadsberäknas.

Specifika frågor:

- se över arbetssätt på sterilcentralen
- se över sterilcentralen kunders arbetssätt – ska hela processen skötas på sterilcentralen?
- ska sterilcentralen köpa in material för all verksamhet?
- vilket är behovet av utrustning?
- vilket är behovet av lokalanpassning?
- ska sterilförråd på c-op vara kvar?
- hur klarar vi verksamheten under ombyggnationen/utbytet av utrustning?
- går det att dela upp i etapper?
- bemanning vid eventuellt förändrat arbetssätt
- finns några externa kunder som kan ge intäkter?

I uppdraget ingår inte frågeställningarna:

- finns engångsprodukter som kan bytas mot flergångs i syfte att ge lägre kostnader?
- är den nuvarande organisatoriska tillhörigheten optimal eller finns annan som kan ge förbättrad effektivitet och styrning?

Utredningen ska vara klar till 2018-05-31.

Arbetsgrupp

Anita Secher, områdeschef och uppdragsgivare

Lars-Göran Salomonsson, enhetschef och ansvarig för sterilcentralen

Kristina Svedskog, verksamhetsutvecklare

Annica Olsson, områdesekonom

Pia Eriksson, sektionsansvarig sterilcentralen

Åsa Ekeljung, steriltekniker

Mona Söderqvist, facklig representant

Magnus Risselborn, fastighetsförvaltare

Christer Karlsson, byggkonsult och arkitekt

Sören Rådsäter, byggprojektledare

Barbro Forsberg, hygiensköterska

Beskrivning av investeringsbehov

För investering till sterilcentralen har två alternativ arbetats fram, där båda alternativen innebär en utökad maskinpark. Eftersom det redan nu finns behov av ytterligare en diskdesinfektor, på grund av utökad verksamhet och påträffade kvalitetsbrister av externt diskat gods, kommer båda alternativen att kräva mer utrymme än i dagsläget. Därutöver tillkommer vattenanläggning för förbättrad vattenkvalité och utökad elförsörjning för båda alternativen. Med en utökad maskinpark till fyra diskdesinfektorer följer en ombyggnation, kostnadsberäkning se bilaga 3. Att enbart ersätta befintlig maskinpark bedöms inte vara ett alternativ utifrån dagens mängd av gods, verksamhet som förväntas öka och patientsäkerhet.

I båda förslagen ingår också en mer automatiserad lösning genom AGS (air glide system). I dag har sterilcentralens diskdesinfektorer automatiserad inmatning till varje maskin. Passning sker när diskdesinfektorerna är färdiga och behöver lastas ur. Genom att införa både in- och utmatning med AGS kommer passningstiden för diskdesinfektorerna minska. Produktionen kan då effektiviseras, eftersom dagens passningstid kan användas till andra arbetsuppgifter på sterilcentralen, efter införande av AGS.

Båda förslagen omfattar även en central diskmedelsanläggning, dels för att kunna eliminera hantering av individuell hantering av diskmedel per maskin men också för att minska svinn och miljöpåverkan. För att minimera risken att diskmedlet tar slut byts diskmedelsdunkarna innan dessa är helt tomma, vilket innebär ett svinn av diskmedel. Med en central diskmedelsanläggning kommer detta svinn att minska och tiden för att kontrollera diskmedelsnivåerna kommer att minska. Vid övergång till central diskmedelsanläggning försvinner hanteringen med plastdunkar, då denna lösning i stället innebär tunnor med större volym som byts mer sällan.

Genom att ha en central vattenanläggning, som tillhandahåller avjoniserat vatten och försörjer samtliga maskiner, kommer också en jämnare vattenkvalité kunna upprätthållas. Detta minskar beläggningar på diskat gods, som i dagsläget uppstår framförallt under vår och höst. Avjoniserat vatten minskar inte bara beläggningar utan kan också bidra till ökad hållbarhet på kirurgiska instrument. En central vattenanläggning skulle också kunna försörja fler delar av sjukhuset.

Genom effektiviseringar med AGS, utökad diskkapacitet samt flytt av robotdisken från plan 4 till sterilcentralen behövs sannolikt inte någon utökad bemanning efter ombyggnation och utbyte av maskinpark. Vid utebliven ombyggnation och en maskinpark med endast tre diskdesinfektorer skulle däremot bemanningen behöva förändras, då det sannolikt skulle innebära skiftarbete med en ökad kostnad som följd.

Utifrån plan från fastighet beräknas ombyggnationen kunna genomföras under pågående ordinarie verksamhet med mindre anpassning. Eventuell modul för att ersätta sterilcentral under ombyggnation bedöms inte vara aktuell, vilket minskar ombyggnationskostnaderna.

Eftersom behovet av byte av maskinpark är trängande har frågan kring sterilförråden på centraloperation och sterilcentralen inte tagits med i detta projekt. Däremot har nationell standard för förvaring av sterilgods förändrats, varför ombyggnation av dessa utrymmen kommer att krävas på sikt.

Ingen intern debitering av steriliseringstjänster till övriga kliniker, avdelningar och mottagningar inom Region Jämtland Härjedalen tillämpas i dagsläget. Några externa kunder som skulle kunna ge intäkter kan inte ses då privata aktörer såsom hälsocentraler och tandvårdskliniker inte kan faktureras på grund av krav på konkurrensneutralitet i avtal.

Vid utbyte av autoklaver kommer dessa att ha individuell egen ångalstring. Det medför att sterilcentralens behov av central ångpanna upphör. Samtidigt elimineras också den risk som i dagsläget finns med driftsstopp av sterilcentralens samtliga autoklaver på grund av haveri på den centrala ångpannan. Nya autoklaver har samma storlek som de befintliga och ombyggnation av autoklavområdet kommer därför inte behövas vid utbyte till nya maskiner.

I samband med ombyggnation föreslås bland annat nuvarande konferensrum bli en del av sterilcentralens ordinarie utrymme. Under ombyggnationen kommer diskdesinfektorerna att placeras i detta utrymme och resterande ombyggnation kan avgränsas i diskdesinfektorernas nuvarande utrymme. När ombyggnationen är färdigställd kommer nya maskiner att placeras i ombyggnationsutrymmet och konferensrumsdelen blir ny diskbänksavdelning. Med denna lösning kommer verksamheten att kunna fortgå i befintliga lokaler. Ritningar se bilaga 5.

Ny operationsavdelning och sterilcentral beräknas i fastighetsplanen "Sjukhus 2035" etapp 3, bilaga 6, att vara färdigställd 2025. Enligt representanter från fastighet är detta en preliminär tidsplan och mycket talar för att färdigställande kommer att ske senare än 2025. Det innebär då att den maskinpark som föreslås i denna rapport för 2019 kommer att nå sin förväntade livslängd i samband med att ny sterilcentral står klar. Befintlig sterilcentral med utbyte av maskinpark 2019 skulle eventuellt kunna nyttjas under nybyggnationsperioden till dess att ny sterilcentral står färdig.

Som alternativ till galler och packskynken finns olika typer av containersystem. Container kan liknas vid en metallportfölj som operationsinstrument förpackas och steriliseras i. Många sterilcentraler i Sverige har helt eller delvis övergått till containersystem. Vid övergång till container minskar problem med håll i packskynken och hållbarhetstiden för det sterila godset ökar markant, från ca en månad för packskynken upp till sex månader för container. På grund av containrarnas långa livslängd kommer, trots den stora initiala investeringskostnaden, en ekonomisk besparing kunna fås på sikt. Besparingen för investering av container jämfört med fortsatt användning av galler och packskynken beräknas kunna ses efter 5 - 7 år. I och med övergång till container kommer också mängden avfall att minska drastiskt.

Alternativ 1: Utökad maskinpark till 4 diskdesinfektorer samt AGS

Total kostnad för ombyggnation och maskinpark 15 286 000 kr varav beräknat utbyte av maskinpark och kringutrustning uppgår till 10 395 000 kr, se bilaga 1. Alternativet motsvarar dagens maskinpark med tillägg av en diskdesinfektor, flytt av robotdisken från plan 4 till sterilcentralen samt AGS. Ombyggnationskostnad se bilaga 3. Kostnadsberäkning utförd i maj 2018.

Alternativ 2: Utökad maskinpark till 4 diskdesinfektorer, AGS samt delvis övergång till container

Total kostnad för ombyggnation och maskinpark 19 461 500 kr varav beräknat utbyte av maskinpark och kringutrustning uppgår till 14 570 500 kr, se bilaga 2. Detta alternativ motsvarar alternativ 1 med tillägg av delvis övergång till containersystem. I och med delvis övergång till containersystem tillkommer även kostnader för hyllsystem anpassade för containrar för enklare hantering av dessa. Ombyggnationskostnad se bilaga 3. Kostnadsberäkning utförd i maj 2018.

Rekommendation

Befintlig maskinpark är mycket äldre än sin förväntade livslängd och för vissa maskiner finns inte längre reservdelar att tillgå. För att förhindra en reducerad kapacitet eller ett totalt stillestånd av verksamheten på sterilcentralen behöver maskinerna ersättas med nya. Skulle ångpannans styrkort haverera skulle det innebära ett fullständigt stopp av autoklavverksamheten på sterilcentralen. I ett sådant läge kommer samtliga autoklaver på sterilcentralen att vara obrukbara. Ett totalt driftstopp skulle slå hårt mot den opererande verksamheten genom att planerade operationer behöva skickas till andra regioner, med en betydande kostnad till följd. Vid ett längre driftstopp av ångpannan kan det dessutom bli svårt att utföra även akuta operationer.

Inom Region Jämtland Härjedalen fokuseras just nu mycket på att använda personalens kompetens på ett mer optimalt sätt. För att arbeta så tidseffektivt som möjligt och nyttja personal till mer direkta produktionsuppgifter har därför fokus varit att ta fram förslag som i mesta möjliga mån automatiserar vissa delar av arbetsprocesser och försöka minska passningstider och arbetsuppgifter som tar tid från egentlig produktion. Central diskmedelsanläggning, AGS samt flytt av robotdisken från plan 4 är åtgärder som kan nyttja personalen mer effektivt och detta tillsammans med översyn av arbetssätt kan komma att öka produktionen.

Ny operationsavdelning och sterilcentral är planerad till 2025 i fastighetsutvecklingsplanen "Sjukhus 2035", bilaga 6. Utifrån att byggnationen av operationsavdelning och sterilcentral sannolikt blir försenad och färdigställd senare än 2025, kommer den maskinpark som införskaffas under 2019 vara i slutet av sin beräknade livslängd när ny sterilcentral står färdig utifrån fastighetsutvecklingsplan "Sjukhus 2035". En investering nu under 2019 bedöms inte vara av kortsiktig karaktär men inte heller så långsiktig att det skulle medföra att maskinpark kasseras före utgången av sin beräknade livslängd.

Delvis övergång till container under 2019 bedöms också vara en av en långsiktig karaktär. Vid en sådan övergång kommer Region Jämtland Härjedalens miljöpåverkan kunna minskas och patientsäkerheten öka då färre instrument packas med packskynken. Eftersom övergång till container med största sannolikhet annars skulle göras i samband med ny operationsavdelning och sterilcentral 2025, kan en del av investeringskostnaden i framtiden minskas. Övergång till container i stället för packskynken är också ett sätt att kunna nyttja resurser mer effektivt, då hållbarhetstiden för steriliserat gods ökar från en månad upp till sex månader. Containrarna har en hög investeringskostnad men har också en lång livslängd, vissa tillverkare ger 30 årig garanti på fabrikationsfel. Sjukhus som har containersystem meddelar att de har haft samma containers i 20 år utan att behöva byta.

Genom att samtliga diskdesinfektorer är anslutna till en central vattenanläggning elimineras säsongsvariationer i vattenkvalité. Dessutom kan livslängd på kirurgiska instrument förlängas. Förutom att försörja sterilcentralen skulle också fler kliniker kunna nyttja vattenanläggningen, om sådana behov finns.

Genom att investera i hyllsystem för containrarna kommer också arbetsmiljön att påverkas till det bättre. Dessa hyllsystem har en utdragbar platta som möjliggör att båda handtagen på container kan nås samtidigt vilket ger en mer ergonomisk hantering.

Sammantaget rekommenderas alternativ 2 som det mest optimala förslaget med hänsyn till effektivitet, produktion, arbetsmiljö, minskad miljöpåverkan och kostnadseffektivitet.

Föreslagen tidsplan

Förslagsvis påbörjas ombyggnationen under våren 2019 med utbyte av maskinpark under hösten 2019.

Övergång till container föreslås under hösten med 400 st.

För att sedan komma upp slutligt antal container görs inköp årsvis via investeringsplan till dess att övergången är genomförd, beräkningsvis över en treårsperiod.

Bilaga 1

Kostnadsberäkning utökad maskinpark till 4 diskdesinfektorer samt AGS

Maskinpark	Företag	Antal	Totalt
Diskdesinfektor samt diskassetter	Getinge	4	1 797 000,00
Kabinettdiskdesinfektor	Getinge	1	1 300 000,00
Autoklav	Getinge	3	4 188 000,00
AGS system	Getinge	1	1 600 000,00
Diskdesinfektor samt diskassetter c-op	Getinge	2	256 000,00
Samtliga vagnar som behövs vid byte av maskinerna	Getinge	29	754 000,00
Central diskmedelsanläggning		1	500 000,00
Summa			10 395 000,00
Kostnad packskynken 2017 var 300 000 kr med nuvarande tjocklek. Beräknad kostnad om ca 500 000 kr vid övergång till tjockare papper och utökad verksamhet tex. uppstart av robotkirurgi under våren 2018 samt utökning av en andra sal på Campus hösten 2018.			

Bilaga 2

Kostnadsberäkning utökad maskinpark till 4 diskdesinfektorer, AGS samt delvis övergång till container

Maskinpark	Företag	Antal	Totalt
Diskdesinfektor samt diskassetter	Getinge	4	1 827 000,00
Kabinettdiskdesinfektor	Getinge	1	1 300 000,00
Autoklav	Getinge	3	4 188 000,00
AGS system	Getinge	1	1 600 000,00
Diskdesinfektor samt diskassetter c-op	Getinge	2	268 000,00
Samtliga vagnar som behövs vid byte av maskinerna	Getinge	30	904 000,00
Hyllsystem container		1	1 200 000,00
Höj och sänkbar lyft för containrar till hyllsystemet		1	33 500,00
Containrar		400	2 750 000,00
Central diskmedelsanläggning		1	500 000,00
Summa			14 570 500,00

Bilaga 3

Kostnadsberäkning ombyggnation

Projekt	Sterilcentral	Investeringsblankett B1			
Projektnr:					
Projektledare					
Byggstart		Driftstart		Kalkyl	Datum
Yta ny (m2)		BRA Kr/m2	25 744	Kalkyl	4 891
Yta omb (m2)	190	Nyckeltal		Avstäm	0
		BRA Kr/m2		Slutredov	

Kompletterad m tillfälliga arbeten
Kalkyl baserad på skiss "del av Sterilcentral" daterad 2018-05-25

Akt. kod	Kostnadsfördelning			Kalkyl (Kkr)	Kalkyl (Kkr)	Summa Kalkyl	Bokfört år må dat	Återstår	Slut prognos	Anm
A	Projektering/Byggherrekostnad			Byggn	Uf					
2000	Initialkostnad	Mark Bygglov				0			0	
2002	- " -	El-anslutning				0			0	
2004	- " -	VA-anslutning				0			0	
2006	- " -	Fjärrvärme				0			0	
2008	Projektering	Arkitekt		80		80			0	
2010	- " -	EL-konsult		75		75			0	
2012	- " -	VS, VE-konsult		130		130			0	
2014	- " -	Konstruktion		40		40			0	
2016	- " -	Övrigt		25		25			0	Brandskyddsbeskr
2018	Kopiering			35		35			0	
2020	Besiktningar			50		50			0	
2022	Relationsritn, DU-instruktioner			20		20			0	
2024	Byggherre administration			50		50			0	
1775	Projekt- Bygglösning Fastighet			100		100			0	
2026	Övriga kostnader:					0			0	
	OF	10%	räknat på	605	61	61			0	
	Index	5%	räknat på	666	33	33			0	
Summa projektering/byggherrekostnad				699	0	699	0	0	0	
B	Produktionskostnad			Byggn	Uf	Summa	Bokfört	Återstår	Anm	
2100	BE	Byggnadsentreprenad		1 580		1 580			0	
2100	BE	Etablering bodar		50		50			0	
2104	MLE	Mattläggningentreprenad				0			0	
2106	ME	Målningsentr				0			0	
2108	VS	Värme, Sanitetsentreprenad		170		170			0	
2109	VS	RO anläggning		1 150		1 150			0	
2110	VE	Ventilationsentreprenad		150		150			0	
2114	EE	El-entreprenad		180		180			0	
2114	EE	Elmatning för autoklaver		140		140			0	
2114	EE	Elmatning för 4 diskdesinfekt		70		70			0	
2120	Övriga kostnader:			140		140			0	Ev asbest mm
2101	OF	10,0%	räknat på	3 630	363	363			0	
	Index	5,0%	räknat på	3 993	200	200			0	
Summa produktionskostnad				4 193	0	4 193	0	0	0	

Byggnadskostnad (A+B)	4 891	0	4 891
------------------------------	--------------	----------	--------------

Upprättad av
Namn Sören Rådsäter
Datum 2018-05-29

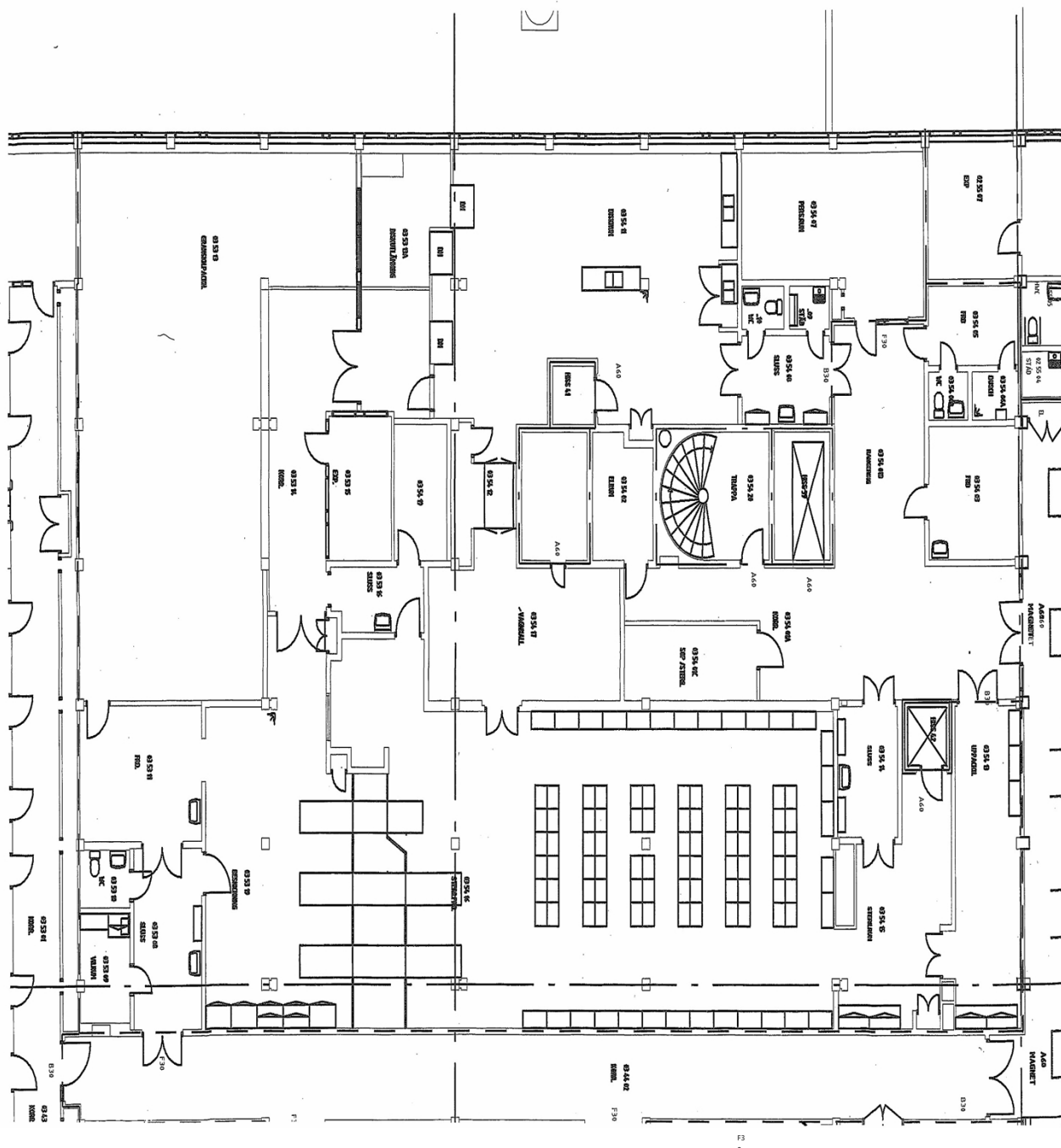
Bilaga 4

Resultat stickprovskontroll kvalitetsbrister externt diskat gods

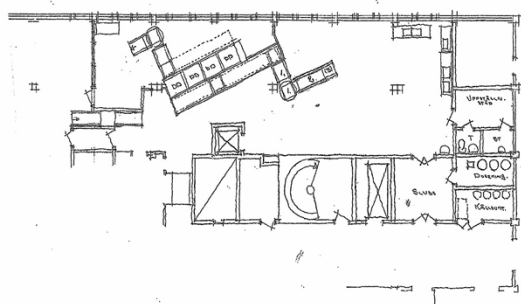
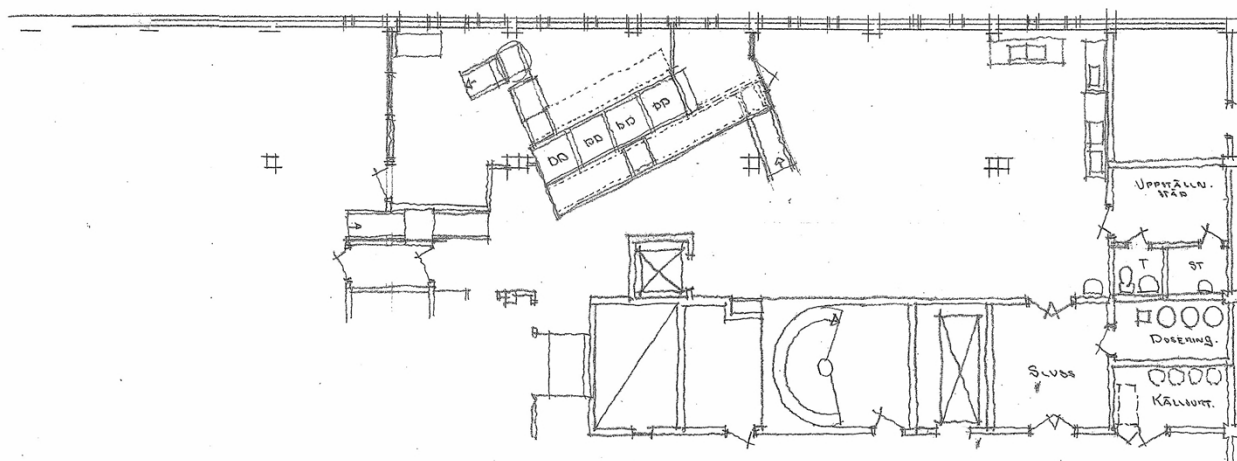
Hälsocentral									
	2014 v.15-17	2014 v.38-41	2015 v.8-9	2015 v.22-23	2015 v.40-41	2016 v.15-16	2017 v.19-20	2017 v.38-39	2018 ej utförd
Blodigt/ smuts	9	3	6	8	11	36	31	19	
Rost	1	2	4	11	19	41	12	8	
Tejp	1	1	2	4	6	5	14	6	
Engångs- instrum.				1	2				
Gropfrätn. =svarta prickar	0		2		3	4	5	4	
Breckage=brott på instrum.			2		5	3	4	1	
För små påsar	1		1	1	7	3	8		
Signatur		1		2	1	4	1		
Övrigt							3		
Summa	12	7	17	27	54	96	78	38	0

Folk tandvård									
	2014 v.15-17	2014 v.38-41	2015 v.8-9	2015 v.22-23	2015 v.40-41	2016 v.15-16	2017 v.19-20	2017 v.38-39	2018 ej utförd
Blodigt/ smuts	7		11	2	41	47	6	4	
Rost	3	2	8	4	37	15	8		
Tejp	11	5	5	6	8	8	1	19	
Composite material	3	1	4	7	16	31	7		
Engångs- instrum.	15	6	1	1		5	2	1	
Gropfrätn. =svarta prickar	1		1			5	1	2	
Breckage=brott på instrum.			1		9	3	1	2	
Uttjänt instrum.			1				1		
För små påsar	2	3	1		25	4			
Signatur			5		1	2	3		
Övrigt							2	6	
Summa	42	17	38	20	137	120	32	34	0

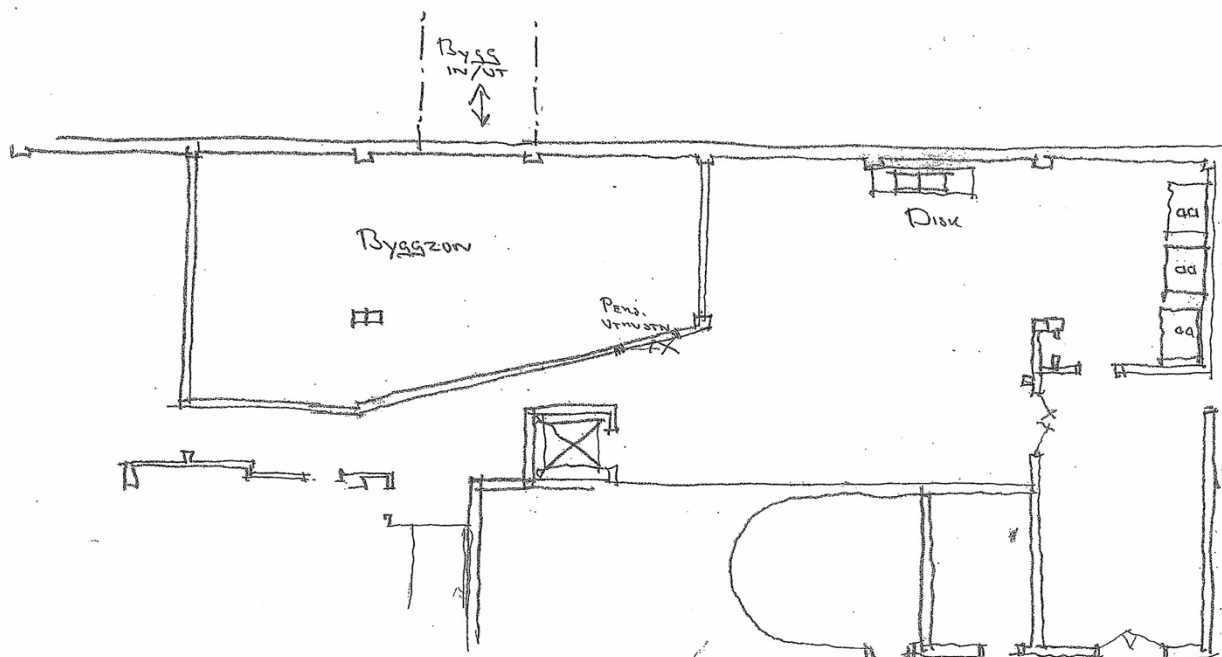
Bilaga 5

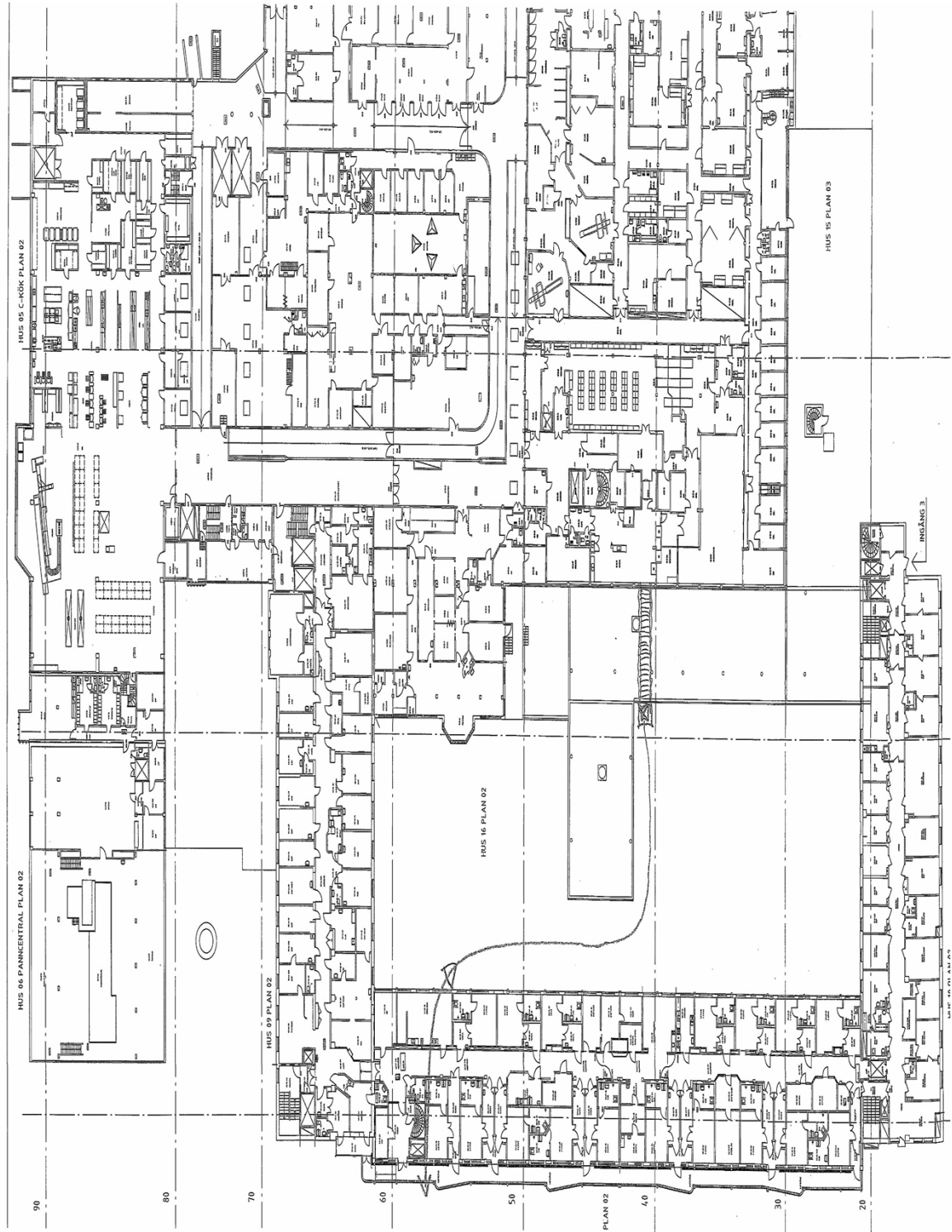

Ritningar (ej skalenliga i denna rapport)

SKISS
 DEL AV STERILCENTRAL
 PLAN 3 By 15
 ÖSTENSUNDS SJUKHUS
 SKALA 1:100
 180524
 Rev 180525 *fk*

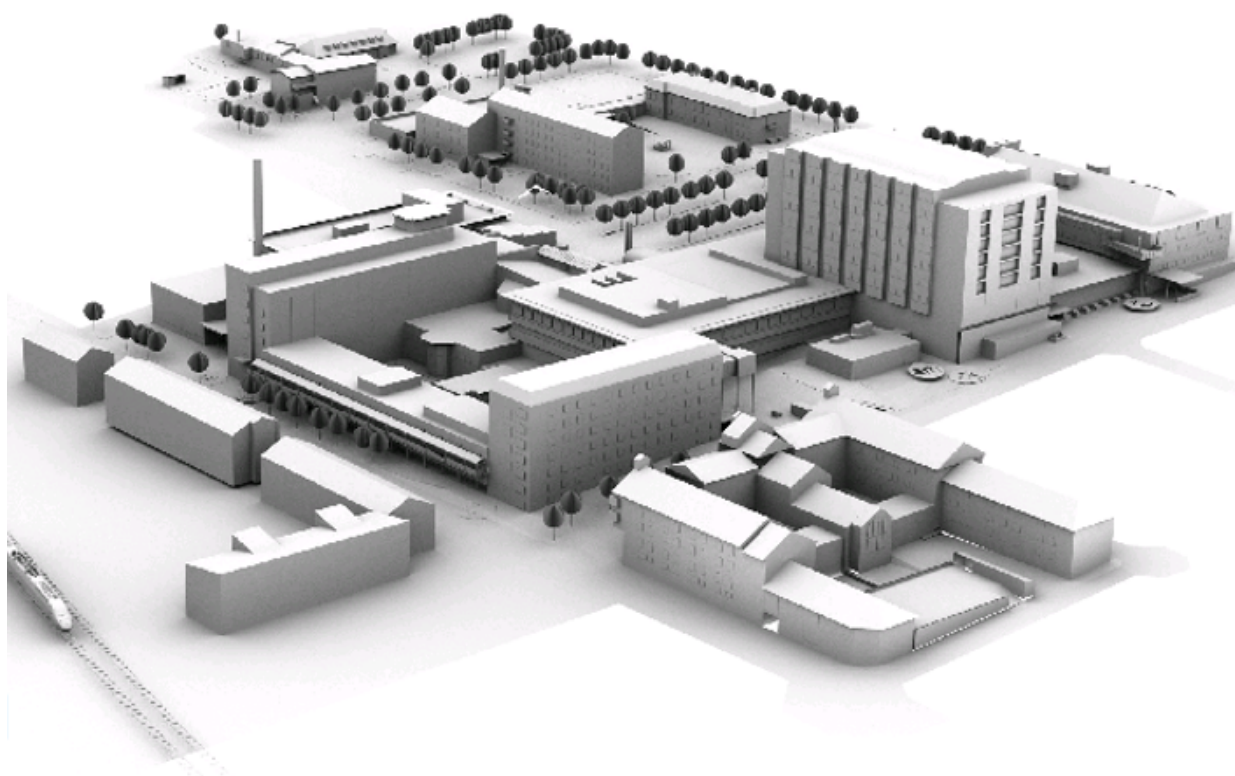

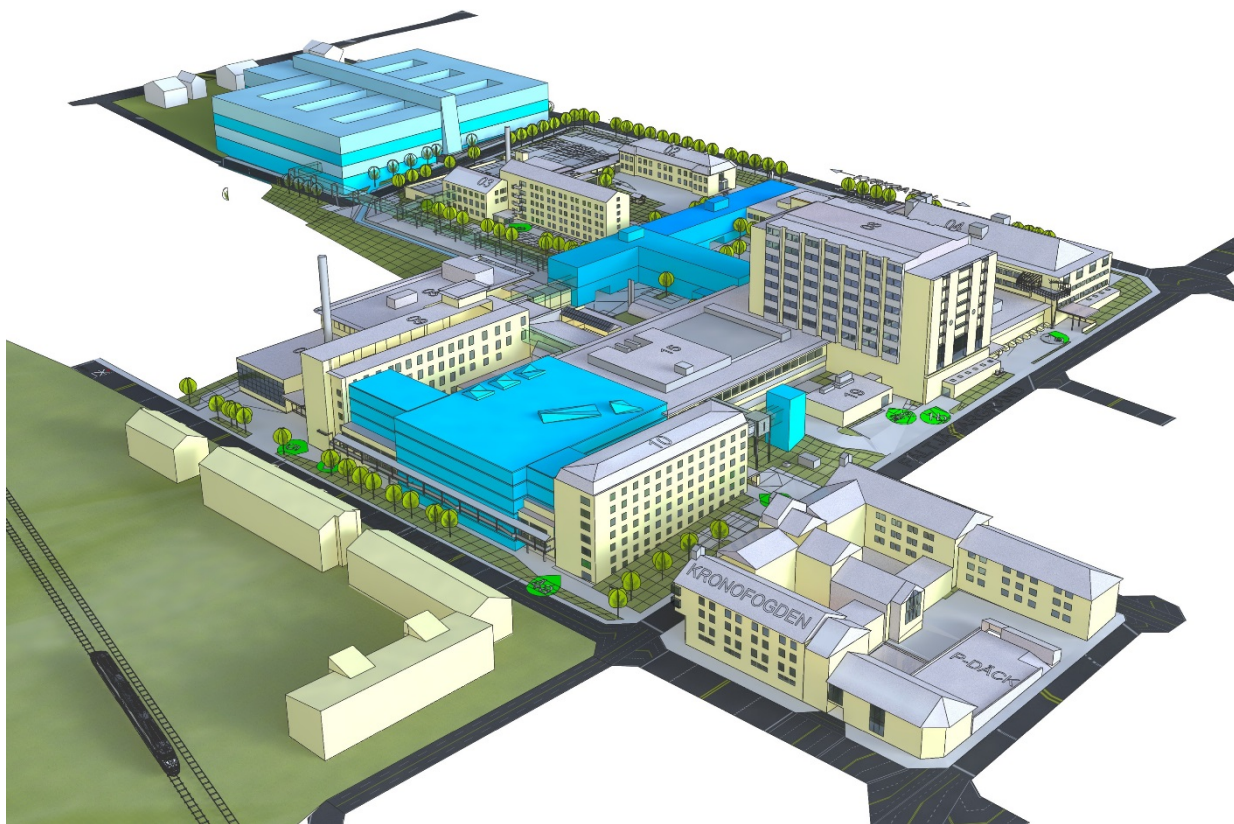

Bilaga 6

Fastighetsutvecklingsplan 2018 etapp 3

REGION
**JÄMTLAND
HÄRJEDALEN**

I etapp 3 ingår många viktiga och nödvändiga lokalförändringar.

I nedre plan ordnas bilparkeringar för främst tjänstefordon. Utgår eventuellt när framtida bilplatsbehov analyserats närmare.

På plan 1 ordnas nya lokaler för en varudistributionscentral, som får sina varor med självgående robotar från den nya varumottagningen.

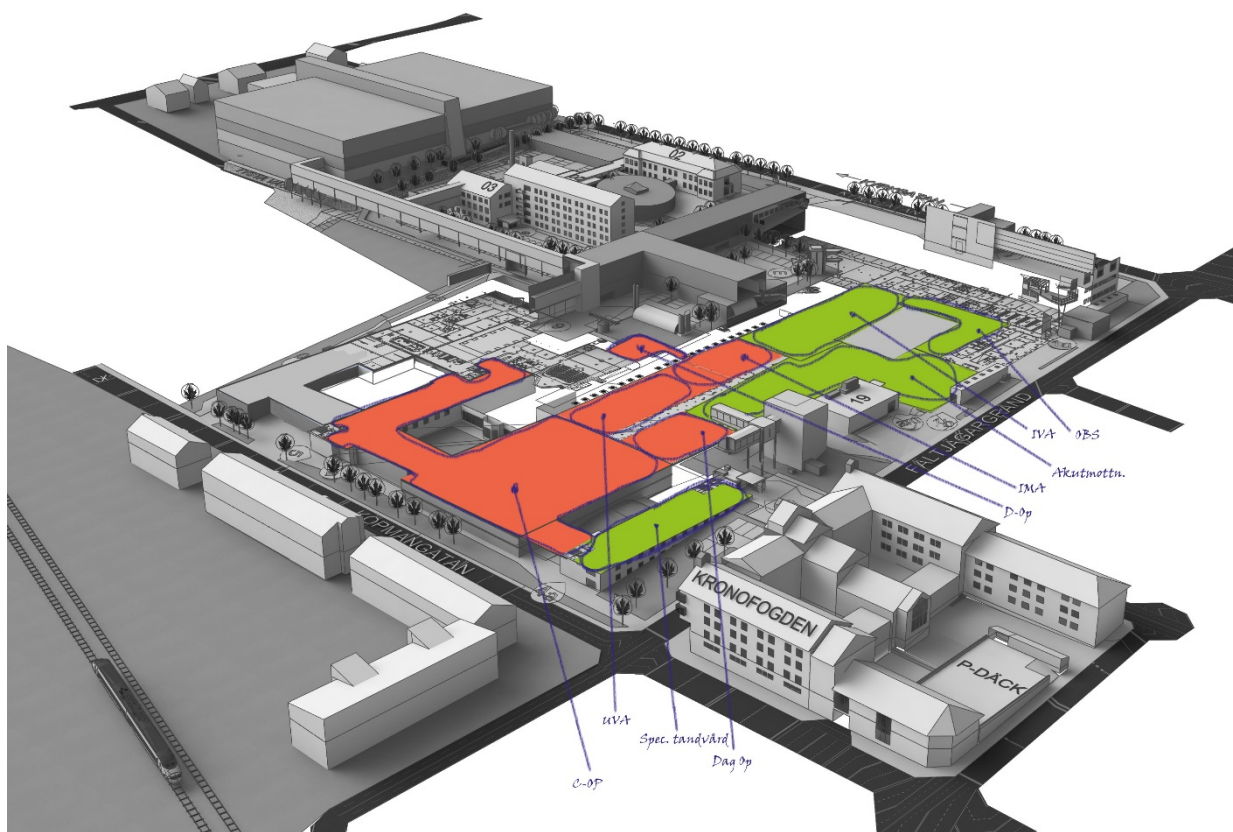
Ny sterilcentral i direkt anslutning till varudistributionscentral och med egen direkt hissförbindelse till C-OP.

I egen byggnad mellan hus 10 och 15 etableras ett nytt MR-centrum, med möjlighet till uppgradering även till PET-MRI teknologi. Denna etablering har redan påbörjats genom att MR3 placeras här under 2018. Sjukgymnastik kommer att få anpassade lokaler i hus 9, nuvarande ryggmottagningens lokaler. Ny gymnastikhall och terapibassäng är tänkt att kopplas till dessa lokaler. Kan genomföras i denna etapp eller i etapp 5.

Plan 3 inrymmer ett nytt bilddiagnostiskt center, som är en samlokalisering av dagens röntgen och klin.fys. I röntgens nuvarande lokaler kommer bland

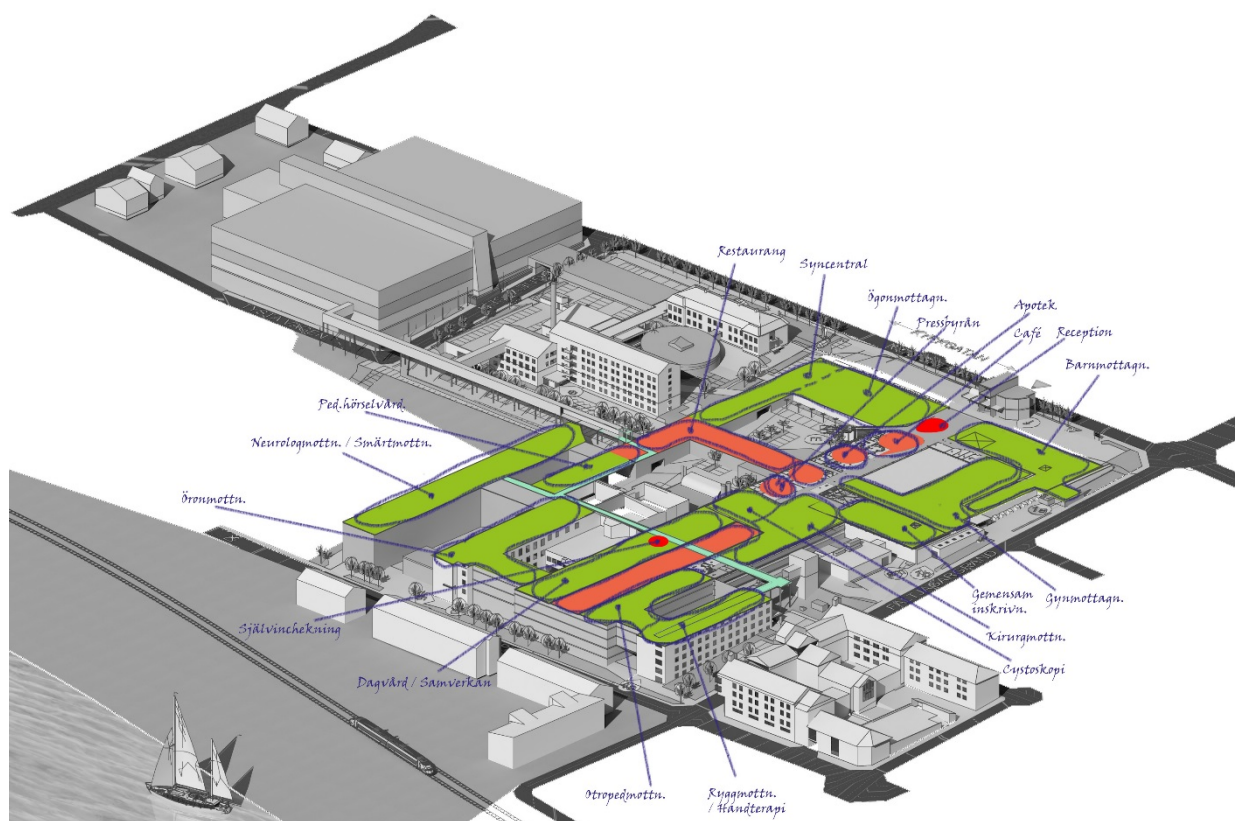
annat mammografiverksamheten att inrymmas. En samlad interventionsverksamhet är möjlig att etablera vid nuvarande PCI-lab.

Akutprocessen ska utvecklas och vara kvar på plan 4. Planet kommer att inrymma nya och framtidsanpassade lokaler för operationsverksamhet. För att effektivisera operationsprocessen och öka tillgängligheten föreslås en separation av slutenvårdskirurgi och dagkirurgi. All dagkirurgi (exklusive ögon) koncentreras till en dagkirurgisk enhet som skall vara tydligt avskild från centraloperation och placerad i delar av nuvarande centraloperations lokaler. Dessa används också till en utökad, nattöppen UVA. De nya operationslokalerna innebär också att lokalerna för akutverksamheten kan förbättras flödes- och övervakningsmässigt. En utökning av antalet OBS-platser och en ny intermediärvårdsenhet planeras. En bibehållen god kontakt mellan de olika verksamheterna på planet är nödvändig.

Plan 5 behövs för att få funktionsdugliga rumshöjder i underliggande operationsplan och teknisk utrustning för detta. Nuvarande klinfys. lokaler används för förbättring av endoskopiverksamhetens lokaler och en fortsatt utveckling av planet som administrativt centrum med läkararbetsplatser, vilket även möjliggörs genom flytten av provtagning och Storsjötappen till byggnad 24 norr om befintliga sjukhuset.

Plan 6 kommer att inrymma utökade lokaler för mottagningsverksamhet och en nyetablering av en gemensam inskrivningsenhet. En möjlighet finns också att samordna dagvårdsverksamhet med mottagningsverksamhet. Plan 6 kommer att bli det plan som patienter huvudsakligen rör sig på. Vid nuvarande huvudentré finns som idag sjukhusreception, förstärkt med självincheckning. En ny entré ordnas vid Fältjägargränd i Storgatans förlängning. I detta läge, på plan 6, finns en självincheckningsstation. Med tillägget av en "luftbro" till hus 9 och den i etapp 1B ingående täckta förbindelsen till byggnad 24 som innehåller en större hälsocentral, så kan besökare nå alla verksamheter genom att röra sig i detta plan. Inga patienter i kulvertplan.

Anita Secher
Områdeschef område akutvård
Tfn: 063-155451, 25451 internt
E-post: anita.secher@regionjh.se

2018-10-05
Dnr: RS/1503/2018

Komplettering till rapport om investering sterilcentralen

Kompletteringen är en beskrivning av arbetet som sker på sterilcentralen, den visar på att det mesta av arbetet är manuellt och inte möjligt att ersättas av teknik i nutid.

Processen på sterilcentralen

1.Diskområde

Smutsigt eller diskat gods kommer till sterilcentralen från c-op och externa kunder såsom HC, mottagningar och vårdavdelningar. Gods som är diskat från externa kunder går idag vidare i processen utan diskning.

Innan instrument ska rengöras i diskdesinfektor behöver många instrument plockas isär, synas och rengöras manuellt för att de ska bli rena i maskinen. Idag körs per dag ca 10 diskprocesser i varje diskdesinfektor. Varje disk tar ca 60 minuter. Under tiden som instrument diskas arbetar personalen med nästa moment, att syna och packa instrument, "lägga galler" för autoklivering eller det som ska stå i tur att diskas. Arbetet för att fylla och tömma diskmaskinerna sker idag manuellt. Efter att smutsigt gods lastats i maskinen ska vagnen, som smutsiga godset transporteras på, flyttas över till den rena sidan där diskat gods tas ut. Vagnen måste i det momentet rengöras, spritavtorkas, för att uppfylla hygienkrav. Det arbetet beräknas ta ca 3 minuter per vagn, ca 30 vagnar per dag.

Vid automatiserad i- och urlastning behöver inte detta moment göras och ger en total besparing i tid på ca 90 minuter per dag som kan användas till nästa moment i processen. Vid ett förändrat arbetssätt, att sterilcentralen tar över och diskar allt gods som kommer för sterilisering, krävs mer arbetskraft. Den besparing i tid som automatiserad urlastning ger är inte tillräcklig. En uppskattning är ett utökat behov med 50 % om sterilcentralen ska sköta hela rengörings- och steriliseringsprocessen. Kostnad ca 235 tkr/år.

2.Packområde

Här sker det stora, tidskrävande arbetet på sterilcentralen. Alla instrument ska synas, monteras ihop, funktionskontrolleras med avseende på skärpa mm. Här sorteras instrument med kvalitetsbrister ut för kassation eller skickas till renovering. Operationsgaller ska läggas enligt packlista för varje galler. Ortopedgaller är ofta stora galler med komplexa specialinstrument, detsamma gäller instrument för laparoskopisk kirurgi. Externa kunder som HC och mottagningar har små galler eller enstaka instrument. Vid all utökning av operationsverksamhet eller förändring till operationer med komplexa instrument blir det ett utökat arbete i denna process. Öppnade av ytterligare sal på Campus, fler operationsdagar på

öronoperation kräver mer arbetskraft på sterilcentralen. Under hösten 2018 kommer bemanningen att utökas med 50 % för att klara den utökningen.

3. Autoklavering

Efter att instrumenten packats scannas varje galler i T-doc spårbarhetssystem för koppling till specifik autoklav. Under steriliseringen arbetar personalen med övriga moment i processen på sterilcentralen. Efter att autoklavprocessen är klar ska godset svalna. Autoklavprocessen ska manuellt kontrolleras och godkännas, varje förpackning och galler ska visuellt granskas med avseende på fuktskador för att kunna godkännas som sterilt. Därefter sker packning och sortering av det sterila godset till backar eller vagnar för vidare transport till respektive enhet.

4. Förrådsområde

Förrådshanteringen av steriliserat gods sker inte på sterilcentralen utan godset skickas till respektive enhet där det förvaras.

Kommentar:

Det finns ingen tidsstudie gjord på olika moment på sterilcentralen. För att exakt kunna beskriva tidsåtgång i olika moment skulle en sådan behöva göras. Det är inget som har varit möjligt att genomföra nu, ska det genomföras krävs någon extern resurs i hjälp med det arbetet. Siffror som redovisas ovan är en uppskattning.

Omvärldsspaning

Bemanningen på sterilcentralen (stc) i Östersund är låg i jämförelse med ett antal andra ungefärligt likvärdiga sterilcentraler. Alla sterilcentraler har egen EC.

Sjukhus	Antal anställda på stc	kommentar
Östersund	9,5 nuläge (10) utökning Campus mm höst 2018 pågår (10,5) utökning vid övertag av all diskning	0,5 är sektionsledare. Från hösten 2018 kommer det att vara 10 när Campus utökar sin verksamhet. Vid övertag av diskning 10,5
Gävle	16	
Falun	26	I Dalarna har även Mora sjukhus stc. Falun har något större operationsverksamhet
Sundsvall	13	Har även en verksamhetschef för de tre sterilcentralerna som finns i Västernorrland, Sundsvall, Övik och Sollefteå.
Eskilstuna	13	

Samverkan serviceavtal

I Västernorrland med tre separata sterilcentraler har man fullserviceavtal med företaget. Diskussion där har varit om fastighet ska kunna sköta underhåll och service och ett serviceavtal inte är nödvändigt. Fastighet tar inte på sig uppgiften utifrån att det inte är möjligt att upprätthålla kompetens och tillgänglighet. Det är samma argument som finns i vår organisation.

Underlag för äskande om ombyggnation av Öron-Näsa-Hals, Hörcentralens samt Hörseltekniks verksamhetslokaler plan 5 och 6 inkl. kapacitet för polikliniska operationer i lokalanestesi

Bakgrund

Det finns idag en ombyggnadsplan för hela Öron-Näsa-Hals (ÖNH) plan 5 och 6 från 2016 som skapar bättre flöden och nyttjande av befintlig lokalyta för att möta tillgänglighetsbehovet. Viktigt att notera är dagens brist på mottagnings- och behandlingsyta – mottagningen saknar två behandlingsrum. Patientflödena har ökat både inom ÖNH och Hörcentralen, med 20 % de sista 5 åren. Blä har en privat ÖNH läkare pensionerats där patientstocken på 1800 patienter kommit till mottagningen. Vidare saknas personalrum för ÖNH verksamheten. Nuvarande yta för personalutrymme är dimensionerad för hörcentralens 16 medarbetare, vilken idag nyttjas både av hörcentralens och ÖNH mottagning, sammanlagt 40 anställda dagligen. Bristen finns som påpekande i arbetsmiljöred under en tidsperiod 10 år bakåt.

Utrymmen för operationskoordinator, sjuksköterskor och sekreterare är idag "felplacerade" mot bakgrund av att alla patientflöden ska koncentreras till plan 6 och att administrativa stödfunktioner planeras att flyttas till plan 5, enligt grundprincipen för Östersunds sjukhus. Två väntrum och två receptioner för en verksamhet är inte effektivt nyttjad lokalyta i ett trångt sjukhus. Omdisponering för att möte behandlingsutrymmen måste göras.

Då Logopedverksamheten, som utökats efter politiskt beslut, inte ryms i befintliga lokaler förutsätts en flytt till Campus plan 2. Trots att anpassning av lokalerna krävs blir det en billigare lösning jämfört med att hyra andra externa lokaler som inte ingår i regionens fastighetsbestånd.

Lex Maria utredningar gjorda av Patientsäkerhetsenheten pekar också på behov av bättre behandlingskapacitet inkl. operationer Öron. Gällande operationer pekar vi här på enklare kirurgiska ingrepp som hantering av sårskador, blödningar och biopsier som exempel. Flertalet fall är av akut karaktär och beskrivs mer nedan.

Hörcentralen och hörselteknik behöver samlokaliseras för gemensamt integrerade patientflöden på plan 6. Idag är de separerade i våningsplan. Vi planerar för att befintlig personal ska bli fulltalig efter föräldraledighet och här saknas rum för patientmottagning. Väntetiden till Hörcentralen är lång och all kapacitet är behövlig för att nå rimliga väntetider.

ÖNH's årliga inflöde av 13000 patienter varav ca 1200 operationer samt Hörcentralens behov om 11000 hörselmätningar och 2100 tekniska servicebesök behöver rätt kapacitet och modernt anpassade patientflöden. 20 års under produktion har skapat köer som medför risk för patientskador. IVO ärenden visar på detta och handlingsplaner visar på krav om åtgärder.

Beskrivning av operationsbehovet över tid:

Polikliniska operationer i lokalanestesi:

ÖNH har ett inflöde av ca 600 patienter per år som behöver opereras i lokalanestesi. Många patienter har cancertumörer i huden som ska tas bort inom 1 månad, ibland inom 1 vecka. I genomsnitt behöver vi operera på 3 salar per vecka. (semesterperiod och röda dagar minskar produktiva perioder till 40 veckor per år) Operationstid för dessa operationer är mellan 30 - 90 minuter inklusive förberedelse och avveckling.

Otokirurgi:

Otokirurgi är avancerad rekonstruktiv mellanöreskirurgi och är den mest omfattande operationstypen, med de generellt längsta operationstiderna. Inom otokirurgin har vi ett inflöde av ca 60 patienter per år där operationstid är 3 - 7 timmar inklusive förberedelse och avveckling. Behovet är 2 salar per vecka under produktiva perioder. Dessa operationer kan planeras med framförhållning. Ej akut.

Allmän ÖNH kirurgi:

Enheten har ett inflöde gällande allmän ÖNH-kirurgi av ca 500 patienter per år. Operationstid varierar mellan 45 minuter till 5 timmar inklusive förberedelse och avveckling. Behovet är 3 salar produktiva veckor. Vissa operationer måste göras akut och kan inte planeras för långt fram.

Lokalbehov för operationer:

Sammanfattningsvis visar enhetens produktionsplanering att operation ska pågå måndag-fredag på två operationssalar men där ett utvecklat mottagningsrum kan lösa en del av behovet, normala veckor. Dvs 2 ÖNH läkare ska vara konstant i arbete med operationer och behandlingar av kirurgisk karaktär, med varsitt operationsteam och varsin operationssal/utvecklat behandlingsrum. Kapaciteten beräknas mot 28 operationer en normal högproduktiv vecka.

Tillgång och behov framgent

ÖNH har en egen fullt utrustad operationssal med tvättrum/sluss på mottagningen med en provisorisk postoperativ enhet om 4 platser. Vi delar sterilförråd, rent förråd och skölj med

mottagningsverksamhet. Dessa lokaler är inte fullt godkända för denna verksamhet. En ombyggnation innefattar anpassning av lokaler till godkänd standard.

Vi saknar idag lokalutrymme för våra operationer i lokalanestesi och för våra akuta patienter som ofta behöver operativa ingrepp som blodstillning och suturering av sår. Vi saknar ett behandlingsrum med uppgraderad ventilation för omläggning av patienter som opererats med hudtransplantat och lambåer vilka är ca 30 % av våra operationer i lokalanestesi.

Ett utnyttjande av operationssalar på Campus löser behovet till viss del men inte fullständigt. Förutsättningen för att operera där är att 1 specialist och 1 ST-läkare kan operera där under samma dag. En ST-läkare (läkare under specialistutbildning) måste alltid ha en specialist att tillfråga och kan inte självständigt arbeta på Campus.

ÖNH har inte tillräckligt med specialister och ST-läkare att bemanna Campus fler dagar per vecka. Vi har för närvarande i tid 3,15 tjänster kliniska bakjournskompetenta specialister som ska bemanna mottagning, operation och dygnetrunt-jour samt handleda ST-läkare. Med en egen operationssal/behandlingsrum kan en ST-läkare operera ensam då det finns en bakjour som stöttning på mottagningen varje dag. Ett effektivt nyttjande av en liten specialitet.

Därtill kan fortsatt nyttjande av Campus medge att flera specialiteter på sikt kan åta sig riks- och regionvårdsoperationer vilket genererar intäkter till Regionen.

I dagsläget har vi också en undanträngningseffekt från SVF patienter som snabbt behöver genomgå biopsi och annan provtagning i lokalanestesi. Frekvent får vi avboka planerade operationer för att bereda plats för dessa patienter. Det skulle undvikas om vi hade en ytterligare en utrustad poliklinisk operationssal/behandlingsrum.

Vi planerar att operera ca 400 patienter per år på Campus. Det saknas utrymme för 200 patienter plus det antal som vår akutverksamhet genererar. Behovet är svårberäknat men ett planerat minimiutnyttjande skulle vara 2 salar 1 dag per vecka. I dagsläget ser inte området att operationsverksamheten från Campus kan flyttas tillbaka till ÖNH. I sammanhanget vill vi påpeka att minskad resurskonkurrens mellan opererande områden är starkt önskvärt mot bakgrund av Regionens totala operationskö om drygt 3000 patienter.

En summering av skäl för ombyggnation av ÖNH, Hörcentralens samt hörseltekniks verksamhetslokaler plan 5 och 6:

- Möta patientbehovet av ÖNH's årliga inflöde av 13000 patienter varav ca 1200 operationer samt Hörcentralens behov om 11000 hörselmätningar och 2100 tekniska servicebesök. Ej bygga köer som skett bakåt under 20 års tid.
- Kapacitetsbehovet har stöd i patientsäkerhetsenhetens analys mot IVO ärenden samt områdets granskade produktions och kapacitetsberäkningar.

- Minska behovet av köpt vård och efterföljande sjukresekostnader.
- Egen kapacitet i lokaler i likhet med ögonmottagningens förutsättningar vilket möjliggör effektivisering av de egna flödena. Ett ytterligare mottagningsrum behövs mot patientbehovet.
- Minska kapacitetskonkurrensen mellan opererande områden sett mot Regionens nuvarande operationskö om ca drygt 3000 patienter (alla specialiteter).
- Minska undanträngningseffekten i op-köerna som SVF till viss del skapar.
- Nyttja en liten ÖNH specialitet optimalt för stöd, utbildning i ett utvecklat modernt produktionsflöde. 4 st överläkare med bakjournskompetens som utgör handledare (en i pension om ca 1 år).
- Bibehålla kvalitativ otokirurgisk verksamhet och pågående upplärning av ny specialist (8 års upplärningsperiod). Rekryteringen av otokirurg gjordes mars 2015 för att minska kostnaderna för köpt vård, detta som bakgrundsinfo.
- På sikt avlasta Norra sjukvårdsregionen med ÖNH operationer vilket genererar intäkter enligt grundplanen från 2015. ÖNH verksamheten i Norra sjukvårdsregionen (chefssamråd ÖNH 28 aug) är mycket ansträngd och önskar avlastning i den mån detta kan erbjudas.
- Ta bort dåligt nyttjad yta som exempelvis 2 st mottagningsluckor och 2 väntrum samt medge flytt av administrativa utrymmen till plan 5 vilket ger bättre yta för ren patientvård. En mottagningslucka behövs för akutflödet dagtid gällande ÖNH.
- Flytta upp hörselteknik till plan 6 i anslutning till Hörcentralen för smidig samverkan mellan delavdelningar samt mindre spring för hörselvårdspatienterna.
- Anpassa antalet och utformning av undersökningsrum för anställda audionomer.
- Ej mätbart är höjning av patientsäkerheten med godkänd miljöstandard på ÖNH eget UVA samt sterilförråd. Nuvarande utrymmen för operationsverksamhet håller inte nationell standard.
- Behålla en attraktiv ÖNH mottagning som ger god vård och fortsatt gynnsamma rekryteringsmöjligheter i framtiden.
- Skapa ett godkänt, modernt, trevligt personalrum på plan 5 som kan serva anställda inom ÖNH, Hörcentralen inkl. hörselteknik.
- Logopeden flyttar till Campus jan 2019 vilket medger fortsatt Fastighetsutveckling enligt plan.
- Anpassningar ska ta hänsyn till utfall av den organisatoriska analys som nu genomförs under hösten/vintern med start av en sk "områdes-RAK" den 18 sept.
- Anpassningarna inkräftar inte på Regionen övergripande fastighetsplan gällande framtida sjukhusutveckling enligt Fastighetschefen.

Ekonomisk beräkning

Investeringen beräknas till 14 Mkr varav ombyggnad av lokaler (kostnadsberäknad enligt fastighetsenheten) uppskattas till 12 Mkr, 1 Mkr för uppgradering av ventilation i poliklinisk operationssal samt 1 Mkr till investeringar av medicinsk utrustning och inredning för mottagningsverksamhet. Då det redan ligger ett förslag i fastighetsplanen 2019 om 3 Mkr för ombyggnad av ÖNH äskar verksamhetsområdet ytterligare 11 Mkr i nedanstående kalkyl.

Området vill betona att det i kalkylen görs en beräkning av de risker med ökade kostnader som utebliven utveckling av ÖNH kan medföra. Utifrån områdets idag svåra ekonomi är ökade kostnader är inte önskvärt och undvikbart om positiva beslut tas.

I dagsläget saknas det utrymme för 200 polikliniska operationer per år. Att skicka dessa patienter utomlängs kostar i snitt 18 tkr per operation, totalt 3,6 Mkr. Beräkningen av kostnaden för riks- och regionvård baseras på pris för åtgärd, läkarbesök samt resekostnader. Tex borttagning av hudtumör inklusive lambå är prissatt 10 tkr, läkarbesök 3 tkr samt resekostnader och i förekommande fall övernattning.

Kostnaden för egenproduktion av 200 operationer är 0,5 Mkr. Att köpa vården är 3,1 Mkr dyrare per år, se beräkning nedan.

En ombyggnad skulle med den beräkningen vara återbetald inom 3,7 år, enligt nedan. I personalkostnad ingår operatör med kringpersonal. En återbetalningstid på knappt 4 år och där hållbarheten för lösningen är satt till ca 15 år i väntan på ombyggnad av nuvarande sjukhus (sjukhus 2030?).

Största vinningen med ombyggnaden är att patientflödena blir effektivare, där ett uppgraderat mottagningsrum ingår. Därutöver blir personalutrymmen bättre anpassade för god arbetsmiljö. Det sistnämnda bör ses som en del av insatser för att bli en attraktiv arbetsgivare.

Fram tom augusti 2018 har enheten inte haft kostnad för köpt vård för dessa operationer, då patienterna inte skickats utomlängs av kostnadsskäl utan de har ökat kötiden. Det innebär att enheten inte har kostnader i dagsläget som minskas efter en ev. ombyggnad, kostnadsminskning som beräknas i kalkylen är därför stor risk för framtida kostnad om ombyggnad uteblir.

Enheten ser nu att patienter sannolikt måste skickas, då operationsutrymme saknas och operationer regelbundet ställs in pga kapacitetsproblem på c-op eller internt ÖNH.

Konsekvensen av att inte genomföra ombyggnaden är att personal (otokirurg, specialist samt ST) slutar sin anställning då operationsutrymme saknas och tar anställning där behandlingsförutsättningarna är bättre och professionen får utföra sitt arbete inklusive utbildning på rätt sätt. Således bedöms risk för försämrade förutsättningarna att bedriva ÖNH verksamhet föreligga.

Det skulle innebära att kostnaden för köpt vård och hyrpersonal ökar markant, kostnaden för egen personal minskar men inte i samma mån. År 1 skulle 120 otokirurgiska patienter skickas, inflöde samt kö. År 2 och framåt 60 (inflöde) patienter per år. Otokirurgiska patienter har längst väntetid och IVO-ärende finns gällande gruppen.

År 1 skulle kostnaden för inhyrd personal öka för att ersätta överläkare och specialist, kostnaden för egen personal minskar. Här ingår täckning av bakjournskompetens.

From år 2, minskar kostnaden för egen personal ytterligare då överläkare går i pension. Kostnaden för hyrpersonal ökar då bristen på handledare för ST saknas och ersättare för ST och för att bemanna jour ökar.

Kostnadsbesparingar i jourverksamheten kan då inte genomföras på något sätt enligt pågående utredning om sådana besparingsmöjligheter. Finns adekvata och positiva förslag så bör de antas för patienternas bästa och Regionens kostnadsutveckling.

Mot bakgrunden att förslaget om investering bedöms vara lönsam efter 3,7 år, samt att risk föreligger om ökade kostnader för köpt vård och inhyrd personal med i snitt 18,8 Mkr per år, vädjar området Ögon Öron om ett positivt beslut i ärendet.

Kostnad för egenproduktion av 200 pol.op					
Personalkostnad/dag	10000	6 operationer/dag	1 667		
Material/operation	700		700	2 367	kostnad per operation
Det saknas 1 op.sal per vecka, vilket betyder att 1/3 av pol.op skulle behöva skickas iväg.					
600/3= 200 st					
Kostnad för att skicka iväg, 18 tkr / operation.					
		3 600 000	(200 operationer)		
baserat på de vanligaste DRG koderna					
Kostnad egenproduktion, personalkostnad och material		473 333			
Fördyring att skicka iväg dessa operationer					
		3 126 667			

Beräkning snittkostnad att skicka		DRG kod	Västern	NUS	Uppsala	Uppsala efer besked	
berigntumör	D23,3+QAEID	J770	5615	4624	4448	4420	
cancer	C44,3+QAEID	J770	5615	4624	4448	4420	
lambå	C44,3+22ROO	J390	9681	7973	7705	7654	
transpalantat fullhud	C44,3+22A50	J040	16457	13554	13075	12990	
		snitt	9342	7 694	7419	7371	
		läkarbesök	3142	3142	3142	reg.prislistan läkarbesök	
		resa/boende	3000	3000	3000	ev 2 tor resor om både läkarebesök	
			15 484	13 836	13 561	och operation behövs	
						snittkostnad läggs till 18 tkr	

Kalkyl ombyggnad År	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Tot investeringskostnad inkl internränta
Invest.kostnad, avskrivning fastighet tkr (exkl 3 Mkr finns i fastighetsplan)	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	10 000
Invest.kostnad, avskrivning utrustning tkr	143	143	143	143	143	143	143	0	0	0	1 000
Internränta 1,75 %	20	20	20	20	20	20	20	18	18	18	193
	1 163	1 163	1 163	1 163	1 163	1 163	1 163	1 018	1 018	1 018	11 193
Konsekvens av nuvarande situation, ökade kostnader, (kostnad egenproduktion 0,5 Mkr, köpt vård 3,6 Mkr), se beräkning	-3 127	-3 127	-3 127	-3 127	-3 127	-3 127	-3 127	-3 127	-3 127	-3 127	-15 634
Intäkt utomlänspatient, from år 3, när egen kö är borta. 20 operationer å 40 tkr	0	0	-800	-800	-800	-800	-800	-800	-800	-800	-6 400
Kostnad opssk samt anestesipersonal, tas ej med i kalkyl, då behovet finns oavsett ombyggnad	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kostnadsbesparing	-3 127	-3 127	-3 927	-3 927	-3 927	-3 927	-3 927	-3 927	-3 927	-3 927	-22 034
Återbetalningstid											3,7 år

Risk om ombyggnad uteblir												
Utan ombyggnad												Tot
År/tkr	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		investeringskostnad inkl internränta
Ingen investering	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		0
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		0
Internränta 1,75 %	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		0
	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0		0
Konsekvens ökade kostnader, patienter behöver skickas för köpt vård. År 1 kö + inflöde, år 2 inflöde	9 600	4 800	4 800	4 800	4 800	4 800	4 800	4 800	4 800	4 800		52 800
Ökad kostnad för hyrpersonal, då egen personal slutar. År 1 ersättare för otokirurg samt specialist, år 2 ytterligare 4 ersättare	6 240	18 720	18 720	18 720	18 720	18 720	18 720	18 720	18 720	18 720		174 720
Minskad kostnad för egen personal. År 1 otokirurg samt specialist. År 2 ytterligare 4 för att ersätta ST då handledare saknas.	-2 686	-4 058	-4 058	-4 058	-4 058	-4 058	-4 058	-4 058	-4 058	-4 058		-39 208
Ingen intäkt för utomlänspatient		0	0	0	0	0	0	0	0	0		0
Ökade kostnader	13 154	19 462	19 462	19 462	19 462	19 462	19 462	19 462	19 462	19 462		188 312

I tjänsten

Pär Byenfeldt
Områdeschef Ögon & Öron

2019-2021

Finansplan

ÄNDRINGSFÖRTECKNING

Version	Datum	Ändring	Beslutat av
1.	2018-11-16	Nyutgåva	

Finansplan

Finansplanen innehåller planeringsförutsättningar, finansiering och budgetramar per nämnd för åren 2019–2021. Planen innehåller även finansiella mål, investeringsramar och prognoser för nationella satsningar.

Finansplanen utgår denna planperiod från Regiondirektörens direktiv för verksamhetsplanering 2019, RS/1134/2018.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	Planeringsförutsättningar	7
1.1	Planeringsförutsättningarna 2019–2021	7
1.2	Regionens ekonomiska utveckling	7
1.3	Den samhällsekonomiska utvecklingen	8
1.4	Befolkningsutveckling	9
1.5	Skatteunderlagets utveckling	10
1.6	Löne- och prisförändring för landsting	11
2	Region Jämtland Härjedalens finansiering	12
2.1	Skatteintäkter	12
2.2	Kommunala utjämningsbidrag och generella statsbidrag	12
2.3	Läkemedelsbidrag	13
2.4	Finansnetto	13
2.5	Pensionskostnader	14
2.6	Resultatförbättrande åtgärder	15
2.7	Likviditet och upplåningsutrymme	15
3	Budgetramar per nämnd samt finansiering 2019–2021	16
3.1	Budgetramar	16
3.2	Förändring budgetramar	17
3.2.1	Nämndförändringar 2019	17
3.2.2	Regionstyrelsen	18
3.2.3	Hälso- och sjukvårdsnämnden	19
3.2.4	Regionala utvecklingsnämnden	19
3.2.5	Revision	19
3.2.6	Gemensam nämnd för samverkan inom drift och stöd	19
3.2.7	Patientnämnd	19
3.2.8	Förtroendevalda politiker	20
3.3	Investeringsram	20
3.4	Nationella satsningar, riktade statsbidrag	20
3.5	Välfärdsmiljard, utifrån flyktingmottagande	21
4	Finansiella mål	22
4.1	Långsiktigt hållbar ekonomi	22
4.2	Kostnadskontroll	22

4.3	Avtalstrohet	22
4.4	Självföfinansieringsgrad investeringar	23
5	Resultat-, balans- och finansieringsbudget	24
5.1	Resultatbudget	24
5.2	Balansbudget	25
5.3	Finansieringsbudget	26
6	Sammanfattande slutsatser	26
7	Bilagor	27
7.1	Bilaga 1 Riktade statsbidrag	27
7.2	Bilaga 2 Ordlista och förkortningar	29

FIGURFÖRTECKNING

Figur 1. Jämtlands läns landsting resultat exkl. RIPS-effekter 2011–2014, Region Jämtland Härjedalen 2015–2017 samt prognos 2018 per augusti	8
Figur 2. Prognos finansiella kostnader 2018–2021 Region Jämtland Härjedalen	14

TABELLFÖRTECKNING

Tabell 1. Nyckeltal för den svenska ekonomin	9
Tabell 2. Befolkningssiffror för åren 2017–2021 SCB, samt egen prognos Jämtland Härjedalen ..	9
Tabell 3. SKLs prognos för utvecklingen av skatteunderlaget	10
Tabell 4. SKLs prognos för Landstingprisindex LPIK	11
Tabell 5. Bidrag från utjämningsystemet i miljoner kronor - Region Jämtland Härjedalen	13
Tabell 6. Pensionskostnader - Region Jämtland Härjedalen	14
Tabell 7. Pensionsåtagande - Region Jämtland Härjedalen	15
Tabell 8. Resultatförbättrande åtgärder	15
Tabell 9. Upplåningsutrymme	15
Tabell 10. Inprioriteringar	16
Tabell 11. Budgetramar per nämnd samt finansiering	17
Tabell 12. Investeringsbehov	20
Tabell 13. Riktade statsbidrag	20
Tabell 14. Vårldsmiljard som fördelas utifrån flyktmottagande	21
Tabell 15. Långsiktig hållbar ekonomi	22
Tabell 16. Kostnadskontroll	22
Tabell 17. Avtalstrohet	22
Tabell 18. Resultatbudget	24
Tabell 19. Balansbudget	25
Tabell 20. Finansieringsbudget	26

Region Jämtland Härjedalens finansplan 2019–2021

Vi går in i mandatperioden med stor ödmjukhet väl medvetna om det ekonomiska läge som regionen befinner sig i. Vår målsättning är att först stoppa den negativa ekonomisk utvecklingen och sedan vända den. Det är en stor utmaning och det kommer att ta ett antal år innan det ackumulerade underskottet är återställt. Men det är ett nödvändigt arbete.

För att vända ekonomin är vår ambition att skapa ett arbetsklimat som är öppet och transparent och involvera såväl personal som partierna i oppositionen. De stora utmaningarna och det omställningsarbete som krävs kommer att kräva tydlighet och ledarskap men också tålamod och förståelse hos alla medarbetare

Region Jämtland Härjedalen är stor till ytan men glest befolkad, en befolkning som bor spridd över hela ytan. Det skapar speciella förutsättningar för att kunna bedriva en säker och effektiv sjukvård i hela området. Men det är också speciella förutsättningar för infrastruktur, kollektivtrafik och många andra av regionens ansvarsområden.

För att ge alla nya regionpolitiker en rimlig möjlighet att påverka innehållet i Finansplan kommer den att revideras vid regionfullmäktige i februari.

*Centerpartiet
Kristdemokraterna
Liberalerna
Moderaterna
Miljöpartiet de gröna*

1 PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR

I detta kapitel redovisas förutsättningar som är viktiga för Region Jämtland Härjedalens ekonomiska planering inför åren 2019 – 2021.

I finansplanen fastställer regionfullmäktige finansiella ramar för respektive nämnd, skattesats samt resultat-, balans- och finansieringsbudget.

1.1 Planeringsförutsättningarna 2019–2021

Region Jämtland Härjedalens ekonomiska läge är allvarligt. Prognos för år 2018 är vid delårsbokslutet i augusti månad -250 miljoner kronor.

Rättigheten till hälso- och sjukvård är reglerad i lag. Vid årsskiftet 2015 trädde en ny patientlag i kraft som ger den enskilde patienten stora rättigheter till vård, samtidigt som landstingens möjligheter att begränsa vårdutbudet kraftigt begränsats. Regionens mål är att bedriva en kostnadseffektiv vård som är likvärdig med den som erbjuds i övriga landet.

Anpassning till givna ramar är överordnat vid en eventuell målkonflikt med verksamhetens omfattning.

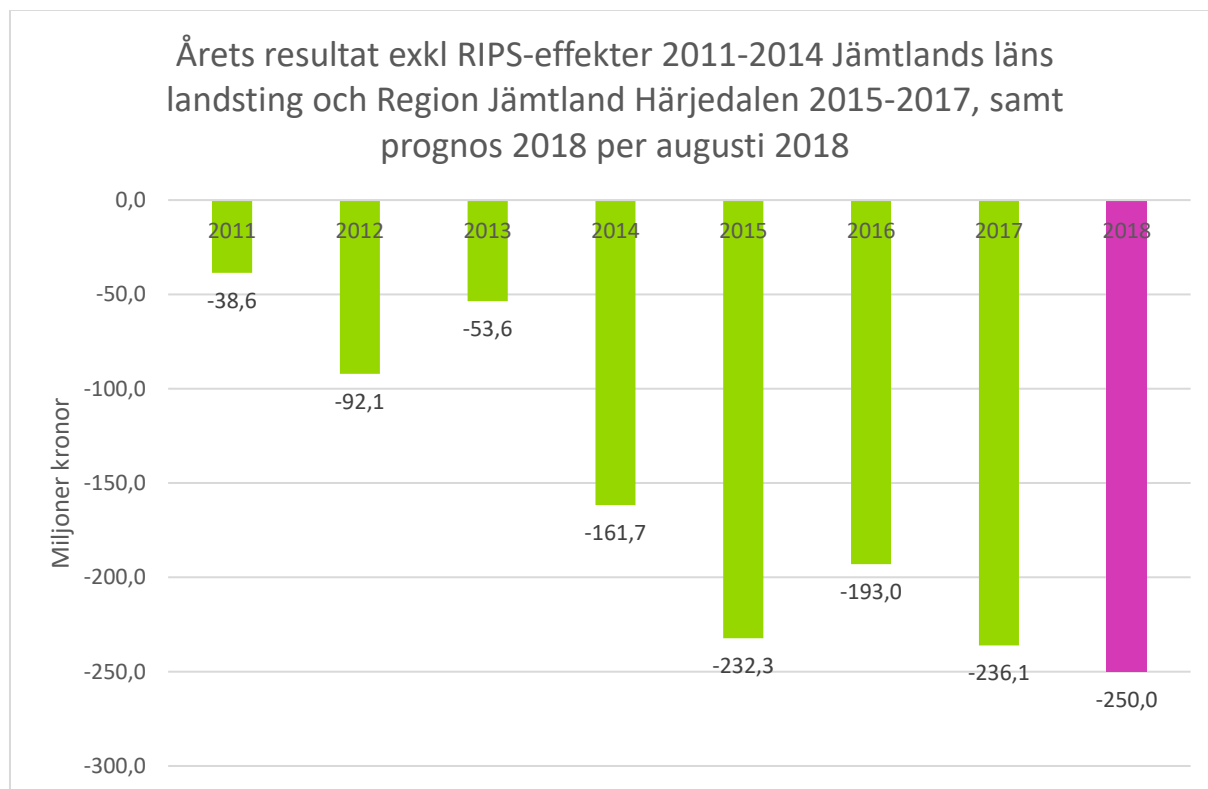
1.2 Regionens ekonomiska utveckling

Enligt kommunallagen ska kommuner och landsting ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och en budget i balans, dvs. att intäkterna överstiger kostnaderna. Om de redovisade kostnaderna överstiger intäkterna ett räkenskapsår ska det negativa resultatet och det egna kapitalet återställas inom tre år.

Vid synnerliga skäl finns det möjlighet att lägga fram en budget i underskott.

Region Jämtland Härjedalen befinner sig i en ekonomisk krissituation, där en särskild krisledning är tillsatt för att arbeta med situationen. Vid ingången av 2019 kommer det balanserade underskottet att vara ca. 1,3 mdr kronor. Med anledning av detta är det inte möjligt att från ett år till ett annat vända ett underskott till ett överskott, och i det här fallet är därför en budget i underskott en mer rättvisande bild av ekonomin.

Figur 1. Jämtlands läns landsting resultat exkl. RIPS-effekter 2011–2014, Region Jämtland Härjedalen 2015–2017 samt prognos 2018 per augusti.

1.3 Den samhällsekonomiska utvecklingen

Högkonjunkturen kulminerar 2019 och svensk ekonomi går fortfarande på högvarv. Både Konjunkturinstitutets och Arbetsförmedlingens återkommande enkäter till företagen pekar på en fortsatt tydlig optimism, även om stämningsläget dämpats något sedan förra hösten. Arbetsgivarna planerar för fler anställda, men svårigheten att få tag i personal och bristen på utbildad arbetskraft håller tillbaka. Sammantaget pekar SKL:s senaste prognos (05–18) på att högkonjunkturen går in i en fas med lägre tillväxttal och små förändringar i antalet arbetade timmar. En naturlig utveckling när konjunkturen kulminerar. Trots ett allt mer ansträngt arbetsmarknadsläge antas löneutvecklingen bli fortsatt dämpad. De löneavtal som slutits för de närmaste åren ligger på låga nivåer och löneglidningen är låg. Därmed är det inhemska inflationstrycket svagt. Riksbanken antas därmed dröja med att höja styrräntan till i början av 2019. I takt med att styrräntan sedan stegvis höjs stiger också de räntor som påverkar hushållens ekonomi, därmed ökar KPI betydligt snabbare än KPIF. (Ekonominytt, SKL, nr. 06/2018).

Tabell 1. Nyckeltal för den svenska ekonomin

Procentuell förändring om inte annat anges

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Sysselsättning, timmar anställda*	2,6	2,0	1,9	0,3	-0,3	0,3
Relativ arbetslöshet, % av arbetskraften	6,9	6,7	6,1	6,2	6,7	7,0
Timlön, nationalräkenskaperna	2,2	2,7	2,9	3,1	3,4	3,5
Timlön, konjunkturlönestatistiken	2,4	2,5	2,9	3,1	3,4	3,5
Konsumentpris, KPIF-KS	1,3	1,7	1,7	1,8	2,1	2,0
Konsumentpris, KPI	1,0	1,8	2,0	2,4	2,7	2,8
Realt skatteunderlag	2,6	1,3	1,3	0,7	0,1	0,9
Befolkning 15–74 år	0,9	1,1	0,8	0,6	0,5	0,6

*Kalenderkorrigerad utveckling.

1.4 Befolkningsutveckling

I den befolkningsprognos som ligger till grund för beräkning av skatteunderlag och kommunalt utjämningsbidrag, har SKL använt sig av SCB:s reviderade befolkningsprognos från april 2017. I tabell 2 nedan visas prognosen.

Tabell 2. Befolkningssiffror för åren 2017–2021 SCB, samt egen prognos Jämtland Härjedalen

	2017	2018	2019 Prognos	2020 Prognos	2021 Prognos
Rikets befolkning (1/11 året innan)	9 967 637	10 104 036	10 208 771	10 305 672	10 404 656
Årlig procentuell förändring riket		+ 1,37%	+ 1,04%	+ 0,95%	+ 0,96%
SCBs siffror för Jämtland Härjedalen	128 276	129 712	130 606	131 391	132 194
Region Jämtland Härjedalen, egna siffror	128 276	129 712	130 012	130 162	130 162
Årlig procentuell förändring Jämtland Härjedalen, egna siffror		+ 1,12%	+ 0,23%	+ 0,12%	+ - 0

I regel har SCB tidigare överskattat befolkningsstorleken när det gäller prognoser för Jämtland Härjedalen. För närvarande är det svårare än vanligt att prognostisera befolkningsutvecklingen. Den beror på hur många asylsökande som kommer till länet och i vilken utsträckning de som beviljas uppehållstillstånd sedan stannar kvar i regionen. Av ovan angivna skäl har befolkningsprognosen sänkts, jämfört med SCB, vid beräkningen av Regionens generella statsbidrag. Befolkningen i länet förväntas visserligen växa under planperioden, men med ett

betydligt mindre antal än i SCBs prognos. Länets befolkning beräknas i denna plan att öka under 2019 och 2020 för att sedan återigen ligga konstant.

1.5 Skatteunderlagets utveckling

Skatteunderlagstillväxten avtar när konjunkturen kulminerar 2019. Den svagare inkomstutvecklingen för pensionärer motverkas av att grundavdragen höjs för personer som fyllt 65 år, vilket håller tillbaka skatteunderlaget ytterligare. Detta kompenseras landstingen för genom en höjning av anslaget Kommunalekonomisk utjämning med ett belopp som motsvarar avdragshöjningens beräknade effekt på skatteintäkterna. Det betyder att skatteunderlagets underliggande ökningstakt är 0,6 procentenheter större än den faktiska. År 2019 och 2020 prognostiserar SKL en svagare utveckling av skatteunderlaget. Det beror på att arbetade timmar utvecklas betydligt mindre gynnsamt när konjunkturen kulminerar 2019 och rör sig ned mot konjunkturrell balans året efter. Det motverkas endast till en mindre del av att löne- och pensionshöjningarna tilltar. 2021 års skatteunderlagstillväxt visar utvecklingen vid konjunkturrell balans – en viss men liten ökning av arbetade timmar samt måttliga höjningar av löner och pensioner betyder att skatteunderlaget ökar i linje med ett historiskt genomsnitt. (Ekonominytt, SKL, nr. 06/2018).

Tabell 3. SKLs prognos för utvecklingen av skatteunderlaget

Utveckling av skatteunderlaget i procent	2018	2019	2020	2021	2019–2021
Riket enligt SKL	3,70	3,30	3,30	3,90	10,50
Jämtlands län enligt SKL	3,42	2,92	2,92	3,52	9,36
Jämtlands län egen prognos	3,42	2,46	2,43	2,90	7,79

På grund av en låg genomsnittsinkomst i länet är skatteunderlaget per invånare bland de lägsta i landet. Skatteunderlaget för länet växer normalt i en långsammare takt än för riket som helhet, så ser det även ut i SKLs senaste skatteunderlagsprognos, se tabell 3.

1.6 Löne- och prisförändring för landsting

SKL räknar med att landstingen får löneutveckling 0,4 procentenheter under perioden 2019–2021. Landstingsprisindex (LPIK), som innefattar flera priskomponenter, förväntas variera enligt tabell nedan.

Tabell 4. SKLs prognos för Landstingsprisindex LPIK

Årlig procentuell förändring

	2017	2018	2019	2020	2021
LPIK inkl. läkemedel	2,7	3,4	2,3	2,8	2,6
– Timlön	2,7	2,9	2,9	3,2	3,3
– Socialavgifter	3,3	8,3	2,6	5,2	3,5
– Läkemedel	0,2	–0,7	–0,7	–0,8	–0,8
– Förbrukning	3,4	2,5	2,7	2,4	2,4
LPIK exkl. läkemedel	3,1	4,0	2,8	3,4	3,1

**Genomsnittligt LPIK för perioden 2018–2021 är 2,8 inkl. läkemedel och 3,3 exkl. läkemedel.*

SKL räknar med fallande läkemedelspriser under 2019–2021. Endast rena prisförändringar på befintligt sortiment inklusive generika tas med i SKLs beräkningar. Eventuell merkostnad för nya läkemedel ingår inte i prismätningarna, då de höga kostnaderna för en del av de nya läkemedlen antas spegla en förbättrad kvalitet och därför inte betraktas som en prisförändring.

I region Jämtland Härjedalen ersätts privata vårdgivare via Hälsoval, budgettram undantaget läkemedel räknas upp enligt LPIK (exkl. läkemedel).

2 REGION JÄMTLAND HÄRJEDALENS FINANSIERING

I det här avsnittet redovisas vilka förutsättningar Region Jämtland Härjedalen har att finansiera sin verksamhet med skatteintäkter, generella statsbidrag (kommunala utjämningsbidrag) samt övriga intäkter.

2.1 Skatteintäkter

För att finansiera Region Jämtland Härjedalens uppgifter betalar länets invånare skatt. Skatteintäkterna är beroende av skatteunderlagets storlek, som i sin tur beror på samhällsekonomi, arbetsmarknadsstruktur och demografi. Regionens förtroendevalda kan påverka skatteintäkternas storlek genom beslut om skattesats.

Preliminär skatt för år 2019 budgeteras enligt prognos för det slutliga skatteunderlaget 2017, uppräknat till 2019 års nivå. Prognos för preliminärskatt och avräkning utgår från SKLs prognos i augusti 2018. Skattesatsen för 2019 är i denna plan oförändrad på 11,20 kronor. I beräkningarna antas länets befolkning växa med 450 personer under planperioden.

2.2 Kommunala utjämningsbidrag och generella statsbidrag

Syftet med kommunal utjämning är att skapa likvärdiga ekonomiska förutsättningar för alla landsting och regioner att kunna tillhandahålla sina invånare likvärdig service oberoende av länsinvånarnas inkomster och andra strukturella förhållanden.

Systemet för kommunalekonomisk utjämning omfattar

- Inkomstutjämning – utjämning av skatteintäkter mellan kommuner och landsting baserad på länets skattekraft. Staten garanterar medelskattekraft på 115 %. Inkomstutjämnningen ska ge Region Jämtland Härjedalen kompensation för låga inkomster och svagt skatteunderlag.
- Kostnadsutjämning – utjämning för strukturella kostnadsskillnader beroende på demografi, brukarens behov och produktionsvillkor. Utgörs av fyra delmodeller, hälso- och sjukvård, befolkningsförändringar, lönekostnader och kollektivtrafik. Kostnadsutjämning ska ge Region Jämtland Härjedalen kompensation för höga kostnader på grund av stor andel äldre i befolkningen, sjukresor/sjuktransporter, små hälsocentraler och ambulansstationer som en anpassning till en liten befolkning glest utspridd på stora ytor.
- Strukturbidrag och införandebidrag – utgår till vissa kommuner och landsting som kompensation för större förändringar i utjämningsystemet genom åren. Strukturbidraget ger Region Jämtland Härjedalen viss kostnadstäckning för de extrakostnader som regionen har för t.ex. central administration, politisk ledning och systemkostnader som måste fördelas på ett mycket mindre invånarantal och som inte är proportionella med befolkningsstorleken.
- Regleringsavgift – reglerar att statens utgifter för kommunalekonomisk utjämning hamnar på samma nivå som regeringen föreslår och riksdagen beslutar om. Avgiften är ett enhetligt belopp per invånare.

SCB räknar utifrån systemets regler fram hur mycket varje landsting ska betala in till eller få ut från det kommunala utjämningsystemet. Summan av alla in- och utbetalningar blir det belopp som staten skulle behöva betala in till systemet för att skapa likvärdiga förutsättningar för att bedriva vård i hela landet. Detta belopp blir större och större för varje år framåt i tiden. I statsbudgeten görs dock andra fördelningar. För att inte staten ska behöva betala mer än planerat, tillämpas den s.k. regleringsavgift. Denna avgift debiteras alla landsting med ett lika stort belopp per invånare.

Tabell 5. Bidrag från utjämningsystemet i miljoner kronor - Region Jämtland Härjedalen

Finansiering (miljoner kronor)	Prognos 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Utjämningsystem	766	794	813	825
varav				
Inkomstutjämnning	655	666	669	685
Kostnadsutjämnning	49	47	50	51
Strukturbidrag	102	102	102	102
Regleringsavgift	-39	-21	-8	-13
Förändring		28	19	12
Årlig procentuell förändring		3,7%	2,4%	1,5%

Beloppen i utjämningsystemet baseras på preliminära uppgifter enligt SKL:s prognos i augusti 2018. Det slutliga utfallet av utjämnningen 2019 fastställs i december 2018.

2.3 Läkemedelsbidrag

För 2019 och framåt finns inget fastställt belopp på överenskommelse om läkemedelsbidraget mellan SKL och staten, därför budgeteras läkemedelsbidraget till Region Jämtland Härjedalen på samma nivå som överenskommit 2018, 365,6 miljoner kronor.

2.4 Finansnetto

Den största delen av de finansiella kostnaderna i planen för 2019–2021 avser räntekostnader på pensionsskulden. Skandia lämnar prognoser om den finansiella kostnaden för intjänandedelen på pensionsskulden för respektive år. Den finansiella kostnaden för pensioner består av ränte- och basbeloppsuppräkningsar. För 2018 beräknas den finansiella kostnaden för pensioner till 34,7 miljoner kronor. Framåt räknar Skandia med att de räntor som ligger till grund för pensionsberäkningarna stiger, varför prognosen för de finansiella kostnaderna för pensioner 2019 blir 47,2 miljoner kronor, 47 miljoner kronor 2020 och 71,8 miljoner kronor.

Vid beräkningarna för ränteprognosen på finansiella kostnader avseende lån används antagandet att nuvarande skuldportfölj refinansieras med samma bindningstider. Om prognoserna gällande stigande marknadsräntor infrias, kommer de finansiella kostnaderna att stiga kraftigt under planperioden.

Figur 2. Prognos finansiella kostnader 2018–2021 Region Jämtland Härjedalen

2.5 Pensionskostnader

Enligt prognos från pensionsadministratören Skandia beräknas pensionskostnaderna öka under kommande år och då framförallt under 2021 då de finansiella kostnaderna ökar kraftigt. Beräkningarna bygger på förutsättningen att antalet anställda ska vara oförändrat framöver. Inga anställda antas avsluta eller påbörja anställningar med undantag för vid pensionering. Anställda som går i pension under prognosperioden ersätts beräkningsmässigt av en yngre person med liknande inkomstprofil.

Tabell 6. Pensionskostnader - Region Jämtland Härjedalen

Total pensionskostnad mkr	2018	2019	2020	2021
Förändring av pensionsavsättning	86	72	88	96
Pensionsutbetalningar	118	120	123	129
Premier	82	84	88	91
Finansiell kostnad	28	38	38	58
Löneskatt	76	76	81	91
Summa kostnader	391	392	417	465
Förändring av pensionskostnader		1	26	47
Procentuell förändring		0,2%	6,6%	11,3%

Av pensionskostnaderna är det endast en mer begränsad del av kostnaderna som går att minska genom åtgärder. Den del som skulle kunna sänkas något, rör varje års intjänade individuella pension som sedan betalas ut i mars månad året därpå. Vid en neddragning av personal, minskar dessa kostnader. Även en mindre del av ökningen av pensionsskulden i balansräkningen går att påverka, eftersom pensionsskulden ökar i relation till den del av medarbetarnas lön som

överstiger 7,5 basbelopp. Den största delen av skulden består dock av tidigare års intjänade förmånpensioner.

Tabell 7. Pensionsåtagande - Region Jämtland Härjedalen

Total pensionsskuld, mnkr	2018	2019	2020	2021
Ansvarsförbindelse	1 645	1 596	1 544	1 503
Avsatt till pensioner	1 132	12 43	1 368	1 522
Upplupna kostnader	95	97	101	105
Löneskatt	692	708	726	754
Summa skuld	3 564	3 644	3 739	3 884

2.6 Resultatförbättrande åtgärder

Tabell 8. Resultatförbättrande åtgärder

Resultatförbättrande åtgärder	2019
Opus2020	20
6-punktsprogrammet	40
Bemanningsnorm/schemaläggning	30
Fenix - förbättringsprojekt inom psykiatri	10
Minskade kostnader sjukresor	5
E-handel - inköpsstyrning till avtal	5
"400 st-medarbetarförslag"	10
Totalt	120

Samtliga idag pågående förbättringsprojekt genomlysas nu för att komma ut med en tydligare styrning och koncentration av resurser på de förbättringsprojekt som ska ge mest ekonomisk effekt. Det tillsammans med upptagna resultatförbättrande åtgärder i tabellen beräknas ge resultatförbättrande åtgärder med 100 mkr per år för 2020 och 2021.

Ovanstående belopp på resultatförbättrande åtgärder är inarbetade i räkenskaperna under *kapitel 5*.

2.7 Likviditet och upplåningsutrymme

Region Jämtland Härjedalen kommer under planperioden öka sin upplåning enligt nedan.

Tabell 9. Upplåningsutrymme

Nyupplåningsutrymme i miljoner kronor	2019	2020	2021
Nyupplåning	180	150	120

3 BUDGETRAMAR PER NÄMND SAMT FINANSIERING 2019–2021

I det här avsnittet redovisas hur Region Jämtland Härjedalens ekonomiska ramar fördelats mellan nämnder samt den investeringsram som gäller för regionen som helhet. Per 2019-01-01 införs ny politisk organisation vilket förändrar ramfördelningen på nämndnivå jämfört med år 2018.

3.1 Budgetramar

I tabell 10 beskrivs inprioriteringar där beslut tagits om införande som medför utökat uppdrag och därmed utökning av budgetram.

Tabell 10. Inprioriteringar

Nämnd (Mkr)	Objekt	Beslut	2019	2020	2021
Regionstyrelsen Regionstaben	Utvecklingsprogram COSMIC 2019–2023	RS/1222/2018	10	10	11
Regionstyrelsen Regionstaben	Utvecklingsanslag Regiondirektör	RS/1134/2018	5	5	5
Regionstyrelsen Vårdval	Bemanning ST-läkare	RS/258:12/2017	13	13	13
Regionala utvecklings- nämnden	Länstrafiken		5	5	5

Tabell 11. Budgetramar per nämnd samt finansiering

Förslag budgetram 2019 Miljoner kronor	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Regionstyrelsen	1 179,6	1 209,4	1 241,6
Hälso- och sjukvårdsnämnden	2 773,9	2 789,0	2 796,7
<i>Varav föreslagen budgetramökning fr. fg. år HS-nämnd, ingår i ovanstående rad</i>	<i>(16,7+208,9)</i>	<i>(15,1)</i>	<i>(7,7)</i>
Regionala utvecklingsnämnden	324,5	324,5	324,5
Gemensam nämnd för samverkan inom drift och stöd, utveckling samt specialistfunktioner	0,1	0,1	0,1
Gemensam nämnd för sammanhål- len upphandling, lagerhållning och distribution av sjukvårdsprodukter	0,0	0,0	0,0
Revision	5,0	5,0	5,0
Patientnämnden	3,2	3,2	3,2
Förtroendevalda politiker	27,3	27,3	27,3
SUMMA BUDGETRAM	4 313,6	4 358,4	4 398,3
FINANSIERING			
Skatteintäkter	2 995,1	3 085,7	3 180,0
Inkomstutjämnning	666,2	668,6	684,7
Kostnadsutjämnning	46,9	50,1	51,4
Regleringsavgift/bidrag	-20,9	-7,9	-13,3
Reglering kommunerna LSS mm	-3,4	-3,4	-3,4
Strukturbidrag	101,9	102,0	102,0
Läkemedelsbidrag	365,6	365,6	365,6
Finansiella intäkter	2,0	2,0	2,0
Finansiella kostnader	-48,7	-51,7	-80,1
SUMMA FINANSIERING	4 104,7	4 211,0	4 288,9
RESULTAT	-208,9	-147,4	-109,4

3.2 Förändring budgetramar

3.2.1 Nämndförändringar 2019

- Före detta Hälso- och sjukvårdsförvaltningens budgetram 2445,8 Mkr flyttas från Regionstyrelsen till Hälso- och sjukvårdsnämnden.
- Före detta Vårdsvalnämndens budgetram 695,4 Mkr flyttas till Vårdval inom Regionstyrelsen.
- Före detta område ”motsedda utgifter” som tidigare återfanns under Finansförvaltningen, numer område ”Regionövergripande kostnader” inkluderas organisatoriskt i Regionstyrelsen och därmed följer kvarvarande budgetram på 181,7 Mkr med i flytten.

3.2.2 Regionstyrelsen

Följande förändringar har gjorts i Regionstyrelsens budgetram:

- Pott för särskild lönesatsning 13,4 Mkr samt Regionstyrelsens gemensamma pott 49,1 Mkr som under år 2018 återfanns inom Regionstyrelsen omdisponeras till Hälso- och sjukvårdsnämndens budgetram för år 2019–2021, HS-gemensamt, totalt 62,5 Mkr.
- 2 Mkr omfördelas till Förtroendevalda politikernas budgetram till följd av inrättande av hälso- och sjukvårdsnämnd (RS/528/2018 §58).
- 0,1 Mkr omfördelas till "Gemensam nämnd för samverkan inom drift och stöd..." enligt beslut om samfinansiering av tjänst tillsammans med övriga av nämndens parter (RF 2018-02-14 §36).
- Enligt Regiondirektörens direktiv (RS/1134/2018) tillkommer ingen uppräknings av budgetram, undantag Vårdval, fd. motsedda kostnader samt Revision.

Regionstab:

- Inprioriteringar avseende Utvecklingsprogram COSMIC 2019–2023 (RS/1222/2018) 10 Mkr år 2019–2020, 11 Mkr år 2021 samt utökat Utvecklingsanslag Regiondirektör (RS/1134/2018) med 5 Mkr år 2019–2021 justeras mot Regionstyrelsens principiella förändringar fd. område motsedda kostnader.
- Utveckling RAKEL (RS/354/2018) 0,1 Mkr till krisberedskap årligen 2019–2021
- Ädel Rehab flyttades under år 2018 från Område Ortopedi inom fd. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen till Hälso-sjukvårdspolitiska avdelningen enligt RS/2759/2017.
- Läkemedelsteamet flyttas från område Patientsäkerhet inom Hälso- och sjukvårdsnämnden till Hälso-sjukvårdspolitiska avdelningen per 2019-01-01, enligt RS/1379:13/2015.
- Enligt Regiondirektörens direktiv (RS/1134/2018) minskas interndebitering avseende tjänster som Regionstaben utför till Hälso- och sjukvård från och med år 2019, vilket medför flytt av budgetram från tidigare internt köpande områden.

Vårdval:

- Vårdval räknas upp enligt LPIK exkl. läkemedel, med undantag för läkemedelsdelen.
- Inprioriteringar 2019: Vårdval tillfördes 7 Mkr år 2018 för Bemanning ST-läkare, budgetram för 2019 utökas med ytterligare 6 Mkr, totalt 13 Mkr för år 2019–2021 enligt RS/258:12/2017, justeras mot Regionstyrelsens principiella förändringar fd. område motsedda kostnader.
- Generella statsbidrag som tillförts Vårdval år 2019 är 16,7 Mkr (avgiftsfri tandvård, avgiftsfri mammografi, sänkt högkostnadsskydd 85 år och äldre samt fria läkemedel barn). Prognos 17,1 Mkr för år 2020 och 17,4 Mkr för år 2021.
- Generellt statsbidrag som tillkommer i budgetram år 2019–2021 är avgiftsfri cellprovtagning 1,8 Mkr.
- Momsintäkt har justerats ned för Privata vårdgivare vilket innebär motsvarande tillförd budgetram.

Regionövergripande kostnader fd. område motsedda kostnader:

- Budgetramen justeras bland annat beroende på nya prognostiserade kostnader för pensioner, sänkt internränta med -0,25 procentenheter, preliminära skatteunderlagsförändringar samt principiella förändringar. Uppräknings enligt LPIK inkl. läkemedel.

3.2.3 Hälso- och sjukvårdsnämnden

- Hälso- och sjukvårdsnämndens budgetram efter principiella förändringar uppgår för år 2019 till 2548,5 Mkr, kvarvarande uppräknings 16,7 Mkr föreslås tillfalla Hälso- och sjukvårdsnämnden, HS-gemensamt, för år 2019 enligt Regiondirektörens direktiv RS/1134/2018.
- Årets prognostiserade resultat - 208,9 Mkr (år 2019) ger en ökad budgetram på Hälso- och sjukvårdsnämnden med motsvarande, ytterligare 15,1 Mkr år 2019 samt 7,7 Mkr år 2020.
- Utveckling RAKEL (RS/354/2018) 0,2 Mkr till akutområdet årligen 2019–2021.
- Ädel Rehab flyttades under år 2018 från Område Ortopedi inom fd. Hälso- och sjukvårdsförvaltningen till Hälso-sjukvårdspolitiska avdelningen enligt RS/2759/2017.
- Läke-medelsteamet flyttas från område Patientsäkerhet inom Hälso- och sjukvårdsnämnden till Hälso-sjukvårdspolitiska avdelningen per 2019-01-01, enligt RS/1379:13/2015.
- 53,6 Mkr omfördelas till Hälso-sjukvårdsnämndens budgetram, HS-gemensamt, till följd av principförändringar inom bland annat fd. område motsedda kostnader, Regionstyrelsen.

3.2.4 Regionala utvecklingsnämnden

- 1,7 miljoner kronor i tillfällig budget 2018 avseende investeringsbidrag Nationalmuseum norr har exkluderats ur budgetram 2019–2021 och tillförts Hälso- och sjukvårdsnämndens budgetram.
- Driftbidrag för Jamtli 0,5 Mkr kvarstår även för år perioden 2019–2021, RS/916/2018.
- Inprioritering 5 Mkr 2019–2021 till Länstrafiken.
- Enligt Regiondirektörens direktiv (RS/1134/2018) tillkommer ingen uppräknings av budgetram.

3.2.5 Revision

Förslag utökning av budgetram med 0,1 Mkr till totalt 5,0 Mkr, 2019-2021.

3.2.6 Gemensam nämnd för samverkan inom drift och stöd...

Budgetram 0,1 Mkr tilldelas Gemensam nämnd för samverkan inom drift och stöd, utveckling samt specialistfunktioner enligt beslut om samfinansiering av tjänst tillsammans med övriga av nämndens parter (RF 2018-02-14 §36). I övrigt ingen uppräknings.

3.2.7 Patientnämnd

Budgetramen 2019 inkluderar utökat uppdrag 256 tkr (riktat statsbidrag som blev generellt fr.o.m. år 2018) totalt 3,170 Mkr enligt RS/1702/2018 §54. I övrigt ingen uppräknings.

3.2.8 Förtroendevalda politiker

Budgetramen 2019 utökas med 2 Mkr till följd av ny politisk organisation per 2019-01-01 och inrättandet av hälso- och sjukvårdsnämnd, enligt RS/528/2018 §58 bör budgetramen därmed uppgå till 27,3 Mkr. I övrigt ingen uppräknig.

3.3 Investeringsram

För 2019 föreslås investeringsramen uppgå till 141 miljoner kronor. Från och med 2019 gäller förändrad nivå för vad som räknas som en investering till 1 prisbasbelopp (45 500 kr för 2018) jämfört med 0,5 prisbasbelopp.

Tabell 12. Investeringsbehov

Investeringsbehov	2019	2020	2021
Investeringar som beslutas av investeringsrådet	96	96	96
Tidigare års beslutade investeringar	19		
Hjälpmedel	15	15	15
Öron mottagning/operation	11		
Summa	141	111	111

Hjälpmedel ingår i investeringsramen men hanteras enligt särskilda rutiner och tas inte upp av investeringsrådet.

3.4 Nationella satsningar, riktade statsbidrag

Förutom de generella statsbidragen som staten ger till kommuner och landsting genom utjämningssystemet ger de även riktade statsbidrag. Riktade statsbidrag (specialdestinerade) är öronmärkta för ett visst ändamål. De betalas inte ut med automatik utan måste sökas efter särskilda rutiner, vilket innebär en ökad administration för kommuner och landsting. Satsningarna antas vara kostnadsneutrala och icke resultatpåverkande och tilldelas därför inte i budgetram. De ingår inte heller i finansieringen.

Tabell 13. Riktade statsbidrag

Riktade statsbidrag, Mkr	Prognos 2018	Plan 2019	Plan 2020	Egen prognos 2021
Sökbart belopp, Se även bilaga 1	111	76	68	60*

*Egen prognos, ingår ej i bilaga 1

3.5 Velfärdsmiljard, utifrån flyktingmottagande

Denna del av velfärdsmiljarden är ett statsbidrag som internt hanteras som riktat, därav ingår dessa medel varken i finansieringen eller i budgetram. I resultatbudget *kapitel 5.1* summeras riktade statsbidrag (*tabell 13*) och velfärdsmiljarden, utifrån flyktingmottagandet (*tabell 14*) under raden riktade statsbidrag.

Av totalt anslag 1:4, 1000 Mkr, fördelas regionens del enligt flyktingvariabler det vill säga länets andel av rikets totalt antal mottagna.

Tabell 14. Velfärdsmiljard som fördelas utifrån flyktingmottagande

Velfärdsmiljard, Mkr	Prognos 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021
Velfärdsmiljard som fördelas utifrån flyktingmottagande	28	17	10	-

Enligt RS/2175/2016 §23 utreds huruvida Asylflyktinghälsan samt Asylflyktingsamordningen uppdrag ska se ut för år 2019 och framåt, vidare beslut togs i Regionstyrelsen 2018-10-24 §248 att fördela 3,9 Mkr till Asylteam och Asylsamordning.

4 FINANSIELLA MÅL

I fullmäktiges uppgifter ingår enligt kommunallagen, 8 kap 5§, att för ekonomin ange de finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. De målen preciseras i det här avsnittet.

4.1 Långsiktigt hållbar ekonomi

Under planperioden är målet en ekonomi i balans. För att uppnå det övergripande målet om en *långsiktig hållbar* ekonomi och för att kunna återställa det ackumulerade underskottet, krävs positiva ekonomiska resultat efter planperioden.

Tabell 15. Långsiktig hållbar ekonomi

Mätetal	Mål på längre sikt
Ekonomiskt resultat efter finansnetto som procentandel av verksamhetens budgeterade nettokostnader	2 %

4.2 Kostnadskontroll

God kostnadskontroll är viktigt för att uppnå god ekonomi. För att ha en ekonomi i balans får verksamheternas nettokostnadsutveckling inte vara högre än intäktsutvecklingen på skatter och bidrag.

Tabell 16. Kostnadskontroll

Mätetal	Utfall per sep 2018	Mål 2019	Plan 2020	Plan 2021
Nettokostnadsutveckling jämfört föregående år	4,2 %	0,5%	1,0%	0,9%

4.3 Avtalstrohet

Ett verktyg för att begränsa nettokostnadsökningen är att i största möjliga mån göra inköp mot regionens upphandlade avtal. Avtalstroheten mäts som den andel av inköpen som skett mot upphandlade avtal.

Tabell 17. Avtalstrohet

Mätetal	Utfall i september 2018	Mål 2019	Plan 2020	Plan 2021
Avtalstrohet	91 %	95 %	95 %	95%

4.4 Självfinansieringsgrad investeringar

Det andra finansiella målet för investeringar avser självfinansieringsgraden¹. På längre sikt bör de årliga investeringarna helt finansieras av skattemedel. En hög självfinansieringsgrad är önskvärd för att inte övervältra kostnader på kommande generationer och för att undvika räntekostnader för lån.

¹ Definition *självfinansieringsgrad*: Årets resultat + årets avskrivningar dividerat med årets investeringar minus försäljning av anläggningstillgångar.

5 RESULTAT-, BALANS- OCH FINANSIERINGSBUDGET

I det här avsnittet redovisas resultat-, balans- och finansieringsbudget.

5.1 Resultatbudget

Under förutsättning att de angivna resultatförbättrande åtgärderna under kapitel 2.6 genomförs samt ger beräknad ekonomisk effekt.

Tabell 18. Resultatbudget

Miljoner kronor	Utfall	Budget	Prognos	Plan	Plan	Plan
	2017	2018	2018	2019	2020	2021
Verksamhetens intäkter	624,3	700,4	661,9	640,0	640,0	640,0
Riktade statsbidrag	95	0	97,0	93,0	77,8	60,0
Verksamhetens kostnader	-4 746,2	-4 621,9	-4 913,5	-4 903,7	-4 938,2	-4 964,0
Avskrivningar	-123,7	-130,4	-136,4	-142,9	-138,1	-134,2
Verksamhetens nettokostnader	-4 150,6	-4 051,9	-4 291,0	-4 313,7	-4 358,5	-4 398,2
Skatteintäkter	2 832,8	2 920,3	2 907,9	2 995,1	3 085,7	3 180,0
Generella statsbidrag *	762,8	789,7	790,0	790,7	809,5	821,4
Statsbidrag läkemedel	337,5	365,6	365,6	365,6	365,6	365,6
Finansiella intäkter	15,7	12,3	12,2	2,0	2,0	2,0
Finansiella kostnader	-34,3	-36,0	-34,7	-48,7	-51,7	-80,1
Årets resultat	-236,1	0,0	-250,0	-208,9	-147,4	-109,4
	3 914,5	4 051,9	4 041,0	4 104,7	4 211,0	4 288,9
*) Generella statsbidrag	Utfall	Budget	Prognos	Plan	Plan	Plan
	2017	2018	2018	2019	2020	2021
Inkomstutjämnning	636,9	654,7	654,7	666,2	668,6	684,7
Kostnadsutjämnning	43,2	48,5	48,5	46,9	50,1	51,4
Regleringsavgift/bidrag	-51,0	-39,3	-39,3	-20,9	-7,9	-13,3
Strukturbidrag	104,8	101,7	101,7	101,9	102,0	102,0
Statsbidrag "Välfärdsmiljarderna" flyktingmottagande	28,2	27,9	27,9	0,0	0,0	0,0
Överföring statsbidrag till kommunerna	0,8	-3,8	-3,4	-3,4	-3,4	-3,4
Summa	762,9	789,7	790,0	790,7	809,5	821,4
Nettokostnadsutveckling			3,4%	0,5%	1,0%	0,9%

5.2 Balansbudget

Under förutsättning att de angivna resultatförbättrande åtgärderna under kapitel 2.6 genomförs samt ger beräknad ekonomisk effekt.

Tabell 19. Balansbudget

Miljoner kronor	Utfall 2017	Plan 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella tillgångar	9,5	6,3	4,2	2,8	1,9
Mark och byggnader och tekniska anläggningar	655,5	672,5	654,5	637,8	622,3
Maskiner och inventarier	240,7	263,5	281,6	272,7	265,9
Finansiella anläggningstillgångar	64,6	64,6	64,6	64,6	64,6
Långfristiga fordringar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa anläggningstillgångar	970,3	1006,9	1005,0	977,9	954,7
Omsättningstillgångar					
Förråd	13,4	13,4	13,4	13,4	13,4
Kortfristiga fordringar	245,8	245,8	245,8	245,8	245,8
Kortfristiga placeringar	376,4	425,8	425,8	425,8	425,8
Likvida medel	234,4	213,1	323,3	508,7	733,7
Summa omsättningstillgångar	870,0	898,1	1008,3	1193,7	1418,7
SUMMA TILLGÅNGAR	1840,3	1905,0	2013,3	2171,6	2373,4
SKULDER					
Eget kapital					
Eget kapital	-75,7	-311,8	-561,8	-770,7	-918,2
Årets resultat	-236,1	-250,0	-208,9	-147,4	-109,4
Summa eget kapital	-311,8	-561,8	-770,7	-918,2	-1027,5
Avsättningar					
Avsättning pensioner	1018,4	1132,4	1242,8	1368,2	1522,0
Särskild löneskatt övriga avsättningar	247,1	274,8	301,6	332,0	369,3
Avsättning skatter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa avsättningar	1265,5	1407,2	1544,4	1700,2	1891,3
Skulder					
Långfristiga skulder	107,1	280,1	460,1	610,1	730,1
Kortfristiga skulder	779,5	779,5	779,5	779,5	779,5
Summa skulder	886,6	1059,6	1239,6	1389,6	1509,6
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	1840,3	1905,0	2013,3	2171,6	2373,4

5.3 Finansieringsbudget

Under förutsättning att de angivna resultatförbättrande åtgärderna under kapitel 2.6 genomförs samt ger beräknad ekonomisk effekt.

Tabell 20. Finansieringsbudget

Miljoner kronor	Utfall 2017	Prognos 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021
Tillförda medel					
Internt tillförda medel	-33,0	28,1	71,2	146,4	216,0
Förändring av kortfristiga placeringar	91,9				
Förändring av övrigt rörelsekapital	25,2				
Minskning av långfristiga fordringar	0,1				
Ökning av långfristiga skulder	97,6	173,0	180,0	150,0	120,0
Summa tillförda medel	181,8	201,1	251,2	296,4	336,0
Använda medel					
Nettoinvesteringar	95,9	173,0	141,0	111,0	111,0
Köp av värdepapper till pensionsportföljen		49,4			
Minskning av långfristiga skulder					
Summa använda medel	95,9	222,4	141,0	111,0	111,0
Förändring likvida medel	85,9	-21,3	110,2	185,4	225,0
	2017	2018	2019	2020	2021
Internt tillförda medel miljoner kronor.					
Årets resultat	-236,1	-250,0	-208,9	-147,4	-109,4
Avskrivningar	123,7	136,4	142,9	138,1	134,2
Ökning pensionsskuld inkl räntekostnader	79,4	141,7	137,2	155,8	191,1
Summa internt tillförda medel	-33,0	28,1	71,2	146,4	216,0
Summa internt tillförda medel	-33,0	28,1	71,2	146,4	216,0

6 SAMMANFATTANDE SLUTSATSER

Enligt SKL kommer skatteunderlagets utveckling 2019–2021 bli betydligt svagare allt eftersom konjunkturen utvecklas i lugnare takt. En snabb befolkningsökning, främst bland barn och till viss del äldre, kommer att innebära en kostnadsutveckling högre än normalt. Det i kombination med att skatteunderlaget har en normal, eller till och med långsammare, utveckling medför att landstingssektorn måste hålla tillbaka kostnadsökningar för att motverka gapet mellan intäkter och kostnader.

7 BILAGOR

7.1 Bilaga 1 Riktade statsbidrag

		2018	2019	2020	
Öka tillgänglighet i barnhälsovård	Belopp i mkr LT-sektorn	120	120	120	För att öka tillgängligheten för grupper med sämre hälsa och tandhälsa samt för information och kommunikation om vaccinationer. Avsikt: fortsättning 2019 o 2020
Överenskommelse staten o SKL 21 dec 2017	Regionen i kr	1 540 517	1 528 658	1 729 702	
Avgiftsfri cellprovtagning	Belopp i mkr LT-sektorn	141			Från år 2019 förstärks de generella statsbidragen med 141 miljoner.
	Regionen i kr	1 810 108			
Förlossningsvård	Belopp i mkr LT-sektorn	960	1 000	1 000	
Inväntar överenskommelse	Regionen i kr	12 324 137	12 738 815	12 625 565	
Patientmiljard	Belopp i mkr LT-sektorn	980	1 000	1 000	
Överenskommelse staten o SKL 15 dec 2017	Regionen i kr	12 580 889	12 738 815	12 625 565	
Personalmiljarder, (kompetensstärkning, utökad professionsmiljard)	Belopp i mkr LT-sektorn	1 975	2 000	2 000	
Överenskommelse staten o SKL 26 jan 2018	Regionen i kr	25 354 344	25 477 630	25 251 130	
Utökad satsning psykiatri, avser kommunsektorn	Belopp i mkr LT-sektorn	500	1 000	1 000	För att stärka första linjens vård samt den specialiserade psykiatrin för barn och vuxna. Största delen avser kommun.
Överenskommelse staten o SKL 21 dec 2017	Regionen i kr	2 001 388	3 971 962	3 936 651	
Satsning asylsökande och nyanlända	Belopp i mkr LT-sektorn	50	50	50	Oklar fördelning. Enl. SKL ska 10 mkr gå till Röda Korset, 10 mkr till Folkhälsomyndigheten o 2 mkr till Årsta diakoni.
Inväntar överenskommelse	Regionen i kr	359 454	356 687	353 516	
Bidrag till psykiatri, inkl. ungdomsmotagningar	Belopp i mkr LT-sektorn	884	880	880	
Överenskommelse staten o SKL 21 dec 2017	Regionen i kr	11 348 476	11 210 157	11 110 497	

		2018	2019	2020
En kvalitetssäker och effektiv sjuk-skrivnings- och re-habileringspro-cess, överenskom-melse staten o SKL 26 jan 2018.	Belopp i mkr LT-sektorn	1 230		Kommer eventuellt att ingå i det generella statsbidraget fr o m 2019
	Regionen i kr	15 790 300		
Förstärkt profess-ionsmiljard	Belopp i mkr LT-sektorn	951		Inget beslut
Överenskommelse klar för 2018	Regionen i kr	12 208 598		
Kvinnors hälsa, för-stärkning primär-vården	Belopp i mkr LT-sektorn	114	130	
Överenskommelse 20 jan 2017 klar 2018, , samt årligt beslut	Regionen i kr	1 463 491	1 656 046	
Kvinnosjukvård, förlossningsvård	Belopp i mkr LT-sektorn	585	400	
Överenskommelse 20 jan 2017 klar 2018, samt årligt beslut	Regionen i kr	7 510 021	5 095 526	
Extratjänster	Belopp i mkr LT-sektorn	75	75	Stöd till landsting för "extratjänster", an-ställningsform för personer som står långt från arbetsmarknaden
	Regionen i kr	962 823	955 411	
Jämlik cancervård	Belopp i mkr LT-sektorn	448		Avslutande året av den fyraåriga nation-ella satsningen för kortare väntetider och minskade regionala skillnader i cancervår-den (standardiserade vårdförlopp).
Överenskommelse staten o SKL 15 dec 2017	Regionen i kr	5 744 845		
Summa möjliga riktade statsbi-drag att söka		110 999 390	75 729 706	67 632 627
Förändring rik-tade statsbidrag		51 594 938	-35 269 684	-8 097 080
Varav nya efter fi-nansplan 2018-2020 från juli 2017		55 970 837	56 812 566	56 522 129

7.2 Bilaga 2 Ordlista och förkortningar

Anläggningstillgång/omsättningstillgång

Ett landsting har två sorters tillgångar: anläggningstillgångar och omsättningstillgångar.

Anläggningstillgångar är avsedda att användas eller ägas av verksamheten under längre tid. Dessa kan delas in i:

- materiella – till exempel maskiner, inventarier och fastigheter
- finansiella – till exempel aktier i dotterbolag
- immateriella – till exempel goodwill, patent- och licensrättigheter.

Motsatsen är omsättningstillgångar. Dessa är avsedda att på kort sikt säljas, förbrukas eller på annat sätt omsättas i verksamheten. Exempelvis likvida medel (pengar), varor i lager eller fordringar på kunder och leverantörer.

Avsättning

En skuld som är oklar när det gäller beloppet eller vid vilken tidpunkt den förfaller. En avsättning ska redovisas i balansräkningen om företaget förväntar sig en händelse där det är troligt att det kommer krävas resurser för att klara av åtagandet – och att företaget kan göra en uppskattning av det beloppet. Ett exempel på avsättning är kostnaden för pensioner.

Eget kapital

Värdet av ett företags tillgångar med avdrag för skulder och avsättningar. Om regionens resultat är positivt (överskott) ökar det egna kapitalet, medan ett negativt resultat (underskott) minskar det egna kapitalet.

IB (Ingående balans)

Det sammanlagda värdet av organisationens tillgångar, skulder och eget kapital vid årets början.

Investering

Inköp av anläggningstillgångar (till exempel fastigheter, utrustning eller maskiner) som är tänkta att användas inom organisationen i över tre år och har inköpsvärde på minimum ett halvt basbelopp.

Regionkoncernen

Region Jämtland Härjedalen med dess förvaltning samt de aktiebolag, ekonomiska föreningar och stiftelser där regionen har ett väsentligt inflytande.

Likvida medel

Organisationens penningtillgodohavanden i kontanter: kassa, postgiro, bank och bankgiro men även utländska sedlar och erhållna checkar.

LPIK

Prisindex med kvalitetsjusterade löner för landsting. Indexet används som underlag vid beräkningen av kostnaderna för löne- och prisutvecklingen i fasta löner och priser.

Nettoinvestering

Årets investeringsutgifter efter avdrag för årets försäljning och utrangering.

Nettokostnad

Verksamhetens intäkter (avgifter och ersättningar) minus verksamhetens kostnader (personal, material, tjänster och avskrivningar). Nettokostnaden finansieras med skatter och generella statsbidrag.

Resultat

Skillnaden mellan intäkter och kostnader under en viss period.

Resultaträkning

Uppställning som visar hur vinsten eller förlusten för perioden har uppkommit.

Skuld

Åtagande att i framtiden betala eller på annat sätt fullgöra en ekonomisk förpliktelse till någon utomstående. Skulder som förfaller till betalning inom ett år benämns kortfristiga, övriga långfristiga.

21

Utbetalning partistöd 2019

RS/1211/2018

§264

Utbetalning partistöd 2019 (RS/1211/2018)

Sammanfattning

Regler för stöd till politiska partier i Region Jämtland Härjedalen antogs av dåvarande landstingsfullmäktige efter att reglerna i kommunallagen ändrats. Dessa regler trädde i kraft den 15 oktober 2014.

Regeländringen innebär bland annat att stöd till politiska sekreterare inte ska beaktas vid fördelning av partistöd. Region Jämtland Härjedalen har vid utbetalningen av partistöd även hanterat utbetalningen av stödet till politiska sekreterare. Den redovisade totalsumman har avsett endast partistödet, medan beloppen för utbetalning också innefattat stödet till politiska sekreterare, i de fall där utbetalning sker. Vissa partier har valt att låta Region Jämtland Härjedalen anställa den politiska sekreteraren varpå stödet inte betalas ut till partiet. För 2019 redovisas endast partistöd.

Enligt reglerna i kommunallagen ska mottagare av partistöd årligen lämna en skriftlig redovisning till fullmäktige som visar att partistödet har använts för avsett ändamål. Redovisningen ska ha lämnats senast 30 juni året efter det att partistödet mottogs. Fullmäktige får också besluta att partistöd inte ska betalas ut till parti som inte lämnat föreskriven redovisning.

Regionfullmäktige ska enligt reglerna i kommunallagen besluta om utbetalning av partistöd minst en gång per år.

Samtliga partier har kommit in med en redovisning över användningen av partistöd för perioden 1 januari 2017 – 31 december 2017.

Då 2018 är valår har partistöd för 2018 betalats ut till och med den 14 oktober 2018. På regionfullmäktige den 23 november 2017, §170, beslutades det att nytt beslut för utbetalning av partistöd för perioden 15 oktober – 31 december 2018 skulle fattas på regionfullmäktige i november 2018 utifrån den nya mandatfördelningen.

Beslut om utbetalning av partistöd för perioden 15 oktober – 31 december 2018 lyfts in i beslutet om utbetalning av partistöd 2019.

Förslag till beslut

Fullmäktiges presidium föreslår regionstyrelsen

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

1. Partistöd för perioden 15 oktober – 31 december 2018 utbetalas till nedanstående politiska partier enligt följande:

Parti	Partistöd totalt kronor	Utbetalas 15 okt – 31 dec
Socialdemokraterna	437 251	437 251
Centerpartiet	276 214	276 214
Moderaterna	207 198	207 198
Vänsterpartiet	138 182	138 182
Sverigedemokraterna	138 182	138 182
Kristdemokraterna	115 176	115 176
Liberalerna	69 166	69 166
Miljöpartiet	69 166	69 166
Totalt att fördela	1 450 533	1 450 533

2. Partistöd för 2019 utbetalas till nedanstående politiska partier enligt följande:

Parti	Partistöd totalt, kronor	Utbetalas jan 2019	Utbetalas juli 2019
Socialdemokraterna	2 147 077	1 073 539	1 073 538
Centerpartiet	1 356 319	678 160	678 159
Moderaterna	1 017 423	508 712	508 711
Vänsterpartiet	678 527	339 264	339 263
Sverigedemokraterna	678 527	339 264	339 263
Kristdemokraterna	565 562	282 781	282 781

Liberalerna	339 631	169 816	169 815
Miljöpartiet	339 631	169 816	169 815
Totalt att fördela	7 122 698	3 561 352	3 561 346

Enligt punkten 7 i de av fullmäktige antagna reglerna för stöd till de politiska partierna i Region Jämtland Härjedalen ska parti som tar emot partistöd lämna en skriftlig redovisning över användningen av partistödet. Redovisningen av 2019 års partistöd ska lämnas senast 30 juni 2020.

Yrkanden

Anton Nordqvist (MP) yrkar följande:

Regiondirektören får i uppdrag att ta fram en mall för partiernas redovisning av partistöd.

Proposition

Ordföranden ställer proposition på Anton Nordqvists yrkande och finner det antaget.

Ordföranden ställer proposition på fullmäktiges presidiums förslag och finner det antaget.

Beslut

1. Regiondirektören får i uppdrag att ta fram en mall för partiernas redovisning av partistöd.

2. Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

a. Partistöd för perioden 15 oktober – 31 december 2018 utbetalas till nedanstående politiska partier enligt följande:

Parti	Partistöd totalt kronor	Utbetalas 15 okt – 31 dec
Socialdemokraterna	437 251	437 251
Centerpartiet	276 214	276 214
Moderaterna	207 198	207 198
Vänsterpartiet	138 182	138 182
Sverigedemokraterna	138 182	138 182

Parti	Partistöd totalt kronor	Utbetalas 15 okt – 31 dec
Kristdemokraterna	115 176	115 176
Liberalerna	69 166	69 166
Miljöpartiet	69 166	69 166
Totalt att fördela	1 450 533	1 450 533

b. Partistöd för 2019 utbetalas till nedanstående politiska partier enligt följande:

Parti	Partistöd totalt, kronor	Utbetalas jan 2019	Utbetalas juli 2019
Socialdemokraterna	2 147 077	1 073 539	1 073 538
Centerpartiet	1 356 319	678 160	678 159
Moderaterna	1 017 423	508 712	508 711
Vänsterpartiet	678 527	339 264	339 263
Sverigedemokraterna	678 527	339 264	339 263
Kristdemokraterna	565 562	282 781	282 781
Liberalerna	339 631	169 816	169 815
Miljöpartiet	339 631	169 816	169 815
Totalt att fördela	7 122 698	3 561 352	3 561 346

Enligt punkten 7 i de av fullmäktige antagna reglerna för stöd till de politiska partierna i Region Jämtland Härjedalen ska parti som tar emot partistöd lämna en skriftlig redovisning över användningen av partistödet. Redovisningen av 2019 års partistöd ska lämnas senast 30 juni 2020.

Regionstyrelsen

2018-10-24

Expedieras till

De politiska partierna representerade i regionfullmäktige i Region Jämtland Härjedalen, Ekonomistateg.

Beslutsunderlag

- §61 RF pres Utbetalning partistöd 2019
- Underlag partistöd 2019

Underlag för utbetalning av partistöd 2019 till de politiska partierna i Region Jämtland Härjedalen

	Fördelat partistöd	Fullmäktige grupp	Totalt partistöd	Prel utbetalas 2019	Prel. Utbetalas 2019-01	Prel. Utbetalas 2019-07
2019						
Socialdemokraterna, 6018	1 822 372	324 705	2 147 077	2 147 077	1 073 539	1 073 538
Centerpartiet, 6019	1 157 888	198 431	1 356 319	1 356 319	678 160	678 159
Moderaterna, 6020	873 110	144 313	1 017 423	1 017 423	508 712	508 711
Vänsterpartiet, 6024	588 331	90 196	678 527	678 527	339 264	339 263
Sverigedemokraterna, 6113	588 331	90 196	678 527	678 527	339 264	339 263
Miljöpartiet, 6023	303 553	36 078	339 631	339 631	282 781	282 781
Kristdemokraterna, 6022	493 405	72 157	565 562	565 562	169 816	169 815
Liberalerna, 6021	303 553	36 078	339 631	339 631	169 816	169 815
Totalt att fördela	6 130 544	992 154	7 122 698	7 122 698	3 561 352	3 561 346

2018 -04- 25

Dnr. RS/1698/2016

Jämtland – Härjedalen

Region Jämtland – Härjedalen

Samordningskansliet

Box 654

831 27 Östersund

REDOVISNING AV PARTISTÖD 2017

Liberalerna Jämtland – Härjedalen erhöll 2017 325 681:- i partistöd från Region Jämtland – Härjedalen.

För redovisning av partistödets användning biläggs resultatrapport för 2017 – bilaga 1.

Några kommentarer till kostnaderna:

4511 Landsmöteskostnader, partiråd – landsmötet hölls i Västerås 17 – 19 november – kostnader för deltagaravgifter, hotellrum och resor

4515 Riksmöte – Liberala riksmötet hölls i Västerås 18 – 19 mars – kostnader för deltagaravgifter, hotellrum och resor

4516 Länsförbundets årsmöte – årsmötet hölls på Gamla Teatern, Östersund – kostnader för fika och lokalhyra

4575 Kurser/möten lokalt – bl.a. höstupptakt på Café Jaktstugan 27 augusti

5010 Lokalhyra – av lokalhyran betalar Liberalerna Östersund 30 000:-

7010 Löner – av löner betalar Liberalerna Östersund 25 000:-

Årets resultat förs till valfond inför valen 2018.

Revisorernas revisionsberättelse biläggs – bilaga 2.

För ev. frågor och ytterligare uppgifter kontakta ombudsman Per-Erik Wåglin, pererik.waglin@gmail.com, 070 – 314 32 58.

Östersund 2018-04-16

Per-Erik Wåglin

ombudsman

Pär Löfstrand

ordförande

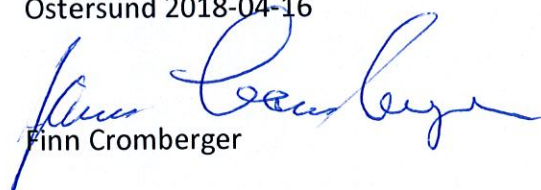
Annica Nordell

kassör

Granskningsintyg. Härmed intygas att partistödet har använts för det ändamål som anges i KL 2 kap 9 §.

Intygas av föreningens revisor

Östersund 2018-04-16

Finn Cromberger

BILAGA 1

Liberalerna Jämtland-Härjedalen

893200-0162

Resultatrapport

Sida: 1

Utskrivet: 18-03-08

Räkenskapsår: 17-01-01 - 17-12-31

Senaste vernr: 98

Resultatenhet: Hela företaget

Period: 17-01-01 - 17-12-31

	Perioden	Akkumulerat
Rörelsens intäkter mm		
Nettoomsättning		
3110 Regionbidrag	325 681,00	325 681,00
3120 Medlemsavgifter	28 425,00	28 425,00
S:a Nettoomsättning	354 106,00	354 106,00
Förändring av varulager		
4940 Valkostnader/region/landsting	-2 320,00	-2 320,00
S:a Förändring av varulager	-2 320,00	-2 320,00
Övriga rörelseintäkter		
3989 Övriga erhållna bidrag	96 871,00	96 871,00
3990 Övriga ersättningar och intäkter	55 000,00	55 000,00
S:a Övriga rörelseintäkter	151 871,00	151 871,00
S:a Rörelseintäkter mm	503 657,00	503 657,00
Rörelsens kostnader		
Råvaror och förnödenheter mm		
4010 Inköp av varor och material	-3 234,00	-3 234,00
4511 Landsmöteskostnader,partiråd	-38 346,00	-38 346,00
4515 Riksmöte	-46 217,00	-46 217,00
4516 Länsförbundets årsmöte	-4 820,00	-4 820,00
4540 Länsförbundet AU/Besök riks	-1 079,00	-1 079,00
4575 Kurser/möten lokalt	-6 064,86	-6 064,86
4710 Annonsering/reklam	-3 418,00	-3 418,00
S:a Råvaror och förnödenheter mm	-103 178,86	-103 178,86
Bruttovinst	400 478,14	400 478,14
Övriga externa kostnader		
5010 Lokalhaça	-56 000,00	-56 000,00
5020 El för belysning	-5 995,00	-5 995,00
5930 Reklamtrycksaker och direkt reklam	-21 275,00	-21 275,00
6064 Factoringavgifter	-12 026,00	-12 026,00
6110 Kontorsmateriel	-738,40	-738,40
6230 Datakommunikation	-11 670,00	-11 670,00
6250 Postbefordran	-1 330,00	-1 330,00
6310 Företagsförsäkringar	-1 755,00	-1 755,00
6570 Bankkostnader	-1 250,00	-1 250,00
6981 Föreningsavgifter, avdragsgilla	-3 525,00	-3 525,00
6991 Övriga kostnader	-2 595,00	-2 595,00
S:a Övriga externa kostnader	-118 159,40	-118 159,40
Personalkostnader		
7010 Löner	-123 600,00	-123 600,00
7521 Arb.givaravg för löner och ers (nya pensionssyst)	-20 220,00	-20 220,00
7570 Premie arb.marknads.försäkringar	-5 430,00	-5 430,00
7610 Utbildning	-5 000,00	-5 000,00
S:a Personalkostnader	-154 250,00	-154 250,00
S:a Rörelsens kostnader inkl råvaror mm	-375 588,26	-375 588,26
Rörelseresultat före avskrivningar	128 068,74	128 068,74
Rörelseresultat efter avskrivningar	128 068,74	128 068,74
Rörelseresultat före finansiella intäkter och kostnader	128 068,74	128 068,74
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader	128 068,74	128 068,74
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	128 068,74	128 068,74

Resultatrapport

	Perioden	Ackumulerat
Resultat före skatt	128 068,74	128 068,74
Beräknat resultat	128 068,74	128 068,74
8999 Årets resultat	-128 068,74	-128 068,74

Bilaga 2

Revisionsberättelse.

Liberalerna Jämtland Härjedalen
Gällande 2017 års räkenskaper.

Årsmötet i fjol bestämde att Finn och Kjell skulle revidera.
Det har vi grundligt gjort utan att på minsta sätt kverulera.
Allt är ju rätt!

Noterat på bästa sätt.

Det finns inte det minsta att anmärka på,
och då är det ett nöje för oss att föreslå:

**Giv åt kassören Annika Nordell den ansvarsfrihet hon förtjänar,
även till styrelsen vi samma frihet förlänar.**

Östersund den 10 april 2018.

Finn Cromberger Kjell Ericson
ordinarie revisorer

Ansökan ankom

Ifylls av mottagaren

Ansökan gäller

Juridisk person*

Sverigedemokraterna Jämtland/Härjedalen

Organisationsnummer

802436-0185

Adress

C/O Jan Persson Tand 325.

Postadress

830 21 Tandsbyn

070-683 47 89

Bankkonto eller BG/PG

529200392

* Registrerad lokal partiförening

Erhållet partistöd

Kr 476899

Ordförande

Ronny Karlsson

Kassör

Jan Persson

Redovisning av lokalt partistöd

Beskriv hur det lokala partistödet fördelats.

Partistödet har 2017 använts till

Reklaminköp och hushållsutskick 210000:-

Lokalhyra, försäkringar, bankavgift 15000:-

Avsättning till riks för utskick valfolder och valsedlar inför kyrkovalet 115652:-

Medlemsvård, konferenser, polis, torgmöten, resor till sd konferenser, 210000:-

Granskningsintyg

Härmed intygas att partiet har följt ändamålet för regler Lokalt Partistöd Region Jämtland.

Intygas av

Peter Johansson

Namnförtydligande

Peter Johansson

Datum

2018-04-26

Ort

Östersund

Intygas av

Elias Sundberg

Namnförtydligande

Elias Sundberg

Datum

2018-04-26

Ort

Östersund

2018 -06- 1 1

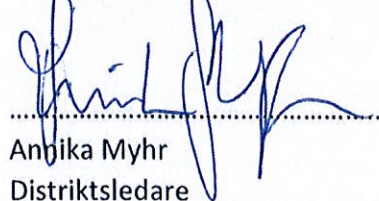
Dnr. RS/1698/2016

SAMMANSTÄLLNING FRÅN RESULTATRÄKNING 2017

Intäkter	Belopp
Medlemsavgifter	48 795,00
Partistöd från Regionen	820 834,00
Partistöd politisk sekreterare Regionen	397 140,00
Partistöd egna dagar/utbildning Regiongruppen	133 880,00
Partistöd utbildning Regiongruppen	13 668,00
Administrativt stöd till kretsarna	146 752,00
Lönebidrag AF	0
Sålda kanslitjänster, profilmaterial, kopiering	40 379,00
Sålda Hyror, el, IT mm	96 436,00
Övriga intäkter och öresutjämning	2,59
S:a Intäkter	1 812 822,61
Regiongruppen egna dagar, utbildning och övriga kostnader	-150 000,00
S:a Övriga externa kostnader	-1 958 413,84
Bland annat:	
Lokalkostnader 69 243, 00	
Kanslikostnader 178 834,00	
Kontorsmaterial, kopiering mm 57 880,13	
Kurser, konferenser, stämmor 152 903,00	
Diverse marknadsföring 73 711	
S:a Personalkostnader	-1 214 928,95
Rörelseresultat före finansiella intäkter och kostnader	-111 778,14

Östersund 2018-06-04

Överensstämmer med resultaträkningen 2017

Annika Myhr
Distriktsledare

INTYG

Undertecknad har granskat och godkänt den redovisning som lämnas till regionkansliet i Region Jämtland Härjedalen, med anledning av erhållet mandatstöd för perioden 1 jan – 31 dec 2017, som beskriver hur Centerpartiet har använt det kommunala partistödet.

Centerpartiet i Jämtlands län följer det som stadgas i Kommunallagen för erhållet partistöd och redovisning av detta.

Östersund 2018-06-04

Nils Johnsson

Förtroendevald revisor i Centerpartiet Jämtlands län

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2017

Centerpartiets regiongrupp i Region Jämtland Härjedalen har under 2017 bestått av:

Elin Lemon, ordinarie Regionfullmäktige, 2:ra v ordf i regionstyrelsen, v ordf i hälso- o sjukvårdutskottet, oppositionsråd

Eva Hellstrand, ordinarie RF, gruppleadare, 2:re v ordf i regionala utvecklingsnämnden, ersättare i regionstyrelsen, v ordf i ekonomiutskottet

Cristine Persson, ordinarie RF, vice gruppleadare, v ordf i Vårdvalsnämnden

Mats Gärd, ordinarie RF, 2:re v ordf Regionfullmäktige

Thomas Andersson, ordinarie RF, ledamot i regionstyrelsen, v ordf i personalutskottet

Jörgen Larsson, ordinarie RF, ledamot i regionala utvecklingsnämnden, v ordf i infrastrukturutskottet

Mattias Vernberg, ordinarie RF

Bogna W Adolfsson, ordinarie RF

Olle Arnsten, ersättare RF

Anna Ekroth, ersättare RF

Patrik Andersson, ersättare RF

Ingrid Kjellsson, v ordf i Patientnämnden

Can Savran, ledamot i reg. utv.nämnden

Bernt Söderman, revisor

Politisk sekreterare 50%

Charlotte Norling-Schill 170101-170813 och Jeanette Redhe 170814-fortf

Verksamhetsåret har präglats av rollen som ledande oppositionsparti.

Regiongruppen är aktiv och engagerad, vilket har visat sig i flera aktuella debatter. Dock har vi inte kunnat påverka regionens utveckling i någon nämnvärd omfattning. Majoriteten bestående av Socialdemokrater och Moderater har stor övervikt i regionfullmäktige. Det är uppenbart att när dessa två partier diskuterat sig fram till en ståndpunkt är den oftast omöjlig att påverka.

Regiongruppens arbete

Regiongruppen har ca ett heldagsmöte per månad där vi diskuterar aktuella frågor, motionsidéer och annat som rör regionens verksamhet.

Urval av regiongruppens sammankomster;

9 januari Regiongruppen och distriktsstyrelsen har gemensamt möte

Den 3-4 mars hade vi ett internat med fokus på finansplan och regionplan. Besök av Anders W Jonsson.

17-18 augusti gjorde delar av regiongruppen en studieresa till Frostviken. Vi besökte bl a Närvård Frostviken för att studera samarbetet mellan regionen och Strömsunds kommun.

Den 24-25 aug hade vi den årliga Norrlandsträffen. Då möts regionpolitiker i de fyra norrlandslänen för erfarenhetsutbyte och studiebesök. Årets träff var i Umeå.

Jämtlandsgruppen tog Norrtåg upp och passade på att nyttja restiden till förberedelser inför hösten.

I november inledde regiongruppen sin länsturné till kommunerna i länet. Regiongruppen började turnén med besök i Åre kommun. Vi besökte Hälsocentralen i Järpen, House B i Åre och Åredagen på Copperhill. I december besökte vi Krokoms kommun, med besök i Ås på Grönt center, Hälsocentralen i Krokoms och ELBY produkter AB i Vaplan där vi även fick vara med när kretsen delade ut en Guldklöver till ägaren Ann-Christine Liif. Turnén fortsätter under 2018 då regiongruppen tillsammans med respektive kommuns centerföreträdare besöker olika verksamheter och företag.

I december kunde regiongruppen med glädje hälsa Medinord Hälsa ABs hälsocentral Ripan välkommen. Äntligen en privat hälsocentral i Östersund!

Regiongruppen ser med förväntan fram emot valåret 2018! Flera av de nya kandidaterna på Centerpartiets regionlista deltar redan aktivt i arbetet. Vi förbereder oss för såväl en intensiv valrörelse som ett maktövertagande.

Region Jämtland Härjedalen behöver ett nytt ledarskap och det är 2018 det sker!

Regiongruppen

genom

Eva Hellstrand
Gruppledare

Cristine Persson
vice gruppledare

Elin Lemon
Oppositionsråd

MOTIONER 2017

3 feb

Motion från Eva Hellstrand (C) gällande vår väg till en fossilfri framtid

12 april

Motion från Cristine Persson och Elin Lemon (C) om att införa handledning på distans för studerande specialistläkare

21 juni

Motion från Eva Hellstrand (C) om strategi för snabbt minskande avfallsmängder i Region Jämtland Härjedalen

28 nov

Motion från Elin Lemon m.fl. (C), Visa vår personal på en tydlig väg för att stoppa sexuella kränkningar

INTERPELLATIONER 2017

4 jan

Interpellation från Elin Lemon (C) om Region Jämtland Härjedalens totala kostnad för regionbildning av stornorrland

2 feb

Interpellation från Eva Hellstrand (C) om beslut för att ta fram ett regionalt skogsprogram

2 feb

Interpellation från Mattias Vernberg (C) om livsmedelsupphandling

18 april

Interpellation från Mattias Vernberg (C) om kostnader för att bygga nytt kök och införa Cook chill-metoden

9 okt

Interpellation från Elin Lemon (C), Vad är Socialdemokraternas och Moderaternas ekonomiska strategi?

10 okt

Interpellation från Elin Lemon (C), Förlossningspersonalen upplever en alltför stor arbetsbelastning

11 okt

Interpellation från Jörgen Larsson (C), om lokalisering av administrativa funktioner geografiskt inom hela regionen

11 okt

Interpellation från Eva Hellstrand (C), om det kan vara klimatomåligt rimligt att transportera kött från andra sidan jordklotet, för att serveras i personalmatsalen Kajutan

16 okt

Interpellation från Thomas Andersson (C), om samarbete kring administrativa lokaler

17 nov

Interpellation från Jörgen Larsson (C), om regionalt godstransportsystem

17 nov

Interpellation från Jörgen Larsson (C), om svaret på Trafikverkets förslag till "Nationell plan för transportsystemet 2018-2029"

FULLMÄKTIGEFRÅGOR

2 feb

Fullmäktigefråga från Elin Lemon (C) om stängda vårdplatser vid Östersunds sjukhus på grund av personalbrist

10 feb

Fullmäktigefråga från Eva Hellstrand (C). Hur många nyanlända har praktikplats inom hälso- och sjukvården?

10 feb

Fullmäktigefråga från Eva Hellstrand (C). Hur många nyanlända har praktikplats inom kultur, näringsliv och övriga delar av regionala utvecklingsnämndens ansvarsområde?

21 april

Fullmäktigefråga från Eva Hellstrand (C). Hur många nyanlända har praktikplats inom kultur, näringsliv och övriga delar av regionala utvecklingsnämndens ansvarsområde?

21 april

Fullmäktigefråga från Eva Hellstrand (C). Hur många nyanlända har praktikplats inom hälso- och sjukvården?

5 juni

Fullmäktigefråga från Elin Lemon (C) om Regionledningens deltagande i Almedalsveckan

13 okt

Fullmäktigefråga från Elin Lemon (C), Hur många vårdplatser är stängda vid Östersunds sjukhus?

18 okt

Fullmäktigefråga från Bogna Wojtkiewicz Adolfsson (C), om kultur på recept

REGIONFULLMÄKTIGES FRÅGESTUND

13 feb

- Cathrine Blomqvist (S) ställer fråga till Elin Lemon (C) om regionfrågan.
- Jörgen Larsson (C) ställer fråga till Robert Uitto (S) om bredbandssamordnaren.
- Elin Lemon (C) ställer fråga till Ann-Marie Johansson (S) om bröstcanceroperationer i Umeå är patientsäkra.
- Cristine Persson (C) ställer fråga till Christer Siwertsson (M) om läkarmottagningen på Vemdalsskalet.
- Mattias Vernberg (C) ställer fråga till Ann-Marie Johansson (S) om produktionsköket.

25 april

- Eva Hellstrand (C) ställer fråga till Ann-Marie Johansson (S) om nya lokaler i centrala Östersund.
- Cristine Persson (C) ställer fråga till Ann-Marie Johansson (S) om uppföljning av Fysisk aktivitet på recept, FAR.
- Thomas Andersson (C) ställer fråga till Ann-Marie Johansson (S) om dietister i primärvården.
- Mattias Vernberg (C) ställer fråga till Ann-Marie Johansson (S) om hur lönesatsningen på sjuksköterskor ska finansieras samt om rekrytering av ambulanspersonal.
- Jörgen Larsson (C) ställer fråga till Ann-Marie Johansson (S) om rekryteringen av ny regiondirektör.
- Jörgen Larsson (C) ställer fråga till Robert Uitto (S) om status för digital arena.

24 okt

- Cristine Persson (C) ställer fråga till Susanné Wallner (M) om satsningarna på gröna elbussar påverkar budgeten för de gröna näringarna, tex Torsta.
- Mattias Vernberg (C) ställer fråga till Ann-Marie Johansson (S) om byggprocess, upphandling och hyreskontrakt för nya köket (cook and chill)
- Jörgen Larsson (C) ställer fråga till Bengt Bergqvist (S) om det finns lokaler som står tomma inom regionen
- Elin Lemon (C) ställer fråga till Ann-Marie Johansson (S) om ramavtal för hyrläkare.
- Eva Hellstrand (C) ställer fråga om skrivelse om Meråkerbanan.

28 nov

- Jörgen Larsson (C) ställer fråga till Robert Uitto (S) om regionen har agerat i frågan om planerna på att flytta flygledningen på Åre Östersund Airport till Arlanda.

- Elin Lemon (C) ställer fråga till Ann-Marie Johansson (S) om de extra 100 mkr till hälso- och sjukvården som finansministern pratade om vid besöket i länet.
- Cristine Persson (C) ställer fråga till Ann-Marie Johansson (S) om väntetider och tillgänglighet till BUP.
- Elin Lemon (C) ställer fråga till Bengt-Åke Arendolf (SD) om uttalandet från partimedlem på Sverigedemokraternas landsdagar.
- Jörgen Larsson (C) ställer fråga till Ann-Marie Johansson (S) om utlokalisering av regionens verksamhet.
- Cristine Persson (C) ställer fråga till Ann-Marie Johansson (S) om rykten om nedläggning av Hallens HC.
- Peter Johansson (SD) ställer fråga till Elin Lemon (C) med anledning av Elins fråga om uttalandet från partimedlem på Sverigedemokraternas landsdagar.

VERKSAMHETSBERÄTTELSE för verksamhetsåret 2017

Styrelsen för Jämtlands läns distrikt av Centerpartiet lämnar följande redogörelse för Verksamheten året 2017.

Ordförande: Bosse Svensson, Brunflo
Vice ordförande: Daniel Danielsson, Järpen

Övriga ordinarie: Elin Lemon, Herrö
Hanna Wagenius, Östersund
Lena Olsson, Svenstavik
Britt-Inger Roos, Tjärnäset Backe
Magnus Rönnefjäll, Frösön
Malin Bergman, Ås
Mats Gärd, Fyrås

Ersättare: Tommy Lennartsson, Röde Alsen
Haitham Ali Torfi, Mörsil
Annakarin Olsson, Strömsund
Can Savran, Duved
Joakim Blomkvist, Albacken

Adjungerade: Bjuds in vid behov

Arbetsutskott: Bosse Svensson (ordförande), Daniel Danielsson, Malin Bergman.
Elin Lemon adjungerad vid behov.

Styrelsen

Styrelsen har under verksamhetsåret sammanträtt vid 9 tillfällen varav ett på telefon.
Styrelsen har även träffats vid två heldagar för strategisk planering.

Arbetsutskottet

Arbetsutskottet har haft många arbetsmöten under året. Det har varit blandat fysiska möten och telefonmöten och relaterade arbeten mellan mötena.

Revisorer

Under året har Nils Johnsson, Kälen och Per-Olov Mellgren, Mälgåsen varit revisorer och Jonas Arnsten, Dvärsätt och P-O Bengard, Ragunda varit revisorsersättare.

Valberedning

Peter Jansson, Åre och Gunnar Hellström, Krokomb och Jenny Hansen, Härjedalen utgör valberedning.
Sammankallande Peter Jansson

Referenspersoner i kommunerna

Kommun	Ordinarie	Ersättare
Berg	Bo Karlsson	Karin Wallen
Bräcke	Östen Wallström	Jan Gunnarsson
Härjedalen	Klas Hallman	Örjan Eriksson
Krokomb	Elisabeth Friberg	
Ragunda	Vakant	Vakant
Strömsund	Magnus Svensson	Karin Stierna
Åre	Eva Hellstrand	
Östersund	Anna Magnusson	Stefan Hallgren

Representation

Riksdagen:	Per Åsling
Partistyrelsen:	Per Åsling och Can Savran
Förtroenderåd:	Bosse Svensson, ordinarie Hanna Wagenius, ordinarie Daniel Danielsson, 1:e ersättare Elin Lemon, 2:e ersättare

Partistämmeombud till Riksstämman i Malmö 2017, väljes för 2 år**Ordinarie:**

1. Hanna Wagenius, Östersund
2. Britt-Inger Roos, Strömsund
3. Jenny Hansen, Hede
4. Daniel Danielsson, Åre
5. Theresa Flatmo, Kälarne
6. Malin Bergman, Ås

Ersättare, att kallas i ordning:

1. Erik-Widar, Hegled
2. Annika Forsström-Nordvall, Ragunda
3. Mohammed Adem, Mörsil
4. Annakarin Olsson, Strömsund
5. Sol Vikström, Östersund
6. Magnus Svensson, Gåxsjö

Representant i SV:s styrelse:

Marianne Larm Svensson, ledamot

Ombud SV:s regionstämma:

Ingrid Kjelsson, Gällö
Ann-Christin Alexius
Eva Olofsson, Hammerdal
Martin Axelsson, Haga
Patrik Andersson, Hara
Lena Andersson, Dvårsätt
Leif Olsson, Tulleråsen
Anders Granbom, Brunflo
Erica Jonsson, Lit
Britt Larsson, Aspås

Ombud**Föreningsarkivets årsstämma**

Anna-Lisa Hoflén

Ombud**Fyrväpplingens AB årsstämma**

Daniel Danielsson ordinarie, Bosse Svensson ers

Regiongruppen

Gruppledare för Centerpartiet i region JH är Eva Hellstrand. Vice gruppledare är Cristine Persson
Elin Lemon är regionråd i opposition. Egen bilaga

Kommunala sektionen

I sektionen ingår kommunalråd/oppositionsråd/gruppledare från länets kommuner, gruppledare från regiongruppen samt riksdagsledamot. Ordförande är Eva Hellstrand.

Ceniorerna

Centerns Ceniorgrupp har avverkat sitt elfte verksamhetsår sedan starten 2007

Intresset för att vara med i Centerns Ceniorgrupp har ökat - under 2017 har flera nya deltagare kommit med. Vid årsskiftet var det 84 personer registrerade på sändlistan.

Under 2017 hade gruppen följande 9 besök och aktiviteter:

14 januari 15.00 Östersundsrevyn - 14 var med)

Onsdag 8 februari Polisen

Fredag 10 mars Fjällbrynt

Torsdag 6 april Region J/H - Elin Lemon - sjukvårdsansvariga

Torsdag 11 maj Hallströms verkstäder i Ås

Måndag 18 september Vallsundsbron 19 år - Rådhuset/planfrågor - Källan

Torsdag 10 oktober Häradsgården Lit när de nu lagar mat där efter C-krav

Torsdag 9 november Östersundshem - Trygghetsboendet Lugnet

Fredag 15 december Julgrupp - träff med Centerledningen i rådhuset

Övriga rapporter

Rapporter från Centerkvinnoravdelningar, CUFs verksamheter och Studieförbundet vuxenskolan kommer att finnas tillgängliga på distriktsstämman.

Kansliet

Kansliet har varit gemensam arbetsplats för Centerpartiet, Regionenheten, CUF och Östersunds kommunkrets på Litsvägen 22 i Östersund. Ny distriktsledare rekryterad och tillträdde den 1/12 2016. Annika Myhr från Bruksvallarna. Samtidigt rekryterades Charlott Nordling Schill som politisk sekreterare en tjänst som, när Jeanette Redhe tillträdde som politisk sekreterare i augusti, övergick i kretsorganisatör för Östersundskretsen. Kansliet har varit öppet 4 dagar i veckan och växeln måndag till fredag 09.00 – 16.00 helgfria veckor

Personal

Vid slutet av 2017 bestod personalstyrkan av 100% distriktsledare, 50% politisk sekreterare för regiongruppen samt 50% kretsorganisatör. Ekonomitjänsten köper vi tills vidare.

Medlemstal

Distriktet består av åtta kommunkretsar.

Medlemsantalet i C 2017 var 1105, tillsammans med CK, CUF och CS är totalen 1136

Medlemsantalet i C 2016 var 872, tillsammans med CK, CUF och CS är totalen 1115

Härjedalen, Krokom och Östersund sticker ut med flest antal nya medlemmar. De flesta kretsar har värvat nya medlemmar men också tappat. Trenden över länet är mycket positiv.

Ekonomi

För den ekonomiska ställningen hänvisas till resultat- och balansräkningen samt till revisorernas berättelse.

Fyrväpplingen AB

Fyrväpplingen AB är ett bolag helägt av Centerpartiet i Jämtlands län. Bolaget äger och förvaltar fastigheten på Litsvägen 22 i Östersund. Styrelsen består av ordförande Staffan Olofsson, samt ledamöterna Karin Stierna, Helen Olausson, Jörgen Larsson och Greger Mårtensson. Förvaltningen köps in av Storsjöförvaltningen AB.

Rapport från Fyrväpplingen AB om verksamheten 2016 finns tillgänglig på stämman.

Distriktets årsstämma 2017

Distriktsstämman 2017 hölls på Gamla Teatern i Östersund den 24 mars där ca 80 medlemmar och ombud deltog. Maria Söderberg valdes till mötesordförande. Emil Källström var gästtalare och avgående Distriktsordföranden Per Åsling inledde stämman och avtackades av tillträdande Distriktsordförande Bosse Svensson. Utåtriktad aktivitet hölls på Stjärntorget med tal av Per Åsling.

Distriktets höststämma 2017

Höststämman som även var nomineringsstämma till Riksdag och Regionval 2018 hölls den 25 november 2017 på Restaurant Hov på Jamtli i Östersund. Ett 80-tal medlemmar och ombud deltog. Jonas Hagström från Rocking Pots – Jämtlands musikskola deltog och höll en integrationsworkshop. Karin Stierna valdes till mötesordförande. Nomineringskommittén presenterade sitt arbete och sitt förslag som röstades igenom med några få ändringar men i gott samförstånd. Utåtriktad aktivitet baserade sig på det av partistämman och senare Distriktsstyrelsen initierade Polisupproret.

Information till medlemmar

Information till medlemmarna: Länsklövern har skickats ut fyra gånger till alla medlemmar under 2017 som papperstidning samt som e-mailbilaga. Nyhetsbrev har skickats ut ett antal gånger med e-mail och brev kopplade till nomineringsarbetet inför Riksdag och Regionlistorna. Ytterligare information av

varierande art har gått ut till medlemmar via e-post och sociala medier. Anslagstavlan på Facebook uppdateras löpande med det senaste av informationsart. Utbildningar i nomineringsarbete, sociala medier, ny i Centerpartiet, strategiarbete samt politikutformning har hållits löpande under året.

Ett axplock av besök, aktiviteter och händelser under 2017

Januari

Rickard Nordin, riksdagsledamot och energipolitisk talesperson (c) besökte länet tillsammans med Per Åsling för att diskutera förnyelsebar energi och vindkraft. Åre och Östersund besöktes.

Februari

Samtliga kretsar höll sina kretsårsmöten och besöktes av Distriktsledaren för presentation och stöd. Formationen för nomineringskommittén och kandidatuppställningen påbörjades parallellt med utbildningen och uppstart för kyrkovalet.

Mars

Internationella kvinnodagen uppmärksammades med deltagande från Centerpartiets sida både på den av Regionen anordnade dagen på Storsjöteatern samt på Magneten i Krokom. Centerkvinnorna delade ut utmärkelser till olika förtjänstfulla kvinnor.

April

Per Åsling genomförde en träff tillsammans med näringslivet i Östersund där man diskuterade flygskatt och biobränsle i flyg tillsammans med Anna Wilson VD för svenskt flyg. Genomfördes strategidagar för hela distriktet för att grundlägga den gemensamma valplattformen. Ett antal interna utbildningar genomfördes också i ledarskap, kommunikation och introduktion för nya medlemmar.

Maj

Kristina Yngwe besökte länet för diskussioner om den pågående landsbygdsutredningen och behovet av att öka livsmedelsproduktionen i Jämtland. Även i maj genomfördes ett antal interna utbildningar i ledarskap, kommunikation och introduktion för nya medlemmar. Medlemsomröstning och presentation av Riksdags och Regionkandidater genomfördes.

Juni

Världsmiljödagen 5 juni uppmärksammades med utdelningar av Guldklövrar i hela länet. Genomfördes strategidagar för hela distriktet för att fortsätta ta fram den gemensamma valplattformen. En stor valkickoff hölls inför kyrkovalet i Brunflo.

Juli

Centerpartiet kampanjade och deltog i många aktiviteter tex Game Fair, Storsjöyran, Expo Norr.

Augusti

Den stora turnén för riksdagskandidaterna genomfördes. Per Åsling, Hanna Wagenius, Marcus Persson och Tom Silverklo blev föreslagna som toppkandidater av Nomineringskommittén efter ett gediget arbete med medlemsomröstning, kandidatutfrågningar samt analyser av kompetens och behov. Allt utifrån de direktiv sattes upp vid distriktsstämman.

September

deltog alla kretsar inkl Per Åsling och regionpolitikerna i Prideparaden i Östersund. Kyrkoval. Karin Perers, kyrkorådets ordförande besökte länet inför kyrkovalet. Centerpartiet genomförde och hade en egen dag på travet i Östersund. Turnén för riksdagskandidaterna avslutades med en utfrågning på Clarion hos Stjärntorgscenaren.

Motionsberedning och förberedelse inför Centerpartiets Partistämma genomfördes under två heldagar.

Ett stort och väl förberett gäng åkte till Partistämman i Malmö där Per Åsling och Can Savran blev omvalda till partistyrelsen. Återigen ställde sig hela centerrörelsen bakom en regionalisering av fastighetsskatten på vattenkraft.

Oktober

Genomfördes strategidagar för hela distriktet för att slutföra förslaget för den länsgemensamma valplattformen och valstrategin.

November

Distriktstämma och Nomineringstämma hölls på Restaurant Hov på Jamtli, där de slutliga listorna klubbades till Region och Riksdag.

Med #metoo och "i maktens korridorer" kom förfärliga vittnesmål om hur kvinnor behandlats i politiken över partigränserna, detta föranledde ett gediget krafttag med ett lika behandlingsarbete. De berättelser som publicerades väckte en blandning av förskräckelse, ilska men kanske framför allt sorg.

Vi tar detta på fullaste allvar i hela Centerrörelsen. Vår verksamhet ska vara trygg och fri från kränkningar! Ansvar för att säkerställa detta åligger den nivå i organisation som arrangerar eller ansvarar för respektive verksamhet, och ytterst Distriktsledare och Distriktsordförande. Ansvar för att Centerrörelsens verksamhet är trygg utgår från vår egen organisationsstruktur. Det innebär att kretsstyrelsen och kommunfullmäktigegruppen har ansvar för verksamhet på kommun- och krets nivå samt ärenden som rör medlemmar och förtroendevalda i kommunen eller förtroendevalda/anställda i kretsen. Distriktsstyrelsen och landstings-/regiongruppen har ansvar för verksamhet på distriktsnivå samt ärenden som rör förtroendevalda i landsting och regioner eller förtroendevalda/anställda i distriktet. Partistyrelsen och riksdagsgruppen har ansvar för verksamhet på nationell nivå samt ärenden som rör förtroendevalda i riksdag och europaparlament eller anställda på riksorganisationen. Incidenter inom syskonorganisation hanteras av berörd syskonorganisation.

December

Centerpartiet i Jämtland har under hela året verkat för att vara den klara humanitära motpolen till de som närmar sig det motsatta alternativet. Vi verkar för Integration och en human integration och migration. Åre och Krokom har lyfts i hela landet som föregångsexempel hur man ska hantera integrations och migrationsfrågan. Per Åsling har bjudit in GD för Migrationsverket och haft en tät dialog med honom för att motverka omlokalisering och avveckling av våra asylboenden.

Politik som gör skillnad

Vi värvade fler nya medlemmar – medlemsantalet ökar.

Vi vill förenkla strandskyddet.

Vi arbetar för stärkt lokalt självstyre med Kall som förebild.

Vi fortsätter den långa kampen för återföring av vattenkraftspengar.

Vi har fortsatt kampen för mer pengar till våra grusvägar, genom att uppvakta Trafikverket och ställa krav på regeringen.

Vi jobbar för mer verkstad och mindre snack.

Vi arbetar för stärkt kommunalt självstyre.

Vi har fortsatt att värna asylrätten.

Vi står upp för rimliga villkor för privata vårdutövare.

Vi motsätter oss centralisering av polisens verksamhet och vill bevara fjällräddningen i länet. En närvarande polis är en bra polis.

Vi motsätter oss snäva, riktade statsbidrag och vill istället se generella, öppna statsanslag till regioner och kommuner.

Vi ser att Bussgods behövs för att stärka landsbygdsservicen och underlätta företagandet och vi satte oss emot dess nedläggning.

Vi kräver förbättrade småföretagarvillkor och har förslag om hur det ska ske.
 Vi vill satsa mer pengar på bredbandsutbyggnad.
 Vi har jobbat för att den fossila oljan, bensin och diesel, ska ersättas av nästa generations biobränsle från våra skogar.
 Vi har jobbat för att det ska skjutas fler rovdjur.
 Vi har sagt sanningen om andra partier.
 Vi har varit aktiva för länets utveckling, och sagt samma saker i bygdegårdar som i riksdagens talarstol.
 Vi har bjudit hit och skjutsat runt utredare och generaldirektörer för att ge dem verklighetsförankring och visa dem Jämtlands län.
 Vi har gjort många företagsbesök och vi driver företagarnas frågor i många politiska församlingar.
 Vi har jobbat för att E14 och E45 ska få Europavägsstandard.
 Vi vill göra det enklare att starta och driva företag. Vi kräver mindre krångel och lägre avgifter. Vi vill göra det enklare att anställa, så att fler kan komma i arbete. När fler människor betalar skatt blir det mer pengar att fördela till vård, skola och omsorg.
 Vi jobbar för likvärdig samhällsservice för alla i länet.
 Vi har druckit kaffe i Lillhärdal, ätit tårta i Gåxsjö och besökt den årliga gudstjänsten i Sjoutnäset.
 Vi jobbar för ett starkare Centerparti. Länets invånare är värda det.

Slutord

Centerpartiet i Jämtlands län växer. Intresset för vårt parti och vår politik har inte varit så starkt på många år. Vi ser att det är tydligt att det är viktigt för människor att det finns ett parti som står stadigt i sina värderingar när många andra partier följer med i tidens kärva strömningar.

I Centerpartiet hittar länsborna ett parti som tar trygghet på allvar, också i vår vardag. För oss är trygghet synliga poliser i hela vårt län. För oss är trygghet tillgång till vård och en läkare när man behöver den. För oss är också trygghet en fråga om öppenhet och närhet mellan människa och människa i civilsamhället.

I Centerpartiet hittar länsborna ett parti som förstår att Jämtlands län är ett län som inte får klyvas. Inte klyvas från resten av Sverige. Inte får klyvas mellan växande och krympande delar av länet. Inte får klyvas mellan nya och gamla svenskar.

I Centerpartiet hittar länsborna ett parti som tror på ett helare och grönare län. Ett parti som tror att den hållbara staden bygger på den moderna landsbygdens tillväxt. Ett parti som tror på de gröna näringarna som framtidsbranscher och omställningsmotor. Ett parti som tror på att hela Sverige både vill och kan leva.

Alla människors lika värde och rättigheter är den idébas vårt parti vilar på. Vi står upp för den basen när andra inte gör det, och det kommer vi också att gå till val på i september 2018. Sverige och Jämtlands län behöver ett ledarskap med framtidstro och stabil värdegrund.

Distriktsstyrelsen genom

Bosse Svensson, distriktsordförande

2018 -06- 19

Redovisning av partistödets nyttjande

Dnr RS 1698/2016

Parti	Moderaterna i Jämtlands län
År	2017
Erhållet partistöd	1 290 970 kr, samt 132 280 kr för politisk sekreterare (Jan-Olof Andersson). Därutöver har medels avsatts hos Region Jämtland Härjedalen för finansiering av politisk sekreterare (Sara Byrén)
Överföring/avgift till annan del av partiet	Summa: 375 000 kr Avgiften till Moderaternas riksorganisation finansierar tjänster som är till nytta regionalt i partiet, men där samordningsvinster finns nationellt. Medlemsregister, register över förtroendevalda (för uppdrag internt i partiet, lokalt och i andra organisationer), fakturering och hantering av medlemsavgifter, IT-system och verktyg för kampanj och utbildning, strategiverktyg för kampanjplanering, vissa försäkringar, avtal för tillstånd att spela musik på möten, medlemstidning, gemensamma kommunikationskostnader (exempelvis rikstäckande annonsering som köps av riksorganisationen) samt organisationsutveckling. Vidare så finansierar läns- och riksorganisationen gemensamt en heltidsanställd partiombudsman i varje län.
Redogörelse för partistödets nyttjande	Det Moderata länsförbundets uppgift är att målmedvetet bilda opinion för och utveckla moderata idéer, att vinna människor som medlemmar och väljare till partiet och att i praktisk politik förverkliga idéer i enlighet med partiets samhällssyn. Förbundet har till uppgift att samordna och leda partiets arbete inom länet Moderaterna i Jämtlands län har enligt stadgarna i uppgift att bedriva verksamhet i enlighet med moderaternas ändamål. Verksamheten i förbundet fördelar sig i huvudsak på följande områden: Kampanjverksamhet och kommunikation, utbildning och rekrytering, konferensser, möten, styrelsearbete, samt administration och lokalkostnader. Den moderata fullmäktigegruppen i regionen har nyttjat 176 000 kr exklusivt för sin verksamhet såsom gruppmöten, reseersättningar, egna dagar, samt konferens- och utbildningsverksamhet. Verksamheten finansieras av partistöd, medlemsavgifter, deltagaravgifter för vissa aktiviteter samt i viss mån gåvor. Den totala verksamheten som bedrivs kan därmed vara mer omfattande än vad det partistödet är. Eftersom det är ordinarie val vart fjärde år varierar den lokala verksamheten i omfattning mellan de olika åren under en mandatperiod, för att vara som störst under ett valår. Sparande av överskott (inklusive av partistödet) sker normalt sett tre av mandatperiodens år för att användas i verksamheten det fjärde året.

ÖSTERBUND 180607
Ort och datum

Jananders Mattsson
Jananders Mattsson, partiombudsman

Granskningsintyg

Till regionfullmäktige i Region Jämtland Härjedalen

Härmed intygas att partistödet har använts för det ändamål
som anges i KL, 2 kap, 9 §.

BERTNAN 180611

Ort och datum

Gunnel Hennebo

Gunnel Hennebo
Revisor, Moderaterna i Jämtlands län

2018 -06- 25

Intyg – granskning av partistöd 2017

Dnr...../...../20.....

Undertecknad har av Vänsterpartiet Jämtlands län utsetts till särskild granskare för redovisning av regionalt partistöd. Till grund för granskningen har varit verifikationer, räkenskapsmaterial, styrelseprotokoll och andra handlingar av betydelse.

Partistödet från Region Jämtland Härjedalen utgjorde totalt 538 312 kronor.

Efter fullgjord granskning intygas härmed att redovisningen ger en rättvisande bild av hur partistödet har använts samt att partistödet använts för de ändamål som anges i 2 kap. 9§ första stycket i kommunallagen.

Claes Malmquist
Revisor och särskild granskare

20/6 2018

Redovisning av erhållet partistöd 2017

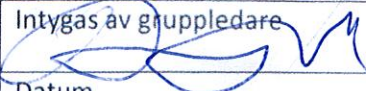
Socialdemokraterna Jämtlands län
Box 377
Kronrikesvägen 93
831 25 Östersund

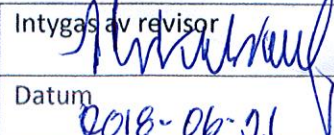
Registrerad partiförening Socialdemokraterna i Jämtlands län	Organisationsnummer 893200-0568
Adress Box 377, Kronrikesvägen 93	Postadress 831 25 Östersund
Telefon 063-77 80 40	E-post info@jamtland.sap.se
Erhållet partistöd: 2 005 622, för 2017	
Ordförande Anna-Caren Säterberg	Kassör Bengt Bergqvist

Redovisning av partistöd

Partistödet har använts till:

- Hyra av kontor på Folkets Hus
- Ombudsman 100 %
- Assistent 100 %
- Kommunikatör 100% (från 2017-11-01)
- Intern demokrati, kongress, förtroenderåd mm...
- Kostnader som avser styrelsen, lokalkostnader, utbildningar mm...
- Opinionsbildning, kampanjer, medlemsrekrytering
- Sociala medier, hemsida, nyhetsbrev, annonser
- Utbildningar för medlemmar och förtroendevalda
- Utbildningar för fullmäktigegrupp
- Facklig-politisk verksamhet

Intygas av gruppleddare 	Namnförtydligande David Adervall
Datum 2018-06-26	Ort Östersund

Intygas av revisor 	Namnförtydligande Staffan Ekström
Datum 2018-06-21	Ort Östersund

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

2018 -06- 28

Dnr. RS. 1648/2016

**Redovisning av partistödets nyttjande för Kristdemokraterna partidistrikt
Jämtland Härjedalen för år 2017**

Parti	Kristdemokraterna partidistrikt Jämtland Härjedalen
År	2017
Erhållet partistöd	323268 SEK i partistöd, varav 161434 betalades ut redan i dec 2016. Politisk sekreterare i Region Jämtland Härjedalen finansieras direkt till enskild person i Kristdemokraterna Partidistrikt Jämtland Härjedalen.
Överföring/avgift till annan del av partiet	Avgiften till Kristdemokraternas riksorganisation finansierade tjänster såsom Datastöd, E-postfunktioner, hemsidor, utbildningar 29 557 SEK Bidrag till ungdomsförbund och kvinnoförbund 4 294 SEK
Redogörelse för partistödets nyttjande	Arvoden, personalkostnader samt inkomstbortfallsersättningar samt resor 47 398 SEK. Där ingår även fullmäktigegruppens kostnader. Reklam, annonser marknadsföring 10 900 SEK. Representation 4 700 SEK Kostnader i samband med sammanträden och möten ca 13 000 SEK Kostnader för regionala konferenser och nationella konferenser, inkl, fullmäktigegruppen, 27 400 SEK Kostnader för telefoni, data, kontorsutensilier 32 500 SEK Avsättningar till valfond till val 218 har också gjorts.

Östersund den 20/6 -2018

Stefan Nilsson Ordf. DS.

Namnförtydligande Stefan Nilsson

2018 -06- 28

Dnr... RS. 1698 /20... 18...

Granskningsrapport 2017 års stöd

Till Regionfullmäktige i Region Jämtland/Härjedalen

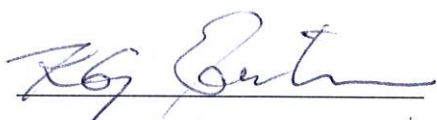
Som vald revisor i Kristdemokraterna i Jämtlands län har jag granskat hur Kristdemokraterna i distriktet har nyttjat erhållet partistöd under året 2017.

Min granskning har utgått från Kristdemokraterna i Jämtlands läns distriktsstyrelses redovisning för

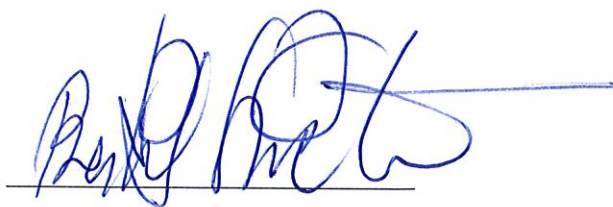
nyttjande av partistöd samt partiets ekonomiska redovisning som underlag för detta.

Enligt min bedömning har Kristdemokraterna i Jämtlands län nyttjat erhållet partistöd från Region Jämtland/Härjedalen i enlighet med vad som anges i KL 4 kap §§ 29-32

Östersund den 20/6 2018

Revisor Karl-Göran Eriksson

Revisor

2018 -06- 29

Dnr. RS 1698 / 2018-06-29

Granskningsintyg

Härmed intygas att partistödet från Region Jämtland Härjedalen till Miljöpartiet de gröna Jämtland Härjedalen har använts för det ändamål som anges i kommunallagen.

Intygas:

Östersund 2018-06-29

Karin Thomasson

Karin Thomasson

ÅRSBOKSLUT 2017 för Miljöpartiet i Jämtlands län

Resultat Utfall och Budget

Konto	INTÄKTER	BUDGET	UTFALL
3110	Partistöd	380342	380342
	Politisk sekreterare Region	148926	148926
	Reg.gr egna dagar o resor	50448	50448
	Överfört 16-års Resultat	73393	73393
	Summa intäkter och eget kap.	653109	653109
	KOSTNADER		
4010	Förtroenderåd	12000	5111
4012	Riksträffar	15000	6239
4120	Regiongruppen överskott överföre	55070	28415
5013	Kanslist 20%	57288	58816
5014	Arvode Kassör	42024	43065
5017	Pol. Sekr Region	125426	104516
5018	Städ Kansli	5000	5100
5540	Reseersättningar	5000	1448
5610	Sociala Avgifter	22340	20890
5611	Avsättning pens	9000	9000
5612	Sociala Pol sekr reg	23500	22039
5700	STÖD riks	24000	22990
6010	Hyra	40000	26976
6011	El Kansli	3000	1673
6020	Möteskostnader	13500	7333
6090	Försäkring kansli	1000	869
6500	Kontorsmaterial	2500	1759
6501	Politiskt mtrl	2500	848
6800	Tele Mob Eniro	2500	1224
6810	Porto	1000	1251
6820	Bredband	1900	1892
7112	Datakostn-Nuevo Adobe	6000	2940
7200	Politisk Aktivitet	35000	22963
7202	Miljöpris	4500	4375
7208	Norrl.helg	20000	21950
7210	Inventariefond	6800	0
7211	Oförutsedda kostnader	1668	1058
7250	Reparationer	1000	0
8100	Valspar 2018	40000	113393
8190	Finansiella kostnader	1200	1129
	SUMMA KOSTNADER	579716	539262
	Överskott fr.2016 som överfördes	73393	0
	SUMMA	653109	539262

UTFALL 653109
-539262

Årets Resultat blev

113847

ÅRSBOKSLUT 2017 FÖR Miljöpartiet i Jämtlands län

BALANSRAPPORT

Kassor	Gunni	495,2
	Anna	536
	Jenny	1060,5
	Karin Ö	34,5
	Anton	267
JAK konto		1668
Fordringar	Östersund	566
Övriga fordringar		0
Förutbetalad hyra		4496
EKOBANKEN		104098,7
VALSPAR 2018		259393
EKO banken Andel		1000
SUMMA TILLGÅNGAR		373614,9
SKULDER		
Interimsskulder betalda 2018		-375
Summa skulder		-375
EGET KAPITAL		373240 (Valspar ingår med 259393)
SUMMA SKULDER & EGET KAP.		373615
	Eget kapital	373240
	Valspar	-259393
	<u>Årets Resultat</u>	<u>113847</u>

§61

Utbetalning partistöd 2019 (RS/1211/2018)

Sammanfattning

Regler för stöd till politiska partier i Region Jämtland Härjedalen antogs av dåvarande landstingsfullmäktige efter att reglerna i kommunallagen ändrats. Dessa regler trädde i kraft den 15 oktober 2014.

Regeländringen innebär bland annat att stöd till politiska sekreterare inte ska beaktas vid fördelning av partistöd. Region Jämtland Härjedalen har vid utbetalningen av partistöd även hanterat utbetalningen av stödet till politiska sekreterare. Den redovisade totalsumman har avsett endast partistödet, medan beloppen för utbetalning också innefattat stödet till politiska sekreterare, i de fall där utbetalning sker. Vissa partier har valt att låta Region Jämtland Härjedalen anställa den politiska sekreteraren varpå stödet inte betalas ut till partiet. För 2019 redovisas endast partistöd.

Enligt reglerna i kommunallagen ska mottagare av partistöd årligen lämna en skriftlig redovisning till fullmäktige som visar att partistödet har använts för avsett ändamål. Redovisningen ska ha lämnats senast 30 juni året efter det att partistödet mottogs. Fullmäktige får också besluta att partistöd inte ska betalas ut till parti som inte lämnat föreskriven redovisning.

Regionfullmäktige ska enligt reglerna i kommunallagen besluta om utbetalning av partistöd minst en gång per år.

Samtliga partier har kommit in med en redovisning över användningen av partistöd för perioden 1 januari 2017 – 31 december 2017.

Då 2018 är valår har partistöd för 2018 betalats ut till och med den 14 oktober 2018. På regionfullmäktige den 23 november 2017, §170, beslutades det att nytt beslut för utbetalning av partistöd för perioden 15 oktober – 31 december 2018 skulle fattas på regionfullmäktige i november 2018 utifrån den nya mandatfördelningen.

Beslut om utbetalning av partistöd för perioden 15 oktober – 31 december 2018 lyfts in i beslutet om utbetalning av partistöd 2019.

Förslag till beslut

Fullmäktiges presidium föreslår regionstyrelsen

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

1. Partistöd för perioden 15 oktober – 31 december 2018 utbetalas till nedanstående politiska partier enligt följande:

Parti	Partistöd totalt kronor	Utbetalas 15 okt – 31 dec
Socialdemokraterna	437 251	437 251
Centerpartiet	276 214	276 214
Moderaterna	207 198	207 198
Vänsterpartiet	138 182	138 182
Sverigedemokraterna	138 182	138 182
Kristdemokraterna	115 176	115 176
Liberalerna	69 166	69 166
Miljöpartiet	69 166	69 166
Totalt att fördela	1 450 533	1 450 533

2. Partistöd för 2019 utbetalas till nedanstående politiska partier enligt följande:

Parti	Partistöd totalt, kronor	Utbetalas jan 2019	Utbetalas juli 2019
Socialdemokraterna	2 147 077	1 073 539	1 073 538
Centerpartiet	1 356 319	678 160	678 159
Moderaterna	1 017 423	508 712	508 711
Vänsterpartiet	678 527	339 264	339 263
Sverigedemokraterna	678 527	339 264	339 263
Kristdemokraterna	565 562	282 781	282 781

Liberalerna	339 631	169 816	169 815
Miljöpartiet	339 631	169 816	169 815
Totalt att fördela	7 122 698	3 561 352	3 561 346

Enligt punkten 7 i de av fullmäktige antagna reglerna för stöd till de politiska partierna i Region Jämtland Härjedalen ska parti som tar emot partistöd lämna en skriftlig redovisning över användningen av partistödet. Redovisningen av 2019 års partistöd ska lämnas senast 30 juni 2020.

Beslut

Fullmäktiges presidium föreslår regionstyrelsen

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

1. Partistöd för perioden 15 oktober – 31 december 2018 utbetalas till nedanstående politiska partier enligt följande:

Parti	Partistöd totalt kronor	Utbetalas 15 okt – 31 dec
Socialdemokraterna	437 251	437 251
Centerpartiet	276 214	276 214
Moderaterna	207 198	207 198
Vänsterpartiet	138 182	138 182
Sverigedemokraterna	138 182	138 182
Kristdemokraterna	115 176	115 176
Liberalerna	69 166	69 166
Miljöpartiet	69 166	69 166
Totalt att fördela	1 450 533	1 450 533

2. Partistöd för 2019 utbetalas till nedanstående politiska partier enligt följande:

Parti	Partistöd totalt, kronor	Utbetalas jan 2019	Utbetalas juli 2019
Socialdemokraterna	2 147 077	1 073 539	1 073 538
Centerpartiet	1 356 319	678 160	678 159
Moderaterna	1 017 423	508 712	508 711
Vänsterpartiet	678 527	339 264	339 263
Sverigedemokraterna	678 527	339 264	339 263
Kristdemokraterna	565 562	282 781	282 781
Liberalerna	339 631	169 816	169 815
Miljöpartiet	339 631	169 816	169 815
Totalt att fördela	7 122 698	3 561 352	3 561 346

Enligt punkten 7 i de av fullmäktige antagna reglerna för stöd till de politiska partierna i Region Jämtland Härjedalen ska parti som tar emot partistöd lämna en skriftlig redovisning över användningen av partistödet. Redovisningen av 2019 års partistöd ska lämnas senast 30 juni 2020.

Expedieras till

De politiska partierna representerade i regionfullmäktige i Region Jämtland Härjedalen, Ekonomistateg.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Partistöd 2019
- Underlag partistöd 2019

22

Revidering av Arbetsordning för
regionfullmäktige, Reglemente för
regionstyrelsen och nämnderna och
Arvodesregler för förtroendevalda

RS/2343/2016

§62

Revidering av Arbetsordning för regionfullmäktige, Reglemente för regionstyrelsen och nämnderna och Arvodesregler för förtroendevalda (RS/2343/2016)

Sammanfattning

Regionfullmäktige beslutade på sitt sammanträde den 14 februari 2018, § 27, om ny politisk organisation från 1 januari 2019 samt arbetsordning, regler och reglementen för de politiska organen. Det finns nu anledning att göra vissa tillägg och revideringar i vissa av styrdokumenterna.

I reglementen för regionstyrelsen, regionala utvecklingsnämnden och hälso- och sjukvårdsnämnden har det förtydligats vilket ansvar nämnderna respektive regionstyrelsen har för personal. Regionstyrelsen har arbetsgivaransvar för regionens personal med undantag för personal på patientnämndens kansli och revisionskontoret. Nämnderna har verksamhetsansvar och personalansvar med därtill hörande arbetsmiljöansvar för personal inom respektive förvaltningsområde.

I Arbetsordningen för regionfullmäktige och i Arvodesreglerna har det tillförts tillägg om rätt till sjukledighet och föräldraledighet för regionråd och oppositionsråd. Det utifrån den nya kommunallagens (2017:725) bestämmelser om att fullmäktige kan anta lokala regler för att hantera den situation som uppstår när en ledande förtroendevald önskar vara föräldraledig eller drabbas av sjukdom. Bestämmelsen finns i 4 kap. 18 § KL. Ett huvudsakligt skäl till att bestämmelsen infördes i den nya lagen var att möjliggöra en bred politisk representation.

I Arbetsordningen för regionfullmäktige har det under punkt 2.2 Presidiets uppgifter lagts till att fullmäktiges presidium har som uppgift att besluta om vilka förtroendevalda som ska ha tillgång till tekniskt stöd enligt reglementet Verktyg till stöd för förtroendevaldas arbete i regionuppdraget. Detta ansvar låg tidigare på regionstyrelsen.

I samband med att regionstyrelsen besvarade revisorernas granskning av folkhälsoarbetet 2018-08-28 § 202 fick regiondirektören i uppdrag att revidera de politiska organens reglementen så att det politiska ansvaret för folkhälsofrågorna tydliggörs när den politiska organisationen förändras 1 januari 2019. I reglementet för regionstyrelsen har det därför under rubriken styrelsens uppgifter, 2.1, lagts till att regionstyrelsen ska arbeta med övergripande frågor om folkhälsa. Det för att förtydliga att folkhälsoansvaret delas mellan regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden och regionala utvecklingsnämnden. I den nya förvaltningsorganisationen från 1 januari 2019 verkställs den politiska organisationens mål om folkhälsa genom flera verksamheter. Förvaltningsområde Regional utveckling som ska stödja kommunerna i folkhälsofrågor och arbetar utifrån regionala utvecklingsnämndens mål. Folkhälsoenheten finns inom Hälso- och sjukvårdsnämndens verksamhetsområde och är

förlagd till primärvården och har ett tydligt ansvar mot hälso- och sjukvårdsrelaterad folkhälsa. Hälso- och sjukvårdspolitiska avdelningen och Utvecklingsavdelningen har ett övergripande ansvar utifrån Regionstyrelsens mål.

I Arvodesreglerna har ytterligare en punkt lagts till, punkt 7.3 Ordförandeträffar. Fullmäktiges presidium beslutade den 12 februari 2015, §18, att "Ordföranden och vice ordföranden i regionfullmäktige, regionstyrelsen, regionala utvecklingsnämnden, vårdvalsnämnden, nämndutskott samt ledamöter i regionstyrelsen för partier som ingår i majoriteten får ersättning för högst 11 träffar per år." För oppositionen gäller högst sex träffar per år. Arvode för träffarna skulle ingå i årsarvodet.

I och med den nya politiska organisationen försvinner vårdvalsnämnden och utskotten och istället inrättas en hälso- och sjukvårdsnämnd. Årsarvodet för ledamöter i regionstyrelsen tas bort. Om regionstyrelsens ledamöter ska få ersättning för ordförandeträffar kommer det innebära en ökad kostnad som ska rymmas inom budget för 2019. Då det inte finns utrymme i den politiska budgeten för ökade kostnader, föreslås att ordförandeträffar ska gälla ordföranden och vice ordföranden i regionfullmäktige, regionstyrelsen, regionala utvecklingsnämnden och hälso- och sjukvårdsnämnden. För majoriteten gäller fortsättningsvis 11 träffar per år och för oppositionen sex träffar per år. Arvode för träffarna ska liksom tidigare ingå i årsarvode för uppdragen i respektive organ.

I övrigt har en del mindre redaktionella ändringar gjorts i dokumenten.

Förslag till beslut

Fullmäktiges presidium föreslår regionfullmäktige

1. Reviderad Arbetsordning för regionfullmäktige i Region Jämtland Härjedalen 2019 – 2022 fastställs.
2. Reviderat Reglemente för Regionstyrelsen i Region Jämtland Härjedalen 2019 -2022 fastställs.
3. Reviderat Reglemente för hälso- och sjukvårdsnämnd i Region Jämtland Härjedalen 2019 - 2022 fastställs.
4. Reviderat Reglemente för regional utvecklingsnämnd i Region Jämtland Härjedalen 2019 – 2022 fastställs.
5. Reviderade Arvodesregler för förtroendevalda i Region Jämtland Härjedalen fastställs.

Beslut

Fullmäktiges presidium föreslår regionfullmäktige

Fullmäktiges presidium

2018-10-08

1. Reviderad Arbetsordning för regionfullmäktige i Region Jämtland Härjedalen 2019 – 2022 fastställs.
2. Reviderat Reglemente för Regionstyrelsen i Region Jämtland Härjedalen 2019 -2022 fastställs.
3. Reviderat Reglemente för hälso- och sjukvårdsnämnd i Region Jämtland Härjedalen 2019 - 2022 fastställs.
4. Reviderat Reglemente för regional utvecklingsnämnd i Region Jämtland Härjedalen 2019 – 2022 fastställs.
5. Reviderade Arvodesregler för förtroendevalda i Region Jämtland Härjedalen fastställs.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse om revidering av Arbetsordning för regionfullmäktige, Reglemente för regionstyrelsen och Arvodesregler för förtroendevalda
- Arbetsordning för regionfullmäktige i Region Jämtland Härjedalen 2019 - 2022
- Bilaga om möjlighet till föräldraledighet och sjukledighet
- Reglemente för Regionstyrelsen i Region Jämtland Härjedalen 2019 -2022
- Reglemente för hälso- och sjukvårdsnämnd i Region Jämtland Härjedalen 2019 -2022
- Reglemente för regional utvecklingsnämnd i Region Jämtland Härjedalen 2019 - 2022
- Arvodesregler för förtroendevalda i Region Jämtland Härjedalen

Bilaga till ärende om ändring av reglemente, arbetsordning
och arvodesregler
Dnr: RS/2343/2016

Utdrag från SKL Cirkulär 17:57 - Möjlighet till föräldraledighet och sjukledighet

Av 4 kap. 14 § KL följer att fullmäktige får besluta om särskilda arvodesregler för råden. Sådant arvode kan avse kostnadsersättning, pension och andra ekonomiska förmåner

En nyhet i 2017 års kommunallag är att fullmäktige kan anta lokala regler för att hantera den situation som uppstår när en ledande förtroendevald önskar vara föräldraledig eller drabbas av sjukdom.

Det sker i så fall genom ett generellt fullmäktigebeslut som anger på vilka villkor och för hur lång tid ett råd kan få vara borta från sitt uppdrag. Fullmäktigebeslutet ska också ange vilket organ som ska utse ersättare. Bestämmelsen finns i 4 kap. 18 § KL, som har följande lydelse:

”Fullmäktige får besluta att en sådan förtroendevald som anges i 2 § första stycket för sina uppdrag ska få ekonomiska och andra förmåner som svarar mot de löne- och anställningsvillkor som gäller för dem som är anställda hos kommunen eller landstinget.

Fullmäktige får bestämma hur ersättare ska utses för förtroendevalda som beviljas ledighet till följd av bestämmelsen i första stycket. ”

Av lagtexten följer att compensationen som högst kan motsvara de löne- och anställningsvillkor som skulle gälla för kommunens eller landstingets anställda i motsvarande situation (4 kap. 18 § KL). Inget hindrar att fullmäktige beslutar att det generella utrymmet för frånvaro ska vara kortare respektive att nivån för ersättning ska vara lägre än vad som skulle gälla för anställda.

I förarbetena (prop. 2016/17:171 s. 182-183) har regeringen i denna fråga anfört följande:

”Regeringen anser inledningsvis att en ordning för att möjliggöra för ett kommunal- och landstingsråd att vara föräldraledig eller sjukskriven är viktig för att underlätta en bred representation och goda villkor för de förtroendevalda. Att vara förtroendevald varken kan eller bör dock jämföras med att inneha en anställning, enligt regeringens mening. Detta innebär att kommunal- och landstingsråd inte i lag ska ges sådana rättigheter till ledighet som gäller för anställda. Det finns inte heller skäl att inordna regleringen för ledighet för förtroendevalda i socialförsäkringssystemet, enligt regeringens mening. Regeringen anser vidare att en reglering, i likhet med vad som tidigare gällt för re-gleringen av kommunal- och landstingsråd, ska ge ett stort utrymme för lokal anpassning. Fullmäktige i Stockholms kommun får ge borgarråden ekono-

miska och andra förmåner i deras uppdrag, som svarar mot de löne- och anställningsvillkor som gäller för kommunens anställda (4 kap. 27 § KL). Med stöd av denna bestämmelse har borgarråden möjlighet att genom fullmäktiges beslut få förmåner som motsvarar anställdas villkor om föräldraledighet, sjuk-lön vid sjukdom och tjänstledighet. Mot bakgrund av att regleringen av kommunal- och landstingsråd fortsatt ska ge stort utrymme för lokal anpassning anser regeringen, att denna bestämmelse, med ett tillägg, bör göras allmänt tillämplig. Kommuner och landsting kommer då ha möjlighet att ge kommunal- och landstingsråd ledigheter som motsvarar vad som gäller för kommunens anställda. Detta innebär inte att uppdragen som kommunal- och landstingsråd i sig ska jämföras med en anställning. Att förmånerna svarar mot vad som gäller för de anställda innebär inte heller något krav på att kommunal- och landstingsråds villkor ska överensstämma med någon utpekad anställd eller grupp av anställda. Regeringens förslag innebär att varje kommun och landsting får möjlighet att utforma ett system som är lokalt anpassat, utan att någon omfattande reglering i kommunallagen krävs. Eftersom frågan om ledighet ska behandlas av kommunerna och landstingen själva så finns det inte skäl att i lag uppställa några krav på vilka krav som ska ställas för att ledighet ska kunna beviljas. Detta får regleras i t.ex. ett reglemente för kommunal- och landstingsråd eller annat styrdokument. Det ankommer vidare på fullmäktige att avgöra vilket organ eller vilka organ som ska behandla och besluta om ledighet. Även frågan om vilka förmåner som ska utgå under ledigheten får regleras i reglemente eller något annat styrdokument. Den ledighet som kommuner och landsting kan bevilja är från uppdrag som kommunal- och landstingsråd. Det är dock viktigt att påpeka att ledigheten inte kan avse en förtroende-valds plats i fullmäktige ...

Regeringen anser att det framstår som orimligt att ledighet beviljas för längre tid än vad som återstår av den innevarande mandattiden. Regeringen kan också instämma i vad demokratiutredningen anför om att dessa förtroende-uppdrag är speciella till sin karaktär och kräver förankring i den kommunala organisationen, i partiet samt bland kommun- eller landstingsmedlemmarna. Denna förankring riskerar att gå förlorad vid en för lång ledighet vilket talar för att kommuner och landsting inför någon form av tidsgräns av eventuella möjligheter till ledighet.”

Underlag som rör dessa frågor kommer att inarbetas i de riktlinjer för OPF-KL som SKL avser att se över inför nästa mandatperiod.

Ersättare för den som beviljats ledighet

Vid en ledande politikers längre frånvaro fungerar inte de generella reglerna om ersättares tjänstgöring. Förarbetena lyfter också fram behovet av att aktivt kunna utse en ersättare när ett råd är frånvarande en längre tid.

Det har därför gjorts möjligt att besluta om en personlig ersättare för den ledande politiker som beviljas ledighet för viss tid. Ersättaren är förtroendevald i kommunallagens mening och omfattas av samma regler som övriga förtroendevalda, t.ex. vad gäller valbarhet. Den som utses till sådan personlig ersättare tjänstgör under hela frånvaron och övertar alla funktioner som den som beviljats ledighet innehar. Däremot kan en sådan ersättare inte överta en plats i fullmäktige eftersom det är ett direktvalt uppdrag.

Det är fullmäktige som ska bestämma *hur* en ersättare i sådana här situationer ska utses. Det kan ske genom att ersättare väljs av fullmäktige eller att fullmäktige överlåter till styrelsen eller annan nämnd att utse en sådan ersättare. Det är även tänkbart att t.ex. styrelsen utser ersättare vid kortare ledigheter medan en ersättare som ska tjänst-göra under en längre tid i stället utses av fullmäktige. Däremot är det inte lämpligt att fullmäktige direkt lägger ansvaret att utse en ersättare på ett utskott – det blir i så fall en fråga för styrelsen eller den nämnd som fått ansvaret för uppgiften att delegera uppgiften till utskott.

Lagen (1992:339) om proportionellt valsätt kan inte tillämpas vid beslut om att utse en ersättare för ett råd som beviljats ledighet. Ett beslut om att utse en sådan ersättare är inte ett fyllnadsval – det är enbart ett beslut om att just utse en ersättare för ett visst råd under en viss tid.

Skulle ett råd avgå under den beviljade ledigheten eller skulle uppdraget upphöra av annan anledning, upphör också ersättarens uppdrag. Vem som ska utses i ett sådant fall behandlas som ett vanligt valärende.

ARBETSORDNING FÖR REGIONFULLMÄKTIGE I REGION JÄMTLAND HÄRJEDALEN 2019 - 2022

VERSION: 1.1

BESLUTSINSTANS: REGIONFULLMÄKTIGE

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-09-26

Dnr: RS/2343/2016

ÄNDRINGSFÖRTECKNING

Version	Datum	Ändring	Beslutat av	Datum
1	2017-12-20	Nyutgåva	Regionfullmäktige	2018-02-14, § 27
1.1	2018-09-26	Tillägg i punkt 2.2 Presidiets uppgifter om beslut om verktyg och i frågor om sjuk- eller föräldraledighet. Ny punkt 2.5 om möjlighet till föräldraledighet och sjukledighet. Samt redaktionella ändringar.	Regionfullmäktige	2018-11-20, § XX

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-09-26

Dnr: RS/2343/2016

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

ÄNDRINGSFÖRTECKNING	2
1 ALLMÄNNA BESTÄMMELSER	5
2 REGIONFULLMÄKTIGES PRESIDIUM	5
2.1 Val av presidium	5
2.2 Presidiets uppgifter	5
2.3 Deltagande i sammanträde på distans	7
2.4 Möjlighet till föräldraledighet och sjukledighet	7
3 SEKRETERARE	7
4 TID OCH PLATS FÖR SAMMANTRÄDE	7
5 TILLKÄNNAGIVANDE AV SAMMANTRÄDE	8
6 KALLELSE TILL SAMMANTRÄDE	8
7 SAMMANTRÄDEN	9
7.1 Hinder för tjänstgöring och inkallande av ersättare	9
7.2 Upprop	9
7.3 Protokollsjusterare och röstsammanräknare	10
7.4 Turordning för ärendenas handläggning	10
7.5 Yttranderätt	10
7.6 Talarordning	11
7.7 Yrkanden	11
7.8 Deltagande i beslut	12
7.9 Omröstning	12
7.10 Reservation	12
7.11 Ordning vid sammanträdena	13

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-09-26

Dnr: RS/2343/2016

8	MOTIONER	13
9	INTERPELLATIONER	13
10	FRÅGOR	14
11	BEREDNING AV ÄRENDENA	15
12	ANMÄRKNING OCH ANSVARSFRIHET	15
13	MEDBORGARFÖRSLAG	15
14	FRÅGOR FRÅN ALLMÄNHETEN OCH ALLMÄNHETENS FRÅGESTUND	16
14.1	Frågor om årsredovisningen	16
14.2	Allmänhetens frågestund	16
15	FRÅGOR FRÅN FULLMÄKTIGELEDAMÖTER (FULLMÄKTIGES FRÅGESTUND) ..	16
16	FÖRLÄNGNING AV SAMMANTRÄDE OCH FORTSATT SAMMANTRÄDE	17
17	VALBEREDNING	17
18	PROTOKOLL	17
19	EXPEDIERING	18
20	IKRAFTTRÄDANDE	18

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-09-26

Dnr: RS/2343/2016

1 Allmänna bestämmelser

Utöver det som föreskrivs om regionfullmäktige i lag eller annan författning gäller bestämmelserna i denna arbetsordning.

Regionfullmäktige har 55 ledamöter. För ledamöterna finns de ersättare som utsetts enligt bestämmelserna i vallagen.

Ledamöternas placering i sammanträdeslokalen sker partivis utifrån mandatfördelningen. Inbördes placering sker genom respektive partis försorg.

Varje ledamot och ersättare ska få arbetsordning och kommunallag. Arbetsordning och kommunallag ska också finnas tillgängliga vid varje sammanträde med fullmäktige.

2 Regionfullmäktiges presidium

2.1 Val av presidium

Det är då val av regionfullmäktige har ägt rum i hela landet, väljer fullmäktige en ordförande samt en förste och en andre vice ordförande (presidium) för den tid de är valda till ledamöter i fullmäktige. Presidievalen genomförs på ett sammanträde som hålls före ~~utgången av november månad~~ **då nyvalda fullmäktige sammanträder första gången.**

Till dess valen har genomförts utövas ordförandeskapet av den som varit ledamot i fullmäktige längst tid (ålderspresident). Om två eller flera varit ledamöter lika länge, ska den äldste av dem vara ålderspresident.

Om ordföranden eller någon av vice ordförandena avgår som ledamöter eller från sin presidiepost, väljer fullmäktige för resterande del av tjänstgöringstiden, en annan ledamot i stället för den som har avgått. Valet ska genomföras så snart det kan ske.

Om ordföranden är hindrad att fullgöra uppdraget, fullgör förste vice ordföranden det. Om också förste vice ordföranden är hindrad, fullgör andre vice ordföranden uppdraget.

Om samtliga i presidiet är hindrade att delta i ett helt sammanträde eller i en del av ett sammanträde, utser fullmäktige en annan ledamot att vara ordförande tillfälligt under frånvaron. Ålderspresidenten tjänstgör som ordförande tills den tillfällige ordföranden har utsetts.

2.2 Presidiets uppgifter

Fullmäktiges presidium har som uppgifter att:

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-09-26

Dnr: RS/2343/2016

- planera och genomföra regionfullmäktiges sammanträden,
- bereda ärenden om anmärkning och om ansvarsfrihet,
- ansvara för att fullmäktiges arbetsformer utvecklas,
- ansvarar för det tekniska stöd såsom datorer, läsplattor mm som regionfullmäktiges ledamöter behöver för att fullfölja sitt uppdrag. Den tekniska utrustningen ska stimulera distansoberoende möten,
- **besluta om vilka förtroendevalda som har behov av och ska ha tillgång till tekniskt stöd såsom datorer, mobiltelefoner och tillhörande abonnemang till stöd för sitt arbete i regionuppdraget**
- ansvara för en kontinuerlig översyn och utveckling samt ta initiativ till förändringar av regionens politiska organisation,
- ansvara för dialog och utveckling av regionens råd, ~~länshandikapp~~ **tillgänglighetsråd** och pensionärsråd,
- ansvara för frågor som handlar om de förtroendevaldas förutsättningar att fullgöra sina uppgifter,
- **besluta i frågor om sjuk-, eller föräldraledighet för förtroendevalda,**
- utbilda förtroendevalda,
- ta initiativ till frågor som ska beredas i fullmäktiges särskilda beredningar. Presidiet får lägga förslag till fullmäktige om vad som ska beredas och förslag till direktiv,
- besluta om deltagande i sammanträden och förrättning för ordförande och vice ordföranden i regionfullmäktige, i de uppdrag där de deltar på uppdrag av regionfullmäktige,
- bevaka frågor om säkerhet för förtroendevalda,
- ha övergripande ansvar för jämställdhet, jämlikhet och integration,
- svara för regionfullmäktiges representation,
- ansvara för att regionens policys är aktuella,
- upprätta förslag till budget för revisorerna och patientnämnden,
- granska revisorernas och patientnämndens räkenskaper och förvaltning,
- upprätta årsredovisning och eventuell delårsrapport för revisorerna och patientnämnden,
- bereda ärenden till fullmäktige som revisorerna väcker i fullmäktige där styrelsen av beroendeskäl inte är lämplig som beredningsorgan,
- till regionstyrelsen föreslå samlad budget för den politiska organisationen för fullmäktige, fullmäktiges beredningar, styrelsen och nämnder samt
- inom den budgetram som regionfullmäktige fastställer för den politiska organisationen fullmäktige, fullmäktiges beredningar, styrelsen och nämnder, fördela och vid behov omfördela budget till respektive politiskt organ.

Presidiet har rätt att väcka ärenden i fullmäktige i frågor som ligger inom presidiets ansvarsområde.

Presidiet eller fullmäktiges ordförande representerar regionen i frågor där regionfullmäktige har beslutat att regionfullmäktige ska vara engagerat.

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-09-26

Dnr: RS/2343/2016

2.3 Deltagande i sammanträde på distans

Ledamot får delta i sammanträde på distans. Vid sammanträde med deltagare på distans gäller reglerna för deltagande på distans i sammanträden i politiska organ.

Ledamot som önskar delta i sammanträde på distans ska senast fem dagar före sammanträdet anmäla detta till ordföranden och sekreterare. Ordföranden avgör om deltagande på distans får ske.

2.4 Möjlighet till föräldraledighet och sjukledighet

Förtroendevald enligt KL 4 kap 2 § har rätt till sjukledighet och föräldraledighet. Regionfullmäktige beslutar om att utse ersättare för förtroendevald som av regionfullmäktiges presidium beviljats ledighet. Beslutet om att utse en sådan ersättare avser en ersättare för en viss förtroendevald under en viss tid. (Se bilaga 1)

3 Sekreterare

Regiondirektören utser, efter samråd med fullmäktiges presidium, sekreteraren i fullmäktige.

Sekreteraren för fullmäktiges protokoll, ansvarar för expediering av fullmäktiges beslut och fulgör i övrigt de arbetsuppgifter som framgår av denna arbetsordning eller särskilt beslutas av fullmäktige.

4 Tid och plats för sammanträde

I 5 kap 12 § kommunallagen finns bestämmelser om fullmäktiges sammanträden.

Regionfullmäktige sammanträder minst fem gånger varje år.

Ordföranden bestämmer efter samråd med vice ordförandena plats för fullmäktiges sammanträde.

De år då val av fullmäktige har ägt rum i hela landet, sammanträder nyvalda fullmäktige första gången i oktober senast vid utgången av november månad.

Fullmäktigesammanträde för val till uppdrag inom regionen, som blir lediga vid årets slut ska hållas senast andra veckan i december.

Fullmäktige ska årligen bestämma när ordinarie sammanträden ska hållas. Avgående fullmäktige bestämmer när första sammanträde med nyvalda fullmäktige ska hållas.

Extra sammanträde ska hållas med fullmäktige om regionstyrelsen eller minst en tredjedel av fullmäktiges ledamöter begär det eller om ordföranden anser att det behövs. Begäran om

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-09-26

Dnr: RS/2343/2016

extra sammanträde ska göras skriftligen, ställas till ordföranden och inges till sekreteraren med uppgift om det eller de ärenden som önskas behandlade på det extra sammanträdet.

Extra sammanträde hålls på den tid som ordförande bestämmer efter samråd med vice ordförandena.

Regionstyrelsen kan sammankalla fullmäktiges ledamöter och ersättare för information utan att sammanträde hålls.

Om det finns särskilda skäl för det, får ordföranden efter samråd med vice ordförandena ställa in ett sammanträde eller ändra dagen eller tiden för ett sammanträde.

Om ordföranden beslutar att ett sammanträde ska ställas in eller att dagen eller tiden för ett sammanträde ska ändras, ska ordföranden snarast underrätta varje ledamot och ersättare om beslutet. Om sammanträdet har tillkännagetts, ska beslutet tillkännas på regionens anslagstavla.

5 Tillkännagivande av sammanträde

Regler om tillkännagivande av fullmäktiges sammanträde finns i 5 kap 13 - 14 §§ kommunallagen.

I brådskande ärende som avses i 5 kap 14 § KL ska uppgift om ärendet tillkännas på regionens anslagstavla senast vardagen närmast före sammanträdesdagen.

6 Kallelse till sammanträde

Regler om kallelse till sammanträde finns i 5 kap 15 § kommunallagen.

Kallelse av ledamot och ersättare ska ske på ett lämpligt sätt senast en vecka före sammanträdet. Kallelsen ska innehålla uppgift om tid och plats för sammanträde och om uppgift om de ärenden som ska behandlas.

Handlingar i de ärenden som har tagits upp i kallelsen ska minst en vecka före sammanträdesdagen göras tillgängliga för varje ledamot och tjänstgörande ersättare. Vill ledamot eller ersättare även fortsättningsvis ha handlingarna i pappersform måste det särskilt begäras.

Handlingar i ärenden som tillkännagetts enligt 5 kap 14 § ska göras tillgängliga för varje ledamot och ersättare så snart det kan ske, dock senast vardagen närmast före sammanträdesdagen.

Fullständiga handlingar i varje ärende ska i tillräckligt antal finnas tillgängliga i sammanträdeslokalen under hela det sammanträde vid vilket fullmäktige avses behandla ärendet.

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-09-26

Dnr: RS/2343/2016

Interpellationer och frågor ska lämnas till **ska göras tillgängliga för** samtliga ledamöter och tjänstgörande ersättare före det sammanträde vid vilket de avses bli ställda. Frågor som ställs först sedan kungörelse om fullmäktigesammanträde lämnats till ledamöter och ersättare ~~delas ut endast~~ **görs tillgängliga för** till tjänstgörande ledamöter och ersättare vid detta sammanträde.

Fullmäktiges handlingar till sammanträden ska inför sammanträdet göras tillgängliga på regionens webbplats.

7 Sammanträden

7.1 Hinder för tjänstgöring och inkallande av ersättare

Kan fullmäktigeledamot inte delta i sammanträde ska denne underrätta respektive politiskt parti som kallar den ersättare till tjänstgöring som står närmast i tur. Meddelande om ersättares tjänstgöring ska lämnas till fullmäktiges sekreterare senast dag före sammanträde med fullmäktige.

Om en ledamot eller ersättare utan föregående anmälan uteblir från ett sammanträde, eller hinder uppkommer sedan ledamot inställt sig till sammanträdet, kallar ordföranden in den ersättare som är tillgänglig och som står i tur att tjänstgöra.

Om någon annan ersättare som är behörig att tjänstgöra finns närvarande vid sammanträdet, får ordföranden dock i stället kalla in den ersättaren.

Om begränsning i ersättares tjänstgöringsrätt finns bestämmelser i 5 kap 17 - 20 §§ kommunallagen.

Ordföranden bestämmer när en ledamot eller en ersättare ska träda in och tjänstgöra under ett pågående sammanträde. Endast om det föreligger särskilda skäl bör inträde ske under pågående handläggning av ett ärende.

7.2 Upprop

Vid sammanträdes början hålls upprop av samtliga tjänstgörande fullmäktigeledamöter och tjänstgörande ersättare. Upprop förrättas också i början av varje ny sammanträdesdag och när ordföranden anser att det behövs.

En förteckning över tjänstgörande ledamöter och ersättare ska finnas tillgänglig vid varje sammanträde med fullmäktige.

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-09-26

Dnr: RS/2343/2016

7.3 Protokollsjusterare och röstsammanräknare

Sedan upprop förrättats väljer fullmäktige två ledamöter att tillsammans med ordföranden justera protokollet från sammanträdet samt att i förekommande fall biträda ordföranden och sekreteraren vid röstsammanräkningarna.

Ordföranden tillkännager därefter tiden och platsen för justering. Alla justerare ska vara närvarande vid denna tidpunkt.

7.4 Turordning för ärendenas handläggning

Fullmäktige behandlar ärendena i den turordning som de har tagits upp i den fullständiga föredragningslistan. Fullmäktige kan dock besluta om ändrad turordning för ett eller flera ärenden.

Om det finns särskilda skäl, kan fullmäktige besluta att avbryta handläggningen av ett ärende under ett sammanträde för att återuppta den senare under sammanträdet.

Ärende som av särskilt skäl inte kunnat tas upp i den fullständiga föredragningslistan behandlas i den ordning ordföranden bestämmer. Handlingar i sådana ärenden ska göras tillgängliga för fullmäktiges ledamöter före ärendets behandling.

7.5 Yttranderätt

Regionens revisorer får delta i överläggningen när fullmäktige behandlar revisionsberättelsen och årsredovisningen samt ärenden som berör revisorernas egen förvaltning.

Ordföranden kallar efter samråd med vice ordförandena i den utsträckning som det behövs revisorerna, anställda hos regionen eller utomstående sakkunniga för att lämna upplysningar vid sammanträdena.

Om fullmäktige inte beslutar något annat, bestämmer ordföranden efter samråd med vice ordförandena i vilken utsträckning de som har kallats för att lämna upplysningar på ett sammanträde får yttra sig under överläggningarna.

Ledamöter i regionstyrelsen får delta i överläggningarna men inte i besluten även om de inte är ledamöter i fullmäktige.

Regiondirektören får lämna upplysningar i samtliga ärenden samt yttra sig om lagligheten av allt som förekommer vid sammanträdena.

Fullmäktiges sekreterare får yttra sig om handläggningen av ärenden.

Rätt att delta i fullmäktiges överläggningar men inte i besluten har även sådan av fullmäktige utsedd ledamot i styrelse för företag, som avses i 10 kap 2 och 6 §§

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-09-26

Dnr: RS/2343/2016

kommunallagen vid besvarande av interpellation eller fråga som rör respektive företag som enligt avsnitt 9 eller 10 har överlämnats för att besvaras av denne.

~~Om någon talare avlägsnar sig från ämnet för överläggningen och efter tillsägelse inte rättar sig, får ordföranden ta ifrån talaren ordet. I övrigt får ingen avbryta en talare under ett anförande.~~

7.6 Talarordning

Ledamöterna får ordet för anföranden i den ordning de anmäler sig. Turordningen för anförandena bryts dock, när någon ledamot får ordet för replik.

En ledamot som redan yttrat sig under en överläggning har rätt att få ordet för replik med anledning av en efterföljande talares anförande.

En ledamot som inte har yttrat sig under en överläggning har rätt att få ordet för replik om någon talare riktar sig direkt till ledamoten. En talare får avge två repliker på samma huvudanförande.

Den som har ordet för replik får tala i högst två minuter. En ledamot vars anförande föranleder en replik har rätt att med anledning av detta få ordet för egna repliker.

Om två eller flera ledamöter avger repliker med anledning av ledamotens anförande, får ordföranden ge ledamoten ordet för fler än två repliker.

Ordföranden bestämmer i vilken ordning de som enligt denna arbetsordning tillkallats eller de som utöver ledamöterna har rätt att delta i överläggningarna ska få ordet.

~~Om någon talare avlägsnar sig från ämnet för överläggningen och efter tillsägelse inte rättar sig, får ordföranden ta ifrån talaren ordet. I övrigt får ingen avbryta en talare under ett anförande.~~

Talare ska tala från den plats som särskilt anvisats.

7.7 Yrkanden

Ledamot som framställer ett yrkande ska i samband med yrkandet inlämna det skriftligt till presidiet.

När fullmäktige har förklarat överläggningen i ett ärende avslutad, går ordföranden igenom de yrkande som har framställts under överläggningen och kontrollerar att de har uppfattats rätt.

Ordföranden befäster genomgången med ett klubbslag. Därefter får inte något yrkande ändras eller återtas, om inte fullmäktige beslutar medge det enhälligt.

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-09-26

Dnr: RS/2343/2016

7.8 Deltagande i beslut

En ledamot som avser att avstå från att delta i ett beslut, ska anmäla detta till ordföranden, innan ordföranden lägger fram förslag till beslut.

7.9 Omröstning

Begärs omröstning, som avses i 5 kap 54 - 56 §§ kommunallagen ska den genast verkställas.

Om inte omröstningssystem används görs upprop för omröstning efter den förteckning över tjänstgörande ledamöter och ersättare som upprättats enligt avsnitt 7.2 i arbetsordningen. Ordföranden avger alltid sin röst sist.

Sedan omröstningen har avslutats befäster ordföranden detta med ett klubbslag. Därefter får inte någon ledamot avge sin röst. Inte heller får någon ledamot ändra eller återta en avgiven röst efter klubbslaget.

Leder omröstningen vid öppen omröstning till oenighet med avseende på omröstningsresultatet ska ny omröstning genast verkställas.

Om en omröstning begärs, när fullmäktige förrättar ett val eller behandlar ett ärende som rör anställning av personal, tillämpas bestämmelserna i tredje och fjärde styckena på motsvarande sätt.

Valsedlar ska alltid finnas tillgängliga under sammanträdena i tillräckligt antal. En valsedel ska uppta så många namn som valet avser samt vara omärkt, enkel och sluten.

En valsedel är ogiltig om den upptar

- namnet på någon som inte är valbar,
- flera eller färre namn än det antal personer som ska väljas,
- ett namn som inte klart utvisar vem som avses eller
- i övrigt inte uppfyller det som har föreskrivits om valsedel i föregående stycke.

Det som sagts nu gäller inte vid val som sker med tillämpning av proportionellt valsätt. För sådana val finns särskilda föreskrifter i lag.

Anteckningslistor från öppen omröstning och avlämnade valsedlar ska förvaras på betryggande sätt till dess protokollförda beslut vunnit laga kraft.

7.10 Reservation

Om en ledamot har reserverat sig mot ett beslut och ledamoten vill motivera reservationen, ska ledamoten göra det skriftligt. Motiveringen ska lämnas till sekreteraren före den tidpunkt som har fastställts för justeringen av protokollet.

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-09-26

Dnr: RS/2343/2016

Om fullmäktige beslutar att omedelbart justera den paragraf i protokollet som reservationen avser, ska motiveringen dock lämnas så snart det kan ske och senast under den sammanträdesdag då beslutet fattades.

7.11 Ordning vid sammanträdena

Ordföranden vakar över ordningen vid sammanträdena. Om någon uppträder störande och efter tillsägelse inte rättar sig, får ordföranden visa ut vederbörande.

Om sådan oordning uppstår att ordföranden inte kan avstyra den, får ordföranden upplösa sammanträdet.

8 Motioner

En motion ska vara skriftlig och egenhändigt undertecknad av en eller flera ledamöter.

Ämnen av olika slag får inte tas upp i samma motion.

En motion väcks genom att den ges in till regionen. Motionen ska anmälas vid nästa fullmäktigesammanträde. Motion får också ges in vid ett sammanträde med fullmäktige.

Ersättare får väcka en motion bara när ersättaren tjänstgör som ledamot vid ett sammanträde.

Fullmäktiges presidium ska två gånger varje år (juni och november) redovisa de motioner som inte har beretts färdigt. Om någon fullmäktigeledamot eller tjänstgörande ersättare begär det, ska vid sådan anmälan även redovisas hur motionen dithills beretts.

Motion ska beredas så att fullmäktige kan fatta beslut med anledning av motionen vid sammanträde som hålls inom ett år från det att motionen väcktes.

9 Interpellationer

Interpellationer ska avse ämnen som hör till fullmäktiges, en nämnds eller en fullmäktigeberednings handläggning. De får dock inte avse ärenden som rör myndighetsutövning mot någon enskild.

Interpellationen ska vara skriftlig, ha ett bestämt innehåll och vara försedd med motivering. En interpellation bör ställas endast i angelägenheter av större intresse för regionen.

Interpellationen ska ges in till sekretariatet senast tio (10) kalenderdagar innan det sammanträde som ledamoten avser att ställa den. Exempel: Om ett sammanträde infaller på tisdagen en vecka ska motionen vara inlämnad senast fredagen andra veckan före sammanträdet.

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-09-26

Dnr: RS/2343/2016

En ersättare får lämna in en interpellation under ett sammanträde, om ersättaren tjänstgör som ledamot under sammanträdet. Sekreteraren ser till att interpellationen blir registrerad i regionens diarium.

Interpellation får ställas till ordföranden i regionstyrelsen eller nämnd, till övriga ledamöter i regionstyrelsen eller nämnd, till ordföranden i fullmäktigeberedning och till regionfullmäktiges ordförande, vice ordförande och andre vice ordförande.

Interpellation som getts in inom föreskriven tid bör besvaras under det sammanträde vid vilken den har ställts.

Ordföranden och övriga ledamöter i regionstyrelsen eller nämnd får överlämna till annan styrelse- eller nämndledamot att besvara interpellationen.

Svar på interpellation ska vara skriftligt. Det ska tillhandahållas ledamöterna dagen före den sammanträdesdag då interpellationen ska tas upp till behandling.

Den ledamot som har ställt interpellationen bör om möjligt få del av svaret före det fullmäktigesammanträde då svaret ska lämnas.

Om interpellationen avser förhållanden i ett företag som avses i 10 kap, 2 eller 6 §§ KL (kommunalt företag), får den ordföranden som fått interpellationen överlämna till en ledamot i företagets styrelse, som ha valts av fullmäktige, att besvara interpellationen.

En ersättare som har ställt en interpellation får delta i överläggningen då svaret på interpellationen behandlas bara om ersättaren tjänstgör som ledamot också vid det tillfället.

10 Frågor

För att få upplysningar får ledamöterna ställa frågor. Frågor ska avse ämnen som hör till fullmäktiges, en nämnds eller en fullmäktigeberednings handläggning. De får dock inte avse ärenden som rör myndighetsutövning mot någon enskild.

En fråga ska vara skriftlig och ha ett bestämt ämne. Den får vara försedd med en kort inledande förklaring. När en fråga besvaras, får bara den som ställer frågan och den som svarar delta i överläggningen.

Frågan ska ges in till sekretariatet senast tredje vardagen före det fullmäktigesammanträde som ledamoten avser att ställa den.

Vad som sägs i avsnitt 9 tillämpas också på fråga med undantag av tidpunkten för inlämnandet, formen för svaret och tidpunkten för lämnande av svaret.

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-09-26

Dnr: RS/2343/2016

11 Beredning av ärendena

Om beredning av ärende till fullmäktige finns bestämmelser i 5 kap 26-36 §§ kommunallagen.

Ärenden som ska behandlas i fullmäktige bereds av en fullmäktigeberedning, regionstyrelsen eller en nämnd som har ansvaret för ärendet.

Fullmäktiges presidium bestämmer när fullmäktige ska behandla ett ärende, om inte annat följer av lag.

12 Anmärkning och ansvarsfrihet

Om prövning av frågan om anmärkning och om ansvarsfrihet finns bestämmelser i 5 kap 24 – 25 §§ kommunallagen. Om inhämtande av förklaring över anmärkning som har framställts i revisionsberättelsen och om revisorernas uttalande att ansvarsfrihet inte tillstyrks finns bestämmelser i 5 kap 32 § kommunallagen.

Överväger fullmäktige att från fullmäktiges sida framställa en anmärkning mot styrelsen, en nämnd, en fullmäktigeberedning eller mot enskilda förtroendevalda ska den som berörs av anmärkningen ges möjlighet att yttra sig.

13 Medborgarförslag

Alla som är folkbokförda i länet har rätt att inlämna förslag till regionfullmäktige. Ett sådant förslag kallas medborgarförslag.

Medborgarförslag ska handla om frågor inom regionens ansvarsområde, bara innehålla ett ämne och minst ett tydligt förslag på en åtgärd som regionen ska genomföra. Vid tveksamhet avgör fullmäktiges presidium om medborgarförslaget ska behandlas.

Medborgarförslag ska vara skriftligt och undertecknat av en eller flera enskilda personer.

Ett medborgarförslag väcks genom att det ges in till regionen. Sekretariatet ska se till att det anmäls vid nästa fullmäktigesammanträde.

Medborgarförslag ska beredas som motioner enligt kommunallagen och arbetsordningens regler för behandling av motion ska tillämpas.

Allmänheten ska på regionens hemsida informeras om medborgarförslaget och beredas möjlighet att lämna synpunkter på detta under handläggningens gång.

Ett berett medborgarförslag ska behandlas av fullmäktige i anslutning till punkten Allmänhetens frågor.

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-09-26

Dnr: RS/2343/2016

Förslagsställaren ska bjudas in till det fullmäktige som ska behandla förslaget och har rätt att yttra sig under behandlingen av medborgarförslaget.

Svaret på medborgarförslaget ska vara skriftligt och lättläst.

14 Frågor från allmänheten och allmänhetens frågestund

14.1 Frågor om årsredovisningen

Allmänheten får ställa frågor om årsredovisningen under det sammanträde då fullmäktige behandlar årsredovisningen.

I tillkännagivandet till sammanträdet ska anges tid och plats för behandlingen av frågor. Frågorna ska behandlas innan fullmäktige behandlar årsredovisningen. Under behandlingen av frågor får någon överläggning (förslag eller yrkanden) inte förekomma.

14.2 Allmänhetens frågestund

Vid varje fullmäktigesammanträde har allmänheten tillfälle att ställa frågor till en namngiven fullmäktigeledamot eller ett visst parti som finns representerat i regionfullmäktige, Allmänhetens frågestund.

Frågor ska vara skriftliga och undertecknade av frågeställaren och lämnas in till regionen minst en dag före sammanträdet. Frågorna ska besvaras vid en särskilt angiven tidpunkt under sammanträdet.

Respektive fullmäktigeledamot eller parti ansvarar för att frågeställaren samt övriga partier i fullmäktige får skriftliga svar vid eller efter sammanträdet.

Regionfullmäktiges presidium bestämmer hur frågestunden ska genomföras och bestämmer vilka förtroendevalda eller anställda som behöver kallas för att lämna upplysningar.

15 Frågor från fullmäktigeledamöter (fullmäktiges frågestund)

Vid varje fullmäktigesammanträde ska ledamot eller tjänstgörande ersättare få tillfälle att ställa frågor i dagsaktuella ämnen som berör regionens verksamhet eller roll i samhället till någon ledamot i regionstyrelsen. Frågorna ska vara korta och muntliga liksom svaren. Frågor och svar begränsas till två minuter vardera. En följdfråga får ställas och besvaras.

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-09-26

Dnr: RS/2343/2016

Fullmäktiges frågestund, som inte ska användas till debatt, ska genomföras vid varje fullmäktigesammanträde. Frågestunden får vara högst 30 minuter. Tiden får utökas om det behövs.

16 Förlängning av sammanträde och fortsatt sammanträde

Om fullmäktige inte hinner slutföra ett sammanträde på den utsatta sammanträdesdagen, kan fullmäktige besluta att förlänga tiden för sammanträdet.

Fullmäktige kan också besluta att avbryta sammanträdet och att hålla fortsatt sammanträde en senare dag för att behandla de ärenden som återstår. I ett sådant fall beslutar fullmäktige genast när och var sammanträdet ska fortsätta.

17 Valberedning

På det första sammanträdet med nyvalda fullmäktige väljer fullmäktige en valberedning för mandatperioden.

Valberedningen består av en ledamot från varje i fullmäktige invalt parti och lika många ersättare.

Fullmäktige utser bland ledamöterna i valberedningen en ordförande och en vice ordförande.

Valberedningen ska lägga fram förslag i alla valärenden som fullmäktige ska behandla med undantag av valen av fullmäktiges presidium.

Fullmäktige kan dock besluta att förrätta ett visst val utan föregående beredning.

I fråga om sammanträden, beslutsförfarande, jäv, beslutsförhet, protokoll och justering av protokoll tillämpas på valberedningen det som föreskrivs om nämnd i kommunallagen.

Regiondirektören utser sekreterare åt valberedningen.

18 Protokoll

Om protokoll och reservation till protokollet finns bestämmelser i 5 kap 65 - 70 §§ och 8 kap 12 § kommunallagen. Beträffande särskilt yttrande till protokollet gäller i tillämpliga delar vad som föreskrivs om reservation i avsnitt 7.10 arbetsordningen.

Protokollet justeras av ordföranden och de särskilda ~~justeringsmän~~ **justerare** som valts enligt avsnitt 7.3 i arbetsordningen.

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-09-26

Dnr: RS/2343/2016

Om två eller flera ledamöter har fungerat som ordförande under ett sammanträde, justerar varje ordförande de paragrafer i protokollet som redovisar de delar av förhandlingarna som ordföranden lett.

Justering sker, förutom genom namnteckning på därför avsedd plats, genom signum på varje sida av protokollet.

Fullmäktige får besluta att en paragraf i protokollet ska justeras omedelbart. Justering som verkställs av fullmäktige sker genom godkännande sedan protokollstexten uppläses eller på annat sätt hållits tillgänglig för fullmäktiges ledamöter och tjänstgörande ersättare.

19 Expediering

Sekreteraren ansvarar för att utdrag ur protokollet lämnas till dem som är berörda av i protokollet intagna beslut.

Om fullmäktige inte beslutar något annat, undertecknar ordföranden och kontrasignerar regiondirektören fullmäktiges skrivelser och de andra handlingar som upprättas i fullmäktiges namn.

20 Ikraftträdande

Denna arbetsordning träder i kraft den 1 januari 2019.

Arbetsordningen är fastställt av regionfullmäktige 2018-02-14, § 27 och reviderad 2018-11-20 § XX.

REGLEMENTE FÖR REGIONSTYRELSEN I REGION JÄMTLAND HÄRJEDALEN 2019 -2022

VERSION: 1.2

BESLUTSINSTANS: REGIONFULLMÄKTIGE

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-09-27

Dnr: RS/2343/2016

ÄNDRINGSFÖRTECKNING

Version	Datum	Ändring	Beslutat av	Datum
1	2017-12-18	Nyutgåva	Regionfullmäktige	2018-02-14, § 27
1.1	2018-06-20	Tillägg under rubriken Delegering från fullmäktige punkt 3.1 Ekonomi - Omdisponering mellan objekt inom investeringsbudgetens totalram	Regionfullmäktige	2018-06-20 § 88
1.2	2018-09-27	Tillägg under punkten 2.1.1 Ledning och styrning - ansvara för och arbeta med övergripande frågor om folkhälsa ur ett befolkningsperspektiv, samt redaktionella ändringar Ny formulering under punkten 2.4 Personal	Regionfullmäktige	2018-11-20, § XX

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-09-27

Dnr: RS/2343/2016

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

ÄNDRINGSFÖRTECKNING	2
1 LEDAMÖTER OCH PRESIDIUM	5
2 UPPGIFTER	5
2.1 Uppgifter	5
2.1.1 <i>Ledning och styrning</i>	5
2.1.2 <i>Hälso- och sjukvård</i>	6
2.2 Kontroll och uppföljning	6
2.3 Personalorgan	7
2.4 Personal	7
2.5 Stöd- och servicefunktioner	7
2.6 Regler och riktlinjer	8
2.7 Personuppgiftsansvar	8
3 DELEGERING FRÅN FULLMÄKTIGE	8
3.1 Ekonomi	8
3.2 Tvister om fordringar	9
3.3 Fastigheter	9
3.4 Yttranden	9
3.5 Hälso- och sjukvård	9
3.6 Organisation	10
3.7 Övrigt	10
4 SAMMANTRÄDEN	10
4.1 Ersättare	10
4.2 Deltagande på distans	10

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-09-27

Dnr: RS/2343/2016

4.3	Sekreterare.....	10
4.4	Sammanträdesplan	11
4.5	Kallelser och handlingar	11
4.6	Föredragande	11
4.7	Yttranderätt.....	11
4.8	Särskilt tillkallade	11
4.9	Offentliga sammanträden	11
4.10	Hur ärendena avgörs.....	11
4.11	Justering av protokoll	11
4.12	Delgivning av protokoll	12
5	UTSKOTT.....	12
6	ÖVRIGT.....	12
6.1	Underskrifter	12
6.2	Delgivning.....	12
6.3	Arkiv.....	13
7	ARKIVMYNDIGHET	13
8	IKRAFTTRÄDANDE.....	13

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-09-27

Dnr: RS/2343/2016

1 Ledamöter och presidium

Regionstyrelsen har 15 ledamöter och 15 ersättare, som väljs för fyra år, räknat från och med den 1 januari året efter det år då val av fullmäktige har skett i hela landet (6 kap 19 § kommunallagen).

Regionstyrelsen har en ordförande, en 1:e vice ordförande samt en 2:e vice ordförande (presidiet), som väljs av fullmäktige för den tid de valts som ledamöter i regionstyrelsen.

Ordföranden och vice ordförandena benämns regionråd/oppositionsråd.

Om ordföranden är hindrad att fullgöra uppdraget, fullgör förste vice ordföranden det. Om också förste vice ordföranden är hindrad, fullgör andre vice ordföranden uppdraget.

Vid samtidigt hinder för ordföranden och vice ordförandena samt vid längre hinder för ordföranden under tjänstgöringsperioden (>30 dagar) utser regionstyrelsen annan ledamot att för tillfället föra ordet. Till dess valen har gjorts utövas ordförandeskapet av den som varit ledamot längst tid. Om två eller flera har varit ledamöter lika länge har den äldste av dem företräde.

2 Uppgifter

2.1 Uppgifter

2.1.1 Ledning och styrning

Regionstyrelsen är regionens ledande politiska förvaltningsorgan. Den har ansvar för hela regionens utveckling och ekonomiska ställning.

Regionstyrelsen ska

- leda och samordna planering och uppföljning av regionens verksamheter och ekonomi,
- ha uppsikt över den verksamhet som bedrivs i nämnder, kommunala bolag, föreningar eller stiftelser som anges i 10 kap 2 § och 6 § kommunallagen, kommunalförbund som regionen är medlem i, finansiella samordningsförbund och företag som utför verksamhet åt regionens på entreprenad,
- uppmärksamhet följa de frågor som kan inverka på regionens utveckling och ekonomiska ställning och göra de framställningar som behövs,
- ansvara för den ekonomiska förvaltningen,
- ansvara för förvaltningen av regionens fastigheter och anskaffning av lokaler för regionens behov,

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-09-27

Dnr: RS/2343/2016

- ansvara för forskning och utveckling,
- **ansvara för och arbeta med övergripande frågor om folkhälsa,**
- ansvara för förvaltningen av regionens förvaltningsfonder såvida det inte görs av annan nämnd,
- ansvara för regionens försäkringsskydd,
- arbeta med frågor om jämställdhet, mångfald och integration,
- delta i Regionens samverkansråd i frågor inom styrelsens verksamhetsområde,
- bevaka och tillvarata regionens intresse vid bolags- och föreningsstämmor i de företag som regionen helt eller delvis äger eller på annat sätt har intresse i såvida det inte görs av annan nämnd,
- bereda ärenden som ska handläggas av fullmäktige såvida beredning inte görs av en fullmäktigeberedning eller nämnd samt yttra sig över ärenden som ska handläggas av fullmäktige och som beretts av en fullmäktigeberedning eller nämnd med de begränsningar som framgår av 5 kap 29 - 33 §§ kommunallagen.
- verkställa fullmäktiges beslut inom sitt förvaltningsområde och
- i övrigt fullgöra de uppdrag som fullmäktige har lämnat över till regionstyrelsen.

2.1.2 Hälso- och sjukvård

Regionstyrelsen har utöver uppgiften som regionens styrelse även uppgift att

- leda hälso- och sjukvården inom regionen enligt 11 kap 1 § hälso- och sjukvårdslagen vad avser beställning av hälso- och sjukvård enligt valfrietssystem för primärvård eller annan vård och frågor som rör lagen om läkarvårdsersättning och lagen om ersättning för sjukgymnastik,
- leda folktandvården inom regionen enligt 11 § tandvårdslagen vad avser beställning av barn- och ungdomstandvård enligt valfrietssystem för barn- och ungdomstandvård och tandvård enligt 8a § tandvårdslagen,
- ansvara för ledningen av den civila hälso- och sjukvården samt den övriga verksamhet för det civila försvaret som regionen ska bedriva enligt lagen (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

2.2 Kontroll och uppföljning

Regionstyrelsen ska

- se till att den interna kontrollen är tillräcklig dels för sin egen verksamhet, dels uppmärksamhet följa att motsvarande planer görs inom regionens nämnder samt att nämndernas verksamhet bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Regionstyrelsen ska årligen fastställa en plan och följa upp den interna kontrollen,
- vid varje fullmäktigesammanträde redovisa uppdrag som fullgjorts enligt delegation från fullmäktige,
- snarast möjligt och senast den 15 april till fullmäktige och revisorerna överlämna årsredovisningen för föregående år (11 kap 20 § kommunallagen),

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-09-27

Dnr: RS/2343/2016

- informera från verksamheten om ärenden som har betydelse för fullmäktiges utövning av sin verksamhetsstyrning (regionstyrelsens rapport).

Regionstyrelsen får

- begära in de yttranden och upplysningar som behövs från beredningar, nämnder, de företag där regionen har ett betydande inflytande och anställda för att regionstyrelsen ska kunna fullgöra sina uppgifter.

2.3 Personalorgan

Regionstyrelsen ska ha hand om regionövergripande frågor (frågor där regionen uppträder som en part och som personalpolitiskt behöver hållas ihop) som rör förhållande mellan regionen som arbetsgivare och dess arbetstagare (inklusive hälso- och sjukvårdsnämndens, regionala utvecklingsnämndens, patientnämndens och revisorernas personal) och ska därför

- träffa kollektivavtal med undantag av lokala kollektivavtal i frågor som rör endast patientnämndens förvaltning och revisorernas förvaltning. Undantaget gäller dock inte i frågor om undantag från arbetstidslagen eller som är föremål för tviste-förhandlingar,
- informera enligt § 19 lagen om medbestämmande i arbetslivet och förhandla på regionens vägnar enligt gällande lagstiftning om förhandlingsrätt mellan regionen som arbetsgivare och dess arbetstagare med undantag av information enligt 19 § och förhandlingar enligt 11 – 14 och 38 §§ lagen om medbestämmande i arbetslivet i frågor som rör personal vid, patientnämndens förvaltning och revisorernas förvaltning,
- avgöra frågor om tolkning och tillämpning av lag, avtal och andra bestämmelser rörande förhållandet mellan regionen som arbetsgivare och dess arbetstagare,
- lämna uppdrag som avses i kommunala delegationslagen,
- besluta om stridsåtgärder,
- teckna avtalsförsäkringar,
- besluta om samordning av utgående pensionsförmåner från regionen och löneförmåner i samband med anställning efter pensionsavgång,

2.4 Personal

Regionstyrelsen har arbetsgivaransvar för regionens personal med undantag för personal på patientnämndens kansli och revisionskontoret. Styrelsen ska därför inom sitt verksamhetsområde ha hand om frågor som rör förhållandet mellan styrelsen som arbetsgivare och dess arbetstagare. Styrelsen har verksamhetsansvar och personalansvar med därtill hörande arbetsmiljöansvar för förvaltningsområde regionstaben.

2.5 Stöd- och servicefunktioner

Regionstyrelsen ska svara för regionens

- administrativa stödsystem för ärendehantering och diarium samt nämndadministration, med undantag för patientnämnden och regionens revisorer,

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-09-27

Dnr: RS/2343/2016

- IT-infrastruktur och regionövergripande IT-system,
- löne- och personaladministrativa stödsystem,
- ekonomisystem,
- kommunikationsverksamhet och
- stöd- och servicefunktioner inklusive administrativt stöd till Regionens samverkansråd.

2.6 Regler och riktlinjer

Regionstyrelsen ska utfärda de regler och riktlinjer till nämnderna som behövs med anledning av styrelsens ansvar för den ekonomiska förvaltningen och förvaltningen av fastigheter, administrationen samt för stöd- och servicefunktioner.

2.7 Personuppgiftsansvar

Regionstyrelsen har ansvar för de behandlingar av personuppgifter som sker inom nämndens verksamhetsområde.

3 Delegering från fullmäktige

Regionstyrelsen beslutar enligt 6 kap 3 § kommunallagen i frågor som rör förvaltningen och i frågor som den enligt lag eller annan författning ska handha.

Styrelsen ska besluta i följande grupper av ärenden. Är ett enskilt ärende som omfattas av dessa bestämmelser av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för regionen ska det avgöras av fullmäktige.

3.1 Ekonomi

Besluta i ärenden som rör

- upplåning, placering och förvaltning av likvida medel gällande stiftelser och donationsfonder enligt reglemente avseende finansiering och skuldförvaltning samt förvaltning av likviditet och pensionsmedel i Region Jämtland Härjedalen,
- avskrivning av fordran som uppgår till mindre än 8 basbelopp,
- omDispositionering mellan objekt inom investeringsbudgetens totalram
- användning av pott till regionstyrelsens förfogande och pott för akuta investeringar i investeringsbudget,
- godkännande av bankgarantier eller försäkringsgarantier i samband med entreprenader,
- utdelning från regionens förvaltade fonder som styrelsen har hand om,
- vilka förtroendevalda som ska ha rätt att inneha betalkort utfärdade på regionen och regionabonnemang för telefoni och datatrafik med tillhörande utrustning.

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-09-27

Dnr: RS/2343/2016

3.2 Tvister om fordringar

- På regionens vägnar träffa överenskommelse i mål eller ärenden om betalning av fordran, anta ackord, ingå förlikning och sluta annat avtal.

3.3 Fastigheter

Besluta om

- köp, försäljning, byte och fastighetsreglering av fastighet eller del av fastighet till ett värde <100 basbelopp i varje enskilt ärende och inom av fullmäktige fastställd kostnadsram och andra riktlinjer beträffande villkor i övrigt,
- att arrendera ut eller annars upplåta fastighet eller del av fastighet som ägs av regionen,
- att hyra ut eller annars upplåta nyttjanderätt i fastighet eller del av fastighet som ägs av regionen,
- arrende av mark och byggnader för verksamhetens behov,
- rivning av byggnader på regionens fastigheter,
- att ingå avtal om servitut, ledningsrätt, rätt till väg eller nyttjanderätt i annan tillhörig fastighet,
- att belasta regionens fastigheter med servitut, ledningsrätt eller nyttjanderätt för ledning, rätt till väg eller rätt till anläggning enligt fastställd detaljplan genom avtal eller med tillämpning av bestämmelserna i fastighetsbildningslagen, anläggningslagen, ledningsrättslagen eller väglagen.

3.4 Yttranden

Besluta om att

- lämna yttranden som ankommer på fullmäktige om inte yttrandet är av principiell betydelse samt avge yttrande om remisstiden inte medger att yttrandet kan behandlas vid ordinarie sammanträde med fullmäktige om det inte ankommer på någon annan nämnd,
- lämna yttrande över planer, utredningar och remisser om det inte ankommer på någon annan nämnd och att
- i övrigt besluta om framställningar och skrivelser som omständigheterna kan föranleda.

3.5 Hälso- och sjukvård

Besluta i ärenden som rör

- beställning av hälso- och sjukvård enligt valfrihetssystem i primärvården eller annan vård,
- besluta i ärenden enligt lagen om läkarvårdsersättning och lagen om ersättning för sjuk-gymnastik,
- besluta i ärenden som rör beställning av tandvård enligt valfrihetssystem för barn- och ungdomstandvård och
- besluta i ärenden som rör tandvård enligt 8a § tandvårdslagen.

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-09-27

Dnr: RS/2343/2016

3.6 Organisation

Besluta om

- regionens förvaltningsorganisation med undantag av patientnämndens förvaltning och revisorernas förvaltning inom de riktlinjer som fullmäktige fastställt.

3.7 Övrigt

Besluta om

- att ta emot gåvor av lös egendom i enlighet med regler för gåvor och donationer,
- att ta emot eller avstå från att ta emot en donation bestående av lös egendom (förvaltningsuppdrag) vars kapital upp till högst 500 tkr i enlighet med regler för gåvor och donationer,

4 Sammanträden

4.1 Ersättare

Kan ledamot inte delta i sammanträde med regionstyrelsen ska ledamoten utan dröjsmål inkalla den ersättare till tjänstgöring vid sammanträdet, som står närmast i tur.

Reglerna i 5 kap 17 -19 § § kommunallagen om ersättares tjänstgöringsrätt ska gälla för ersättare i styrelsen. Infinner sig ordinarie ledamot under pågående sammanträde, till vilket han förut anmält förhinder, upphör ersättarens tjänstgöringsrätt i regel när beslut fattats i det ärende som behandlades när den ordinarie ledamoten kom till sammanträdeslokalen.

Ersättare som är närvarande vid styrelsens sammanträde utan att tjänstgöra har rätt att delta i överläggningarna samt att få sin mening antecknad till protokollet.

4.2 Deltagande på distans

Ledamot får delta i sammanträde på distans. Vid sammanträde med deltagare på distans gäller reglerna för deltagande på distans i sammanträden i politiska organ.

Ledamot som önskar delta i sammanträde på distans ska senast fem dagar före sammanträdet anmäla detta till ordföranden och sekreterare. Ordföranden avgör om deltagande på distans får ske.

4.3 Sekreterare

Sekreterare åt regionstyrelsen utses av regiondirektör.

Sekreteraren för styrelsens protokoll, ombesörjer expedieringen av styrelsens beslut och fullgör i övrigt de uppgifter som framgår av detta reglemente eller särskilt beslutas av styrelsen.

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-09-27

Dnr: RS/2343/2016

4.4 Sammanträdesplan

Regionstyrelsen ska för varje kalenderår upprätta en plan över sina sammanträden.

4.5 Kallelser och handlingar

Kallelse och en preliminär föredragningslista över de ärenden som avses bli behandlade vid sammanträdet ska göras tillgängliga för styrelsens ledamöter och ersättare i god tid (minst 7 dagar) före varje sammanträde med regionstyrelsen.

Slutlig föredragningslista fastställs vid varje sammanträdes början.

Fullständiga handlingar i de ärenden som har satts upp på föredragningslistan ska före sammanträdet göras tillgängliga för varje ledamot och tjänstgörande ersättare. Handlingarna ska också göras tillgängliga på regionens webbplats om det inte strider mot lag eller annan författning.

4.6 Föredragande

Regiondirektören eller den som direktören utser är föredragande vid regionstyrelsens sammanträden och har rätt att delta i överläggningarna.

4.7 Yttranderätt

Regionstyrelsens sekreterare får yttra sig i formella frågor som uppkommer under sammanträde med regionstyrelsen och lämna upplysningar med anknytning till sammanträdeshandlingarna.

4.8 Särskilt tillkallade

Förtroendevald eller tjänsteman hos regionen eller särskilt sakkunnig som avses i 6 kap 26 § andra stycket kommunallagen kallas av regionstyrelsens ordförande. Den som har kallats får meddela de upplysningar som begärs och har i övrigt endast yttranderätt som direkt avser upplysningarna.

4.9 Offentliga sammanträden

Regionstyrelsen får besluta att dess sammanträden ska vara offentliga med de undantag som framgår av kommunallagen.

4.10 Hur ärendena avgörs

Regler om omröstning finns i 6 kap 33 § och 5 kap 53 - 56 § § kommunallagen.

4.11 Justering av protokoll

Regler om protokoll och reservation till protokollet finns i 6 kap 35 § och 5 kap 65 - 67 och 69 §§ samt 8 kap 12 § kommunallagen. Beträffande särskilt yttrande till protokollet gäller i

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-09-27

Dnr: RS/2343/2016

tillämpliga delar vad som föreskrivs om reservation i avsnitt 7.10 i regionfullmäktiges arbetsordning.

Regionstyrelsen utser för varje sammanträde en ledamot eller tjänstgörande ersättare att tillsammans med ordföranden justera regionstyrelsens protokoll.

Har flera ordföranden fungerat vid sammanträdet, justerar varje ordförande de paragrafer i protokollet som avser de delar av sammanträdet som denne lett förhandlingarna.

Justering sker, förutom genom namnteckning på därför avsedd plats, genom signering på varje sida av protokollet.

4.12 Delgivning av protokoll

Regionstyrelsens sekreterare ska se till att utdrag ur styrelsens protokoll lämnas till dem som är berörda av i protokollet intagna beslut, såvida vederbörande inte får ett fullständigt protokoll.

5 Utskott

Regionstyrelsen ska inte ha utskott.

6 Övrigt

6.1 Underskrifter

Avtal, andra handlingar och liknande samt skrivelser i regionstyrelsens namn skrivs under av ordföranden eller vid förfall för denne, av vice ordföranden, i båda fallen med kontrasignation av regiondirektören.

Avtal, andra handlingar samt skrivelser i ärenden som beslutas av delegat skrivs under av delegaten.

Skrivelser till följd av verkställighet av beslut undertecknas av tjänsteman som verkställer beslut.

Regionstyrelsen får besluta att underskrift i vissa fall ska ske i annan ordning.

6.2 Delgivning

Delgivning med regionstyrelsen sker med ordföranden, dess sekreterare eller den som enligt särskilt beslut är behörig att ta emot delgivning.

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-09-27

Dnr: RS/2343/2016

6.3 Arkiv

Regionstyrelsen ansvarar för sina allmänna handlingar. För vården av handlingarna gäller tryckfrihetsförordningen, offentlighets- och sekretesslagen, arkivlagen och arkivreglemente för Region Jämtland Härjedalen.

7 Arkivmyndighet

Regionstyrelsen är arkivmyndighet för regionarkivet.

För vården av arkivet gäller bestämmelserna i arkivlagen och arkivreglemente för Region Jämtland Härjedalen.

8 Ikraftträdande

Detta reglemente träder i kraft den 1 januari 2019.

Reglementet är fastställt av regionfullmäktige den 14 februari 2018, § 27. Ändrat av regionfullmäktige den 20 juni 2018 § 88 och **den 20 november 2018 § XX.**

REGLEMENTE FÖR HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSNÄMND I REGION JÄMTLAND HÄRJEDALEN 2019 -2022

VERSION: 1.1

BESLUTSINSTANS: REGIONFULLMÄKTIGE

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-10-038-10-03

Dnr: RS/2343/2016

ÄNDRINGSFÖRTECKNING

Version	Datum	Ändring	Beslutat av	Datum
1	2017-12-20	Nyutgåva	Regionfullmäktige	2018-02-14, § 27
1.1	2018-10-03	Ny formulering under punkten 2.3 Personal	Regionfullmäktige	2018-11-20, § XX

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-10-038-10-03

Dnr: RS/2343/2016

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

ÄNDRINGSFÖRTECKNING	2
1 LEDAMÖTER OCH PRESIDIUM	5
2 UPPGIFTER	5
2.1 Uppgifter	5
2.2 Kontroll och uppföljning	6
2.3 Personal	6
2.4 Personuppgiftsansvar	6
2.5 Övrigt	6
3 DELEGERING FRÅN FULLMÄKTIGE	7
3.1 Yttranden	7
4 SAMMANTRÄDE	7
4.1 Ersättare	7
4.2 Deltagande på distans	7
4.3 Sekreterare	8
4.4 Sammanträdesplan	8
4.5 Kallelse och handlingar	8
4.6 Föredragande	8
4.7 Yttranderätt	8
4.8 Särskilt tillkallade	8
4.9 Offentliga sammanträden	9
4.10 Hur ärendena avgörs	9
4.11 Justering av protokoll	9
4.12 Delgivning av protokoll	9

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-10-038-10-03

Dnr: RS/2343/2016

5	UTSKOTT	9
6	ÖVRIGT	9
6.1	Underskrifter	9
6.2	Delgivning.....	10
6.3	Arkiv.....	10
7	IKRAFTTRÄDANDE	10

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-10-038-10-03

Dnr: RS/2343/2016

1 Ledamöter och presidium

Hälso- och sjukvårdsnämnden har 13 ledamöter och 13 ersättare, som väljs för fyra år, räknat från och med den 1 januari året efter det år då val av fullmäktige har skett i hela landet (6 kap 19 § kommunallagen).

Hälso- och sjukvårdsnämnden har en ordförande och en 1:e vice ordförande samt en 2:e vice ordförande (presidiet), som väljs av fullmäktige för den tid de valts som ledamöter i nämnden.

Ordföranden och vice ordförandena benämns regionråd/oppositionsråd.

Om ordföranden är hindrad att fullgöra uppdraget, fullgör vice ordföranden det.

Vid samtidigt hinder för ordföranden och vice ordförandena samt vid längre hinder för ordföranden under tjänstgöringsperioden (>30 dagar) utser hälso- och sjukvårdsnämnden annan ledamot att för tillfället föra ordet. Till dess valen har gjorts utövas ordförandeskapet av den som varit ledamot längst tid. Om två eller flera har varit ledamöter lika länge har den äldste av dem företräde.

2 Uppgifter

2.1 Uppgifter

Hälso- och sjukvårdsnämnden ska

- leda hälso- och sjukvården inom regionen enligt 11 kap 1 § hälso- och sjukvårdslagen utom vad avser beställning av hälso- och sjukvård enligt valfrihetssystem för primärvård eller annan vård och frågor som berör lagen om läkarvårdsersättning och lagen om ersättning för sjukgymnastik,
- leda folktandvården inom regionen enligt 11 § tandvårdslagen med undantag av beställning av barn och ungdomstandvård enligt valfrihetssystem för barn- och ungdomstandvård och tandvård enligt 8a § tandvårdslagen
- leda verksamheten inom regionen enligt 22 § lagen om stöd och service till funktionshindrade
- vara utbildningssamordnare inom hälso- och sjukvården såsom regional läkarutbildning och utbildning av andra yrkesgrupper,
- ansvara för sjukresor,
- ansvara för internationella frågor inom sitt verksamhetsområde,
- arbeta med frågor om hälso- och sjukvårdsrelaterad folkhälsa inom sitt verksamhetsområde,
- arbeta med frågor om forskning och utveckling inom sitt verksamhetsområde,

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-10-038-10-03

Dnr: RS/2343/2016

- arbeta med frågor om jämställdhet, mångfald och integration inom sitt verksamhetsområde,
- bereda ärenden som ska handläggas av fullmäktige såvida beredning inte görs av en fullmäktigeberedning eller nämnd samt yttra sig över ärenden som ska handläggas av fullmäktige och som beretts av en fullmäktigeberedning eller nämnd med de begränsningar som framgår av 5 kap 29 - 33 §§ kommunallagen,
- verkställa fullmäktiges beslut inom sitt förvaltningsområde och
- i övrigt fullgöra de uppdrag som fullmäktige har lämnat över till hälso- och sjukvårdsnämnden.

2.2 Kontroll och uppföljning

Hälso- och sjukvårdsnämnden ska

- se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Nämnden ska årligen fastställa och följa upp en plan för den interna kontrollen,
- vid varje fullmäktigesammanträde redovisa uppdrag som fullgjorts enligt delegation från fullmäktige,
- informera från verksamheten om ärenden som har betydelse för fullmäktiges utövning av sin verksamhetsstyrning (hälso- och sjukvårdsnämndens rapport).

2.3 Personal

Hälso- och sjukvårdsnämnden har ingen egen personal. Förvaltning och verkställighet av nämndens verksamhet ombesörjs av regionstyrelsens förvaltning.

Hälso- och sjukvårdsnämndens personal är anställda inom regionstyrelsen förvaltning, förvaltningsområde hälso- och sjukvård. Nämnden har verksamhetsansvar och personalansvar med därtill hörande arbetsmiljöansvar för förvaltningsområdet.

2.4 Personuppgiftsansvar

Hälso- och sjukvårdsnämnden har ansvar för de behandlingar av personuppgifter som sker inom nämndens verksamhetsområde.

2.5 Övrigt

Hälso- och sjukvårdsnämnden ska följa de regler och riktlinjer som regionstyrelsen fastställer för den ekonomiska förvaltningen och förvaltningen av fastigheter samt för stöd- och servicefunktioner.

Nämnden ska använda sig av de stöd- och servicefunktioner, den IT-infrastruktur och de regionövergripande IT-system och de administrativa system som regionstyrelsen har ansvar för.

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-10-038-10-03

Dnr: RS/2343/2016

3 Delegering från fullmäktige

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar enligt kommunallagen 6 kap, 3 § kommunallagen i frågor som rör förvaltningen och i frågor som den enligt lag eller annan författning ska handha.

Hälso- och sjukvårdsnämnden ska besluta i följande grupper av ärenden. Är ett enskilt ärende som omfattas av dessa bestämmelser av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för regionen ska det avgöras av fullmäktige.

3.1 Yttranden

Besluta om att

- lämna yttranden som ankommer på fullmäktige om inte yttrandet är av principiell betydelse samt avge yttrande om remisstiden inte medger att yttrandet kan behandlas vid ordinarie sammanträde med fullmäktige inom nämndens verksamhetsområde och att
- lämna yttrande över planer, utredningar och remisser inom nämndens verksamhetsområde.

4 Sammanträde

4.1 Ersättare

Kan ledamot inte delta i sammanträde med hälso- och sjukvårdsnämnden ska ledamoten utan dröjsmål inkalla den ersättare till tjänstgöring vid sammanträdet, som står närmast i tur att tjänstgöra.

Reglerna i 5 kap 17–19 § § KL om ersättares tjänstgöringsrätt ska gälla för ersättare i nämnden.

Infinner sig ordinarie ledamot under pågående sammanträde, till vilket han förut anmält förhinder, upphör ersättares tjänstgöringsrätt i regel när beslut fattats i det ärende som behandlades när den ordinarie ledamoten kom till sammanträdeslokalen.

Ersättare som är närvarande vid nämndens sammanträde utan att tjänstgöra har rätt att delta i överläggningarna samt att få sin mening antecknad till protokollet.

4.2 Deltagande på distans

Ledamot får delta i sammanträde på distans. Vid sammanträde med deltagare på distans gäller reglerna för deltagande på distans i sammanträden i politiska organ.

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-10-038-10-03

Dnr: RS/2343/2016

Ledamot som önskar delta i sammanträde på distans ska senast fem dagar före sammanträdet anmäla detta till ordföranden och sekreterare. Ordföranden avgör om deltagande på distans får ske.

4.3 Sekreterare

Sekreterare åt hälso- och sjukvårdsnämnden utses av regiondirektören.

Sekreteraren för nämndens protokoll, ombesörjer expedieringen av nämndens beslut och fullgör i övrigt de uppgifter som framgår av detta reglemente eller särskilt beslutas av nämnden.

4.4 Sammanträdesplan

Hälso- och sjukvårdsnämnden ska för varje kalenderår upprätta en plan över sina sammanträden.

4.5 Kallelse och handlingar

Kallelse och en preliminär föredragningslista över de ärenden som avses bli behandlade vid sammanträdet ska göras tillgängliga för nämndens ledamöter och ersättare i god tid (minst 7 dagar) före varje sammanträde med hälso- och sjukvårdsnämnden.

Slutlig föredragningslista fastställs vid varje sammanträdes början.

Fullständiga handlingar i de ärenden som har satts upp på föredragningslistan ska före sammanträdet göras tillgängliga för varje ledamot och tjänstgörande ersättare. Handlingarna ska också göras tillgängliga på regionens webbplats om det inte strider mot lag eller annan författning.

4.6 Föredragande

Regiondirektören eller den som direktören utser är föredragande vid hälso- och sjukvårdsnämndens sammanträden och har rätt att delta i överläggningarna.

4.7 Yttranderätt

Hälso- och sjukvårdsnämndens sekreterare får yttra sig i formella frågor som uppkommer under sammanträde med nämnden och lämna upplysningar med anknytning till sammanträdeshandlingarna.

4.8 Särskilt tillkallade

Förtroendevald eller tjänsteman hos regionen eller särskilt sakkunnig som avses i 6 kap 26 § andra stycket kommunallagen kallas av hälso- och sjukvårdsnämndens ordförande. Den

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-10-038-10-03

Dnr: RS/2343/2016

som kallats får meddela de upplysningar som begärs och har i övrigt endast yttranderätt som direkt avser upplysningarna.

4.9 Offentliga sammanträden

Hälso- och sjukvårdsnämnden får besluta att dess sammanträden ska vara offentliga med de undantag som framgår av kommunallagen.

4.10 Hur ärendena avgörs

Regler om omröstning finns i 6 kap 33 § och 5 kap 53 - 56 §§ kommunallagen.

4.11 Justering av protokoll

Regler om protokoll och reservation till protokollet finns i 6 kap 35 § och 5 kap 65 - 67 och 69 §§ och 8 kap 12 § kommunallagen. Beträffande särskilt yttrande till protokollet gäller i tillämpliga delar vad som föreskrivs om reservation i avsnitt 7.10 i regionfullmäktiges arbetsordning.

Hälso- och sjukvårdsnämnden utser för varje sammanträde en ledamot eller tjänstgörande ersättare att tillsammans med ordföranden justera hälso- och sjukvårdsnämndens protokoll.

Har flera ordföranden fungerat vid sammanträdet, justerar varje ordförande de paragrafer i protokollet som avser de delar av sammanträdet som denne lett förhandlingarna.

Justering sker, förutom genom namnteckning på därför avsedd plats, genom signering på varje sida av protokollet.

4.12 Delgivning av protokoll

Hälso- och sjukvårdsnämndens sekreterare ska se till att utdrag ur nämndens protokoll lämnas till dem som är berörda av i protokollet intagna beslut, såvida vederbörande inte får ett fullständigt protokoll.

5 Utskott

Hälso- och sjukvårdsnämnden ska inte ha utskott.

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-10-038-10-03

Dnr: RS/2343/2016

6 Övrigt

6.1 Underskrifter

Avtal, andra handlingar och liknande samt skrivelser i hälso- och sjukvårdsnämndens namn skrivs under av ordföranden eller vid förfall för denne, av vice ordföranden, i båda fallen med kontrasignation av regiondirektören eller den direktören sätter i sitt ställe.

Avtal, andra handlingar samt skrivelser i ärenden som beslutas av delegat skrivs under av delegaten.

Skrivelser till följd av verkställighet av beslut undertecknas av tjänsteman som verkställer beslut.

Hälso- och sjukvårdsnämnden får besluta att underskrift i vissa fall ska ske i annan ordning.

6.2 Delgivning

Delgivning med hälso- och sjukvårdsnämnden sker med ordföranden, dess sekreterare eller den som enligt särskilt beslut är behörig att ta emot delgivning.

6.3 Arkiv

Hälso- och sjukvårdsnämnden ansvarar för sina allmänna handlingar. För vården av handlingarna gäller tryckfrihetsförordningen, offentlighets- och sekretesslagen, arkivlagen och arkivreglemente för Region Jämtland Härjedalen.

7 Ikraftträdande

Detta reglemente träder i kraft den 1 januari 2019.

Reglementet är fastställt av regionfullmäktige den 14 februari 2018, § 27. Ändrat av regionfullmäktige den 20 november 2018, § XX.

REGLEMENTE FÖR REGIONAL UTVECKLINGSNÄMND I REGION JÄMTLAND HÄRJEDALEN 2019 - 2022

VERSION: 1.1

BESLUTSINSTANS: REGIONFULLMÄKTIGE

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-10-03

Dnr: RS/2343/2016

ÄNDRINGSFÖRTECKNING

Version	Datum	Ändring	Beslutat av	Datum
1	2017-12-07	Nyutgåva	Regionfullmäktige	2018-02-14, § 27
1.1	2018-10-03	Ny formulering under punkten 2.3 Personal	Regionfullmäktige	2018-11-20, § XX

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-10-03

Dnr: RS/2343/2016

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

ÄNDRINGSFÖRTECKNING	2
1 LEDAMÖTER OCH PRESIDIUM	5
2 UPPGIFTER	5
2.1 Uppgifter	5
2.2 Kontroll och uppföljning	6
2.3 Personal	6
2.4 Personuppgiftsansvar	6
2.5 Övrigt	6
3 DELEGERING FRÅN FULLMÄKTIGE	7
3.1 Regional utveckling och kultur	7
3.2 Yttranden	7
4 SAMMANTRÄDEN	7
4.1 Ersättare	7
4.2 Deltagande på distans	8
4.3 Sekreterare	8
4.4 Sammanträdesplan	8
4.5 Kallelser och handlingar	8
4.6 Föredragande	9
4.7 Yttranderätt	9
4.8 Särskilt tillkallade	9
4.9 Offentliga sammanträden	9
4.10 Hur ärendena avgörs	9
4.11 Justering av protokoll	9

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-10-03

Dnr: RS/2343/2016

4.12	Delgivning av protokoll	9
5	UTSKOTT	10
6	ÖVRIGT	10
6.1	Underskrifter	10
6.2	Delgivning	10
6.3	Arkiv	10
7	IKRAFTTRÄDANDE	10

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-10-03

Dnr: RS/2343/2016

1 Ledamöter och presidium

Regionala utvecklingsnämnden har 13 ledamöter och 13 ersättare, som väljs för fyra år, räknat från och med den 1 januari året efter det år då val av fullmäktige har skett i hela landet (6 kap 19 § kommunallagen).

Regionala utvecklingsnämnden har en ordförande, en 1:e vice ordförande samt en 2:e vice ordförande (presidiet), som väljs av fullmäktige för den tid de valts som ledamöter i regionala utvecklingsnämnden.

Ordföranden och vice ordföranden benämns regionråd/oppositionsråd.

Om ordföranden är hindrad att fullgöra uppdraget, fullgör vice ordföranden det.

Vid samtidigt hinder för ordföranden och vice ordföranden samt vid längre hinder för ordföranden under tjänstgöringsperioden (>30 dagar) utser regionala utvecklingsnämnden annan ledamot att för tillfället föra ordet. Till dess valen har gjorts utövas ordförandeskapet av den som varit ledamot längst tid. Om två eller flera har varit ledamöter lika länge har den äldste av dem företräde.

2 Uppgifter

2.1 Uppgifter

Regionala utvecklingsnämnden ska

- ansvara för de regionala utvecklingsfrågorna i regionen,
- ansvara för de regionala utvecklingsuppgifter som följer av lagen (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar,
- ansvara för regionens kulturverksamhet i regionen,
- ansvara för fördelning av statsbidrag och regionala bidrag till de regionala kulturinstitutionerna i regionen,
- ansvara för bidrag till regionala ideella organisationer och föreningar,
- förvalta regionens konstsamling och svara för konstinköp,
- ansvara för internationella frågor inom sitt verksamhetsområde,
- vara styrelse för folkhögskolorna Birka och Bäckedal,
- fullgöra regionens uppgift som kollektivtrafikmyndighet,
- arbeta med frågor om folkhälsa inom sitt verksamhetsområde,
- arbeta med frågor om klimat, energi och miljö, ur ett regionalt perspektiv
- arbeta med frågor om jämställdhet, mångfald och integration ur ett regionalt perspektiv,
- arbeta med frågor om forskning och utveckling inom sitt verksamhetsområde,
- delta i regionens samverkansråd i frågor inom sitt verksamhetsområde,

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-10-03

Dnr: RS/2343/2016

- bevaka och tillvarata regionens intresse vid bolags- och föreningsstämmor i följande företag: Almi Företagspartner Mitt AB, Peak Region AB, Vattenbrukscentrum Norr AB, Jämtlandsgården AB, Naboer AB, Torsta AB, Länstrafiken i Jämtlands Län AB, Norrtåg AB, AB Transitio, Jämtland Härjedalen Resor AB, Stiftelsen Jamtli, Jämtland Härjedalen Turism ekonomisk förening, Coompanion kooperativ utveckling i Jämtlands län ekonomisk förening, Folkets Hus ekonomisk förening, Valgamaa – Jämtlands läns ekonomisk förening samt kommunalförbundet Norrlands Nätverk för Musikteater och Dans,
- bereda ärenden som ska handläggas av fullmäktige inom sitt verksamhetsområde såvida beredning inte görs av en fullmäktigeberedning samt yttra sig över ärenden som ska handläggas av fullmäktige och som beretts av en fullmäktigeberedning med de begränsningar som framgår av 5 kap 29-33 §§ kommunallagen. Vid beredning av viktigare ärenden om regionala utvecklingsfrågor och fördelning av medel inom regional utveckling och projektmedel ska nämnden se till att regionens samverkansorgan får möjlighet att yttra sig,
- verkställa fullmäktiges beslut inom sitt verksamhetsområde,
- i övrigt fullgöra de uppdrag som fullmäktige har lämnat över till nämnden.

2.2 Kontroll och uppföljning

Regionala utvecklingsnämnden ska

- se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Nämnden ska årligen fastställa en plan för och följa upp den interna kontrollen,
- vid varje fullmäktigesammanträde redovisa uppdrag som fullgjorts enligt delegation från fullmäktige,
- informera från verksamheten om ärenden som har betydelse för fullmäktiges utövning av sin verksamhetsstyrning (regionala utvecklingsnämndens rapport).

2.3 Personal

Regionala utvecklingsnämnden har ingen egen personal. Förvaltning och verkställighet av nämndens verksamhet ombesörjs av regionstyrelsens förvaltning.

Regionala utvecklingsnämndens personal är anställda inom regionstyrelsen förvaltning, förvaltningsområde regional utveckling. Nämnden har verksamhetsansvar och personalansvar med därtill hörande arbetsmiljöansvar för förvaltningsområdet.

2.4 Personuppgiftsansvar

Regionala utvecklingsnämnden har ansvar för de behandlingar av personuppgifter som sker inom nämndens verksamhetsområde.

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-10-03

Dnr: RS/2343/2016

2.5 Övrigt

Regionala utvecklingsnämnden ska följa de regler och riktlinjer som regionstyrelsen fastställer för den ekonomiska förvaltningen och förvaltningen av fastigheter, administrationen samt för stöd- och servicefunktioner.

Nämnden ska använda sig av de stöd- och servicefunktioner, den IT-infrastruktur och de regionövergripande IT-system och de administrativa system som regionstyrelsen har ansvar för.

3 Delegering från fullmäktige

Regionala utvecklingsnämnden beslutar enligt 6 kap 3 § kommunallagen i frågor som rör förvaltningen och i frågor som den enligt lag eller annan författning ska handha.

Nämnden ska besluta i följande grupper av ärenden. Är ett enskilt ärende som omfattas av dessa bestämmelser av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för regionen ska det avgöras av fullmäktige.

3.1 Regional utveckling och kultur

Besluta om

- fördelning av statliga regionalpolitiska utvecklingsmedel och övriga tillväxtmedel,
- årsavtal mellan regionen och Stiftelsen Jamtli för kommande verksamhetsår,
- fördelning av statsbidrag och regionala bidrag inom ramen för kultursamverkan till de regionala kulturinstitutionerna i länet,
- bidrag till regionala ideella organisationer och föreningar i enlighet med riktlinjer fastställda av fullmäktige,
- utdelning från regionens förvaltade fonder som regionala utvecklingsnämnden har hand om,
- konstinköp.

3.2 Yttranden

Besluta om att

- lämna yttranden som ankommer på fullmäktige om inte yttrandet är av principiell betydelse samt avge yttrande om remisstiden inte medger att yttrandet kan behandlas vid ordinarie sammanträde med fullmäktige inom nämndens verksamhetsområde och att
- utarbeta planer och lämna yttrande över planer, utredningar och remisser inom nämndens verksamhetsområde.

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-10-03

Dnr: RS/2343/2016

4 Sammanträden

4.1 Ersättare

Kan ledamot inte delta i sammanträde med regionala utvecklingsnämnden ska ledamoten utan dröjsmål inkalla den ersättare till tjänstgöring vid sammanträdet, som står närmast i tur att tjänstgöra.

Reglerna i 5 kap 17–19 § § kommunallagen om ersättares tjänstgöringsrätt ska gälla för ersättare i nämnden. Infinner sig ordinarie ledamot under pågående sammanträde, till vilket han förut anmält förhinder, upphör ersättarens tjänstgöringsrätt i regel när beslut fattats i det ärende som behandlades när den ordinarie ledamoten kom till sammanträdeslokalen.

Ersättare som är närvarande vid nämndens sammanträde utan att tjänstgöra har rätt att delta i överläggningarna samt att få sin mening antecknad till protokollet.

4.2 Deltagande på distans

Ledamot får delta i sammanträde på distans. Vid sammanträde med deltagare på distans gäller reglerna för deltagande på distans i sammanträden i politiska organ.

Ledamot som önskar delta i sammanträde på distans ska senast fem dagar före sammanträdet anmäla detta till ordföranden och sekreterare. Ordföranden avgör om deltagande på distans får ske.

4.3 Sekreterare

Sekreterare åt regionala utvecklingsnämnden utses av regiondirektören.

Sekreteraren för nämndens protokoll, ombesörjer expedieringen av nämndens beslut och fullgör i övrigt de uppgifter som framgår av detta reglemente eller särskilt beslutas av nämnden.

4.4 Sammanträdesplan

Regionala utvecklingsnämnden ska för varje kalenderår upprätta en plan över sina sammanträden.

4.5 Kallelser och handlingar

Kallelse och en preliminär föredragningslista över de ärenden som avses bli behandlade vid sammanträdet ska göras tillgängliga för nämndens ledamöter och ersättare i god tid (minst 7 dagar) före varje sammanträde med regionala utvecklingsnämnden.

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-10-03

Dnr: RS/2343/2016

Slutlig föredragningslista fastställs vid varje sammanträdes början.

Fullständiga handlingar i de ärenden som har satts upp på föredragningslistan ska före sammanträdet göras tillgängliga för varje ledamot och tjänstgörande ersättare. Handlingarna ska också göras tillgängliga på regionens webbplats om det inte strider mot lag eller annan författning.

4.6 Föredragande

Regiondirektören eller den som direktören utser är föredragande vid regionala utvecklingsnämndens sammanträden och har rätt att delta i överläggningarna.

4.7 Yttranderätt

Regionala utvecklingsnämndens sekreterare får yttra sig i formella frågor som uppkommer under sammanträde med nämnden och lämna upplysningar med anknytning till sammanträdeshandlingarna.

4.8 Särskilt tillkallade

Förtroendevald eller tjänsteman hos regionen eller särskilt sakkunnig som avses i 6 kap 26 § andra stycket kommunallagen kallas av regionala utvecklingsnämndens ordförande. Den som har kallats får meddela de upplysningar som begärs och har i övrigt endast yttranderätt som direkt avser upplysningarna.

4.9 Offentliga sammanträden

Nämnden får besluta att dess sammanträden ska vara offentliga med de undantag som framgår av kommunallagen.

4.10 Hur ärendena avgörs

Regler om omröstning finns i 6 kap 33 § och 5 kap 53 - 56 § § kommunallagen.

4.11 Justering av protokoll

Regler om protokoll och reservation till protokollet finns 6 kap 35 § och 5 kap 65 - 67 och 69 § § och 8 kap 12 § kommunallagen. Beträffande särskilt yttrande till protokollet gäller i tillämpliga delar vad som föreskrivs om reservation i avsnitt 7.10 i regionfullmäktiges arbetsordning.

Regionala utvecklingsnämnden utser för varje sammanträde en ledamot eller tjänstgörande ersättare att tillsammans med ordföranden justera nämndens protokoll.

Har flera ordföranden fungerat vid sammanträdet, justerar varje ordförande de paragrafer i protokollet som avser de delar av sammanträdet som denne lett förhandlingarna.

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-10-03

Dnr: RS/2343/2016

Justering sker, förutom genom namnteckning på därför avsedd plats, genom signering på varje sida av protokollet.

4.12 Delgivning av protokoll

Regionala utvecklingsnämndens sekreterare ska se till att utdrag ur nämndens protokoll lämnas till dem som är berörda av i protokollet intagna beslut, såvida vederbörande inte får ett fullständigt protokoll.

5 Utskott

Regionala utvecklingsnämnden ska inte ha utskott.

6 Övrigt

6.1 Underskrifter

Avtal, andra handlingar och liknande samt skrivelser i regionala utvecklingsnämndens namn skrivs under av ordföranden eller vid förfall för denne, av vice ordföranden, i båda fallen med kontrasignation av regiondirektören eller den direktören sätter i sitt ställe.

Avtal, andra handlingar samt skrivelser i ärenden som beslutas av delegat skrivs under av delegaten.

Skrivelser till följd av verkställighet av beslut undertecknas av tjänsteman som verkställer beslut.

Regionala utvecklingsnämnden får besluta att underskrift i vissa fall ska ske i annan ordning.

6.2 Delgivning

Delgivning med regionala utvecklingsnämnden sker med ordföranden, dess sekreterare eller den som enligt särskilt beslut är behörig att ta emot delgivning.

6.3 Arkiv

Regionala utvecklingsnämnden ansvarar för sina allmänna handlingar. För vården av handlingarna gäller tryckfrihetsförordningen, offentlighets- och sekretesslagen, arkivlagen och arkivreglemente för Region Jämtland Härjedalen.

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-10-03

Dnr: RS/2343/2016

7 Ikraftträdande

Detta reglemente träder i kraft den 1 januari 2019.

Reglementet är fastställt av regionfullmäktige den 14 februari 2018, § 27. Ändrat av regionfullmäktige den 20 november 2018, § XX.

ARVODESREGLER FÖR FÖRTROENDEVALDA I REGION JÄMTLAND HÄRJEDALEN

VERSION: 2

BESLUTSINSTANS: REGIONFULLMÄKTIGE

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-10-04
Reviderade 2018-10-04

Dnr: RS/2343/2016

ÄNDRINGSFÖRTECKNING

Version	Datum	Ändring	Beslutat av	Datum
1	2017-12-18	Nyutgåva	Regionfullmäktige	2018-02-14, § 27
2	2018-10-04	Ny punkt 2.5 om rätten till ersättning vid föräldraledighet och sjukledighet. Ny punkt 7.3 om ordförandeträffar.	Regionfullmäktige	2018-11-20, § X

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-10-04
Reviderade 2018-10-04

Dnr: RS/2343/2016

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

ÄNDRINGSFÖRTECKNING	2
1 ALLMÄNT	5
2 FAST ARVODE	5
2.1 Fast arvode	5
2.2 Särskilda bestämmelser för regionstyrelsens ledamöter samt ordförande och vice ordföranden i nämnder	5
2.3 Särskilda bestämmelser för förtroendevald med heltidsuppdrag	6
2.4 Avdrag från fast arvode	6
2.5 Ersättning vid föräldraledighet och sjukledighet	6
3 SAMMANTRÄDESARVODE	7
4 PENSIONSFORMÅNER	7
5 ERSÄTTNING FÖR FÖRLORAD ARBETSFÖRTJÄNST MED MERA	8
5.1 Ersättning för förlorad arbetsförtjänst	8
5.2 Ersättning för förlorad semesterförmån	8
5.3 Ersättning för förlorad pensionsförmån	9
6 ANDRA ERSÄTTNINGAR	9
6.1 Ersättning för kostnad för barntillsyn	9
6.2 Ersättning för kostnader för person med funktionshinder	9
6.3 Ersättning till förtroendevald med funktionshinder	9
6.4 RESE- OCH TRAKTAMENTSBESTÄMMELSER	9
7 ÖVRIGA BESTÄMMELSER	10
7.1 Egna dagar	10
7.2 Gruppledare	10
7.3 Ordförandeträffar	11

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-10-04
Reviderade 2018-10-04

Dnr: RS/2343/2016

7.4	Planering av sammanträden med mera	11
7.5	Regionens revisorer	11
7.6	Intyg mm.....	11
8	TOLKNING AV BESTÄMMELSERNA.....	11
9	TABELL ÖVER FASTA ARVODEN	12
10	IKRAFTTRÄDANDE.....	13

Charlotte Funseth
Samordningskansliet2018-10-04
Reviderade 2018-10-04

Dnr: RS/2343/2016

1 Allmänt

Ersättning utgår till förtroendevalda i Region Jämtland Härjedalen enligt dessa regler för uppdrag i regionens organ i form av bland annat fast arvode, sammanträdesarvode, kostnadsersättningar (restids-, traktaments- och reseersättning) eller ersättning för förlorad arbetsförtjänst.

I vissa fall har förtroendevald rätt till omställningsstöd eller pension baserad på sina uppdrag, enligt bestämmelser om pension och avgångsersättning för förtroendevald, PBF, bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda (OPF-KL) eller rätt till särskild ersättning i de fall tjänstepensionen i anställning konstateras ha minskat på grund av uppdraget som förtroendevald.

Arvodena utgår från ett basarvode, som vid varje tidpunkt är 90 procent av riksdagens arvodeskommitté fastställt arvode till riksdagsledamot. Från och med den 1 november 2017 är arvodet till riksdagsledamot 65 400 kr per månad.

2 Fast arvode

2.1 Fast arvode

Fast arvode utgår dels till förtroendevald med heltidsuppdrag dels till förtroendevald med deltidsuppdrag som ordförande och vice ordförande i andra politiska organ i regionen. Fast arvode utgår med den % -sats av basarvode som anges i tabell över fasta arvoden. Fast arvode utbetalas varje månad.

Fast arvodet inkluderar ersättning för deltagande i sammanträde med respektive organ samt övriga åtaganden eller uppgifter, som är förenade med uppdraget, till exempel ledning och organisation av organet, protokollsjustering och liknande.

Heltidsuppdrag har ordföranden i regionstyrelsen samt förtroendevald som har fast arvode som sammanlagt uppgår till 90 % av basarvode.

2.2 Särskilda bestämmelser för ordförande och vice ordföranden i regionstyrelsen och nämnder

Arvodet till ordföranden och vice ordföranden i regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden och regionala utvecklingsnämnden avser alla uppdrag inom regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden respektive regionala utvecklingsnämnden.

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-10-04
Reviderade 2018-10-04

Dnr: RS/2343/2016

2.3 Särskilda bestämmelser för förtroendevald med heltidsuppdrag

Arvodet till förtroendevald med heltidsuppdrag inkluderar samtliga regionuppdrag samt ersättning som gruppleddare och för Egna dagar.

Förtroendevald med heltidsuppdrag ska inte i något fall uppbära arvode för sådana uppdrag, som regionen utsett denne till och där regionen normalt utger arvode.

Förtroendevald med heltidsuppdrag får utan minskning av arvodet från regionen ha offentliga uppdrag inom Sveriges Kommuner och Landsting. För innehav av andra tidskrävande uppdrag ska regionstyrelsens medgivande inhämtas.

2.4 Avdrag från fast arvode

Förtroendevald med fast arvode som är förhindrad att fullgöra sitt uppdrag ska anmäla detta till politisk sekreterare eller gruppleddare som samråder med chefen för samordningskansliet om avdrag från det fasta arvodet ska ske.

Avdrag ska inte göras för frånvaroperioder som är kortare än 14 dagar i följd eller vid semester.

2.5 Ersättning vid föräldraledighet och sjukledighet

Förtroendevald som avses i KL 4 kap 2 § har rätt till sjukledighet och föräldraledighet. Förtroendevald har rätt att vara föräldraledig från sitt förtroendeuppdrag upp till högst 12 månaders sammanhängande tid, dock längst till innevarande mandatperiods slut.

2.5.1 Sjukledighet

För förtroendevald som inte kan fullgöra sitt uppdrag, helt eller delvis till följd av sjukdom gäller Allmänna bestämmelser § 28.

Förtroendevald ska snarast anmäla sin sjukfrånvaro till regionfullmäktiges presidium.

Förtroendevald som inte har rätt till sjukpenninggrundande inkomst (SGI) och på grund därav inte får ersättning från Försäkringskassan, har rätt till ersättning från regionen under sin sjukledighet. Ersättning ska utgå enligt Försäkringskassans ersättningsnivåer och beräkningsgrunder.

2.5.2 Föräldraledighet

Förtroendevald som helt eller delvis till följd av ledighet med föräldrapenning inte fullgör sitt uppdrag har rätt till föräldrapenningtillägg enligt Allmänna bestämmelser § 29.

Förtroendevald med årsarvode överstigande tio prisbasbelopp, som inte har rätt till sjukpenninggrundande inkomst (SGI) och på grund därav är ledig med föräldrapenning endast på grund- eller lägstanivå, har utöver vad som framgår av första stycket även rätt till

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-10-04
Reviderade 2018-10-04

Dnr: RS/2343/2016

ersättning från regionen med ett årsbelopp motsvarande 80 procent av tio prisbasbelopp enligt socialförsäkringsbalken (2010:110).

Förtroendevald med årsarvodesnivå understigande tio prisbasbelopp har, utöver vad som framgår av första stycket, rätt till ersättning motsvarande 80 procent av SGI.

Från ersättning som ska betalas av regionen ska avräkning ske från den föräldrapenning den förtroendevalde får från Försäkringskassan.

Förtroendevald ska styrka sina ersättningsnivåer och ersättningsperioder från Försäkringskassan.

Förtroendevald som avser att vara föräldraledig ska minst 3 månader innan ledighetens början anmäla det till regionfullmäktiges presidium.

3 Sammanträdesarvode

Sammanträdesarvode utgår till ordinarie förtroendevald och till tjänstgörande ersättare per sammanträde med 1 % eller 1,55 % av basarvodet. Det lägre arvodet utbetalas då sammanträdetes längd uppgår till högst 4 timmar. Det högre arvodet utbetalas för sammanträde som pågår längre tid.

Det lägre arvodet utgår till ersättare som är närvarande vid sammanträde men inte tjänstgör.

Med sammanträde jämställs förrättningar såsom kongress (inte partiernas årliga kongresser), konferens, informationsmöte, kursverksamhet, studiebesök och förrättningar under förutsättning att deltagandet har beslutats av respektive organ eller dess ordförande.

Sammanträde eller förrättning som försiggår samma dag berättigar endast till ett sammanträdesarvode.

Sammanträdesarvode utgår också till förtroendevald i organ som inte finns med i tabell och som beslutats av fullmäktige, styrelse eller nämnd.

4 Pensionsförmåner

Förtroendevald med fast arvode på minst 40 % av heltid ersätts enligt bestämmelser om pension och avgångsersättning för förtroendevald, PBF eller bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda (OPF-KL). Regleringen av ersättningen bestäms när den förtroendevalde slutar sitt uppdrag inom regionen.

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-10-04
Reviderade 2018-10-04

Dnr: RS/2343/2016

5 Ersättning för förlorad arbetsförtjänst med mera

5.1 Ersättning för förlorad arbetsförtjänst

Förtroendevald som får inkomstbortfall från sitt ordinarie arbete vid fullgörande av sina uppdrag har rätt till ersättning för förlorad arbetsförtjänst. Ersättning utgår för inkomstbortfall för den tid som den förtroendevalde har ledighet från arbetet. Ledigheten kan infalla på annan tid än sammanträdestiden eller tiden för resa till och från sammanträdet om det behövs för att den förtroendevalde ska kunna fullgöra uppdraget på ett bra sätt. Till exempel om den förtroendevalde har nattarbete kan ledigheten infalla natten före eller efter den dag sammanträdet infaller. Inställda möten och förrättningar där den förtroendevalde tagit ledigt men inte har möjlighet att återgå till arbete är att jämställa med fullgörande av uppdrag. Sådan arvoderad tid bör användas till verksamhetsbesök eller annat som berör uppdraget som förtroendevald i regionen.

För förtroendevald som bedriver aktiv verksamhet i enskild firma eller handelsbolag är underlaget för förlorad arbetsförtjänst genomsnittet av de tre senaste årens fastställda inkomst av näringsverksamhet från företaget. I de fall ledighet från verksamheten för att utföra förtroendeuppdrag leder till produktionsbortfall som medför en minskning av inkomsten av näringsverksamheten får det ovan angivna underlaget ökas med den ersättning för förlorad arbetsinkomst som avser det år då inkomstminskningen uppkom. Ökningen får inte föranleda högre underlag än vad som gällde när uppdraget började. Vid beräkning av timersättningen används schablonen att varje år har 1980 timmar heltidsarbete.

Ersättning för förlorad arbetsförtjänst utgår till ersättare som är närvarande vid sammanträde men inte tjänstgör.

Ersättning för förlorad arbetsförtjänst utgår inte till förtroendevald som har fast arvode som sammanlagt uppgår till mer än 60 % av heltid.

Ersättningen utgår per förlorad timme. Timersättningen utgår med högst 70 % av basarvodet. I beräkningen används schablonen om att varje månad har i genomsnitt 165 timmars heltidsarbete.

För de fall arbetsförtjänsten baseras på flera olika inkomstkällor får förtroendevald dock inte uppbära högre ersättning för förlorad arbetsförtjänst än den som motsvarar den verkliga inkomstförlusten.

5.2 Ersättning för förlorad semesterförmån

Förtroendevald med rätt till ersättning för förlorad arbetsförtjänst ersätts för förlorad semesterförmån med ett belopp som motsvarar 12 % av ersättningen för förlorad arbetsförtjänst.

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-10-04
Reviderade 2018-10-04

Dnr: RS/2343/2016

5.3 Ersättning för förlorad pensionsförmån

Förtroendevald med rätt till ersättning för förlorad arbetsförtjänst ersätts för förlorad pensionsförmån med en uppräknings av ersättningen för förlorad arbetsförtjänst och semesterförmån med den normala pensionsavgiften för anställdas tjänstepensioner i regionen.

6 Andra ersättningar

6.1 Ersättning för kostnad för barntillsyn

Ersättning utgår för skäligen kostnader som föranletts av uppdraget vid vård och tillsyn av barn som vårdas i den förtroendevaldes familj och som under kalenderåret inte fyllt tolv år.

Om särskilda skäl föreligger, kan ersättning utgå även för äldre barn.

Ersättning utgår inte för tillsyn som utförs av egen familjemedlem eller av sammanboende och inte heller för tid då barnet är inskrivet i barnomsorg.

6.2 Ersättning för kostnader för person med funktionshinder

Ersättning utgår för skäligen kostnader som föranletts av uppdraget vid vård och tillsyn av person med funktionshinder, som vistas i den förtroendevaldes bostad.

Ersättning utgår inte för tillsyn som utförs av egen familjemedlem eller av sammanboende.

6.3 Ersättning till förtroendevald med funktionshinder

Ersättning utgår till förtroendevald med funktionshinder för de särskilda kostnader som föranletts av uppdraget. Häri ingår utgifter för resor, ledsagare, tolk, hjälp med inläsning av handlingar och liknande. Ersättning ska, för att utgå, anses skälig med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet.

6.4 RESE- OCH TRAKTAMENTSBESTÄMMELSER

Till förtroendevalda utgår rese- och traktamentsersättning enligt regiongemensammaregler för resor gällande medarbetare och förtroendevalda inom Region Jämtland Härjedalen.

Heltidsarvoderad förtroendevald har rätt till ersättning för faktiska resor mellan bostaden och arbetsplatsen. Reguljära färdmedel ska användas när så är möjligt.

Vid behov av övernattnings utgår ersättning motsvarande natttraktamente enligt regiongemensammaregler för resor gällande medarbetare och förtroendevalda inom Region Jämtland Härjedalen. Därför kan natttraktamente utgå om ledamot har lång väg mellan hemmet och förrättningsstället och ska ha förrättning antingen sent på dagen eller tidigt på morgonen dagen efter.

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-10-04
Reviderade 2018-10-04

Dnr: RS/2343/2016

Till förtroendevald - utom heltidsarvoderad förtroendevald - utgår restidsersättning i samband med sammanträden, förrättningar, kurser och konferenser inom länet om restiden till och från förrättningsstället sammanlagt uppgår till minst en timme. Ersättningen utgår med samma ersättning som gäller vid färdtid för regionens anställda.

Färdtidsersättning utgår inte för tid mellan kl. 08.00-17.00 måndag-fredag, såvida tiden inte infaller under helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton.

7 Övriga bestämmelser

7.1 Egna dagar

Förutom för planerade sammanträden, kongresser, konferenser, informationsmöten, kursverksamhet och studiebesök där deltagandet har beslutats av respektive organ eller dess ordförande, har ordinarie förtroendevald i fullmäktige, ordinarie ledamöter i patientnämnden och regionens revisorer rätt till förrättningsarvode, ersättning för förlorad arbetsförtjänst, restids-, traktaments- och reseersättning för ytterligare 16 dagar under mandatperioden för dels att av den förtroendevalde fritt disponeras för fullgörandet av förtroendeuppdraget och dels för deltagande i partigruppsammanträden med fullmäktigegrupp. Kostnader för konferenser omfattas inte av detta reglemente.

Högst fyra av dessa tillfällen får förläggas utanför länet. Rese- och traktamentsersättning för resor utanför Sverige, Norge, Finland och Danmark utgår inte. Partigruppsammanträden med fullmäktigegrupp bör hållas inom länet.

Politiska sekreteraren och respektive gruppleddare ansvarar för att uttaget av egna dagar och deltagande i partigruppsammanträden inte överstiger det tillåtna. Politiska sekreterarna ansvarar för attest av ersättningar för dessa dagar. För patientnämnden ansvarar förvaltningschefen och för regionens revisorer ansvarar revisionsdirektören.

7.2 Gruppleddare

Gruppleddare för de olika partierna i fullmäktige har rätt till ersättning för tid för sin roll som gruppleddare. Tiden ska användas till att förbereda möten och aktiviteter med respektive partis grupp i regionfullmäktige, samordna och förbereda politiska frågor i regionen, samordna frågor som berör både nämnderna och regionstyrelsen, tillsammans med fullmäktiges presidium samordna frågor kring hot och våld mot förtroendevalda, ansvara för information till sin politiska regiongrupp samt leda gruppens arbete.

För gruppleddare utgår fast arvode med 7,5 % av basarvodet samt 2 % av basarvodet per mandat och månad.

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-10-04
Reviderade 2018-10-04

Dnr: RS/2343/2016

7.3 Ordförandeträffar

Ordföranden och vice ordföranden i regionfullmäktige, regionstyrelsen, regionala utvecklingsnämnden, hälso- och sjukvårdsnämnden för partier som ingår i majoriteten får ersättning för högst 11 träffar per år.

Vice ordföranden i regionfullmäktige, regionstyrelsen, regionala utvecklingsnämnden, hälso- och sjukvårdsnämnden för partier som är i opposition får ersättning för högst sex träffar per år.

Arvode för träffarna ingår i årsarvode för uppdragen i de organ som man har uppdrag i.

Ersättning för förlorad arbetsförtjänst och reseersättning utgår i enligt arvodesreglerna för förtroendevalda.

7.4 Planering av sammanträden med mera

För att underlätta arbetssituationen för förtroendevalda bör planering av sammanträden och sammankomster av olika slag ske så att spridning till flera dagar än absolut nödvändigt undviks. Regionstyrelsen, nämnder och beredningar uppmanas att utnyttja tid som står till förfogande i anslutning till sammanträden för till exempel utbildning, information och studiebesök.

7.5 Regionens revisorer

Revisorernas ordförande och vice ordförande har rätt till förrättningsarvode för deltagande i förrättningar som har samband med revisorsuppdraget men inte har samband med revisorernas förvaltning.

För revisorer som fullgör uppdrag efter mandatperiodens slut utgår förrättningsarvode, ersättning för förlorad arbetsförtjänst, restids-, traktaments- och reseersättning för sammanträden fram till och med att revisionsberättelse är behandlad av fullmäktige.

7.6 Intyg mm

Den förtroendevalde ska med intyg, till exempel från arbetsgivare, eller på annat godtagbart sätt kunna visa att förutsättningar för att rätt till ersättning enligt dessa regler föreligger.

8 Tolkning av bestämmelserna

Om tveksamhet uppkommer om tolkningen av dessa bestämmelser ska frågan hänskjutas till regionfullmäktiges presidium för avgörande.

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-10-04
Reviderade 2018-10-04

Dnr: RS/2343/2016

9 Tabell över fasta arvoden

Arvoden utgår med den procentsats som anges nedan av basarvodet.

Uppdrag

Arvode

Regionfullmäktige

Ordförande	20 %
1:e vice och 2:e vice ordförande	13,3 %

Tillfälliga fullmäktigeberedningar

Arvode utgår från den särskilda beredningens första till dess sista sammanträde.

Ordförande	7,5 %.
Vice ordförande	5 %.

Revisorer

Ordförande	15 %
Vice ordförande	10 %

Patientnämnd

Ordförande	10 %
Vice ordförande	6,7 %

Regionstyrelse

Ordförande	100 %
1:e vice ordförande	90 %
2:e vice ordförande	90 %

Charlotte Funseth
Samordningskansliet

2018-10-04
Reviderade 2018-10-04

Dnr: RS/2343/2016

Hälso- och sjukvårdsnämnd

Ordförande	90 %
1:e vice ordförande	70 %
2:e vice ordförande	70 %

Regional utvecklingsnämnd

Ordförande	90 %
1:e vice ordförande	70 %
2:e vice ordförande	70 %

Gemensam nämnd för Närvård i Frostviken

Ordförande	25 %
Vice ordförande	16,7 %

10 Ikraftträdande

Reglerna för arvode till fullmäktiges presidium träder i kraft den 15 oktober 2018. Övriga regler träder i kraft den 1 januari 2019.

Arvodesreglerna är fastställda av regionfullmäktige 2018-02-14, § 27. Ändrat av regionfullmäktige den 20 november 2018, § XX.

§263

Revidering av Arbetsordning för regionfullmäktige, Reglemente för regionstyrelsen och nämnderna och Arvodesregler för förtroendevalda (RS/2343/2016)

Sammanfattning

Regionfullmäktige beslutade på sitt sammanträde den 14 februari 2018, § 27, om ny politisk organisation från 1 januari 2019 samt arbetsordning, regler och reglementen för de politiska organen. Det finns nu anledning att göra vissa tillägg och revideringar i vissa av styrdokumenterna.

I reglementen för regionstyrelsen, regionala utvecklingsnämnden och hälso- och sjukvårdsnämnden har det förtydligats vilket ansvar nämnderna respektive regionstyrelsen har för personal. Regionstyrelsen har arbetsgivaransvar för regionens personal med undantag för personal på patientnämndens kansli och revisionskontoret. Nämnderna har verksamhetsansvar och personalansvar med därtill hörande arbetsmiljöansvar för personal inom respektive förvaltningsområde.

I Arbetsordningen för regionfullmäktige och i Arvodesreglerna har det tillförts tillägg om rätt till sjukledighet och föräldraledighet för regionråd och oppositions-råd. Det utifrån den nya kommunallagens (2017:725) bestämmelser om att fullmäktige kan anta lokala regler för att hantera den situation som uppstår när en ledande förtroendevald önskar vara föräldraledig eller drabbas av sjukdom. Bestämmelsen finns i 4 kap. 18 § KL. Ett huvudsakligt skäl till att bestämmelsen infördes i den nya lagen var att möjliggöra en bred politisk representation.

I Arbetsordningen för regionfullmäktige har det under punkt 2.2 Presidiets uppgifter lagts till att fullmäktiges presidium har som uppgift att besluta om vilka förtroendevalda som ska ha tillgång till tekniskt stöd enligt reglementet Verktyg till stöd för förtroendevaldas arbete i regionuppdraget. Detta ansvar låg tidigare på regionstyrelsen.

I samband med att regionstyrelsen besvarade revisorernas granskning av folkhälsoarbetet 2018-08-28 § 202 fick regiondirektören i uppdrag att revidera de politiska organens reglementen så att det politiska ansvaret för folkhälsofrågorna tydliggörs när den politiska organisationen förändras 1 januari 2019. I reglementet för regionstyrelsen har det därför under rubriken styrelsens uppgifter, 2.1, lagts till att regionstyrelsen ska arbeta med övergripande frågor om folkhälsa. Det för att förtydliga att folkhälsoansvaret delas mellan regionstyrelsen, hälso- och sjukvårdsnämnden och regionala utvecklingsnämnden. I den nya förvaltningsorganisationen från 1 januari 2019 verkställs den politiska organisationens mål om folkhälsa genom flera verksamheter. Förvaltningsområde Regional utveckling som ska stödja kommunerna i folkhälsofrågor och arbetar utifrån regionala utvecklingsnämndens mål. Folkhälsoenheten finns inom Hälso- och sjukvårds-nämndens verksamhetsområde och är

förlagd till primärvården och har ett tydligt ansvar mot hälso- och sjukvårdsrelaterad folkhälsa. Hälso- och sjukvårdspolitiska avdelningen och Utvecklingsavdelningen har ett övergripande ansvar utifrån Regionstyrelsens mål.

I Arvodesreglerna har ytterligare en punkt lagts till, punkt 7.3 Ordförandeträffar. Fullmäktiges presidium beslutade den 12 februari 2015, §18, att "Ordföranden och vice ordföranden i regionfullmäktige, regionstyrelsen, regionala utvecklings-nämnden, vårdvalsnämnden, nämndutskott samt ledamöter i regionstyrelsen för partier som ingår i majoriteten får ersättning för högst 11 träffar per år." För oppositionen gäller högst sex träffar per år. Arvode för träffarna skulle ingå i årsarvodet.

I och med den nya politiska organisationen försvinner vårdvalsnämnden och utskotten och istället inrättas en hälso- och sjukvårdsnämnd. Årsarvodet för ledamöter i regionstyrelsen tas bort. Om regionstyrelsens ledamöter ska få ersättning för ordförandeträffar kommer det innebära en ökad kostnad som ska rymmas inom budget för 2019. Då det inte finns utrymme i den politiska budgeten för ökade kostnader, föreslås att ordförandeträffar ska gälla ordföranden och vice ordföranden i regionfullmäktige, regionstyrelsen, regionala utvecklingsnämnden och hälso- och sjukvårdsnämnden. För majoriteten gäller fortsättningsvis 11 träffar per år och för oppositionen sex träffar per år. Arvode för träffarna ska liksom tidigare ingå i årsarvode för uppdragen i respektive organ.

I övrigt har en del mindre redaktionella ändringar gjorts i dokumenten.

Fullmäktiges presidium behandlade ärendet 2018-10-08 § 62 och föreslår regionfullmäktige:

1. Reviderad Arbetsordning för regionfullmäktige i Region Jämtland Härjedalen 2019 – 2022 fastställs.
2. Reviderat Reglemente för Regionstyrelsen i Region Jämtland Härjedalen 2019 -2022 fastställs.
3. Reviderat Reglemente för hälso- och sjukvårdsnämnd i Region Jämtland Härjedalen 2019 - 2022 fastställs.
4. Reviderat Reglemente för regional utvecklingsnämnd i Region Jämtland Härjedalen 2019 – 2022 fastställs.
5. Reviderade Arvodesregler för förtroendevalda i Region Jämtland Härjedalen fastställs.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen tillstyrker fullmäktiges presidiums förslag.

Beslut

Regionstyrelsen tillstyrker fullmäktiges presidiums förslag.

Expedieras till

Regionfullmäktige

Regionstyrelsen

2018-10-24

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Revidering av arbetsordning och reglementen
- §62 RF pres Revidering av Arbetsordning för regionfullmäktige, Reglemente för regionstyrelsen och nämnderna och Arvodesregler för förtroendevalda
- Bilaga om möjlighet till föräldraledighet och sjukledighet
- Arbetsordning för regionfullmäktige i Region Jämtland Härjedalen 2019 - 2022
- Reglemente för Regionstyrelsen i Region Jämtland Härjedalen 2019 -2022
- Reglemente för hälso- och sjukvårdsnämnd i Region Jämtland Härjedalen 2019 -2022
- Reglemente för regional utvecklingsnämnd i Region Jämtland Härjedalen 2019 - 2022
- Arvodesregler för förtroendevalda i Region Jämtland Härjedalen

23

Fastställande av Länstransportplan för
Jämtlands län 2018-2029

RS/2160/2017

§164

Fastställande av Länstransportplan för Jämtlands län 2018-2029 (RUN/412/2017)

Sammanfattning

Region Jämtland Härjedalen upprättade under år 2017 efter samråd med länets kommuner och näringslivet m fl ett förslag till länstransportplan för åren 2018 – 2029. Regionala utvecklingsnämndens utskott för infrastruktur beredde tillsammans med berörda tjänstemän förslaget till länstransportplan och regionfullmäktige antog förslaget i december 2017.

Regeringen fastställer de ekonomiska ramarna för transportinfrastrukturen, inklusive länsramarna.

Regeringen har nu fastställt de ekonomiska ramarna för länsplanerna för regional transportinfrastruktur för perioden 2018 – 2029 (rskr. 2016/17:101).

Region Jämtland Härjedalen kan nu utifrån den beslutade ekonomiska ramen (521 miljoner kronor) fastställa förslaget till Länstransportplan för Jämtlands län 2018 – 2029.

Länstransportplanen revideras vart fjärde år vilket kan komma att innebära förändringar i det beslutade förslaget vid nästa revidering (år 2022).

Förslag till beslut

Utskottet för infrastruktur förslår regionala utvecklingsnämnden
Regionala utvecklingsnämnden föreslår regionfullmäktige

Länstransportplan för Jämtlands län 2018 – 2029 fastställs.

Beslut

Utskottet för infrastruktur förslår regionala utvecklingsnämnden
Regionala utvecklingsnämnden föreslår regionfullmäktige

Länstransportplan för Jämtlands län 2018 – 2029 fastställs.

Beslutsunderlag

- §35 Utskottet för infrastruktur Fastställande av länstransportplan
- Länstransportplan för Jämtlands län 2018-2029

LÄNSTRANSPORTPLAN FÖR JÄMTLANDS LÄN 2018-2029

BESLUTAD AV: REGIONFULLMÄKTIGE 2018-XX-XX, § XX

Sammanfattning

Region Jämtland Härjedalen har regeringens uppdrag att ta fram ett förslag till Länstransportplan för perioden 2018-2029. Planen ska innehålla förslag till åtgärder och investeringar i den statliga transportinfrastrukturen de närmaste 12 åren. Trafikverket har fått i uppdrag att för samma period ta fram ett förslag till Nationell plan som bland annat innefattar medlen det statliga järnvägsnätet och större vägar (i Jämtland E 14 och E 45). Drift, underhåll och bärighetsåtgärder av hela statliga transportinfrastrukturen ingår i Nationell plan.

Den ekonomiska ramen för länstransportplanen 2018-2029 för Jämtlands län uppgår till 521 miljoner kronor. Knappt 70 % satsas på utveckling av vägnätet och drygt 30 % på utveckling av gång- och cykelvägar. Utveckling av järnvägar och europavägar förutsätts kunna ske genom Nationella planen.

Samfinansiering med bärighetsanslag föreslås ske flera av på de vägobjekt som föreslås i planen. För att möjliggöra vidare utveckling under planperioden och framtagande av nya objekt avsätts potter för utredningar, statlig medfinansiering m m.

Planens förslag till åtgärder bedöms ge bättre förutsättningar för turistnäringen och för skogsnäringen, för tunga transporter och för arbetspendling. Satsning också på gång- och cykelvägar för arbetspendling och säkerhet men även som ett led i klimatomålet. Kopplingen till bostadsbyggandet i regionen samt satsning på viktiga stråk har varit ledande i prioriteringarna. Hastighetsöversynen ställer krav planer för åtgärder för att kunna behålla hastigheter om 100 km/h. De långa avstånden och det behov av tillgänglighet som bland andra turistnäringen har behöver beaktas. Sänkta hastigheter till 80 km/h på långa sträckor innebär längre restider vilket inte gynnar tillgängligheten.

Mot bakgrund av det stora behov av åtgärder som finns i länets transportinfrastruktur motsvarar inte förslagna ramar på långa vägar det behov som finns för ett långsiktigt hållbart transportsystem.

Region Jämtland Härjedalens unika möjligheter med starkt växande besöksnäring som en viktig tillväxtmotor i landet ställer stora krav på tillgänglighet, bra infrastruktur och kommunikationer. Det tilldelade väganslaget till länet, som idag baseras på befolkningsunderlag, är alldeles för litet i relation till behov och verkliga förhållanden. Under högsäsong byts gäster i storleksordningen en mellanstor svensk stad (< 30 000 människor) varje helg i t ex Åre och Funäsfjällen, vilket kräver bra vägar och transportmöjligheter. Fördelningen av väganslagen för därför ses över, omarbetas och grundas på andra faktorer än fast befolkning.

Den långa planeringshorisonten på 12 år innebär att många av åtgärderna i planen är i ett tidigt planeringsskede så förändringar av utförande kan ske. Planen revideras vart 4:e år vilket innebär att möjligheter till förändringar och justeringar utifrån nya förhållanden samt inflytande av nya objekt kan ske om fyra år.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING	2
1 DIREKTIV OCH RAMAR	5
2 PLANERING AV TRANSPORTINFRASTRUKTUR	5
3 KOPPLING TILL ANNAN PLANERING	6
4 KOLLEKTIVTRAFIKENS ROLL	6
5 REGIONAL SYSTEMANALYS FÖR DE FYRA NORDLIGA LÄNEN	7
6 REGIONALA UTGÅNGSPUNKTER – STRATEGIER OCH PROGRAM	9
6.1 Regional utvecklingsstrategi för Jämtlands län	9
7 NULÄGE	10
8 VÄGARNA I JÄMTLANDS LÄN	12
9 REGIONFÖRSTÖRING	12
10 HASTIGHETSÖVERSYN	13
11 FÖRBINDELSER OCH KOMMUNIKATIONER	14
12 JÄMSTÄLLDHET I TRANSPORTINFRASTRUKTUREN	16
13 TILLGÄNGLIGHET FÖR ALLA	18
14 BESÖKSNÄRINGENS BETYDELSE	18
15 TRANSPORTINFRASTRUKTURENS BETYDELSE FÖR SKOGSNÄRINGEN I JÄMTLANDS LÄN	19
16 ÖVRIG INRIKTNING AV ARBETET	20
16.2 De större stråken, viktiga transportleder för näringens utveckling och tillväxt	20
17 ÅTGÄRDER I LÄNSTRANSPORTPLAN 2018-2029	22
17.1 Vägar	22
17.2 Gång- och cykelvägar	25
17.3 Riktade utredningspotter vägar	25
17.4 Potter allmänt	26

LÄNSTRANSPORTPLAN 2018-2029

17.5	Pott för kollektivtrafikåtgärder	26
17.6	Utredningspott	26
18	NATIONELLA PLANEN	26
18.1	Planprocesser för åtgärder på väg E 14 och E 45	27
18.2	Järnväg	27
BILAGA 1; OBJEKT MED KALKYLERAD KOSTNAD UR LÄNSTRANSPORTPLANEMEDLEN 2018-2029 SAMT ÖVRIGA POTTER, MED FÖRDELNING ÖVER ÅR UNDER PLANPERIODEN		29
BILAGA 2; MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING AVSEENDE FÖRSLAG TILL LÄNSTRANSPORTPLAN 2018-2029 FÖR JÄMTLANDS LÄN		30

1 Direktiv och ramar

Regeringen har uppdragit åt Trafikverket att upprätta ett förslag till Nationell trafikslagsövergripande plan för utveckling av transportsystemet för perioden 2018-2029. Regeringen har samtidigt uppdragit åt länsplaneupprättarna att för respektive län upprätta motsvarande länsplaner för regional transportinfrastruktur. Den nationella planen ska omfatta åtgärder och investeringar på europavägar och järnvägar med flera samt drift- och underhållsåtgärder på alla statliga vägar och järnvägar.

I regeringens proposition ”Infrastruktur för framtiden – innovativa lösningar för stärkt konkurrenskraft och hållbar utveckling” (prop. 2016/17:21) anges inriktningen och i regeringsbeslut (rskr. 2016/17:101) anges ramarna för planperioden 2018-2029. Den övergripande målsättningen är enligt propositionen ”en väl fungerande samhällsstruktur, där transportsystemet är en del, är grunden för tillgänglighet till bland annat jobb och bostäder i hela landet. Sambandet mellan infrastrukturåtgärder kopplat till ökat bostadsbyggande ska redovisas”.

För länsplaneupprättarna utgör även regionala systemanalyser eller motsvarande regionala inriktningsunderlag en utgångspunkt.

Den ekonomiska ramen för åtgärder i den statliga transportinfrastrukturen 2018-2029 ska uppgå till 622,5 miljarder kronor och omfatta följande:

- 125 miljarder kronor till vidmakthållande av statliga järnvägar,
- 164 miljarder kronor för vidmakthållande av statliga vägar inkl bärighet och tjälsäkring av vägar samt till bidrag för drift av enskild väg, samt
- 333,5 miljarder kronor till utveckling av transportsystemet.

Länsramarna är uttryckta i 2017 års priser. Fördelad ram till Jämtlands län planperioden 2018-2029 är 521 miljoner kronor vilket innebär en årlig ram på 43 miljoner kronor. Den nya planens ram innebär en uppräknings med 1 % från nuvarande plan där ramen är 514 miljoner kronor.

Förutom inriktning på ökat bostadsbyggande pekar regeringen på klimatmålen där åtgärder behöver kunna ske till största delen i planens inledande år.

2 Planering av transportinfrastruktur

Den fysiska planeringsprocessen regleras i lagen om byggande av järnväg, väglagen, plan- och bygglagen samt miljöbalken. Regelverket kring den fysiska planeringen har förändrats från och med år 2013 i syfte att förenkla och snabba upp planeringsprocessen. Planeringen inleds med en åtgärdsvalsstudie. I denna analyseras vilka typer av åtgärder som behövs.

Analysen sker i fyra steg:

1. *Tänk om.* Kan transportbehoven minskas eller andra transportsätt användas? Kan behovet av resande påverkas? Kan viss trafik som idag går på väg flyttas över till järnväg eller kan kollektivtrafiken utvecklas?

2. *Optimera.* Kan väg- eller järnvägsnätet utnyttjas effektivare, till exempel genom hastighetsanpassning, variabla hastigheter eller trafikreglering? Högre bruttovikter och längre fordon kan vara andra sätt att utnyttja befintlig infrastruktur mer effektivt.
3. *Bygg om.* Går det att lösa problemen genom förbättringar och mindre ombyggnader, till exempel breddning, förlängning av plattformar vid stationer, rätning av kurvor eller förstärkning?
4. *Bygg nytt.* Krävs nyinvesteringar eller större ombyggnader, till exempel en ny trafikplats, en ny mötesstation eller en ny väg eller järnväg?

Åtgärdsvalsstudien svarar på frågan varför ett väg- eller järnvägsprojekt behövs. När det gäller vägar sker den fortsatta planeringen inom ramen för en sammanhållen vägplan. Denna planering innehåller följande skeden och handlingar, samrådsunderlag, samrådshandling, granskningshandling och fastställelsehandling.

Den ekonomiska planeringen av transportinfrastrukturen sker inom ramen för den nationella planen och de regionala planerna för transportinfrastruktur. Det är i dessa processer som prioriteringar av åtgärder i transportsystemet sker för de närmaste 12 åren.

3 Koppling till annan planering

I infrastrukturpropositionen pekas tydligt på infrastrukturens koppling till ökat bostadsbyggande. Den ökade satsningen på bostadsbyggande har stor betydelse för hur transportsystemet kan utvecklas. Ett bibehållande av en tät stadsstruktur med möjligheter att gå, cykla eller åka kollektivt bör eftersträvas. Ny bebyggelse bör koncentreras till lägen som har god tillgång till gång- och cykelvägar samt kollektivtrafik.

De ökande klimatproblemen är en utmaning för både stad och landsbygd. Även ny bebyggelse på landsbygd behöver planeras utifrån möjligheter till kollektivtrafik och befintligt transportsystem. En utökad samplanering för att nå de gemensamma målen om ett hållbart transportsystem är därför viktigt.

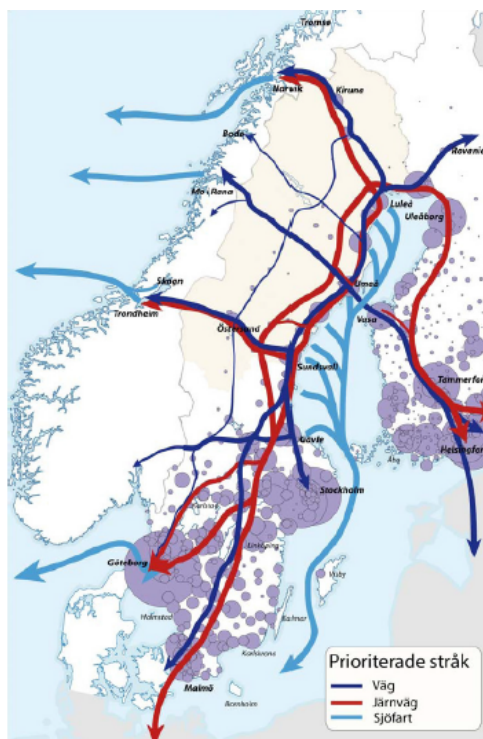
4 Kollektivtrafikens roll

Kollektivtrafiken är en av grundbultarna för att nå de samhällspolitiska målen både regionalt och nationellt. Kollektivtrafiken spelar också en stor roll för att nå klimatmålen men även för möjligheterna för alla människor att resa. Jämtland har en god kollektivtrafik om än förutsättningarna att tillhandahålla trafik i områden med vikande befolkning inte är på samma sätt möjlig som i tätbefolkade områden. Utveckling av kollektivtrafiken sker i områden med ökat bostadsbyggande och en särskild satsning på el-bussar genomförs nu med Östersunds kommun. Det regionala trafikförsörjningsprogrammet (2016-2020) beskriver närmare kollektivtrafiken i Jämtlands län. För att möjliggöra förbättringar kring kollektivtrafiken med koppling till transportinfrastrukturen avsätts i planen potter för kommunerna att söka.

5 Regional systemanalys för de fyra nordliga länen

De fyra nordligaste länen har en gemensam upprättad systemanalys, ”Regional systemanalys 2010-2020 för de fyra nordligaste länen”. Systemanalysen upprättades 2008 och någon ny systemanalys har inte gjorts efter denna då analyserna och slutsatserna bedöms ge tillräckligt underlag för planering på en övergripande nivå. Den regionala systemanalysen för de fyra länen ger en samstämmig bild av vad länen gemensamt ser som strategiskt för ett hållbart transportsystem. Särskilt pekas på vikten av regionförstoring, att kollektivtrafiken blir ännu mer attraktiv med bättre möjligheter till arbetspendling och att transportinfrastrukturen hänger samman i Sverige men också stödjer den ökande internationaliseringen inom näringslivet.

I systemanalysen identifierade de fyra länen ett antal prioriterade stråk, se figur 1 nedan:

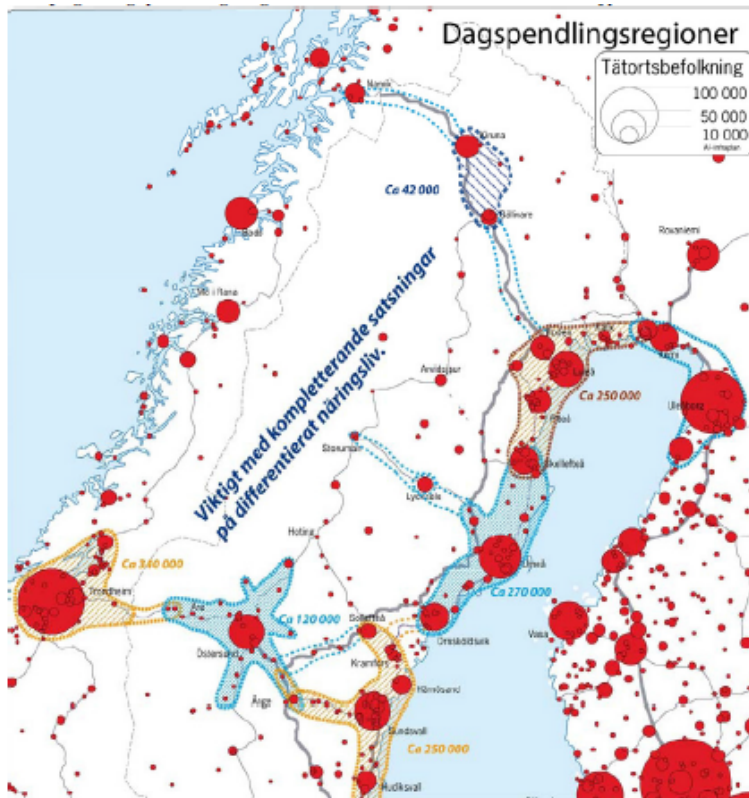
Figur 1. Prioriterade stråk i den regionala systemanalysen för de fyra nordligaste länen.

Källa: Regional systemanalys 2010-2020 för de fyra nordligaste länen.

Mittnordenstråket innefattande E 14, Mittbanan och Meråkerbanan med vidare kopplingar med Finland behöver utvecklas enligt den regionala systemanalysen. Dels för att klara ökande godsvolymer dels för att tillgodose ett stärkt samspel med de dynamiska områdena i Tröndelag.

Den regionala systemanalysen påtar att E 4 och E 14 har de största godstransporterna på vägnätet i Norrland men att betydande godsflöden även finns på E 45 mellan Dorotea – Strömsund – Östersund.

Den regionala systemanalysen påpekar vidare att restiderna idag är alltför långa till kompletterande arbetsmarknader och då särskilt i inlandet. Åtgärder behövs för att restiderna ska kunna minska eller bibehållas med ökad trafiksäkerhet.

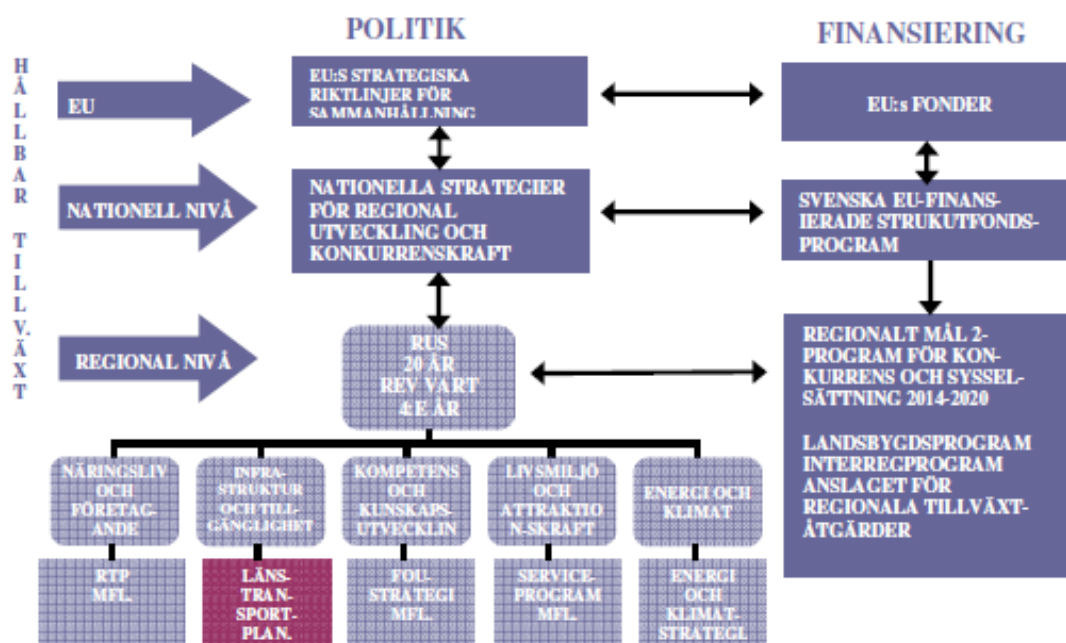
Källa: Regional systemanalys 2010-2020 för de fyra nordligaste länen.

Figur 2. Möjliga dagspendlingsregioner inom 60 minuters restid i de fyra nordligaste länen.

6 Regionala utgångspunkter – strategier och program

Såväl europeiska som nationella strategier ligger till grund för regionernas utvecklingsplanering. Den regionala utvecklingsstrategin för Jämtlands län är en viktig utgångspunkt för Länstransportplan 2018-2029.

Av figuren nedan framgår sambanden mellan de olika strategierna och programmen.

Figur 3. Samband mellan de olika nationella och regionala strategierna.

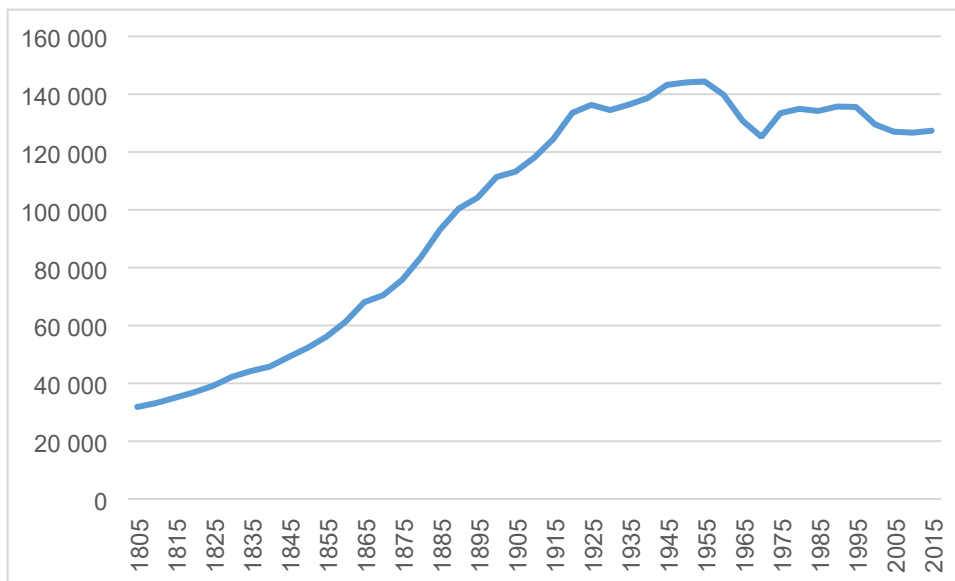
6.1 Regional utvecklingsstrategi för Jämtlands län

Det övergripande målet när det gäller tillgänglighet är:

”Förbättrade kommunikationer som överbryggar de långa avstånden”. I strategin anges bland annat att vägarna i och till länet ska hålla en hög standard vad gäller framkomlighet, hastighet och trafiksäkerhet. De nationella stamvägarna E 14 och E 45 ska förbättras så att de genomgående möjliggör korta restider med hög säkerhet. Vidare anges att de satsningar på det statliga vägnätet i första hand ska ske där det påtagligt kan förbättra förutsättningarna för arbetspendling, turism och näringslivets transporter.

7 Nuläge

Befolkningen i Jämtlands län var som störst under mitten av 1950-talet. Den stora befolkningsminskningen från slutet av 1950-talet till början av 1970-talet berodde framförallt på strukturomvandlingen inom länets dåvarande basnäringar, jord- och skogsbruket. Efter en ökning av befolkningen under 1970-talet var invånarantalet relativt konstant fram till slutet av 1990-talet då antalet invånare i länet återigen började minska. Utvecklingen de senaste åren pekar på en stabilisering av befolkningsutvecklingen i länet som helhet. Sammantaget för länet har vi fortsatt att öka befolkningen, Östersund ökar mest.

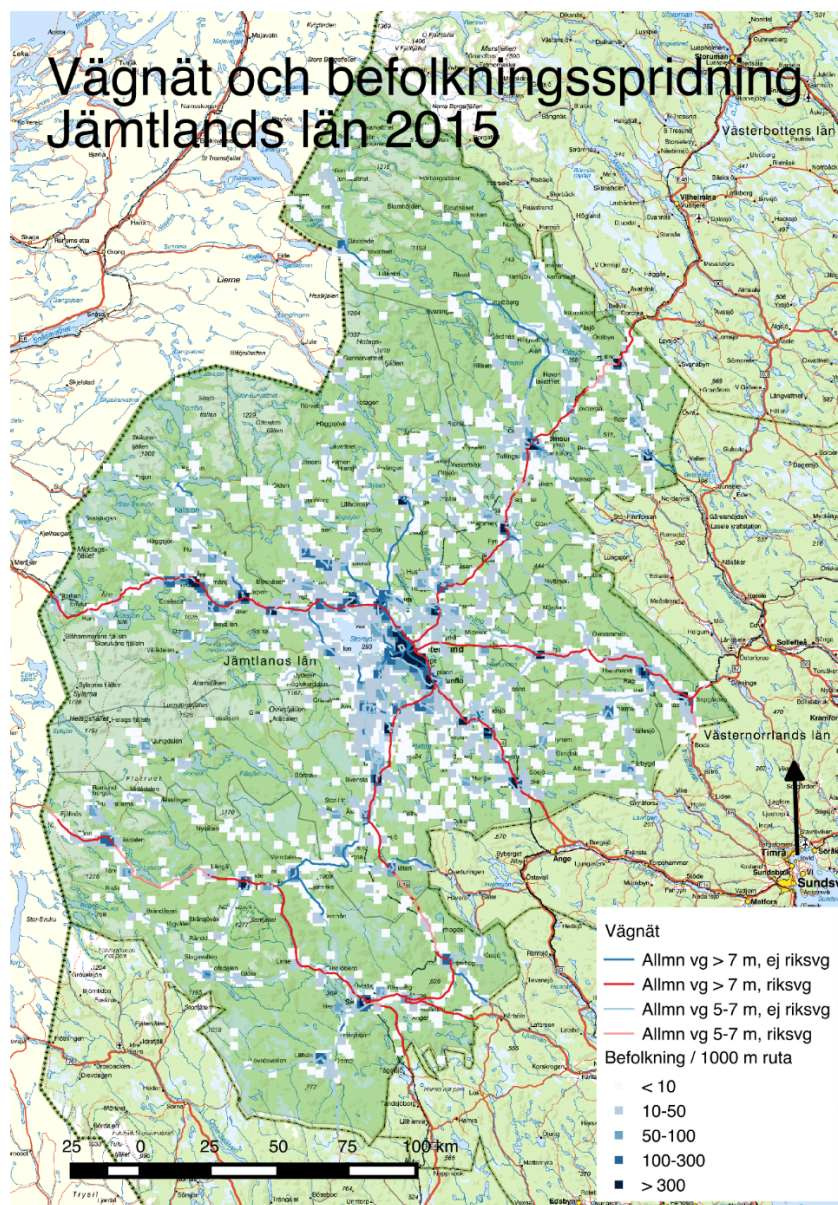
Figur 4. Befolkningsutveckling 200 år i länet. Avser folkmängden i Jämtlands län mellan 1805 – 2015. Källa: SCB.

Jämtlands län är glest befolkat, ca 50 procent av länets yta utgörs av skogsmark. Jämtlands län är det till ytan tredje största länet i Sverige.

Av befolkningskartan i figur 5 framgår att det bor människor i nästan alla delar av länet. Hälften av befolkningen i Jämtlands län bor i byar och i små samhällen <1 000 invånare. 15 procent av befolkningen bor i småorter med 1 000 – 4 000 invånare. I Östersunds stad bor var tredje länsinvånare.

LÄNSTRANSPORTPLAN 2018-2029

Jämtlands län är det län som har störst andel av befolkningen boende i glesbygdsområden enligt Glesbygdsverkets definition 1). Nära 29 procent av befolkningen bor i glesbygdsområden. Motsvarande andel för Gotland är 17 procent, Västerbotten 16 procent och Norrbotten 11 procent. Denna befolkningsstruktur ställer krav på ett vitt förgrenat och fungerande vägnät i länets alla delar året om.

Figur 5. Vägnät och befolkning i kilometerrutor Jämtlands län.

8 Vägarna i Jämtlands län

I Jämtlands län finns tre typer av vägnät, det statliga vägnätet, det kommunala vägnätet och det enskilda vägnätet.

Det statliga vägnätet omfattar 603,6 mil vägar och delas in i två grupper, de nationella vägarna (exempelvis E 14 och E 45) och de övriga statliga vägarna.

Län	Kommun	Väghållare			Totalt
		Statlig	Kommunal	Enskild	
		Längd i km	Längd i km	Längd i km	Längd i km
Dalarna		5 139	1 768	31 579	38 487
Gävleborg		3 838	1 352	25 730	30 921
Västernorrland		5 302	1 359	24 658	31 319
Jämtland	Berg	615		3 583	4 198
	Bräcke	622	40	3 989	4 651
	Härjedalen	845	99	7 790	8 733
	Krokom	791	18	4 186	4 994
	Ragunda	438	6	2 891	3 336
	Strömsund	1 451	75	6 880	8 406
	Åre	623	34	2 587	3 244
	Östersund	649	297	2 494	3 441
	Totalt:	6 036	569	34 399	41 004
Totalt Region Mitt:		20 315	5 049	116 367	141 731

Figur 6. Vägnätet inom Jämtlands län. Källa: Trafikverkets nationella vägdatas.

Det kan noteras att av det statliga vägnätet i länet om cirka 600 mil är ungefär en tredjedel eller 200 mil grusvägar. Av tabellen ovan framgår också att Jämtlands län har det mest omfattande statliga vägnätet bland de fyra län som ingår i Trafikverkets region mitt.

9 Regionförstoring

Regionförstoring i meningen att öka befolkningen inom ett område där man både kan bo och arbeta kan ske både genom positivt födelsenetto, nettoinflyttning och genom förbättrade möjligheter till pendling så att det geografiska område inom vilket man kan arbetspendla utvidgas. Befolkningsmässigt större arbetsmarknadsregioner har, generellt sett, bättre utvecklingsförutsättningar än mindre. Detta beror framförallt på bättre förutsättningar till matchning på arbetsmarknaden. En ökad pendling måste därför främjas främst efter våra två stora stråk Mitt- och Inlandsstråket.

Arbetspendlingen mellan kommunerna i Jämtlands län framgår av figuren nedan:

Män & kvinnor										
År 2015	Arbetsplats									
Bostadskommun	Berg	Bräcke	Härjedalen	Krokom	Ragunda	Strömsund	Åre	Östersund	Övriga landet	Summa
Berg	2457	7	64	21	1	3	20	663	179	3415
Bräcke	9	1928	8	24	135	7	6	559	247	2923
Härjedalen	43	1	4442	7	1	2	5	141	420	5062
Krokom	26	23	12	3791	13	71	176	2957	272	7341
Ragunda	2	46	4	8	1856	14	4	295	204	2433
Strömsund	4	7	6	36	12	4669	6	334	388	5462
Åre	40	6	9	144	2	1	4316	595	509	5622
Östersund	296	224	54	1010	99	167	258	26898	1503	30509
Summa	2877	2242	4599	5041	2119	4934	4791	32442	3722	62767

Figur 7. Arbetspendling över kommungränserna år 2015 Jämtlands län.

10 Hastighetsöversyn

Trafikverket har under 2016 genomfört en hastighetsöversyn. Trafikverkets planer innebär sänkta och höjda hastigheter på länets vägar enligt tabellen nedan:

Förslag sänkta hastigheter:

Vägnr	Delsträcka	ÅDT	Längd	km/h nu	Km/h efter sänkning	När
E 14	Krokom - Järpen	3500	46	90	80	2019
87	Bringåsen - Odensberg	2530	5	100	80	2019
E45	Åsarna - Brunflo	2550	55	90	80	2022
E 14	Bräcke - Gällö	2250	22	100	80	2024
E45	Östersund - Häggenås	3100	21	90	80	2020
Totalt			149			

Förslag höjda hastigheter:

Vägnr	Delsträcka	ÅDT	Längd	km/h nu	Km/h efter höjning	När
84	Hede - Långå	1580	12	80	100	2017
E45/84	Älvros - Sveg	2100	18	90	100	2021
E14/E45	Lockne - Opand	11000	7	40-80	100	2021
E45	Rengsjön - Älvros	2100	7	50-90	100	2021
Totalt			44			

Källa: Trafikverkets rapport "Åtgärder för systematisk anpassning av hastighetsgränserna till vägnas trafiksäkerhetsstandard".

För Jämtland med de långa avstånden innebär sänkta hastigheter längre restider vilket försämrar tillgängligheten för tillresande samt även i praktiken försämrar förutsättningarna för arbetspendling. Stråken i Jämtland, det vill säga E 14 och E 45 samt väg 84 och 87 behöver få den säkerhetsstandard som krävs för hastighetsgränsen 100 km/h. Väg 84 kommer att få höjd hastighet 100 km/h den sträcka där den kommer att gå ihop med E 45 i nya sträckningen Rengsjön – Älvros.

Utöver de nationella vägarna E 14 och E 45 utgör vägarna 84 och 87 viktiga funktionella stråk för såväl godstransporter, arbetspendling som för turistutveckling. För dessa stråk är möjligheten att korta restider särskilt viktig. Åtgärder för bibehållna eller höjda hastigheter till 100 km/h efter dessa stråk är därmed prioriterade. I ett län med så långa avstånd och så spridd befolkning är möjligheten till bibehållna eller höjda hastighetsgränser också på det övriga vägnätet viktig. Hänsyn måste också tas till de små trafikmängderna på det övriga vägnätet när det gäller beslut om hastighetsgränser.

11 Förbindelser och kommunikationer

Trafikutbudet kan beskrivas enligt nedanstående:

- Interregional trafik; Norrtågstrafiken, Busstrafik över länsgräns
- Stomlinjetrafik; stomlinjetrafiken kommuncentra – Östersund
- Lokal trafik; tätortstrafiken i Östersund, 3-milsradien runt Östersunds tätort, trafik i Åredalen, inomkommunal trafik där linjelagda skolskjutsar utgör basen, närtrafik
- Särskild kollektivtrafik; färdtjänst

Interregional-, stomlinjetrafik har stor betydelse för arbets- och studieresor, resor till region- och länssjukvård, service-, besöks- och anslutningsresor. Den lokala trafiken är anpassad för arbets- och skolpendling, service- och anslutningsresor till stomlinje- och interregional trafik, trafiken kan vara anropsstyrd. Närtrafiken är anropsstyrd och yttäckande, den erbjuder sällanresor från orter med liten eller ingen linjelagd trafik.

Stomlinjetrafiken är mycket viktig med Östersund som den enskilt största målpunkten. Från kommuncentra Strömsund, Hammarstrand, Bräcke, Svenstavik, Krokom, Järpen till Östersund finns ett trafikutbud som minst medger arbetspendling till Östersund med tre

olika tidslägen dagtid och med minst tre senare ankomster under dagen och återresa i 22-tiden M-F. För Bräcke, Svenstavik, Krokom och Järpen finns flera turer i vardera riktningen morgon och kväll. Från Sveg finns förbindelser till Östersund som medger hel- eller halvdagsvistelse i Östersund M-F, serviceresor och veckopendlingsresor lördagar och söndagar. I Åre, Krokom och Östersund kommuner finns ett trafikutbud i något eller några stråk som erbjuder ett bra trafikutbud för bl. a. arbetspendling sju dagar i veckan. I övriga delar av ovanstående kommuner finns ett mer begränsat trafikutbud.

De senaste åren har inga kvalitetsmätningar gjorts i den allmänna kollektivtrafiken. Generellt kan sägas att "relevans" d v s trafiken passar mina behov är den viktigaste faktorn är att människor ska resa. Prisvärdhet, kvalitet, bemötande och trafikens popularitet är viktiga faktorer men har mindre betydelse för hur människor gör sina val.

Stråket utmed väg E 14 och Mittbanan har relativt stora befolkningskoncentrationer med potential för en större andel kollektivtrafikresande. Ett stort antal av de boende efter stråket pendlar in mot Östersund, men pendling i den motsatta riktningen förekommer också. Inte minst har pendling in mot Åre ökat under senare år. Efter detta stråk bör överföring av vägtrafik till järnvägstrafik kunna ske med positiva effekter för både miljö och trafiksäkerhet. Från 2012 har en kraftig ökning av turutbudet på Mittbanan skett. Mellan Sundsvall och Östersund har antalet dubbelturer ökat från fem till nio per dag och mellan Östersund och Duved från två till fem per dag. En begränsning för ökad pendling med tåg efter Mittbanan är de relativt långa restiderna idag. För att tåget ska kunna konkurrera med vägtrafiken på ett bättre sätt måste restiderna med tåg vara betydligt kortare än med bil och buss. Projekt Mittstråket är ett Regionalfondsprojekt som pågår och som syftar till att förkorta restiderna bland annat genom att bygga bort plankorsningar längs Mittbanan.

När det gäller resor med tåg till länet beslutade SJ att nattågstrafiken endast ska köras under vintersäsong och delar av sommarsäsongen till Jämtland från april 2016. Detta har skapat en oro för bland annat turistdestinationens fortsatta utveckling. Ett intensivt arbete har under det senaste året pågått med länets näringsliv, kommuner engagerade medborgare och regionen för påverkan om återinrättande av nattågstrafiken. Ett utökat samarbete med SJ har också pågått för förbättring av produkten, bokningssystem, vagnar, service etc. Regeringen aviserade under den våren 2017 att nattågstrafik ska upphandlas och beslut kom i september att nattågstrafiken till Jämtland ska återupptas från juni 2018, vilket är glädjande för länet och för alla som har engagerat sig i frågan.

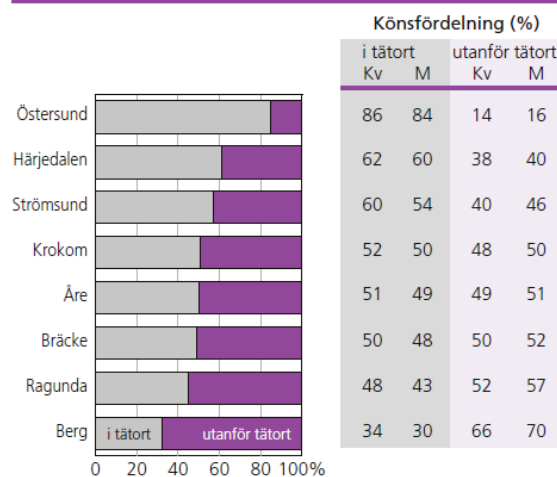
12 Jämställdhet i transportinfrastrukturen

Generellt sett pendlar män ofta längre sträckor än kvinnor och högutbildade pendlar oftare längre än lågutbildade. Kvinnor utnyttjar kollektivtrafik för sin arbetspendling i högre utsträckning än män. Det finns inget som talar emot att dessa generella mönster också gäller i Jämtlands län. Störst är pendlingen till och inom Östersunds kommun.

Det är främst hälso- och sjukvården samt socialt arbete som skapar den största sysselsättningen i Jämtlands län, betydande är också handel och turist-/besöksnäringen samt jord- och skogsbruk. Kvinnor arbetar i högre grad inom offentlig sektor än män och en större andel kvinnor än män bor i tätorterna i Jämtlands län.

Befolkning

Befolkningen i och utanför tätorter 31 dec 2015

Källa: SCB, Tätorter; arealer, befolkning

I alla kommuner bor det fler kvinnor än män i tätorterna och det bor fler män än kvinnor utanför tätorterna.

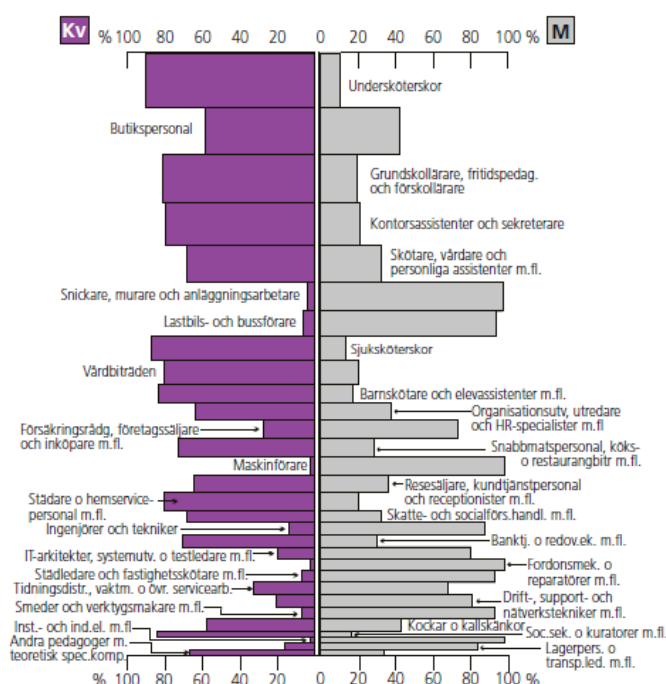
Definition gällande tätort se www.scb.se/MI0810.
SCB gjorde den senaste tätortavgränsningen år 2010.

Figur 8. Källa: Länsstyrelsen Jämtlands län, fakta om Jämställdhet fickbok.

Tillgång till kollektivtrafik är viktigt för möjligheten till arbetspendling för alla. Gång- och cykelvägar är betydelsefulla för möjliggörande av arbetspendling på kortare avstånd. Gång- och cykelvägar som enligt Trafikverkets standard också är belysta är viktiga ur en säkerhets- och trygghetsaspekt. I ett till ytan så stort län som Jämtland är tillgången till bra vägar viktigt för både kvinnor och män. God digital infrastruktur talar också för möjligheter till distansarbete.

Förvärvsarbete

De 30 vanligaste yrkena i länet 2014

Källa: SCB, Yrkesregistret

Yrke okänt hör till de 30 vanligaste kategorierna och har angetts för 3557 personer

Avser yrkesverksamma anställda 16–64 år med bostad i länet

40

Figur 9. Källa: Länsstyrelsen Jämtlands län, fakta om Jämställdhet fickbok.

13 Tillgänglighet för alla

I *nationell handlingsplan för handikappolitiken* finns de nationella målen

- En samhällsgemenskap med mångfald som grund
- Att samhället utformas så att människor med funktionshinder i alla åldrar blir fullt delaktiga i samhällslivet
- En jämlikhet i levnadsvillkor för flickor och pojkar, kvinnor och män med funktionshinder

Regionala mål (ur regionalt trafikförsörjningsprogram 2016-2020 Region Jämtland Härjedalen)

- Öka tillgängligheten till kollektivtrafiken för personer med funktionshinder .
- Arbeta för en samordning av allmän och särskild kollektivtrafik.

Tillgänglighet till kollektivtrafiken är beroende av flera faktorer; fordonens utformning, hållplatsernas och busstationernas tillgänglighet samt information om detta. Ledsagning finns vid bemannade järnvägsstationer och ska utökas till resecentra och busstationer i samtliga kommuncentra. Fordonens utformning bestäms vid upphandlingstillfället. I tidtabell/ digital reseplanerare anges vilka turer som utförs med tillgänglighetsanpassat fordon. RTI, realtidsinformation installeras i stomlinjefordon. Det ska förbättra trafikinformationen genom att information kan erhållas i mobiltelefonen. Ombord på fordonen ges hållplatsinformation audiovisuellt. Information om hållplatsens tillgänglighet kräver uppgifter om kantstenshöjd och att taktilla plattor mm. kartläggs och dokumenteras i länstrafikens planeringsprogram samt att de kan redovisas i reseplaneraren.

- Åtgärderna kräver resurser i form av kartläggning, uppdatering i databaser och programvaruuppdatering.
- Resultatet i form av fordon, hållplatser och busstationers tillgänglighet kan ge stöd för att överföra resenärer från särskild kollektivtrafik till allmän kollektivtrafik
- Arbetet med förbättrad tillgänglighet måste göras systematiskt och utgå från den standard som gäller för varje sammanhang.

14 Besöksnäringens betydelse

Jämtland har under mycket lång tid varit ett turistlän. De senaste årtiondenas medvetna satsning på stora kultur- och idrottsevenemang har stärkt länet som besöksmål. Idag kan vi se att länet hämtar hem allt fler evenemang. Satsningen och tillströmningen av besökare ställer krav på transportinfrastrukturen och tillgängligheten och är en viktig del i konkurrensen.

Turismen i Jämtlands län står för en betydande del av den svenska turistnäringen. Omsättningen i länet uppgick år 2016 till nära 5 miljarder kronor.

Antalet gästnätter år 2016 var 10,7 miljoner.

I Jämtland finns ett tjugotal större eller mindre destinationer. De flesta av dessa är helt beroende av väl fungerande vägtransporter. Över 90 procent av besökarna till västra Härjedalen reser med bil. Till vissa destinationer kring Åre dalen och Storlienområdet finns möjlighet att resa med tåg. Turistdestinationerna arbetar aktivt för att få fler att välja tåget. Det är därför viktigt att det finns kapacitet både på järnvägen och hos tågoperatörerna och det är därför också mycket angeläget att nattågstrafiken återinförs hela året.

Under några vintersäsonger har persontrafik bedrivits på Inlandsbanan till Klövsjö/Vemdalenområdet från såväl Malmö, Göteborg som Stockholm. Vid järnvägsstationen i Röjan har bussar mött upp för den sista delen av resan fram till slutdestinationen.

Att kunna erbjuda snabba, bekväma och säkra resor till turist destinationerna i Jämtland är viktigt för konkurrensen om gästerna. För tillgängligheten och för miljön är det viktigt att järnvägarna och trafiken till länet kan hålla en tilltalade standard och kapacitet. Även om en stor andel av turisterna väljer järnväg så pekar den mycket starka ökningen inom turistnäringen på att allt fler personer kommer att vara beroende av snabba och säkra vägförbindelser. Fortsatta satsningar på vägarna E 14, E 45, väg 84 och 321 är därför högt prioriterade.

Möjligheterna till bra flygförbindelser är till länet också viktiga för turistnäringen och för övrig besöksnäring. Förutom Åre/Östersund flygplats spelar också de mindre flygplatserna i Sveg och Röros viktiga roller för turistdestinationerna i närområdena. Trondheims stora flygplats i Vaernes har en viktig roll för den Jämtländska besöksnäringen. En roll som kan utvecklas betydligt i och med att Meråkerbanan elektrifieras och trafiken på banan utvecklas. Såväl bra flygtrafik till dessa flygplatser som bra markförbindelser till länets olika turistdestinationer är av största vikt för turistnäringen.

15 Transportinfrastrukturens betydelse för skogsnäringen i Jämtlands län

Skogsnäringen står för de flesta tunga transporter i Jämtlands län. Årligen avverkas ca sju miljoner ton timmer i Jämtlands län, varav ca 75 % vidareförädlas utanför länet. Skogsnäringen genererar ca 4 000 årsarbeten under hela året inom såväl avverkningsarbete, skogsvård, som vidareförädling av olika slag.

Skogsnäringen är beroende av bäriga vägar för att möjliggöra effektiva transporter till och från skogsindustrierna både inom och utanför länet. Merparten av både det allmänna och enskilda vägnätet måste därför tåla 64 tons bruttovikt under hela året. Utvecklingen går mot ännu tyngre och längre transporter och delar av vägnätet kommer därför att uppgraderas för att klara 74 ton.

Omlastning från väg till järnväg sker i allt större utsträckning, både för att minska miljöbelastningen och för att nå kostnadseffektivitet. Vägarna fram till

omlastningsterminalerna måste hålla hög standard året om. Lika viktigt är förstås en fungerande järnvägsinfrastruktur.

16 Övrig inriktning av arbetet

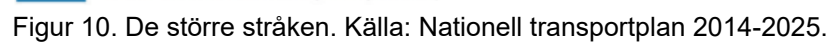
En sammanhållen transportinfrastruktur med fungerande väg- och järnvägsnät i länet med koppling till andra stråk är viktigt. De nationella vägstråken E 14 och E 45 har mycket stor betydelse för länet. Motsvarande stråk på järnväg är Mittbanan, Norra stambanan, Ostkustbanan, Botniabanan och Inlandsbanan. Brister och behov i dessa stråk är i första hand en fråga för den nationella planen. I det öst-västliga stråket Trondheim-Östersund-Sundsvall är också Meråkerbanan och Trönderbanan viktig där också hamnarna i väst kan komma att spela en roll i framtida transportinfrastruktur. Trafikverkets investering på en ny bro över "Stora helvetet" i Storlien innebär att det kommer att finnas möjligheter att bygga en bra framtida infrastruktur mellan våra länder.

När det gäller bristerna och behoven vad gäller hela transportinfrastrukturen i länet så har dessa identifierats av bland andra länets kommuner, representanter för skogsnäringen, Jämtland Härjedalen Turism, Region Jämtland Härjedalens transportutvecklingsråd och Trafikverket region Mitt.

De många påtalade bristerna och behoven motsvarar investeringar på många miljarder. De brister som föreslås åtgärdas i denna plan utgör bara en liten av det totala behovet. Vissa brister bedöms kunna åtgärdas med så kallade bärighetsmedel inom ramen för nationella planen, men också dessa behov är mångdubbelt större än de medel som finns tillgängliga. Länstransportplanerna revideras vart fjärde år. Det innebär att den här planen som omfattar åren 2018-2029 innehåller till mer hälften beslutade och påbörjade objekt från förra planen (2014-2025).

16.2 De större stråken, viktiga transportleder för näringens utveckling och tillväxt

Ostkusten är tillsammans med södra och mellersta Dalarna samt området kring Östersund områdets mest tätbefolkade delar. De mer glest befolkade delarna i väster har en stark besöksnäring i stora delar av fjällvärlden. De södra delarna av området har stor traditionell basindustri och verkstadsindustri samt återuppväckt gruvnäring medan de norra delarna och delar av inlandet präglas av skogsindustri. De nationella stråken som är relativt glesa över området kompletteras med regionala stråk som har nationell betydelse. Denna struktur tillsammans med framförallt skogs-, verkstads- och gruvnäringens behov betyder att ett väl fungerande transportsystem är en förutsättning för regionens funktion och möjlighet till tillväxt.

17 Åtgärder i länstransportplan 2018-2029

I bilaga 1 redovisas samtliga objekt som länstransportplanen omfattar. För varje objekt redovisas beräknad total kostnad och finansiering. Nedan följer en närmare redovisning av vissa större åtgärdsobjekt i planen.

17.1 Vägar

Väg 84 Ny sträckning Älvros – Sveg samt genomfart Sveg

Riksväg 84 går från Hudiksvall via Ljusdal och Sveg vidare mot norska gränsen. I avsaknad av trafikmöjligheter på järnväg blir denna tvärgående sträckning ett viktigt stråk för fjällresenärer till områden i Härjedalen eller övriga delar av Jämtlands län. Riksvägen är även viktig för långväga godstransporter och långväga persontransporter.

Trafikverket planerar för en ny sträckning av E 45 via Älvros och Rengsjön, öster om Sveg. Beslut om nya sträckningen tas våren 2018. Väg 84 skulle då kunna få en ny sträckning i den nya E 45 sträckningen Älvros – Rengsjön för att sedan ta av västerut på då gamla E 45 mot Sveg. Järnvägsviadukten vid Byvallen är en flaskhals på sträckan som behöver åtgärdas. Vid en omdragning av E 45 enligt ovan, och att väg 84 får den nya sträckningen, skulle kunna innebära att järnvägsviadukten åtgärdas med medel ur länsplanen. För att åtgärden ska bekostas med medel ur länsplanen gäller detta endast om ny sträckning av E 45 via Älvros – Rengsjön genomförs. I annat fall, om sträckan kvarstår som europaväg, så bör åtgärderna tillfalla nationella planen. Länsplanens ekonomiska del har tagit höjd för alternativet med ombyggnad av järnvägsviadukten för en hastighet av 80 km/h, som är kalkylerad till 42 miljoner kronor. Resterande medel i objektet används för ombyggnation av korsningen vid södra infarten till Sveg, nuvarande E 45 och väg 504, till en T-korsning samt i övrigt åtgärder enligt utförd åtgärdsvalstudie i centrala Sveg.

Väg 321 Svenstavik – Månsåsen

Väg 321 är en viktig transportled för både tung trafik och turisttrafik till Bydalen och Åre/Storlienområdet. Sträckan Svenstavik – Månsåsen är i dåligt skick med bland annat skarpa kurvor, bitvis svag bärighet och dåliga broar. Vägen trafikeras också av gående och cyklister i blandtrafik. Sträckan har ingått i Trafikverkets hastighetsöversyn 2009 och därefter fått sänkt hastighet.

De åtgärder som planeras är upprustning av befintlig väg 35,5 km med bärighetshöjande åtgärder och åtgärder för att göra sidoområdet säkrare. Kurvan i Hoverberg rätas i ny sträckning med belagd bredd på 6,5 meter. Befintlig väg breddas på erforderliga sträckor för att uppnå en enhetlig belagd vägbredd på 6,5 meter. De föreslagna åtgärderna ger förutsättning för en bibehållen högsta hastighet på 80 km/h. Byggnation av en gång- och cykelväg Svenstavik – Galhammarudden ingår också i projektet. Åtgärden kommer att ske i två etapper: - etapp 1 Svenstavik – Kövra ca 20 km, etapp 2 Kövra – Månsåsen ca 18 km. Projektet beräknas uppgå till 189 miljoner kronor där denna länsplan står för 20 miljoner kronor (total kostnad inklusive medel från föregående plan 43,4 Mkr). Beslut om åtgärder är tagit i föregående länsplan och arbetet kommer att ske etappvis med start 2017.

Väg 659 Såå – Vik

Väg 659 mellan Såå – Vik är en mindre väg som trafikeras med linjetrafik (linje nr 157) för bland annat skolelever. Vägen är smal 4,0–4,3 meter och har en dålig standard som skapar problem för framkomligheten för bland annat busstrafiken. Särskilt stora är problemen för låggolvsvsbusarna. Genom att vägen förbättras kan fler turer framföras efter denna väg istället för E 14. Antalet boende efter vägstråket ökar. Den totala väglängden är ca 5 km. Vägen förbättras för bättre framkomlighet genom förstärkning, breddning upp till 6 meter där så är möjligt samt beläggning. Överfart över järnväg Björnänge kommer att säkerhetsanpassas med bomanläggning. Totalt från Länsplanen 15 Mkr varav 14 Mkr i planen 2018-2029.

Väg 662 Husåvägen

Väg 662 mellan Bonäshamn - Huså är en grusväg med dålig standard. Vägbredden är ca 5,5 meter. Vägen är sämst de sju kilometrarna mellan avtagsvägen mot Fröå och Huså. Vägen trafikeras med linjetrafik året om. Vägen är en viktig transportled för turistnäring och företag i området. Turistnäringen har ofta sin högsäsong då problemen med tjällossning är som störst. Den totala sträckan är lång och åtgärderna kommer att behöva etappindelas. Enligt den senaste utredningen kring markförhållandena så kommer kostsamma åtgärder att behöva göras på delar av sträckan, det kan handla om "bergs-sprängning" t ex. Kostnaden beräknas därför bli betydligt större än vid de första kalkylerna och handlar om totalt 60 Mkr från länsplanen varav 58 Mkr från perioden 2018-2029.

Väg 675 Valne – Änge

Väg 675 mellan Valne och Änge är ett viktigt stråk för arbetspendling för befolkningen i Ängeområdet. Vägen har också en viktig funktion för Länstrafiken som trafikerar sträckan med linjebuss 532 för framförallt behoven av elevresor från Näliden/Valne till högstadieskolan i Änge. Mellan Valne och slakteriet i Änge är vägen en grusväg med omkring 5 meters bredd. Vägens säkerhet och standard upplevs som mycket låg till följd av tvära kurvor, problem med damm och ojämn vägbana. Vägen är nu under produktion och kommer att genomföras med start 2018. Vägåtgärderna består i bärighetsåtgärder, breddning, förbättring av vägens sidoområden, förbättrad avvattning och rätning av de tväraste kurvorna. Vägen kommer även att beläggas. Totala kostnaden är 42 mkr, varav 12,7 mkr belastar länsplanen. Åtgärden kommer att utföras under 2017-2019.

Väg 711 Bräcke – Albacken

Väg 711 sträcker sig mellan Bräcke och Sörbygd i Bräcke kommun, Jämtlands län. För befolkningen i Albacken och byarna längs vägen, samt för skogsnäringen och det övriga näringslivet, är väg 711 ett mycket viktigt stråk. Vägen är den enda möjliga vägförbindelsen för pendling till arbete, skola och service. Företagare längs vägen och skogsnäringen är beroende av väg 711 för sin verksamhet.

Vägen är under produktion med start under hösten 2017. Åtgärderna handlar om bärighetsförbättringar, kurvvrätningar samt beläggning. Åtgärden kommer att utföras under 2017-2019. Den totala kostnaden är 118 mkr där Länsplanen står för 20 Mkr varav 15 Mkr under perioden 2018-2029.

Väg 675 Kurvan i Ede

Genom Ede är vägen cirka sju meter bred och belagd. I Ede går vägen i en mycket skarp

kurva förbi ett fler-bostadshus. Två mindre vägar ansluter i kurvan, vilket gör att platsen uppfattas som en fyrvägs korsning. Det innebär dålig framkomlighet och säkerhet och är ett problem i boendemiljön i och med att trafiken måste göra många starter och accelerationer i kurvan. Ett antal alternativa förslag till nya vägsträckningar har tagits fram. I planen avsätts 5,2 miljoner kronor för rätning av kurvan under planperioden.

Väg 796 Bro inklusive GC-väg över Indalsälven i Lit

Åtgärden är beslutad i Länsplan 2014-2025 och beräknas utföras under 2017-2019. Totalt ca 110 Mkr varav medfinansiering från Länsplanen med 5 Mkr samt från Östersunds kommun med 5 Mkr. Resterande finansiering av Trafikverket.

Väg 772 Stugun – Kompaniet

Väg 772 går i Stuguns tätort från bron över Indalsälven norrut mot Mårdsjön. Väg 772 åtgärdades för några år sedan mellan Kompaniet och Mårdsjön. Sträckan Stugun – Kompaniet är smal och kurvig och trafikeras såväl av motorfordon som gångtrafikanter och cyklister, vägen upplevs trång. Dessutom belastas vägen kontinuerligt med tunga transporter i form av timmertransporter. Vägen behöver breddas för att rymma alla typer av trafikanter och för att höja säkerheten för gående och cyklister. Grov kostnadsbedömning 12 Mkr.

Väg 614 Häste – Ytterån

Väg 614 går från Häste på Rödön och mot Ytterån. Vägen är en del av vägstråket från Frösön mot Ytterån och E 14. Vägen utgör en del av en viktig transportled mellan flyget på Frösön och Ytterån (mot Åre). Åre/ Storlien området är attraktivt som besöksmål och även för många typ av evenemang. Antalet besökare som reser med flyg via Östersund/Åre flygplats är många och transfer mot Åre går från Frösön över Rödön mot Ytterån och sedan vidare västerut mot Åre.

Sträckan Häste - Ytterån är bitvis smal och innehåller många kurvor, backkrön och farliga utfarter. Åtgärder av brister i form av rätning av vissa kurvor, sänkta backkrön, breddning av vissa sträckor samt i övrigt säkerhetshöjande åtgärder är nödvändiga. Grov kostnadsbedömning 40,5 Mkr.

Väg 695, Hållandsvägen

Väg 695 är en parallellväg till E 14 från Hållands kyrka mot Undersåker. Vägen är ca 4 km lång och är smal, kurvig och grusbelagd. Den betjänar idag ett antal privatfastigheter samt Hållands folkhögskola och hotell Hållandsgården. Sträckan trafikeras av linjetrafik. På grund av vägens beskaffenhet använder kollektivtrafiken en mindre buss med högre insteg på sträckan.

Vägen skulle med höjd standard vad gäller bärighet, kurvvrättning och beläggning i högre utsträckning kunna användas som anslutningsväg för fastigheterna mellan E 14 och väg 695. Vägen kan då även fungera som gång- och cykelväg. Vägstråket skulle också kunna fungera som avlastning till E 14 och omledningsväg om standarden höjs. E 14 är efter aktuell sträcka hårt trafikerad av både biltrafik och lastbilar/ tunga fordon. E 14, där väg 695 löper parallellt innehåller en brant luntning, Hållandsbacken, där Trafikverket planerar för trafiksäkerhetshöjande åtgärder för enskilda väganlutningar. Antalet utfarter på E 14 behöver i möjligaste mån minska på sträckan och i synnerhet i Hållandsbacken av

säkerhetsskäl. De utfarter som måste finnas behöver få en utformning och placering som innebär anslutning till E 14 på ett så säkert sätt som möjligt. Grov kostnadsbedömning totalt 23,5 Mkr totalt med 12 Mkr från Länsplanen.

17.2 Gång- och cykelvägar

Regeringens cykelstrategi och den regionala utvecklingsstrategin uttrycker att gång- och cykelbanor är viktiga i transportinfrastrukturen för ökad trafiksäkerhet, minskat bilåkande på korta avstånd är ett viktigt led i klimatomställning samt bra för folkhälsan.

I denna länstransportplan avsätts uppemot 176 miljoner kronor för byggande av gång- och cykelvägar under planperioden. En indikativ fördelning av avsatta medel för gång och cykelvägar redovisas i bilaga 1. I bilagan redovisas 19 olika sträckor. I planen har Trafikverkets schablonkostnader för nybyggnad av gång- och cykelvägar använts. Dessa schablonkostnader avser nybyggnad av belagd GC-väg på tre meters bredd med belysning. Möjligheterna att på vissa håll bygga enklare gång- och cykelvägar ska undersökas under planperioden i syfte att få tillgängliga medel att räcka längre.

Det finns också stora behov av fler gång och cykelvägar efter vägarna E 14 och E 45. Dessa behov bör åtgärdas med medel ur den nationella transportplanen. Trafikverket genomför under år 2017 en åtgärdsvalsstudie för E 45 Malung – Hoting. Där bör även brister och behov vad gäller gång- och cykelvägar längs sträckan lyftas in.

Länets kommuner lyfter generellt sett gång- och cykelvägar som en viktig åtgärd. På landsbygdens handlar det mycket om säkerhetsaspekter men även i viss mån om möjligheter till arbetspendling. I tätorter lyfts kopplingen till bostadsbyggande och möjligheterna till arbetspendling som starka argument.

17.3 Riktade utredningspotter vägar

För att utreda brister, behov och för att tydliggöra vilka åtgärder som behövs avsätts medel, 1 Mkr per utpekad stråk nedan för planläggning.

Väg 311 (502) Tännäs - Länsgräns

Väg 311 går från Tännäs i Härjedalen och vidare mot Särna i Dalarna. Vägen är en viktig transportled för turister till Lofsdalen men också till stråket/ stråken mot Funäsdalen/Röros i norr och Särna/Idre med flera i söder. Vägen utgör också transportled för tung trafik och varutransporter som ska till och från Norge.

Vägstandarden är mycket bristfällig. Vägen är smal och kurvig grusväg som har dålig bärighet. Vägstråket är långt och en utredning behöver i första hand göras för att få en uppfattning om brister och behov samt vilka åtgärder som behöver göras.

Väg 592 Vallsundet – Orrviken

En utredning för sträckan gjordes för några sedan. Bostadsbyggandet i området har ökat avsevärt sedan dess och Östersunds kommun och privata aktörer planerar nu för nya bostadsområden på platsen de närmaste åren. En ny utredning med de nya förutsättningarna behöver göras.

Väg 314 Ytterhogdal – Länsgräns Y

Väg 314 från Ytterhogdal mot Ånge och E14 är en transportled för i synnerhet tunga fordon såsom tank- och timmerbilar. Vägen är belagd men bärigheten är mycket dålig. En utredning om brister och behov behöver göras för sträckan. En utredningspott läggs i planen. Åtgärden kommer sannolikt att landa i bärighetsåtgärder och då hamnar åtgärder enligt detta under Trafikverkets bärighetsanslag.

Väg 711 Sörbygden - Albacken

Väg 711 mellan Sörbygden och Albacken är en del av sträckan Bräcke – Sörbygden. Sträckan Bräcke – Albacken ligger för åtgärd i denna plan under 2017-2019. Återstående sträcka som är grusväg behöver utredas för åtgärder i en nästa etapp.

17.4 Pott för allmänt

Inom Länstransportplanen avsätts pott för olika åtgärder:

- Medfinansiering av åtgärder för kollektivtrafik och trafiksäkerhet på de kommunala vägnäten.
- Planutredningar och åtgärdsval
- Bidrag till byggande av enskilda vägar
- Oförutsedda steg 3 och 4 fyra åtgärder
- Pott för medfinansiering i infrastrukturprojekt

17.5 Pott för kollektivtrafikåtgärder

En pott för t ex trafiksäkerhetsåtgärder vid busshållplatser med stora reseolymer läggs i planen. Utredningar kring busshållplatser sker löpande och medel för att möjliggöra åtgärder är viktigt att prioritera. Andra kollektivtrafikåtgärder, som är möjliga att utföra enligt förordningen om Länsplaner, kan också bli aktuella för denna pott.

17.6 Utredningspott

Åtgärder på vägar kräver utredning av brister och behov för att bli så kallade ”mogna objekt”. Behoven är många men mognaden i objekten varierar. För att ligga i framkant i planeringen av åtgärder på länets vägar behöver utredningar finnas för att när det finns möjlighet lyftas i reell åtgärd. En utredningspott kommer därför att läggas, potten kan även användas som medfinansiering i t ex strukturfondsprojekt.

18 Nationella planen

Den nationella planen omfattar vidmakthållande av hela den statliga delen av det allmänna vägnätet. Här ingår även broar, tunnlar och färjeleder. Den väginfrastruktur som omfattas av den nationella planens medel för utveckling är de nationella stamvägarna. Dessa utgör en delmängd av det statliga vägnätet. Utveckling av det regionala vägnätet, det vill säga riks- och länsvägar som inte är nationella stamvägar, omfattas av länsplanerna. Undantaget är riktade miljöåtgärder och anpassning för personer med funktionsnedsättningar, där investeringar från nationell plan också omfattar det regionala vägnätet. Ytterligare ett

undantag är investeringar i form av digitalisering, exempelvis utveckling av trafikledningssystem. Den nationella planen innehåller även statlig medfinansieringen till kommunala vägar i form av till exempel stadsmiljöavtal, statlig medfinansiering av enskilda vägar samt statlig medfinansiering av kollektivtrafik.

18.1 Planprocesser för åtgärder på väg E 14 och E 45

I nuvarande nationell plan, 2014-2025, (nya nationella planen håller i dagsläget på att tas fram) finns medel upptagna för investeringar i en ny sträckning för E 14 Lockne – Optand. Även en ny sträckning E 45 Älvros – Rengsjön i Härjedalen finns med i planen. Det är mycket angeläget att dessa åtgärder kommer till stånd under planperioden 2018-2029. Behoven av investeringar på båda dessa vägar är dock betydligt större än så. När det gäller E 14 är Pilgrimstad – Lockne en flaskhals, där nu Trafikverket har för avsikt att göra en förnyad utredning av sträckan. Sträckan Torvalla – Östersund är en relativt kort sträcka men som de senaste åren varit hårt drabbad av trafiktillbud och trafikolyckor. Sträckan har en stor trafikbelastning och skulle behöva breddas för två filer i vardera riktningen. Vidare mot Åre är trafikbelastningen hög med många tunga transporter och personbilar. I projektet Mittstråket planeras för åtgärder i Rännbergsbacken väster om Duved. Sträckan är särskilt besvärlig vintertid då många tunga transporter blir stående i den branta lutningen. Åtgärder planeras nu med bland annat något förändrad sträckning och nedtagning av krön. Förutom denna åtgärd behöver Hållandsbacken i Undersåker förbättras både för trafikflödet och säkerheten längs sträckan. Sträckan Staa – Storlien är smal och kurvig med många backkrön. Breddning, rätning och borttagande av de värsta backkrönen är nödvändigt. När det gäller E 45 pågår under 2017 en åtgärdsvalstudie för sträckan Malung – Hoting. E 45 mellan Ytterhogdal och Råtan har idag bitvis mycket låg standard och utgör en tydlig flaskhals efter detta viktiga stråk i inlandet. Vägen har en stor betydelse för både godstrafik i nord-/ sydlig riktning och för turisttrafiken till Jämtlandsfjällen. En mycket stor andel av de turister som kommer till vårt län per bil söderifrån kommer via väg E 4, väg 83, väg 84, väg 296 och möter väg E 45 strax söder om Ytterhogdal för vidare färd norrut.

E 45 mot Östersund söderifrån från Svenstavik och Hackås samt E 45 från Lit mot Östersund är tydliga pendlingsstråk som behöver uppgraderas för 100 km/h. Likaså E 14 från Bräcke, Gällö mot Östersund och sträckan Åre – Krokom – Östersund.

Samtliga kommuner i länet med genomfart av en europaväg har påtalat vikten av förbättringar och anpassningar i synnerhet vid genomfart av tätorter. Kommunerna ser främst att säkerhetsbrister åtgärdas. Många av de här genomfarterna byggdes för ett antal årtionden sedan och håller inte dagens standard och syn på säkerhet. Trafikverket har lyft genomfart Åsarna, där man har gjort en åtgärdsvalsstudie som är tänkt att stå som exempel för hur en genomfart kan byggas. Övriga orter som lyfts av kommuner är Bräcke, Strömsund, Åre och Sveg (samt smärre åtgärder genom Hoting, Hammerdal och Ytterån). I samband med att den nya sträckningen E 14 Lockne - Optand byggs kommer en anpassning av genomfarten Brunflo ske med bland annat en gång- och cykelväg genom samhället.

18.2 Järnväg

Efter Mittstråket mellan Trondheim och Sundsvall bor mer än 400 tusen invånare och befolkningen ökat ständigt, även i perioder av minskande befolkning i andra delar av

regionen. Det bör också påminnas om att det i verkligheten periodvis bor många fler efter stråket. Som exempel kan nämnas att det i Åre samhälle finns cirka tre tusen folkbokförda invånare. Under högsäsong bor där cirka 30 000 personer, som dessutom byts ut varje vecka. Detta ställer krav på en väl fungerande infrastruktur.

Mittbanan trafikeras av både regionaltåg, fjärrtåg och godståg av olika slag. I både innevarande planperiod och i förslaget till ny plan för kommande planperiod finns medel avsatta för åtgärder på Mittbanan vid "Stora Helvetet" invid gränsen mot Norge. Denna åtgärd är nödvändig för att få en bra koppling till den starkt växande Trondheimsregionen. Den i Norge planerade investeringen i elektrifiering av Meråkerbanan (Mittbanans förlängning i Norge) förväntas bidra till en större roll för Mittbanan, både vad avser gods- och persontrafik. Mittbanans standard i Jämtlands län är jämförelsevis god, men den har stora brister när det gäller hastighet och trafiksäkerhet. Detta beror framför allt på det mycket stora antalet oönskade plankorsningar. Ett arbete pågår nu för att bygga bort ett antal av dessa.

När det gäller Mittbanan fanns medel avsatta inom ramen för det EU-finansierade projektet "Funktionella Mittstråket" för en station för regionaltåg i Näliden. Av olika skäl har investeringen i en tågstation i Näliden lyfts bort från projektet. Behovet av en tågstation i Näliden är fortfarande mycket stort. En tågstation i Näliden skulle inte bara innebära väsentligt kortare restider för boende i Näliden, utan också väsentligt kortare restider för boende väster om Näliden då busstrafiken västerut inte längre behöver gå igenom Nälidens samhälle i samma utsträckning.

Flera studier av förutsättningarna för en tågstation i Näliden har redan genomförts av Trafikverket och arbetet med en formell järnvägsplan har påbörjats. Det är nu viktigt att investeringsmedel för denna angelägna åtgärd tydligt avsätts i den nationella planen. I Länstransportplanen har medel avsatts för medfinansiering av bland annat Näliden station.

Inlandsbanans betydelse för transporter i inlandet har åter aktualiserats inte minst mot bakgrund av regeringens tydliga inriktning för en högre användning av järnvägssystemet. Inte minst gruv- och skogsindustrin är betjänta av en inlandsjärnväg. Inlandsbanan finns och kan, om den får den upprustning som krävs, utgöra ett viktigt komplement i landets järnvägsnät.

Bilaga 1; Objekt med kalkylerad kostnad ur Länstransportplanemedlen 2018-2029 samt övriga potter, med fördelning över år under planperioden

Regional transportplan Jämtlands län 2018-2029	Summa/År	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024-2029
Vägar	266,6	24,9	31	21,3	19,5	64,9	41,5	63,5
V 84 Ny sträckning Rengsjön-Sveg	59,5					20	39,5	
V 315 Rätan- Utanbergsvallarna, klar 2017	0							
V 321 Svenstavik- Månsåsen	20			20				
V 323 Genomfart Hammarstrand	8,2	1,2	7					
V 659 Sää- Vik	13	10	3					
V 662 Husåvägen	57,5		1	1,3	18,3	36,9		
V 675 Valne - Änge	12,7	12,7						
V 711 Bräcke -Albacken	15		15					
V 675 Ede kurva	5,2				0,2	5		
V 796 GC-väg Bro över Indalsälven i Lit	5		5					
Tågstopp Nälden, utredningsmedel	1	1						
V 772 Stugun-Kompaniet	12							12
V 614 Häste - Ytterån	40,5					1		39,5
V 695 Hållandsvägen	12							12
Utr v 311 Tännäs - Länsgräns W	1					1		
Utr v 314 Ytterhogdal- Länsgräns Y	1					1		
Utr v 592 Vallsundsbron - Orrviken	1						1	
Utr v 695 Hållandsvägen	1				1			
Utr v 711 Sörbygd- Albacken	1						1	
Gång- och cykelvägar	176,50	20,7	11,8	39,6	28,3	0	0	76,1
v610 Torsta- Ösabacken- E14 GC	6,1	6,1						
v593 Genom Hackås GC	13,5		0,5	13				
v345 Strömsund-Ulriksfors GC	14,1	14,1						
v609 Rödön GC	14		0,5	13,5				
v611 Dvårsätt-Krokom GC	8		0,5	7,5				
v580 Myrviken-Fröjdholmen GC	4	0,4	3,6					
v87 Stugun GC	5,8			0,5	5,3			
v321 Gärdsta GC	6,8	0,1	6,7					
v 638 Ullån-Duved GC	23,7			0,7	23			
v 819 Gäddede längs Jormvägen GC	5,2							5,2
v 744.1 Nyhemsvägen GC	4,4							4,4
v 321 Genom Myrviken GC	10,3							10,3
v 321 Genom Vigge GC	8,8							8,8
v 592 Genom Orrviken	3,9							3,9
v 604 Slandrom - Bye GC	26,8							26,8
v 610 Lugnvik- Åsvägen GC	4,4			4,4				
v 613 Tängvägen GC	9							9
v 644 Undersåker GC	5,2							5,2
v 531 Funäsdalen GC	2,5							2,5
Övriga potter	77,9	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	2,9	60,5
Statsbidrag Jämtland(kollektiv trafik mm)	12	1	1	1	1	1	1	6
PLm Åtgärdsval och utredningar	11,5	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9	6,1
Bidrag enskilda vägar Jämtlands län	12	1	1	1	1	1	1	6
Oförutsedda steg 3 och steg 4	17,4							17,4
Medfinansierings pott	25							25
Totalt	521,00	48,5	45,7	59,4	50,7	67,8	44,4	204,5

Bilaga 2; Miljökonsekvensbeskrivning avseende förslag till Länstransportplan 2018-2029 för Jämtlands län

Sammanfattning

Region Jämtland Härjedalen har på uppdrag av regeringen upprättat ett förslag till länstransportplan för perioden 2018-2029. Planen utgör en långsiktig övergripande planering av transportinfrastrukturen där de av staten tilldelade medlen till länsplanen fördelas. Syftet är att uppnå de transportpolitiskt uppsatta målen på nationell och regional nivå.

Transportsektorn har stor påverkan på miljön. I Sverige står transportsektorn för mer än 30 procent av koldioxidutsläppen.

Föreliggande förslag till länstransportplan är i allt väsentligt en revidering av den plan som upprättades år 2014. Då planen revideras vart fjärde år innebär det att många av de objekt som beslutades då kvarstår även i denna plan. Vid information och samråd med Klimatrådet i Jämtlands län i mars 2017 bedömdes att den avgränsning som upprättats i tidigare plan avseende miljöbedömning är relevant även för denna plan.

En regional transportplan anses medföra en betydande miljöpåverkan på grund av de efterföljande åtgärderna. Planen bedöms ändå i olika omfattning bidra positivt till de regionala miljömålen klimat och hälsa. Syftet med miljöbedömningen är att integrera miljöaspekter i den regionala transportplanen så att en hållbar samhällsutveckling kan främjas.

Länstransportplanens enskilt mest omfattande satsning utgörs av investeringar i gång- och cykelvägar vilka står för drygt 30 procent av den tillgängliga potten. Åtgärden bedöms ge positiva bidrag till regionala hälso- och klimatmålen.

Länstransportplanen bedöms kunna medföra miljöpåverkan inom följande områden:

- Klimatpåverkan och energianvändning
- Påverkan på människors hälsa
- Påverkan på landskapet

Avgränsningen bygger på en analys utifrån de nationella och regionala miljökvalitetsmålen samt miljöbalkens kapitel 6, 12§, punkt 6. Syftet med en miljöbedömning är att påverka planeringens innehåll och resultat så att en hållbar utveckling främjas (Miljöbalken SFS 1998:808, 6 kap, 11§).

Miljöbedömningen avser något förenklat den process som ska resultera i en miljökonsekvensbeskrivning. Den ska integreras i planarbetet och ske parallellt med planprocessen.

Behovet av miljöbedömning

När en myndighet eller en kommun upprättar eller ändrar en plan eller ett program, som krävs i lag eller i annan författning, ska myndigheten eller kommunen göra en miljöbedömning av planen, programmet eller ändringen, om dess genomförande kan antas medföra betydande miljöpåverkan (Förordning om miljökonsekvensbeskrivningar 1998:905, §4). En länsplan för regional transportinfrastruktur (Förordning om länsplaner för regional transportinfrastruktur 1997:263).

Osäkerheter och brister

Miljöbedömningen av planen har ambitionen att redovisa de storskaliga effekter planen bedöms kunna medföra, ibland tillsammans med satsningar i den nationella planen. Bedömningar av konsekvenser medför alltid en viss osäkerhet. När det gäller bedömning av konsekvenser på denna nivå är osäkerheten särskilt stor. En regional transportplan är strukturskapande med lång genomförandetid. Effekten av de planerade åtgärderna sträcker sig långt efter att planen är genomförd. Detta gör att det är svårt att dra några säkra slutsatser av konsekvenserna. I dagsläget går det inte att förutspå vilken övrig utveckling som kommer att ske i samhället, vilka politiska styrmedel som kan komma, prisutveckling på bränslen eller förändringar i den allmänna opinionen. Allt detta kan göra att de trafikprognoser som länsplanen och MKB grundar sig på inte kommer att slå in.

FN:s globala hållbarhetsmål och Sveriges miljömål

FN beslutade om en Agenda 2030 för hållbar utveckling, med 17 stycken globala mål och 169 delmål, vid ett toppmöte den 25 september 2015 och det så kallade "Parisavtalet" upprättades. Flera av målen handlar om miljödimensionen av hållbar utveckling, till exempel att hejda förlusten av biologisk mångfald. Regeringen har tillsatt en delegation som ska stödja och stimulera Sveriges genomförande av Agenda 2030.

De globala miljömålen i Agenda 2030 samt det klimatavtal som upprättades i Parisavtalet, är EU:s och Sveriges utgångspunkt för miljöarbetet. Sverige har valt att sätt upp ett högre mål än EU för minskning av utsläppen av växthusgaser. I förhållandet till utsläppsnivåerna år 1990 har Sverige satt upp målet om en minskning upptill 40 procent till år 2020 och EU har målet 20 procent till samma år. Jämtlands län har satt målet ännu högre med en minskning av växthusgaserna med 50 procent under samma tidsperiod.

Utsläppen minskar men inte i tillräckligt hög takt för att klara målen. Insatserna behöver skärpas och nya styrmedel införas. De största utsläppsmängderna finns inom industrin och transportsektorn. Fordonsflottan har behov av att styras om till att bli mer fossilbränslefri och ökade satsningar på fossilbränsleoberonde alternativ är viktigt.

Nationella miljömål

Sveriges miljömålssystem innehåller ett generationsmål, sexton miljökvalitetsmål och tjugioåta etappmål.

Generationsmålet

Generationsmålet anger inriktningen för den samhällsomställning som behöver ske inom en generation för att miljökvalitetsmålen ska nås. Generationsmålet är därför vägledande för miljöarbetet på alla nivåer i samhället. I målet står också att arbetet med att lösa de svenska

miljöproblemen inte ska ske på bekostnad av att vi exporterar miljö- och hälsoproblem till andra länder.

Miljö kvalitetsmålen

Miljö kvalitetsmålen beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till. Det finns även preciseringar av miljö kvalitetsmålen. Preciseringarna förtydligar målen och används i det löpande uppföljningsarbetet av målen.

Uppföljning och utvärdering

Miljö kvalitetsmålen följs upp med en rapport varje år och en fördjupad utvärdering en gång per mandatperiod till regeringen. Respektive myndighet ansvarar för uppföljningen av sina miljö kvalitetsmål. Naturvårdsverket sammanställer sedan uppföljningarna och lämnar en samlad redovisning till regeringen.

I uppföljningen av miljö kvalitetsmålen bedöms om dagens styrmedel och de åtgärder som görs före år 2020 är tillräckliga för att nå målen. Bedömningen sammanfattas i betyget ja, nära eller nej.

Etappmålen

Etappmålen är steg på vägen för att nå generationsmålet och ett eller flera miljö kvalitetsmål. De visar vad Sverige kan göra och tydliggör var insatser bör sättas in. Etappmålen anger inte önskade tillstånd för miljön, utan de läggs fast i miljö kvalitetsmålen med preciseringar.

Etappmål har beslutats för miljö kvalitetsmålet Begränsad klimatpåverkan samt inom områdena avfall, biologisk mångfald, farliga ämnen och luftföroreningar.

Regionala miljömål

I Jämtland har Länsstyrelsen tillsammans med näringslivet, länets kommuner och Region Jämtland Härjedalen tagit fram en klimatstrategi, Klimatstrategi för Jämtlands län, mål och åtgärder år 2014 - 2020. I samband med Klimatstrategin formulerades en avsiktsförklaring kring klimatstrategin och ett klimatråd inrättades. Klimatrådets syfte är att vara en plattform för samverkan och samordning för arbetet med klimatfrågan samt verka för att målen i klimatstrategin uppnås.

Klimatstrategin konstaterar att energiomställningen är den stora utmaningen för Jämtlands län. I länet har utsläppen minskat med 33 procent per capita mellan år 1990 och 2013. De senaste fem åren är minskningen 23 procent per capita. De största utsläppskällorna av växthusgaser i länet var år 2014 transporter, 51 procent (Miljömålsbedömningar 2016, 2016:41, Länsstyrelsen Jämtlands län).

Länet är till ytan stort, med långa avstånd. Antal mil statlig väg är hela 600 mil. Möjligheten till alternativa transportsätt än bil är många gånger obefintliga i länets mest glesbefolkade områden. Möjligheten till bra vägar är viktigt men också möjligheten att kunna använda fossilbränslefria drivmedel.

Inom länet och inom ramen för Klimatrådet pågår ett antal projekt för med syfte att genomföra aktiviteter och samordning för investeringar i energiomställningen. Projekten

handlar om allt från utveckling av länets ladd-infrastruktur till kartläggning av förnybara drivmedel och om bioflygbränsle.

Avgränsning

Klimat- och miljöaspekter och ett helhetstänkande har betonats och 4-stegsprincipen ska vara en ledstjärna för planarbetet.

Föreliggande förslag till länstransportplan är i allt väsentligt en revidering av den plan som upprättades år 2013. Då planen revideras vart fjärde år innebär det att många av de objekt som beslutades då kvarstår även i denna plan. Vid avgränsningssamråd med Klimatrådet i Jämtlands län i mars 2017 bedömdes att den avgränsning som upprättats i tidigare plan avseende miljöeffekter är relevant även för denna plan. Avgränsningen innebär ett fokus på de områden som är mest relevanta för länstransportplanen. Planens redovisade miljöeffekter (positiv, negativ eller ingen påverkan, relaterades till om ingen åtgärd genomförs (nollalternativ).

Länstransportplanen bedöms kunna medföra väsentlig miljöpåverkan inom följande områden:

- Klimatpåverkan och energianvändning
- Påverkan på människors hälsa
- Påverkan på landskapet

Miljöbedömningen avgränsas tidsmässigt till att omfatta den nya planperioden för åren 2018-2029 även om miljöeffekterna av åtgärderna i transportplanerna sträcker sig längre än till planperiodens slut. Motiveringen till detta är att planeringsunderlagen generellt inte innehåller dataunderlag som gör det möjligt att bedöma effekter och konsekvenser på längre sikt.

Den geografiska avgränsningen är primärt påverkan i Jämtlands län. Bedömningen omfattar väg, järnväg, gång- och cykelvägar och åtgärder kring dessa.

Inriktningen på miljöbedömningen

I en miljökonsekvensbeskrivning ska betydande miljöpåverkan identifieras, bedömas och beskrivas. Åtgärder som leder till positiv påverkan utifrån den utpekade målbilden kommer att beskrivas, liksom åtgärder som leder bort från målen.

Att närmare i detalj beskriva miljöpåverkan för varje enskilt objekt utifrån målbilden görs bäst i samband med planering och projektering av det aktuella objektet. I det här skedet av planeringsprocessen finns som regel inte heller underlag framtagna vad gäller det fysiska utförandet av åtgärder, som är nödvändiga för att mer specifikt bedöma påverkan på exempelvis växt- och djurliv eller grundvatten.

Dessa aspekter kommer alltså att beaktas i senare verkställighetsskeden för enskilda objekt.

Syftet med miljöbedömningen är också att bidra i prioriteringsdiskussionerna kring planen med relevant underlag avseende;

- Att identifiera system- eller strukturläggande åtgärder och frågor om en åtgärd gynnar privatbilism, kollektivtrafik eller gång- och cykeltrafik
- Om en åtgärd är trafikgenererande
- Om åtgärden leder i rätt eller fel riktning ur miljösynpunkt
- Bidra till att modifiera utformningen i det fall en åtgärd leder i fel riktning men ändå är angelägen.

Kopplingar till andra planer

Länstransportplanen har direkta kopplingar till följande andra planer:

- Regional utvecklingsstrategi för Jämtlands län
- Klimatstrategi för Jämtlands län
- Regional systemanalys för de fyra nordligaste länen
- Nationell transportplan

Regional utvecklingsstrategi för Jämtlands län

Övergripande mål för infrastruktur och kommunikationer

- Modern infrastruktur och bra kommunikationer av alla slag överbryggar de långa avstånden och att Jämtlands län ligger långt från de stora marknaderna. Jämtlands län är lätt att nå för besökare, har bra transportmöjligheter för företagens behov och goda möjligheter till pendling till arbetet och studier för män och kvinnor i alla åldrar.
- Ett högt nyttjande av modern IT-infrastruktur underlättar företagande och boende också i länets perifera delar. Kommunikationslösningarna är utformade för att ge bästa utfall vad gäller miljö, tillgänglighet, jämställdhet och trygghet.

Övergripande mål 2030

- Förbättrade kommunikationer överbryggar de långa avstånden
- Fler cykel- och gångvägar gagnar miljö och trafiksäkerhet
- Bredbandsnät med hög kapacitet når hela länet
- En god service kan erbjudas alla invånare

Övergripande insatsområden

- Jämtlands län utvecklar näringsliv, arbetsmarknad och besöksnäring genom att påvisa länets beroende av en ändamålsenlig infrastruktur i nationella prioriteringar inom området.
- Funktionella stråk, näringslivsvägar och servicestråk prioriteras i investeringsplaner och trafikförsörjningsprogram. Regional persontrafik på tåg prioriteras före vägbunden trafik utefter mittbanestråket. En strategisk fråga är att upprätthålla och utveckla snabba och goda förbindelser interregionalt och internationellt.
- En ökad globalisering med växande internationell handel ställer krav på effektiva långväga transporter med smidig tullklarering och kontakt med internationella hamnar och flygnoder.

- Kostnadseffektiva transporter, ändamålsenliga terminaler och enkel tullklarering behövs för att understödja konkurrenskraften i internationell handel. Förbättringar av såväl Mittbanan/ Meråkerbanan som E 14 ska göras för att förbättra transportmöjligheterna längs axeln Sundsvall – Östersund – Trondheim.
- Tillgång till bredband prioriteras eftersom det ger tillgång till samhällsservice, utbildning på alla nivåer och påverkar bosättningsval samt är en förutsättning för företagande och delaktighet i innovationsprocesser.
- Ett väl utbyggt bredbandsnät ger förutsättningar för näringslivsutveckling, samhällsservice, utbildning på alla nivåer och påverkar bosättningsval samt är en förutsättning för företagande och delaktighet i innovationsprocesser. Samordnings- och övergripande finansieringsfrågor hanteras regionalt.

Klimatstrategi för Jämtlands län – mål och åtgärder 2014-2020

Regionala mål och åtgärder

- Samverkan och lärande
 - Länets klimatarbete kvalitetssäkras och följs upp i samarbete med länets aktörer.
- Minskade utsläpp av växthusgaser med 50 procent i länet
 - Länets målsättning att minska utsläppen med 50 procent mellan år 1990 och 2020 är högre än den nationella målsättningen (40 procent).
- Effektivisera energianvändningen med minst 30 procent jämfört med år 1990.
 - Den nationella målsättningen om energieffektivisering med 20 procent från år 1990 till 2020 har i Jämtlands län höjts med 30 procent. Studier visar att 20 procents energieffektivisering inom fastigheter uppnås enbart genom normalt underhåll, en högre målsättning sätts därför. Transportsektorn står för 33 procent av länets energiförbrukning. Byte till mer energieffektiva fordon och effektivare transporter skulle innebära en betydande energieffektivisering inom transportsektorn. Offentlig sektor och näringsliv kan via ett systematiskt energieffektiviseringsarbete minska sin energianvändning och därmed sina kostnader. Privatpersoner kan ta hjälp av kommunala energirådgivare för att minska sin energianvändning.
- Ökad medvetenhet kring konsumtionens klimatpåverkan
 - En all större del av länets klimat- och miljöpåverkan sker utanför länet, genom import av mat och andra varor, samt genom ett ökat resande. Informationsinsatser kring detta behövs, liksom uppföljningsverktyg i form av indikatorer för att kunna se om ökad medvetenhet också innebär ändrade konsumtionsvanor och minskad klimatpåverkan utanför länets gränser.
- Öka export av förnybar energi med 25 procent jämfört mer år 2012.
 - Länet är en stor nettoexportör av förnybar energi (ca 12 TWh vattenkraft och 0,5 TWh vindkraft år 2012) och möjligheten att bidra till en minskad nationell och global klimatpåverkan är att genom stor produktion av förnybar energi bidra till minskade utsläpp av växthusgaser. Detta ifall den el som länet exporterar ersätter europeisk kolkraft. Minskad energiförbrukning i länet ger möjlighet att öka exporten av förnybar energi utanför länet och på så sätt kan fossil energi ersättas.

- Offentliga aktörers klimatanpassning till år 2020.
 - Offentlig verksamhet och offentligt ägda bolag har skaffat sig kunskap om vilka risker och möjligheter som finns inom organisationens ansvarsområde och geografiska område kopplat till förändrat klimat, samt bestämt rutiner för hur dessa hanteras på kort och lång sikt.
- Näringslivets klimatanpassning till år 2020.
 - Branschorganisationer för areella näringar och besöksnäringen har skaffat sig kunskap om vilka risker och möjligheter som finns inom sitt verksamhetsområde kopplat till ett förändrat klimat, samt bestämt åtgärder som skapat rutiner för hur dessa kan hanteras inom branschen på kort- och lång sikt.

Regional systemanalys för de fyra nordligaste länen

Den regionala systemanalysen för de fyra nordligaste länen ger en samstämmig bild av vad länen gemensamt ser som strategiskt för ett hållbart transportsystem. Särskilt pekas på vikten av regionförstoring, att kollektivtrafiken blir ännu mer attraktiv med bättre pendlingsmöjligheter och att transportinfrastrukturen hänger samman i Sverige men även stödjer den ökande internationaliseringen inom transportområdet.

De fyra länens gemensamma målbild kan sammanfattas enligt nedan:

- Regionen ska vidmakthålla och vidareutveckla långsiktig hållbar tillväxt med väl fungerande arbetsmarknadsregioner.
- Näringslivet ska vara fortsatt konkurrenskraftigt. Basnäringarnas bidrag till Sveriges och övriga EU:s ekonomi ska bibehållas och utvecklas. Näringslivet behöver differentieras och dess framtidsinriktning behöver stärkas genom tryggad kompetensförsörjning, forskning, utveckling och högkompetenta tjänsteföretag.
- Besöksnäringen ska attrahera människor såväl inom länet som nationellt och internationellt, samt bidra till differentierade arbetsmarknader och en i breda avseenden intressant region och god närmiljö för alla i samhället.
- Livsmiljön ska utvecklas genom bred attraktivitet, bättre hälsa och livskvalitet, samt minskad miljöpåverkan.

Systemanalysen redovisas i sammandrag i länstransportplanen.

Planens miljökonsekvenser

I detta avsnitt beskrivs den miljöpåverkan som länstransportplanens föreslagna åtgärder bedöms ge upphov till.

En avgränsning har gjorts för vilka miljöaspekter som kan beaktas utifrån avsnitt 4 ovan. De miljöaspekter som har beaktats avser alltså områdena Klimat, Hälsa och Landskap. För de olika objekten redovisas en bedömning av åtgärdernas påverkan i jämförelse med nollalternativ utifrån följande schabloner:

+, ++, +++	Åtgärden bedöms i ökande grad ge en positiv miljöpåverkan
-, --, ---	Åtgärden bedöms i ökande grad ge en negativ miljöpåverkan
+/-	Åtgärden bedöms inte ge en miljöpåverkan
?	Åtgärdens konsekvenser är inte kartlagda

Med nollalternativ avses att föreslagna åtgärder i planen inte utförs. Antalet plus- eller minustecken ger en indikation av vilken miljöpåverkan som kan förutses utifrån olika aspekter. I den fortsatta fysiska planeringen kommer närmare bedömningar av åtgärdernas miljöpåverkan att kunna göras.

Åtgärd: Väg 84, Ny sträckning Älvros - Sveg

Miljöbedömning:

Målområde	Miljöpåverkan	Kommentarer
Klimat	-	Ökad skyltad hastighet kan leda till ökade utsläpp av koldioxid
Hälsa	+	Förbättrad trafiksäkerhet och mitträckesseparering på del av sträckan
Landskap	? +/-	Sträckan kommer till del att samgå med nya sträckningen av E 45 Älvros – Rengsjön, där Trafikverket ansvarar för miljöbedömningen. Resterande del kommer att utföras inom befintligt vägområde.

Åtgärd: Väg 321 Svenstavik – Månsåsen

Miljöbedömning:

Målområde	Miljöpåverkan	Kommentarer
Klimat	+	Minskade koldioxidutsläpp genom bättre trafikrytm.
Hälsa	+, ++	Ökad trafiksäkerhet genom borttagande av backkrön och kurvrätning.
Landskap	+/-, -	Förbättringar av vägstandarden sker inom befintligt vägområde

	förutom en kurvrätning som tar ny mark i anspråk.
--	---

LÄNSTRANSPORTPLAN 2018-2029

Åtgärd: Väg 323 Genomfart Hammarstrand

Miljöbedömning:

Målområde	Miljöpåverkan	Kommentarer
Klimat	+/-	Åtgärden förväntas inte påverka utsläppen av koldioxid.
Hälsa	+	Ökad trafiksäkerhet i förbättringar av genomfarten med anpassningar för oskyddade trafikanter
Landskap	+/-	Åtgärden kommer att genomföras inom befintligt vägområde.

Åtgärd: Väg 659 Sää – Vik

Miljöbedömning:

Målområde	Miljöpåverkan	Kommentarer
Klimat	+/-	Åtgärderna förväntas inte påverka utsläppen av koldioxid.
Hälsa	+, ++	Förbättrad trafikmiljö och ökad säkerhet för oskyddade trafikanter. Byggnation av A-anläggning bidrar till förbättrad säkerhet i järnvägs korsning.
Landskap	+/-	Ny mark inom befintlig sträckning behöver tas i anspråk då en breddning sker från nuvarande 4 meter till 6 meters vägbredd. Påverkan bedöms som ringa.

Åtgärd: Väg 662 Husåvägen

Miljöbedömning:

Målområde	Miljöpåverkan	Kommentarer
Klimat	+/-	Åtgärderna förväntas inte påverka utsläppen av koldioxid.
Hälsa	+	Förbättrad framkomlighet.
Landskap	+/-	Samtliga åtgärder utförs inom befintligt vägområde.

Åtgärd: Väg 675 Valne – Änge

Miljöbedömning:

Målområde	Miljöpåverkan	Kommentarer
Klimat	+/-	Standardförbättringar bedöms leda till en jämnare trafikrytm med troligtvis lägre utsläpp av koldioxid

LÄNSTRANSPORTPLAN 2018-2029

Hälsa	+/-	Upprustning av vägsträckan ger en komforthöjning för trafikanterna.
Landskap	+/-	Bedömningen är att nödvändiga åtgärder kan utföras inom befintligt vägområde.

LÄNSTRANSPORTPLAN 2018-2029

Åtgärd: Väg 711 Bräcke Albacken

Miljöbedömning:

Målområde	Miljöpåverkan	Kommentarer
Klimat	+/-	Åtgärderna förväntas inte påverka utsläppen av koldioxid.
Hälsa	+/-	Ökad framkomlighet och kurvrätning på sträckan. Standardförbättringen underlättar för arbetspendling, skolbussar och transporter av skogsråvara.
Landskap	+/-	Bedömningen är att nödvändiga åtgärder i huvudsak kan utföras inom befintligt vägområde. Två kurvrätningar kan ge en viss påverkan på landskapsbilden.

Åtgärd: Väg 675 Kurvan i Ede Offerdal

Miljöbedömning:

Målområde	Miljöpåverkan	Kommentarer
Klimat	+/-	Åtgärderna förväntas inte påverka utsläppen av koldioxid.
Hälsa	+	Trafiksäkerheten förbättras genom kurvrätning.
Landskap	-	Ny mark kommer att behövas i anspråk.

Åtgärd: Väg 796 Bro inkl. GC-väg över Indalsälven i Lit

Miljöbedömning:

Målområde	Miljöpåverkan	Kommentarer
Klimat	+/-	Åtgärderna förväntas inte påverka utsläppen av koldioxid.
Hälsa	+	Framkomligheten kommer att förbättras då bron kommer att få ett körfält i vardera riktningen (idag endast ett körfält med trafiksignaler). Avdelad GC-väg förbättrar säkerheten för oskyddade trafikanter.
Landskap	+/-	Bron kommer att byggas på befintlig broplacering.

Väg 772 Stugun – Kompaniet

Miljöbedömning:

Målområde	Miljöpåverkan	Kommentarer
-----------	---------------	-------------

LÄNSTRANSPORTPLAN 2018-2029

Klimat	+/-	Åtgärderna förväntas inte påverka utsläppen av koldioxid.
Hälsa	+/-	Åtgärden kommer att leda till ökad säkerhet för oskyddade trafikanter och bättre framkomlighet.
Landskap	-/+	Viss ny markanvändning kan komma att behövas, bedöms dock som ringa.

Åtgärd: Väg 614 Häste – Ytterån

Miljöbedömning:

Målområde	Miljöpåverkan	Kommentarer
Klimat	+/-	Åtgärderna förväntas inte påverka utsläppen av koldioxid.
Hälsa	+	Framkomligheten kommer att förbättras och ökad trafiksäkerhet uppnås genom borttagande av backkrön och kurvrätning.
Landskap	+/-	Åtgärden planeras kunna ske inom befintligt vägområde.

Åtgärd: Väg 695 Hållandsvägen

Miljöbedömning:

Målområde	Miljöpåverkan	Kommentarer
Klimat	+/-	Åtgärderna förväntas inte påverka utsläppen av koldioxid.
Hälsa	+	Åtgärden innebär förbättrad säkerhet och framkomlighet längs sträckan samt kommer att få en bättre funktion för oskyddade trafikanter.
Landskap	+/-	Åtgärden kommer att ske inom befintligt vägområde.

Åtgärd: Gång- och cykelvägar

Miljöbedömning:

Målområde	Miljöpåverkan	Kommentarer
Klimat	++	Minskade utsläpp av koldioxid är en förväntad effekt eftersom gång- och cykelvägar kan ta andelar av biltrafiken på korta avstånd
Hälsa	++	Färre skadade i trafiken tack vare säkrare trafikmiljö för

		oskyddade trafikanter. Den säkerhet som en upplyst GC-väg bidrar till att barn och vuxna kan känna trygghet att använda funktionen för pendling såväl till skola, arbete eller fritidsaktiviteter.
Landskap	+/-	Cykelvägar knyter samman olika bostadsområden, tätortsområden samt bystråk, vilket minskar fragmenteringen av bebyggelsen. Nya markområden kommer dock att tas i anspråk.

Planens miljöpåverkan – samlad bedömning

Länstransportplanens förslag är i mycket begränsad utsträckning strukturskapande. Huvuddragen i länets infrastruktur är etablerade sedan lång tid. Flertalet av planens åtgärder handlar om att trimma och effektivisera den befintliga infrastrukturen. Det är inte möjligt att på ett säkert sätt kvantifiera planens miljöeffekter. Tabellerna ovan ger dock en indikation på hur miljön kan påverkas ur olika aspekter.

Begränsad klimatpåverkan

Planen innehåller åtgärder som till största delen bygger på förbättring och vidareutveckling av befintlig infrastruktur. Planens påverkan på klimatet är därför begränsad. Ekonomiska styrmedel och fordonsutveckling kommer sannolikt ha betydligt större påverkan på klimatet när det gäller transportområdet under planperioden.

Hälsa

Genom planens trafiksäkerhetsåtgärder minskar riskerna för allvarliga trafikolyckor. Den föreslagna satsningen på gång- och cykelvägar bedöms också påverka människors hälsa positivt genom ökad fysisk aktivitet.

När det gäller buller bedöms inte planens åtgärder i sig medföra att fler människor blir buller störda. Ökade hastigheter liksom mitträffling ökar bullret, men de sträckor där sådana åtgärder föreslås har få boenden i närheten. För en del blir det tvärtom förbättringar. Genom statliga bidrag till kommunerna möjliggörs bullerreducerande åtgärder. Dock när det gäller satsningar på bebyggelse i stationsnära lägen varnar nu forskare för hälsorisker på grund av buller från järnvägsområdet. När det gäller flyg har gränsvärdena för buller höjts. Det innebär att nya bostadsområden kan anläggas närmare flygplatser än tidigare, vilket kan innebära hälsorisker. Dock omfattar inte denna länstransport av några av dessa förekomster.

Landskap

Påverkan på landskapet inom ramen för planens åtgärder är främst anspråkstagande av ny mark samt förstärkta barriäreffekter. I en begränsad omfattning kommer ny mark att tas i anspråk i samband med rätning av trafikfarliga kurvor samt anläggande av gång- och cykelvägar.

Fortsatt prövning av miljökonsekvenserna (MKB)

För samtliga förslag i Länstransportplanen kommer en fortsatt prövning av åtgärdernas miljökonsekvenser att ske. I många fall kommer en samplanering att ske mellan Trafikverkets underhållsåtgärder och Länstransportplanens förbättringsåtgärder. Trafikverket kommer att vara utförare av de två åtgärdsdelarna.

§265

Fastställande av Länstransportplan för Jämtlands län 2018-2029 (RS/2160/2017)

Sammanfattning

Region Jämtland Härjedalen upprättade under år 2017 efter samråd med länets kommuner och näringslivet m fl ett förslag till länstransportplan för åren 2018 – 2029. Regionala utvecklingsnämndens utskott för infrastruktur beredde tillsammans med berörda tjänstemän förslaget till länstransportplan och regionfullmäktige antog förslaget i december 2017.

Regeringen fastställer de ekonomiska ramarna för transportinfrastrukturen, inklusive länsramarna.

Regeringen har nu fastställt de ekonomiska ramarna för länsplanerna för regional transportinfrastruktur för perioden 2018 – 2029 (rskr. 2016/17:101).

Region Jämtland Härjedalen kan nu utifrån den beslutade ekonomiska ramen (521 miljoner kronor) fastställa förslaget till Länstransportplan för Jämtlands län 2018 – 2029.

Länstransportplanen revideras vart fjärde år vilket kan komma att innebära förändringar i det beslutade förslaget vid nästa revidering (år 2022).

Regionala utvecklingsnämnden behandlade ärendet 2018-10-16 § 164 och föreslår regionfullmäktige att Länstransportplan för Jämtlands län 2018 – 2029 fastställs.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen tillstyrker regionala utvecklingsnämndens förslag.

Beslut

Regionstyrelsen tillstyrker regionala utvecklingsnämndens förslag.

Expedieras till

Regionfullmäktige

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Länstransportplan 2018-2029
- Länstransportplan för Jämtlands län 2018-2029
- §164 Regionala utvecklingsnämnden Fastställande av Länstransportplan för Jämtlands län 2018-2029

24

Ändringar i hanteringen av
Norrlandsresans taxa
RS/1650/2018

§162

Ändringar i hanteringen av Norrlandsresans taxa (RUN/451/2018)

Sammanfattning

Norrlandsresan är ett biljettsamarbete som omfattar den länsgränsöverskridande kollektivtrafiken i Norrbotten, Västerbotten, Jämtland och Västernorrland. Justering av taxan har hittills gjorts årligen. Den årliga justeringen har enligt myndighetsbeslut i alla fyra länen följt konsumentprisindex (KPI).

Utvecklingen av KPI har de senaste åren legat runt 1-2 %. Kostnadsutvecklingen i trafikavtalen följer en indexkorg som speglar kostnadsutvecklingen i den trafik som respektive avtal avser. Utvecklingen har de senaste åren varit 2-4 %. Detta får till följd att intäkterna för Norrlandsresan blir förhållandevis lägre och bidrar till en sjunkande kostnadstäckningsgrad.

De regionala kollektivtrafikmyndigheterna i Västernorrlands, Västerbottens, Norrbottens och Jämtlands län vill därför att Norrlandsresans taxa räknas upp årligen med en indexkorg som bättre motsvarar kostnadsutvecklingen i trafiken och att prisjusteringarna görs samtidigt som den inomlänsliga taxan justeras, vid årsskiftet. Den indexkorg som ska användas är Arbetskraftsindex (AKI) 55 %, Konsumentprisindex (KPI) 10 %, Bränsleprisindex (PPI) 15 % och Prisindex för inhemsk tillgång (ITPI) 20 % med september 2018 som basmånad.

Förslag till beslut

Utskottet för infrastruktur föreslår regionala utvecklingsnämnden
Regionala utvecklingsnämnden föreslår regionfullmäktige

1. Norrlandsresans taxa ska justeras vid årsskiftet med första justering 2020-01-01.
2. Justering ska årligen utifrån indexkorgen AKI 55 %, KPI 10 %, PPI 15 %, ITPI 20 %, med september 2018 som basmånad.
3. Om indexkorgens utveckling blir negativ ska Norrlandsresans taxa inte justeras nedåt.
4. Regionala kollektivtrafikmyndigheten ger Länstrafiken i Jämtlands län AB i uppdrag att årligen genomföra justeringen av Norrlandsresans taxa.

Beslut

Regionala utvecklingsnämnden föreslår regionfullmäktige

1. Norrlandsresans taxa ska justeras vid årsskiftet med första justering 2020-01-01.
2. Justering ska årligen utifrån indexkorgen AKI 55 %, KPI 10 %, PPI 15 %, ITPI 20 %, med september 2018 som basmånad.
3. Om indexkorgens utveckling blir negativ ska Norrlandsresans taxa inte justeras nedåt.
4. Regionala kollektivtrafikmyndigheten ger Länstrafiken i Jämtlands län AB i uppdrag att årligen genomföra justeringen av Norrlandsresans taxa.

Regionala utvecklingsnämnden

2018-10-16

Expedieras till

Länstrafiken i Jämtlands län AB

Beslutsunderlag

- §33 Utskottet för infrastruktur Ändringar i hanteringen av Norrlandsresans taxa
- Ändringar i hanteringen av Norrlandsresans taxa

Ändringar i hanteringen av Norrlandsresans taxa.

Norrlandsresan är ett biljettsamarbete som omfattar den länsgränsöverskridande kollektivtrafiken i Norrbotten, Västerbotten, Jämtland och Västernorrland. Justering av taxan har hittills gjorts årligen under augusti månad och den årliga justeringen har enligt myndighetsbeslut i alla fyra länen följt konsumentprisindex (KPI).

Utvecklingen för KPI har de senaste åren varit blygsam och speglar inte den kostnadsutveckling som trafikkostnaderna har haft. Utvecklingen för KPI har de senaste åren legat runt 1–2 %. De trafikavtal vi alla tecknar med trafikföretagen följer en indexkorg som ska spegla den faktiska kostnadsutvecklingen i den trafik som ett specifikt avtal avser. Utvecklingen där har legat runt 2-4 %.

Detta riskerar att få till följd att självfinansieringsgraden sjunker till en icke tillfredställande nivå där finansiärer till länens kollektivtrafik tvingas till större underskottstäckning.

Justeringen som årligen skett under sommaren är också olycklig, då alla fyra län justerar sina inomlänsliga taxor vid årsskiftet. Upplevelsen för resenärerna är att vi justerar taxorna flera gånger per år.

Förslag till beslut:

Mot denna bakgrund föreslår myndighetscheferna i de fyra norrlandslänen följande ändringar i hanteringen av Norrlandresans taxa:

- Justering ska ske vid årsskiftet, med första justering 2020-01-01
- Justering ska årligen ske utifrån följande indexkorg med september 2018 som basmånad:

Index	Procentuell andel
AKI – arbetskraftsindex	55
KPI - konsumentprisindex	10
PPI/Bränsle	15
ITPI – inhemska tillgångar	20
Total indexkorg	100

- Om den totala indexkorgen får en negativ utveckling ska justering av resenärstaxan nedåt inte göras
- Myndigheten ger Länstrafikbolaget eller den egna organisationen i uppdrag att årligen genomföra justeringen enligt ovan

Förslag till beslut:

Att styrelsen beslutar enligt ovanstående förslag och hemställer till ägarna att fastställa de föreslagna ändringarna i hantering av Norrlandresans taxa.

Länstrafiken i Jämtlands län AB

Per-David Wennberg VD

§266

Ändringar i hanteringen av Norrlandsresans taxa (RS/1650/2018)

Sammanfattning

Norrlandsresan är ett biljettsamarbete som omfattar den länsgränsöverskridande kollektivtrafiken i Norrbotten, Västerbotten, Jämtland och Västernorrland. Justering av taxan har hittills gjorts årligen. Den årliga justeringen har enligt myndighetsbeslut i alla fyra länen följt konsumentprisindex (KPI).

Utvecklingen av KPI har de senaste åren legat runt 1-2 %. Kostnadsutvecklingen i trafikavtalen följer en indexkorg som speglar kostnadsutvecklingen i den trafik som respektive avtal avser. Utvecklingen har de senaste åren varit 2-4 %. Detta får till följd att intäkterna för Norrlandsresan blir förhållandevis lägre och bidrar till en sjunkande kostnadstäckningsgrad.

De regionala kollektivtrafikmyndigheterna i Västernorrlands, Västerbottens, Norrbottens och Jämtlands län vill därför att Norrlandsresans taxa räknas upp årligen med en indexkorg som bättre motsvarar kostnadsutvecklingen i trafiken och att prisjusteringarna görs samtidigt som den inomlänsliga taxan justeras, vid årsskiftet. Den indexkorg som ska användas är Arbetskraftsindex (AKI) 55 %, Konsumentprisindex (KPI) 10 %, Bränsleprisindex (PPI) 15 % och Prisindex för inhemsk tillgång (ITPI) 20 % med september 2018 som basmånad.

Regionala utvecklingsnämnden behandlade ärendet 2018-10-16 § 162 och föreslår regionfullmäktige

1. Norrlandsresans taxa ska justeras vid årsskiftet med första justering 2020-01-01.
2. Justering ska årligen utifrån indexkorgen AKI 55 %, KPI 10 %, PPI 15 %, ITPI 20 %, med september 2018 som basmånad.
3. Om indexkorgens utveckling blir negativ ska Norrlandsresans taxa inte justeras nedåt.
4. Regionala kollektivtrafikmyndigheten ger Länstrafiken i Jämtlands län AB i uppdrag att årligen genomföra justeringen av Norrlandsresans taxa.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen tillstyrker regionala utvecklingsnämndens förslag.

Beslut

Regionstyrelsen tillstyrker regionala utvecklingsnämndens förslag.

Expedieras till

Regionfullmäktige

Beslutsunderlag

Regionstyrelsen

2018-10-24

- Tjänsteskrivelse Norrlandsresan
- Ändringar i hanteringen av Norrlandsresans taxa
- §162 Regionala utvecklingsnämnden Ändringar i hanteringen av Norrlandsresans taxa

25

Biljettpris vid sjukersättning (ändring i
Länstrafikens taxa)

RS/1649/2018

§163

Biljettpris vid sjukersättning (ändring i Länstrafikens taxa) (RUN/452/2018)

Sammanfattning

Länstrafikens kort och biljetter beslutades av regionfullmäktige i februari 2016, § 22. Principen för rabatter är ålder.

Seniorkort som är ett mycket förmånligt färdbevis som alla som fyllt 65 år får köpa, kortet är personligt. Seniorkortet gäller för fritt antal resor i länet med Länstrafiken och Stadsbussarna i Östersunds tätort, undantaget tåg och Närtrafik. Kortet kostar för närvarande 305 kronor per månad och gäller i minst 12 månader.

Personer med sjukersättning (tidigare sjukpension) har under lång tid framfört önskemål om att få köpa seniorkort, av ekonomiska skäl. Länstrafiken i Jämtlands län har utrett frågan och föreslår att personer som uppbär sjukersättning till 100% ska få köpa seniorkort. För närvarande berör frågan ca 4500 personer. Länstrafiken i Jämtlands län utarbetar rutiner för att genomföra förändringen.

Förslag till beslut

Utskottet för infrastruktur föreslår regionala utvecklingsnämnden
Regionala utvecklingsnämnden föreslår regionfullmäktige

1. Personer som uppbär sjukersättning till 100% ska kunna köpa årskort senior.
2. Förändringen ska gälla från och med 2019-01-01.

Beslut

Utskottet för infrastruktur föreslår regionala utvecklingsnämnden
Regionala utvecklingsnämnden föreslår regionfullmäktige

1. Personer som uppbär sjukersättning till 100% ska kunna köpa årskort senior.
2. Förändringen ska gälla från och med 2019-01-01.

Expedieras till

Länstrafiken i Jämtlands län AB

Beslutsunderlag

- §34 Utskottet för infrastruktur Biljettpris vid sjukersättning
- Biljettpris vid sjukersättning

§267

Biljettpris vid sjukersättning (ändring i Länstrafikens taxa) (RS/1649/2018)

Sammanfattning

Länstrafikens kort och biljetter beslutades av regionfullmäktige i februari 2016, § 22. Principen för rabatter är ålder.

Seniorkort som är ett mycket förmånligt färdbevis som alla som fyllt 65 år får köpa, kortet är personligt. Seniorkortet gäller för fritt antal resor i länet med Länstrafiken och Stadsbussarna i Östersunds tätort, undantaget tåg och Närtrafik. Kortet kostar för närvarande 305 kronor per månad och gäller i minst 12 månader.

Personer med sjukersättning (tidigare sjukpension) har under lång tid framfört önskemål om att få köpa seniorkort, av ekonomiska skäl. Länstrafiken i Jämtlands län har utrett frågan och föreslår att personer som uppbär sjukersättning till 100% ska få köpa seniorkort. För närvarande berör frågan ca 4500 personer. Länstrafiken i Jämtlands län utarbetar rutiner för att genomföra förändringen.

Regionala utvecklingsnämnden behandlade ärendet 2018-10-16 § 163 och föreslår regionfullmäktige

1. Personer som uppbär sjukersättning till 100% ska kunna köpa årskort senior.
2. Förändringen ska gälla från och med 2019-01-01.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen tillstyrker regionala utvecklingsnämndens förslag.

Yrkanden

Robert Uitto (S) yrkar att regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige att punkt 1 i regionala utvecklingsnämndens förslag ändras till:

"Personer som uppbär sjukersättning *eller aktivitetsersättning* till 100% ska kunna köpa årskort senior."

Proposition

Ordföranden ställer proposition på Robert Uittos yrkande och finner det antaget.

Ordföranden ställer proposition på regiondirektörens förslag i övrigt och finner det antaget.

Beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

Regionstyrelsen

2018-10-24

1. Regionala utvecklingsnämndens förslag i punkt 1 ändras till:
"Personer som uppbär sjukersättning *eller aktivitetsersättning* till 100% ska kunna köpa årskort senior."

2. Regionstyrelsen tillstyrker punkt 2 i regionala utvecklingsnämndens förslag.

Expedieras till

Regionfullmäktige

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Biljettpris vid sjukersättning
- §163 Regionala utvecklingsnämnden Biljettpris vid sjukersättning (ändring i Länstrafikens taxa)
- Biljettpris vid sjukersättning - Förslag från Länstrafiken

Plats och Tid:

Länstrafiken, Hamngatan 14 Östersund

Onsdagen den 19 september 2018, 09.30-16.30

Beslutande:

Elisabet Sjöström, ordförande

Thomas Andersson, vice ordförande

Anders Frimert

Karin Ekblom

Abbas Khanamadi

Mona Modin Tjulin

Per-Erik Wåglin

Maria Jakobsson

Övriga deltagande:

Per-David Wennberg

Lisa Wallin

Stina Pihlström

Förhindrade

Florian Stamm

Utses att justera:

Anders Frimert

Justerings plats:

Hamngatan 14

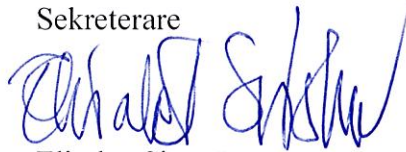
Paragrafer:

96-115

Lisa Wallin

Sekreterare

Elisabet Sjöström

Ordförande

Anders Frimert

Justerande

§ 96 Mötets öppnande samt val av justerare

Ordföranden hälsar ledamöterna välkomna till mötet.
Maria Jakobsson, ny ersättare i Länstrafikens styrelse presenterar sig.
Styrelsen hälsar Maria välkommen.
Ordföranden förklarar dagens möte öppnat.
Styrelsen föreslår Anders Frimert att justera protokollet.

Styrelsen beslutar

att utse Anders Frimert att jämte ordföranden justera dagens protokoll.

§ 97 Fastställande av dagordning för mötet

Styrelsen beslutar

att fastställa dagordningen.

§ 98 Genomgång av föregående protokoll, bilaga 1

Ordförande föredrar kring styrelseprotokoll från den 18-06-11 och 18-08-27.

Styrelsen beslutar

att godkänna föregående protokoll.

RAPPORTER:

§ 99 Delårsrapport 2018-08, prognos 2018 samt kontrollbalansräkning inför extra bolagsstämma kontrollstämma 2, bilaga 2

Ekonomichef föredrar kring delårsrapport och prognos för 2018 samt kontrollbalansräkning 2.

Styrelsen beslutar

att lägga rapporten till handlingarna.

§ 100 Information om budgetprocess 2019

VD och ekonomichef föredrar kring budgetprocessen 2019.

Styrelsen beslutar

att lägga rapporten till handlingarna.

§ 101 VD rapport och Regionbuss 2019

VD föredrar kring VD-rapport.

Styrelsen beslutar

att lägga rapporten till handlingarna.

§ 102 Prisstrategi, diskussion

VD föredrar kring prisstrategi och inbjuder till diskussion. Styrelsens diskuterar kring Länstrafikens produkter, priser och resandet.

Styrelsen beslutar

att lägga rapporten till handlingarna.

§ 103 Norrtågsfrågor

Inget att rapportera. Vice ordförande återkommer vid nästa styrelse.

§ 104 Utveckling och framtid Stadstrafik Östersund

VD föredrar kring utveckling och framtid för Stadstrafiken i Östersund.

Styrelsen beslutar

att uppdrag ges till presidiet att informera ägarna om Stadstrafiken samt inbjuda Östersunds kommun till en bred diskussion angående utveckling och framtiden för kollektivtrafiken i länet.

BESLUTSÄRENDEN:§ 105 Beslut om delårsbokslut 18-01-01 – 18-08-31 Dnr: 4-2319-18, bilaga 2

Styrelsen beslutar

att godkänna delårsrapporten 18-01-01 – 18-08-31.

§ 106 Taxor och priser 2019, bilaga 4

VD föredrar kring höjning av taxor och priser.

Föreslagna höjningar från 2018-12-01:

3,5% avseende enkelbiljett, Periodkort, Länskort, Smartkort samt 20-resorskort.

Föreslagna höjningar från 2019-01-01:

Elevkort, 4% höjning. Nytt pris 2019 830 kr/mån (ex moms).

STYRELSEN

2018-09-19

4(6)

Fritidsmärke, 3,5% höjning. Nytt pris 2019 155 kr/mån, 775 kr för vårterminen och 620 för höstterminen (inkl moms).

Ungdomskort, 5 % höjning enligt avtal. Nytt pris 2019 2780 kr/år (ex moms).

Årskort senior, 3% höjning. Nytt pris 2019 3770 kr/år, 314 kr/mån (inkl moms).

Styrelsen beslutar

att godkänna föreslagna prishöjningar.

§ 107 Hantering av Norrlandsresans taxa, bilaga 5

VD föredrar kring hanteringen av Norrlandsresans taxa.

Föreslagna förändringar

Justering ska ske vid årsskiftet, med första justering 2020-01-01

Justering ska årligen ske utifrån följande indexkorg med september 2018 som basmånad:

Index	Procentuell andel
AKI – arbetskraftsindex	55
KPI - konsumentprisindex	10
PPI/Bränsle	15
ITPI – inhemska tillgångar	20
Total indexkorg	100

Om den totala indexkorgen får en negativ utveckling ska justering av resenärstaxan nedåt inte göras

Myndigheten ger Länstrafikbolaget eller den egna organisationen i uppdrag att årligen genomföra justeringen enligt ovan

Styrelsen beslutar

att enligt ovanstående förslag och hemställer till ägarna att fastställa de föreslagna ändringarna i hantering av Norrlandsresans taxa.

§ 108 Biljettpris för pälsdjur, bilaga 6

VD föredrar kring prisjustering avseende avgiften för pälsdjur.

Styrelsen beslutar

att återremittera ärendet och kontakta Tillgänglighetsrådet om förslaget till prisjustering.

Justerandes sign

§ 109 Biljettpris vid sjukersättning, bilaga 7

VD föredrar kring biljettpris vid sjukersättning.

Styrelsen beslutar

att personer som uppbär sjukersättning och aktivitetsersättning till 100 % skall kunna teckna sig för Länstrafikens seniorekort fr.o.m. 2019-01-01.
att uppdra till VD att formulera en skrivelse till Regionfullmäktige samt utforma lämpliga rutiner för att genomföra ovanstående.

§ 110 Borttagande av avgift för cykel, bilaga 8

VD föredrar kring biljettpris för cykeltransport.

Styrelsen beslutar

att ta bort avgiften för cykel fr.o.m. 2019-01-01.
att möjligheten att ta med cykel endast gäller i mån av plats vid direktbuss från avgångsort till slutdestination och som inte innebär bussbyte
att uppdra till VD att förhandla med berörda för att hitta en lösning vid resor som innebär bussbyte.

§ 111 Test med lägre biljettpris i mobilapp, bilaga 9

Stina Pihlström föredrar kring framtidens mobilapp och test med lägre biljettpris i mobilapp.

Styrelsen beslutar

att uppdra till VD att genomföra ett försök med kampanjer där köp av enkelbiljetter med mobilapp prissätts via prisstegen som gäller för 20-resorskortet.
att efter genomfört försök utvärdera och återkomma till styrelsen med en redovisning av utfallet.

INFORMATION OCH AVSLUT:

§ 112 Nästa styrelsesammanträde 6 november 2018

Nästa styrelsesammanträde 6 november 10:00- 16:00, Länstrafikens kansli.

§ 113 Övrigt

Anders Frimert tar upp frågan om informationsflödet. VD redogör för gällande rutin.

Ordföranden informerar om Persontrafikkonferens.

Mona Modin Tjulin meddelar att Länstrafiken fyller 30 år 2019. Förslag för att uppmärksamma detta tas fram av Mona Modin Tjulin och Per-Erik Wåglin.

Per-Erik Wåglin ger information om kampanjen för seniorkort och föreslår att kampanjtiden förlängs.

Styrelsen beslutar

att förlänga kampanjtiden för seniorkort till årsskiftet, 31 december 2018.

§ 114 Styrelsen enskilt

Styrelsen diskuterar enskilt

§ 115 Avslutning av styrelsesammanträde

Ordförande avslutar sammanträdet.

Biljettpris vid sjukersättning

Bakgrund.

Möjligheten för personer med sjukersättning (tidigare sjukpension) att resa för samma pris som ålderspensionärer togs bort för ett antal år sedan.

I dagsläget finns drygt 4500 personer i länet som uppbär sjukersättning till 100%. Önskemål har framkommit att dessa personer skall kunna teckna sig för Länstrafikens Seniorkort.

Efter utredning så kan konstateras att skulle vara möjligt att hantera på så sätt att genom att styrka att man uppbär sjukersättning till 100% kan teckna sig för Länstrafikens Seniorkort.

Förslag till beslut:

Styrelsen föreslås

Att personer som uppbär sjukersättning till 100 % skall kunna teckna sig för Länstrafikens Seniorkort fr.o.m. 2019-01-01.

Att uppdra åt VD att utarbeta lämpliga rutiner för att genomföra ovanstående.

Länstrafiken i Jämtlands län AB

Per-David Wennberg VD

26

Kulturplan för Region Jämtland Härjedalen

2019–2022

RS/1651/2018

§160

Kulturplan för Region Jämtland Härjedalen 2019–2022 (RUN/363/2017)

Sammanfattning

I enlighet med kultursamverkansmodellen, förordning (2020:2012), för statens stöd till regional kulturverksamhet, ska varje landsting/region utarbeta en regional kulturplan för utveckling av och genom regional kultur som kompletterar och samspelar med kommunernas utbud av kultur. Kulturplan för Region Jämtland Härjedalen 2019 – 2022, bygger på alla de femtiotal dialoger och samråd som förts med länets åtta kommuner, det professionella kulturlivet och med civilsamhället. Regionala utvecklingsnämndens arbetsutskott har ansvarat för processen i nära samverkan med Kultur Z. Område Kultur har ansvarat för framtagandet.

Regionala utvecklingsnämnden fattade i maj 2018 beslut om remissutgåvan av regionens kulturplan för kommande period 2019–2022, med remisstid 15 maj till 15 september. *Kulturplan för Region Jämtland Härjedalen 2019 – 2022* tar vid när innevarande kulturplan för åren 2015–2018 avslutas. Planen ger en bild över de samlade kulturresurserna och kulturverksamheterna med avstamp i gemensamma behov på kulturområdet, där kommunernas kulturutbud utgör basen och de regionala kulturverksamheterna kompletterar och bidrar till en regional infrastruktur på området. Planen utgår från de nationella kulturpolitiska målen som är styrande för verksamheten, och beskriver regionala utmaningar och kulturens breda samhällsuppdrag med fokus på följande fyra målområden: 1) Kultur för alla i hela regionen, 2) Barn och unga ska vara delaktiga och ha inflytande i kulturlivet, 3) Professionella kulturskapare ska ha goda förutsättningar att verka i regionen samt 4) Kultur och kulturarv ska ha stärkt sin roll för regional utveckling och attraktionskraft.

Ett sextiotal aktörer har beretts möjlighet till yttrande. Remissutgåvan har dessutom varit möjlig att ladda hem från kulturens hemsida vilket bidragit till bredden av yttranden från organisations- och föreningsliv, lokala museer och enskilda kulturskapare/ företagare. Vid remisstidens slut har totalt 23 remissvar inkommit med många kloka synpunkter och förslag till kompletteringar. De allra flesta av dessa har arbetats in i det slutliga förslaget till kulturplan. Bland de synpunkter som framförts var att den lokala nivån skulle lyftas fram och tydliggöras bättre med fler exempel på viktiga kulturarv och kulturyttringar. Det finns emellertid ett så rikt utbud av värdefulla kulturarv och kulturyttringar i vårt län det har bedömts som i det närmaste ogörligt att nämna dem alla. Andra synpunkter som inte helt har kunnat beaktas är behovet av tydligare och mer mätbara mål i planen. Avsikten är att de övergripande mål som presenteras i planen ska brytas ner till uppföljningsbara mål med nyckeltal i de olika avtal och uppdrag som kommer att formuleras utifrån planen.

Kulturplanen utgör underlag för regionens årliga ansökan om statsbidrag för de sju områden som uppbär statligt stöd. Scenkonst; teater, dans- och musikverksamhet, regional museiverksamhet, bild- och form, filmkulturell verksamhet, regional biblioteksverksamhet och läs- och litteraturfrämjande verksamhet, regional arkivverksamhet och

hemslojdsfrämjande verksamhet. Kulturplanen är ett levande dokument som under perioden kan komma att revideras eller kompletteras inför regionens årliga ansökan om statsbidrag.

Förslag till beslut

Regionala utvecklingsnämnden föreslår regionfullmäktige

Kulturplan för Region Jämtland Härjedalen 2019–2022 antas.

Yrkanden

Karin Thomasson (MP): Avsnitt 5.7.5 Idrottsrörelsen tas bort.

Catarina Espmark (M): Bifall till förvaltningschefens förslag.

Thomas Hägg (S): Avslag till Karin Thomassons ändringsyrkande.

Eva Hellstrand (C): Bifall till Karin Thomassons ändringsyrkande.

Marie Svensson (V): Bifall till Karin Thomassons ändringsyrkande.

Propositionsordning

Ordförande ställer proposition på Karin Thomassons ändringsyrkande, och finner det avslaget.

Ordförande ställer proposition på förvaltningschefens förslag och finner det antaget.

Beslut

Regionala utvecklingsnämnden föreslår regionfullmäktige

Kulturplan för Region Jämtland Härjedalen 2019–2022 antas.

Expedieras till

Kulturrådet

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Kulturplan för Region Jämtland Härjedalen 2019-2022
- Förslag till Kulturplan för Region Jämtland Härjedalen 2019-2022
- Sammanställning yttranden Kulturplan

Förslag till Kulturplan för Region Jämtland Härjedalen 2019-2022

Beslutad 2018-xx-xx, av: Regionfullmäktige § xx

Förord

Hållbar utveckling genom kultur för alla i Jämtland Härjedalen

Jämtlands län har ett rikt kulturliv med bredd och spets men också en rad utmaningar. Begreppet hållbarhet brukar innefatta social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet. Genom tillägget kulturell hållbarhet, innefattas även möten mellan människor, medmänsklighet och meningsfullhet. Varje dag, året runt förmedlas kulturupplevelser av hög kvalitet till barn och unga i skolan, till scener, bibliotek och muséer, till människor i bygderna.

Kultur kan ses ur flera aspekter, där kulturens egenvärde är en kraft i sig genom att kultur utvecklar oss som människor genom att vidga våra perspektiv, öka förståelsen för olika erfarenheter, sammanhang och stämningslägen. Kulturens betydelse för regional utveckling är en annan aspekt, där kultur kan bygga broar mellan människor, mellan stad och landsbygd och bidra till attraktiva livsmiljöer, demokratiutveckling, integration, lärande och en god hälsa. En viktig uppgift för Regionen är att i samspel med kommunerna och civilsamhället upprätthålla och utveckla kulturella mötesplatser för upplevelser, lärande och social sammanhållning.

Inte minst behöver vi konst för konstens skull. Det innebär också att verka för att ge konstnärer goda villkor att vara verksamma i länet och beakta att professionella kulturskapare får rimliga och avtalsenliga ersättningar för sina insatser.

Alla medborgare ska ha tillgång till upplevelser av kultur och själva kunna skapa och uttrycka sig. Det uttrycks såväl i de nationella kulturpolitiska målen som i den regionala kulturvisionen. Detta förutsätter ett tillgängligt och varierat kulturutbud av hög kvalitet och en kulturell infrastruktur med mötesplatser, scener och andra miljöer för möjlighet till upplevelser av kultur. Det förutsätter även samverkan mellan flera lokala kulturaktörer där institutioner, det fria kulturlivet, föreningsliv, studieförbund och folkhögskolor, alla är viktiga parter i att utveckla ett rikt kulturliv.

Kulturplan för Region Jämtland Härjedalen 2019-2022, ger en bild över de samlade kulturresurserna och prioriteringarna under perioden, där kommunernas kulturutbud utgör basen och de regionala kulturverksamheterna kompletterar och bidrar till en regional infrastruktur på kulturområdet. Kulturplanens mål och insatsområden är formulerade utifrån de behov och utmaningar som framkommit genom dialoger och samråd och utgör en gemensam riktning att styra mot. Kulturplanen anger även ett antal utvecklingsområden för perioden för att nå övergripande mål samt ge bästa förutsättningar för konst- och kulturlivets utveckling i vårt län. Kultur för hållbar utveckling!

Förslag till Kulturplan för Region Jämtland Härjedalen 2019-2022
dnr RS/1651/2018

HANDLÄGGARE
Ingrid Printz
Område Kultur

Region Jämtland Härjedalen
Box 654, 831 27 Östersund
www.regionjh.se

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

FÖRORD.....	2
1 VAD ÄR EN KULTURPLAN?	5
1.1 Kultursamverkansmodellen – för ökad kulturell delaktighet	5
1.2 Aktuella förändringar	6
1.3 Processen och kulturplanens avgränsning.....	6
2 REGIONALA PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR – LÄGET I LÄNET	8
2.1 Behov och utmaningar	8
3 UTGÅNGSPUNKTER OCH MÅL	13
3.1 Nationella kulturpolitiska mål	13
3.2 Regional kulturpolitisk vision	13
3.3 Regional utvecklingsstrategi.....	13
3.4 Kulturplanens övergripande mål.....	13
3.5 Normkritisk kompetens	16
3.6 Konstnärlig kvalitet och kulturens egenvärde	16
3.7 Utvecklingsområden över konst- och sektorsområden	17
4 KULTURPOLITISK ORGANISATION	18
4.1 Den nationella nivån.....	18
4.2 Den regionala nivån	18
4.3 Den kommunala nivån.....	19
4.4 Samverkansformer	22
5 VERKSAMHETER OCH UTVECKLINGSSOMRÅDEN	26
5.1 Scenkonst.....	26
5.2 Kulturarv och kulturmiljö – Museum och arkiv	27
5.3 Bild- och formkonst.....	32

5.4	Film och rörlig bild	34
5.5	Hemslöjd och design	35
5.6	Bibliotek och litteratur	37
5.7	Folkbildning och civilsamhälle	38
5.8	Stöd och bidrag	39
6	KULTUR I SYDSAMISKT OMRÅDE	41
6.1	Stiftelsen Gaaltje	41
7	GENOMFÖRANDE	42
8	UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING	42
BILAGA 1		43
BILAGA 2		46

1 Vad är en kulturplan?

En regional kulturplan beskriver de regionala förutsättningarna och Regionens ambitioner att utveckla kulturen under den aktuella fyraårsperioden genom satsningar som relaterar till de nationella kulturpolitiska målen. Kulturplanen är ett planeringsverktyg som regionen behöver ta fram för att, inom kultursamverkansmodellen, ansöka om statliga medel till regional kulturverksamhet (enligt SFS förordning 2010:2012).

Kulturplanen utgör underlag för statens bidragsgivning utifrån de regionala prioriteringar och variationer som tagits fram i samverkan med länets kommuner och i samråd med länets professionella kulturliv och civilsamhället (Se bilaga 2). Statens Kulturråd (Kulturrådet) beslutar efter samverkan med övriga berörda statliga myndigheter och utifrån de aktuella regionala kulturplanerna om nivån på bidragen till respektive region/landsting.

1.1 Kultursamverkansmodellen – för ökad kulturell delaktighet

Kultursamverkansmodellen är en nationell kulturpolitisk reform sedan 2011 med syfte att ge befolkningen i landet möjlighet att ta del av ett varierat kulturutbud präglad av förnyelse och kvalitet. Införandet av modellen har resulterat i en ökad kunskap och ett ökat engagemang för de kulturpolitiska frågorna. Den kulturella infrastrukturen och den regionala mångfalden ska främjas och kulturskapare i hela landet ska kunna utveckla sitt konstnärskap. Kultursamverkansmodellen handlar även om finansiering av regional kulturverksamhet. Region Jämtland Härjedalen har varit inne i modellen sedan 2012.

Reformen förutsätter ett nära samarbete mellan de nationella myndigheter och organisationer som bidrar med finansiering eller har andra intressen i modellen, vilket sker genom ett nationellt samverkansråd. De myndigheter och organisationer som deltar i Samverkansrådet är Kulturrådet, Konstnärsnämnden, Kungliga biblioteket, Länsstyrelserna, Nämnden för hemslöjdsfrågor, Riksteatern, Riksantikvarieämbetet, Riksarkivet och Svenska Filminstitutet.

Det är Kulturrådets styrelse som beslutar om fördelningen av statliga medel till regional kulturverksamhet efter samråd med Samverkansrådet. Underlag för beslut är de regionala kulturplanerna, för Region Jämtland Härjedalens del detta dokument. Det är den regionala kulturplanen som ska slå fast mål, insatser och prioriteringar för de kommande åren och är det övergripande dokument som ska styra Region Jämtland Härjedalens kulturutveckling.

Det är förordning (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet som reglerar Kultursamverkansmodellen. Enligt förordningen ska den statliga bidragsgivningen genom Kultursamverkansmodellen fördelas till följande områden;

1. professionell teater-, dans- och musikverksamhet,
2. museiverksamhet och museernas kulturmiljöarbete,
3. biblioteksverksamhet och läs- och litteraturfrämjande verksamhet,
4. professionell bild- och formverksamhet,
5. regional enskild arkivverksamhet,
6. filmkulturell verksamhet, och
7. främjande av hemslojd.

1.2 Aktuella förändringar

Bild- och formområdet har lagts till som ett område som kan få stöd inom Kultursamverkansmodellen. Konst- och kulturfrämjande verksamhet inkluderas inom respektive verksamhetsområde och museernas kulturmiljöarbete har lyfts in i modellen. Statskontoret har fått uppdraget att se över hur uppföljning och utvärdering av modellen kan förbättras. Myndigheten för kulturanalys har fortsatt ansvaret för utvärdering och analys av den regionala kulturverksamheten. Statens finansiering av regional kulturverksamhet har fortsatt stor betydelse för Kultursamverkansmodellens utveckling och framtid.

En nationell biblioteksstrategi inför 2019 förväntas få stor betydelse för att stärka bibliotekens roll som kunskapsinstitutioner och demokratiska mötesplatser. Museilagen som trädde i kraft 2017 fastställer att museerna skall bidra till samhället och dess utveckling genom att främja kunskap, kulturupplevelser och fri åsiktsbildning. Riksantikvarieämbetet får uppgiften att samordna och främja utveckling på museiområdet samt erbjuda teknik- och metodstöd till alla landets museer. Även en ny arkivutredning och en ny arkivlag inväntas för att tydliggöra de enskilda arkivens roll i Kulturarvspropositionen. En ny politik för gestaltad livsmiljö, med tyngdpunkt på arkitektur, form och design berör regioner och kommuner på flera sätt, i kulturplanearbetet generellt och bland annat angående gestaltning i offentliga rum, där enprocentsregeln innebär att en procent av byggkostnaden avsätts för konstnärlig gestaltning.

1.3 Processen och kulturplanens avgränsning

Kulturplan för Region Jämtland Härjedalen 2019 -2022 är framtagen utifrån breda samtal och dialoger. Totalt har ett sextiototal aktiviteter, samråd och dialoger skett under 2017 och 2018¹. Dialogmöten har även genomförts inom enskilda konstarter där professionella kulturskapare och deltagare i nätverk deltagit. Särskilda samråd har hållits med representanter för KLYS, Konstnärliga och litterära yrkesutövares samarbetsnämnd, representanter för folkbildningen och med Gaaltije för den samiska befolkningen. Samråd med det civila samhället har skett genom lokala samråd där kommunerna bjudit in föreningsliv och enskilda. Dialog med den statliga nivån har förts med Länsstyrelsen, Kulturrådet och kultursamverkansmodellens parter. Syftet med dialoger och samråd har varit att samla in underlag till en ny kulturplan med utgångspunkt i gemensamma utmaningar och möjligheter. Kommunerna har getts utrymme att själva beskriva sina respektive kommunala kulturuppdrag i kulturplanen. Önskvärda prioriteringar och regional/interkommunal samverkan har lyfts.

Processarbetet har letts av regional kulturchef och kultursamordnare och kulturplanen har beretts i samarbete med Kultur Z, länets kulturpolitiska samrådsorgan bestående av politiker och tjänstemän från regionen och kommunerna. Regionala utvecklingsnämndens arbetsutskott har utgjort styrgrupp.

¹ Se bilaga 1

Trots att kulturplanen bygger på fördjupade samtal med kommunerna och breda dialoger med representanter för kulturlivet, kan planen inte fånga in hela det lokala kulturlivet som är stort, rikt och omfattande. Genom länets åtta kommuner finns förutsättningar och en kulturell infrastruktur som utgör basen för regionens kulturliv. Ett kulturliv som omfattas av ett mångsidigt föreningsliv, av viktiga besöksmål, av fria professionella kulturskapare och kulturföretagare samt engagerade invånare. Kommunernas kärnverksamhet med folkbibliotek, kulturskolor och föreningsliv utgör basen. De regionala kulturverksamheterna och insatserna som beskrivs i kulturplanen ska komplettera och samspela med den kommunala nivån.

Remissutgåva av kulturplanen har gått till länets kommuner, närliggande regioner, verksamheter och en rad organisationer och föreningar, där ett femtiotal parter liksom allmänheten har getts möjlighet att inkomma med synpunkter på planen. Totalt 23 remissvar inkom med många kloka synpunkter och förslag till kompletteringar. Dessa har i möjligaste mån beaktats i den slutliga bearbetningen av planen. Förslag som i första hand berör den kommunala nivån har ej beaktats liksom synpunkter och förslag som behandlas i andra regionala styrdokument. Förslag om resurssättning av en specifik insats har ej beaktats därför att Kulturplanen inte har samma detaljnivå som en handlingsplan. Under rubriken Genomförande, i kapitel 7, beskrivs att satsningar och utvecklingsambitioner kommer att resurssättas genom årliga verksamhetsplaner, avtal och uppdrag med berörda kulturaktörer inom kultursamverkansmodellen.

Regionens hållning är att samtliga utvecklingsambitioner i planen är viktiga. Hur och i vilken ordning de ska genomföras blir en fråga genom fortsatt samverkans- och samrådsprocess. En av de viktigaste uppgifterna för Region Jämtland Härjedalen, är att genom samverkan förmera en kulturell infrastruktur, utbyta erfarenheter och kompetens samt sprida goda kulturupplevelser till alla länets medborgare.

Region Jämtland Härjedalen följer årligen upp kulturverksamheten utifrån förordningen om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet och utifrån de nationella kulturpolitiska målen. Kultur Z följer löpande effekter av kulturplanens målsättningar och utvecklingsinsatser. Kulturplanen kan komma att revideras eller kompletteras under kulturplaneperioden.

2 Regionala planeringsförutsättningar – Läget i länet

Jämtlands län omfattar huvuddelen av landskapen Jämtland och Härjedalen samt delar av landskapen Ångermanland och Hälsingland. Länet omfattar cirka 12 procent av Sveriges yta och i länet bor 1,5 procent av landets invånare. Jämtlands län har historiska rötter som del i sydsamiskt område, mellannorrlands bondekultur samt del i Trøndelag och norska riket fram till år 1645. Länets näringsliv domineras av små företag där viktiga sektorer är turism, tillverkningsindustri, trä, handel och livsmedel. Östersund är enda staden i länet och i Östersunds kommun bor hälften av länets invånare. Hälften av invånarna i Jämtlands län bor väl spridda i sju av länets åtta kommuner. 34,4 procent av länets invånare bor på landsbygden där flertalet bor runt Storsjöbygden.

Den årliga uppföljningen "Läget i länet" slår fast att Jämtland Härjedalen är bra på många sätt, men kan bli ännu bättre. "Jämtlands län tillhör ett av de mest företagsamma länen i Sverige. [...] Länets åldersstruktur med fler äldre och färre i arbetsför ålder är också det en mycket stor utmaning. För att klara kompetensförsörjningen inom både det privata näringslivet och den offentliga sektorn framöver, är det av största vikt att så många som möjligt av alla de unga som flyttat till vårt län under senare år, ofta från länder långt härifrån, kan förmås att stanna och utbilda sig här."² Vidare visar uppföljningen att andelen personer med eftergymnasial utbildning är lägre i länet än i övriga riket och att kvinnor generellt sett har en högre utbildning än män. Mittuniversitetet har en viktig roll för att klara kompetensförsörjningen.

Att folkmängden ökar totalt i länet sedan några år beror på inflyttningen från andra länder. De inomregionala skillnaderna är dock mycket stora. Befolkningen fortsätter att minska i stora delar av länet vilket ställer krav på nya sätt att tillhandahålla offentlig och kommersiell service. Slutligen slår uppföljningen fast att besöksnäringen utvecklas positivt med både fler besökande och en ökande omsättning.

2.1 Behov och utmaningar

De kulturpolitiska utmaningarna utgår från regionens övergripande målsättningar; att bidra till ett attraktivt län och en god folkhälsa, där kultur ses som en viktig utvecklingsfaktor genom att bidra till social sammanhållning, integration och lärande. Regionala kulturverksamheter ska medverka till möten mellan människor genom ett brett utbud av föreställningar, konserter, utställningar och skapande aktiviteter i hela regionen. Utöver detta ligger den stora utmaningen i de geografiska förutsättningarna med stora avstånd. Att stärka områden med svag infrastruktur samt i större omfattning använda digitala lösningar ger nya möjligheter att nå medborgarna där de bor. Att utveckla och stärka samverkan är angeläget. Andra utmaningar är att tydliggöra kulturens breda samhällsuppdrag och säkra en långsiktig hållbar finansiering för den kulturella infrastrukturen. En stor utmaning finns även i en begränsad kulturadministration för det breda uppdraget.

² Läget i länet 2018 – En uppföljning av regionala utvecklingsstrategins prioriteringar och mål, Region Jämtland Härjedalen och Länsstyrelsen

Nedan definieras ett antal områden där regionen behöver lägga särskilt fokus under kulturplaneperioden för att nå de kulturpolitiska målen. Ambitionerna kräver i många fall samarbeten med kommunerna och andra aktörer.

2.1.1 Arrangörskap- och utveckling av scener och mötesplatser

Arrangörskapet sammantaget med de lokalhållande organisationernas arbete för att tillgängliggöra kulturupplevelser är centralt för att kunna bibehålla och stärka en kulturell infrastruktur och en god tillgång till kultur. Arrangörsnätverket är ansträngt, såväl ekonomiskt som genom en begränsad återväxt. Utmaningen är att utveckla stabila strukturer och samarbeten för ett aktivt arrangörsled som inkluderar och tillgängliggör kulturen för alla. I utmaningen ligger även ett civilsamhälle i förändring samt behov av fler arrangörer. Den glesa befolkningsstrukturen, de långa avstånden och det stora antalet samlingslokaler och scener anpassade för mindre produktioner ger särskilda förutsättningar för de professionella grupper och artister som spelar i länet. Samtidigt finns ett påtalat behov av anpassade lokaler, framförallt av en konsertscen för klassisk eller akustisk musik. Det finns dessutom ett behov av fler arenor för samtidskonst.

2.1.2 Barn och unga

En kulturvaneundersökning bland barn och unga genomfördes 2017. Den visar att kulturdeltagandet bland barn och unga är relativt högt och i nivå med riket i stort. De stora utmaningarna för kulturutövande och deltagande däremot är de geografiska avstånden, tidsaspekten och kostnaden. Regionen har därför ett ansvar att i möjligaste mån minska dessa hinder. Barnkonventionen förväntas bli lag under kulturplaneperioden vilket dessutom kommer att skärpa kraven vad gäller kultur för alla barn. Att främja barn och ungas tillgång till kultur och eget skapande ska prioriteras, där utveckling av kulturskolan för ökad tillgång och tillgänglighet är ett angeläget område för regionen och kommunerna, samt de regionala kulturverksamheterna, att samverka kring. Behovet av en regional samordningsfunktion för de kommunala musik- och kulturskolorna har lyfts fram i den statliga kulturskoleutredningen, (SOU:2016:69). Att verka för en regional samordningsresurs för de kommunala kulturskolorna är angeläget, som kan leda utvecklingsarbete och verka för fortbildning och omvärldsbevakning och stärka samarbete med de regionala kulturinstitutionerna.

2.1.3 Kultur och hälsa

Kulturens roll och koppling till hälsa väcker allt större intresse. Upplevelser av kultur och eget skapande kan förebygga och rehabilitera ohälsa. Konst och kultur kan användas som ett komplement till traditionella behandlingsmetoder, exempelvis genom att erbjuda kultur i vården som bidrar till minnesstimulering, fysisk aktivitet och social träning, inte minst bland äldre. I regionala utvecklingsstrategin är ett av målen att förbättra folkhälsan. I folkhälsopolicyn utgör hälsofrämjande miljö ett av fyra utvecklingsområden, där fritids- och kulturaktiviteter nämns som bidragande till en god hälsa. I förvaltningens verksamhetsplan 2018–2020 beskrivs insatsen att "främja hälsa genom konst och kultur, där kultur och upplevelsen av konst ska erbjudas i vården".

Utmaningen är att det saknas ett strategiskt arbete för kultur och hälsa varför ett ökat fokus behöver läggas på detta område. Att stärka samverkan mellan kultur respektive hälso- och

sjukvården på området är en viktig utgångspunkt. Att tillgängliggöra regionens konstsamling och miljögestaltningar i hälsofrämjande syfte, att erbjuda kultur i vården, erbjuda minnesträning genom kultur, erbjuda kultur och litteratur i terapeutiskt syfte är angeläget samt att utveckla tillgängliggörande av konst och kultur genom digitalisering.

2.1.4 Mångfald, jämställdhet, jämlikhet och inkludering

För att säkerställa mångfald, motverka exkludering och verka för alla människors likabehandling, behöver vi arbeta med jämlikhet och öka den normkritiska medvetenheten. Att verka för integrering av nyanlända och utlandsfödda och att stärka nationella minoriteters kultur handlar både om respekt för mänskliga rättigheter och en möjlighet till regional utveckling. Jämställdhetsintegrering är den strategi som ska användas för att uppnå de jämställdhetspolitiska målen. En metod kan vara att analysera könsuppdelad statistik för att synliggöra ojämställdhet samt kunna vidta åtgärder för förändring. Bland annat #metoo-rörelsen 2017–2018 inom kulturområdet har med all tydlighet visat på vikten av att Region Jämtland Härjedalen fortsätter arbeta för att motverka och förebygga sexuella trakasserier inom de regionala kulturverksamheterna. Regionen har också ett ansvar för att förhindra att någon i som är i kontakt med Regionens verksamheter inte utsätts för diskriminering.

2.1.5 Tillgänglighet

Den nationella funktionshinderspolitiken tar sin utgångspunkt i Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter. Alla ska kunna vara delaktiga oavsett behov och förutsättningar. Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning. Att minska otillgänglighet och möjliggöra allas tillgänglighet till kulturverksamheter, upplevelser och det egna skapandet ska vara en självklar del av det pågående arbetet. Det kan ske genom fortsatt kompetensutveckling, utvecklade samråd med funktionshindersrörelsen samt genom att kontinuerligt revidera handlingsplaner för tillgänglighet. Åtgärder för enkelt avhjälpta hinder och tillgänglig webb ska ske löpande. Kunskapsförbättrat arbete ska prioriteras av de regionala kulturinstitutionerna. Fysisk, geografisk och socioekonomisk tillgänglighet ska också beaktas.

2.1.6 Digital delaktighet

Digitaliseringen för med sig nya möjligheter för kulturupplevelser, möten och evenemang. Genom den digitala utvecklingen kan allt fler ta del av musik, film, scenkonst, litteratur och andra former av kultur från hela världen. Digital delaktighet är allas lika tillgång till digitala verktyg och möjligheter. Att ha kunskap om att kunna hantera möjligheter och risker med internet, digitala medier och ny teknik samt förstå hur samhällets struktur påverkas av det nya medielandskapet blir allt viktigare. Digitaliseringen ger ökade möjligheter att nå ut med kultur. Regionen välkomnar därför en möjlig nationell strategi för digitalisering av den offentligt finansierade kulturen. Biblioteken har en viktig roll för att öka den digitala kompetensen hos allmänheten, där den regionala biblioteksverksamheten fungerar som kompetens- och utvecklingsnod i arbetet. Riksantikvarieämbetet har ansvaret för det nationella samordningssekreteriatet för digitalisering, digitalt bevarande och digital förmedling av kulturarvet, med visionen att kulturarvet är digitaliserat, tillgängligt och användbart för alla. Genom de digitala salongerna har biograferna goda förutsättningar att i

högre grad fungera som levande lokala kulturhus. Viktiga ambitioner är även att öka kompetensen om digitaliseringens effekter avseende upphovsrätten.

2.1.7 Konstnärliga behov

En stark arbetsmarknad och kulturell infrastruktur är grunden för att kulturskapare ska kunna utveckla sitt konstnärskap i hela landet. Kulturinstitutioner, bildningsorganisationer, arrangörer, beställare och inköpare av konst och främjandeorganisationer är alla viktiga för att skapa goda villkor för kulturskapare att vara verksamma och utveckla sitt konstnärskap. De kulturella och kreativa näringarna utgör en viktig del av kulturskaparnas arbetsmarknad och har stor betydelse för tillväxt och arbetsmöjligheter i intilliggande näringar. Utmaningen är att främja kulturskaparnas villkor där fler kan vara aktiva och skapande. Enprocentregeln har stor betydelse för konstnärers medverkan och konstens plats i utformning av byggnader och miljöer liksom tillämpning av MU-avtalet gällande medverkande och utställningsersättning. Det finns tydliga behov av anpassade scener, utställnings- och visningslokaler, verkstäder och kontaktytor för kulturskaparna. Samverkan med folkhögskolorna, som anordnare av estetiska utbildningar, behöver utvecklas.

2.1.8 Kulturella och kreativa näringar

Nya näringar som växer fram inom den kulturella sektorn är viktiga både för utveckling av länets näringsliv och för utveckling av kulturlivet. En stärkt kreativ sektor som förutsättning för hållbar samhällsutveckling är en del av Regionens regionala utvecklingsstrategi. En tidigare studie av de kulturella och kreativa näringarna i länet har visat att näringarna är synliga i hela länet, med viss övervikt i stad -och fjällnära kommuner. Näringarna kan delas in i två spår, ett med närings-, tillväxtperspektiv och ett gällande kulturutveckling och innovation. Att professionella kulturskapare ges goda möjligheter att verka och bo i länet bidrar till företagande, attraktiva livsmiljöer och till förnyelse på kulturområdet. Genom detta behöver regionen verka för att stödja utveckling av de kulturella och kreativa näringarna genom samordning av insatser utifrån kartlagda behov. För en gynnsam utveckling behöver kultur och näring samverka på alla nivåer där kultursektorn bidrar med kunskap om kulturskaparnas villkor och behov och näringslivet med kunskap om företagsutvecklings och stödstrukturer.

Främjande insatser för utveckling av kulturella och kreativa näringar (KKN) kan ske genom affärsutveckling och designmetodik samt genom att synliggöra näringarna. Det kan bland annat ske genom Designcentrums verksamhet samt genom öppna ateljéer och verkstäder för verksamma konstnärer och konsthantverkare men även genom stärkt samverkan med andra företagsfrämjande aktörer. De kulturella och kreativa företagen omfattade år 2015 drygt 1 100 företag i Jämtlands län varav 40 procent ägs av kvinnor. Den största verksamheten om 36 procent av samtliga KKN-företagen är litterär, konstnärlig och artistisk verksamhet med stödverksamheter, exempelvis tillverkning och specialiserade butiker. Att öka exporten inom de kreativa och kulturella företagen är önskvärt liksom att utveckla besöksnäringen. Unesconätverket Creative Cities Network utgör en naturlig plattform för arbetet där staten och Regionen arbetat målmedvetet inom småskaligt mathantverk med koppling till kultur, gastronomi och turism.

2.1.9 Kulturarv, kulturmiljö och besöksmål

Länets natur-och kulturmiljövärden är starka besöksanledningar där kunskapsförmedling, tillgänglighet och informationsinsatser kan bidra till att utveckla ett hållbart brukande av kulturmiljö och kulturarv. Ett aktivt arbete att utveckla de kulturella och kreativa näringarna i regionen bidrar till attraktiva livsmiljöer och skapar ekonomiska värden. Nya museilagen anger utveckling av samverkan med statliga kulturinstitutioner. Här har Regionen en spännande utveckling att följa genom samarbetet mellan Nationalmuseum och Stiftelsen Jamtli. Förändringen i förordningen (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet innebär att det går att utveckla kulturmiljöarbetet i länet genom gemensamma strategiska insatser mellan flera aktörer.

2.1.10 Nationella minoriteter

Från 2010 finns en lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk. De fem erkända nationella minoriteterna i Sverige är judar, romer, samer (som även är ett urfolk), sverigefinnar och tornedalingar och de historiska minoritetsspråken är jiddisch, romani chib, samiska, finska och meänkieli. Lagen innebär att minoritetsspråken ska skyddas och främjas, de nationella minoriteterna ska kunna behålla och utveckla sin kultur och förvaltningsmyndigheterna är skyldiga att informera om minoriteternas rättigheter och ge dem inflytande i egna frågor. Regionen tillsammans med kommunerna Berg, Härjedalen, Krokom, Strömsund, Åre och Östersund är samiska förvaltningskommuner vilket innebär särskilda krav. Ett flerårigt samarbete finns för att främja den samiska kulturen. Särskilda insatser för att inkludera de övriga nationella minoriteterna i arbetet är angeläget. Samtliga verksamheter ska beakta nationella minoriteters möjlighet till delaktighet och inflytande, där samisk kultur och kulturarv ses som en viktig del av länets historia och samtid.

2.1.11 Hållbarhet

Vid FN:s toppmöte 2015 antog världens ledare 17 globala mål och Agenda 2030 för hållbar utveckling. De globala målen och Agenda 2030 syftar till att utrota fattigdom och hunger, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och egenmakt för alla kvinnor och flickor samt säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser. De globala målen är integrerade och odelbara och balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga. Sverige har förbundit sig att arbeta med dessa mål och för Regionen är det en prioriterad uppgift att bidra till att dessa mål uppfylls. Hållbarhetsdimensionen behöver ständigt beaktas i de regionala kulturverksamheterna.

3 Utgångspunkter och mål

3.1 Nationella kulturpolitiska mål

De nationella kulturpolitiska målen beslutades av riksdagen i december 2009. Målen ska styra den statliga kulturpolitiken men ska även kunna vägleda kulturpolitiken i kommuner, regioner och landsting.

Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska präglade samhällets utveckling.

För att uppnå målen ska kulturpolitiken:

- främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor,
- främja kvalitet och konstnärlig förnyelse,
- främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas,
- främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan,
- särskilt uppmärksamma barn och ungas rätt till kultur.

3.2 Regional kulturpolitisk vision

Jämtland Härjedalen ska vara en region att längta till och växa i, där kulturen är en drivkraft för hållbar utveckling och där alla har tillgång till kulturella upplevelser och möjlighet att skapa och uttrycka sig.

3.3 Regional utvecklingsstrategi

Den regionala utvecklingsstrategin "Jämtland Härjedalen 2030 - Innovativt & attraktivt" lägger fast kursen för länets strategiska utveckling de kommande åren. En av målbilderna i strategin är att Jämtland Härjedalen ska vara en ledande Europadestination inom naturbaserade upplevelser och att besöksnäringen ska generera många arbetstillfällen i kompletterande näringar. Kultur och kreativa näringar ska vara drivkrafter för såväl individens som samhällets utveckling och dessutom en viktig del i besöksnäringens tillväxt. Länet ska upplevas som en öppen plats där personer i alla åldrar kan leva och utvecklas och dit många gärna flyttar eller återvänder.

De övergripande mål som har koppling till kulturen i den regionala utvecklingsstrategin är:

- Fler personer är aktiva och skapande i kulturlivet, särskilt barn och unga.
- Den ideella sektorn har stärkt sin roll i kulturlivet.
- Fler företag inom kulturella och kreativa sektorn stärker länets attraktionskraft.

3.4 Kulturplanens övergripande mål

För att förverkliga de nationella kulturpolitiska målen, den regionala kulturpolitiska visionen och målen i den regionala utvecklingsstrategin behöver insatser göras inom särskilt utpekade målområden. Kulturplanens mål och insatsområden är formulerade utifrån de

regionala behov, utmaningar och prioriteringar som framkommit genom dialoger och samråd. Insatsområdena är en gemensam riktning för regionen samt de kulturverksamheter som erhåller statligt eller regionalt stöd. Detta gäller även för de projekt som erhåller kulturstöd eller annat utvecklingsbidrag.

3.4.1 Kultur för alla i hela länet

Region Jämtland Härjedalen vill främja allas tillgång till kulturella upplevelser och möten mellan olika kulturer. En demokratisk kultursyn ska genomsyra samtliga verksamheter. Det innebär att vi behöver ha en tillgänglig infrastruktur, scener, mötesplatser och kulturella och konstnärliga miljöer som präglas av öppenhet, mångfald och jämlikhet. Bibliotekens tillgänglighet, bemötande och service är centrala och arrangörernas betydelse i den kulturella infrastrukturen behöver stärkas. De nationella minoriteternas kultur ska främjas och den sydsamiska ursprungsbefolkningens kultur ska prioriteras. För att möjliggöra en demokratisk kultursyn så ska den offentligt finansierade kulturen vara tillgänglig och angelägen för alla oavsett kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder eller socioekonomisk bakgrund.

Insatsområden för att främja kultur för alla

- Främja en tillgänglig och jämlik kulturell infrastruktur
- Identifiera och undanröja synliga och osynliga hinder för tillgänglighet
- Förbättra samordningen av arrangörsfrämjande åtgärder
- Utveckla och stärka mötesplatser och kulturella arenor
- Främja utveckling av digitaliseringens möjligheter
- Utveckla och stärka samverkan mellan norrlandslänen och över länsgränser
- Främja nationella minoriteters- och särskilt sydsamisk kultur
- Utveckla det strategiska arbetet för kultur och hälsa
- Stärka kulturens roll för livslångt lärande

3.4.2 Barn och unga ska vara delaktiga och ha inflytande i kulturlivet

Region Jämtland Härjedalen vill främja förutsättningarna att barn och unga ska ha likvärdiga möjligheter att få möta professionell konst och kultur och själva kunna vara aktiva och skapande. Det innebär att vi behöver ha ett varierat kulturutbud för barn och unga i hela länet och pedagogiska verksamheter som ständigt utvecklas. Samarbetet med skola och kulturskola är därför nödvändigt. Kulturskolan är viktig för att utveckla och stimulera elevernas färdigheter till fortsatt kulturellt utövande, stärker självkänsla och ger ökad social kompetens. En ojämlik tillgång till professionell kultur kan jämnas ut genom regionala eller kommunala kulturgarantier för barn och unga. Vi vill stärka barn och ungas inflytande genom utvecklade dialoger och referensgrupper. Resultaten från den kulturvaneundersökning för barn och unga som genomfördes 2017 ska tillvaratas i utvecklingen av verksamheten.

Insatsområden för att främja barn och ungas delaktighet och inflytande i kulturlivet

- Stärka det strategiska samarbetet med skola

- Utveckla samarbetet med kulturskolan
- Utveckla en struktur för förbättrad dialog med unga
- Utjämna skillnader i fråga om tillgång till kultur för barn och unga
- Främja pedagogiska nätverk och utveckla metoder för kulturskapande
- Främja handledning för ungas skapande

3.4.3 Professionella kulturskapare ska ha goda förutsättningar att verka

Region Jämtland Härjedalen vill främja förutsättningar för fler kulturskapare att bo och verka i länet. Regionen behöver erbjuda en attraktiv miljö som stimulerar till kreativitet och konstnärlig förnyelse och goda villkor för konstnärlig skapande. De professionella kulturskaparna är kärnan i kulturlivet och en viktig resurs för kulturell utveckling, såväl för stad och stadsnära miljöer som för landsbygden. Att värna professionalitet och yrkeskunnande i de regionala verksamheterna och följa gällande riktlinjer och rekommendationer avseende ersättning är viktigt. Regionen ska verka för att MU³-avtalet följs genom att precisera skrivningar i uppdrag och avtal.

Insatsområden för att främja professionella kulturskapares förutsättningar att verka i länet

- Främja förutsättningar för kulturskapare genom att erbjuda kompetenshöjning, uppdrag, goda villkor och ersättningar enligt avtal samt tillgång till mötesplatser och nätverk
- Främja en verksamhet och ett utbud som kännetecknas av kvalitet, mångfald och förnyelse
- Verka för att utveckla residensverksamhet⁴
- Stärka samverkan inom fristadsprogrammet
- Utveckla dialoger med professionella kulturskapare genom befintliga och nya samråd

3.4.4 Kultur och kulturarv ska ha stärkt sin roll för regional utveckling och attraktionskraft

Region Jämtland Härjedalen vill främja kulturens roll för ökad attraktionskraft. Genom ett rikt kulturliv med goda villkor för kulturskapare att verka, främjas även andra politikområden exempelvis i förhållande till närings- och destinationsutveckling. Det innebär att regionen behöver stärka samverkan inom kultursektorn men även mellan kultur och andra samhällsområden. Det behöver finnas ett gott innovationsklimat och tydliga stödstrukturer för de kulturella och kreativa näringarna. Den ideella sektorn är viktig för möjligheten att få både individer och regionen att växa. Internationellt samarbete, nya marknader och internationalisering av kulturella och kreativa företag är betydelsefullt för regionens och företagens utveckling och konkurrenskraft.

³ Medverkande- och utställningsersättning

⁴ Residens erbjuder kulturskapare, till exempel bildkonstnärer, dansare eller musiker, möjligheten att utveckla sitt konstnärliga skapande på en särskild plats eller i en specifik miljö.

Insatser för att främja kultur och kulturarvets roll för regional utveckling och attraktionskraft

- Främja kompetensutveckling och nätverk för de kulturella och kreativa näringarna
- Utveckla och stärka samverkan med civilsamhället
- Främja internationella samarbeten och internationalisering
- Stärka samverkan mellan kultur, kulturarv och besöksnäringen
- Verka för att regionens kulturarv och kulturmiljöer bevaras, används och utvecklas

3.5 Normkritisk kompetens

2014 kom regeringen med "En strategi för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck". Syftet med strategin var att samlat och långsiktigt öka kunskapen om HBTQ-personer med målet att förbättra levnadsvillkoren genom att säkerställa lika rättigheter och möjligheter för HBTQ-personer. Strategin sträcker sig över ett antal myndigheter och fokusområden varav kulturområdet är ett. Region Jämtland Härjedalen har tillsammans med Region Västerbotten och Region Västernorrland drivit projektet "HBTQ och normkritisk kompetens" under åren 2015–2018 för att bli bättre på att förstå HBTQ-fältet och hur den regionala nivån kan förbättra sitt arbete i syfte att skapa bättre förutsättningar för HBTQ-personer i våra regioner. Erfarenheterna och resultaten av detta projekt ska tas tillvara i det fortsatta kulturarbetet, bland annat genom en gemensamt framtagen handbok.

Region Jämtland Härjedalen avser att använda normkritik både som verktyg och arbetsmetod för att främja jämlikhet och inkludering. Att förhålla sig normkritiskt innebär att sätta fokus på det normativa framför det som beskrivs som avvikande. Att arbeta normkritiskt kan innebära att medvetet bryta normativa föreställningar och skapa utrymme för berättelser och perspektiv som inte alltid får eller har fått ta plats. Regionens arbete med normkritik ska handla om att praktisera vetenskapen att faktorer som ålder, klass, kön, funktionsnedsättning, etnicitet och sexuell läggning påverkar människors förutsättningar att delta i kulturlivet. Det handlar dessutom om kunskap och kännedom kring den urbana norm som präglar samhället. Det innebär att synliggöra, åtgärda och förbättra människors förutsättningar att delta genom att beakta normkritik i alla våra arbetsprocesser, aktiviteter, handläggningar och anslagsfördelning.

3.6 Konstnärlig kvalitet och kulturens egenvärde

Att kulturen är en fri och obunden kraft med yttrandefriheten som grund är en grundförutsättning för både den nationella och den regionala kulturpolitiken. Kulturens egenvärde är centralt och endast genom att värna den kulturella och konstnärliga kärnan kan kulturen också bidra till andra positiva samhällseffekter. Bedömningar av ansökningar ska alltid utföras av professionellt fackkunniga utifrån gällande regelverk och diskussionen om konstnärlig kvalitet ska ständigt hållas levande. Det innebär att det också är nödvändigt att hålla distinktionen mellan amatör- och professionell kultur, ideellt aktiva och yrkesverksamma kulturskapare. Alla är viktiga för att bidra till kulturpolitikens mål men verkar utifrån olika förutsättningar. Principen om armlängds avstånd ska tillämpas vilket innebär att politiken beslutar om mål, riktlinjer och ekonomiska ramar medan de konstnärliga och kvalitativa bedömningarna överläts till sakkunniga.

3.7 Utvecklingsområden över konst- och sektorsområden

- I samverkan mellan regionens kulturfrämjande verksamheter verka för att tillgängliggöra resurser och kompetens i hela länet samt skapa en lättillgänglig kreativ mötesplats i centrala Östersund
- Utveckla kulturpedagogiska strukturer för samordning mellan regionala verksamheter
- Genom kompetensinsatser stödja verksamheterna i frågor om likabehandling, jämlikhet och jämställdhet, mångfald och inkludering
- Implementera HBTQ-handboken i alla verksamheter för bättre rutiner kring det normkritiska arbetet
- Erbjud mobila lösningar för ungas skapande med utgångspunkt i "Filmrullens" metod gällande pedagogik, integration och mentorskap
- Verka för folkhälsofrämjande insatser genom kultur samt utveckla strategiskt arbete för kultur och hälsa
- Verka för utveckling av de kulturella och kreativa näringarna genom samordning mellan kultur och näringsliv
- Engagera kulturskapare i koppling till konferenser och andra möten
- Verka för en regional samordningsresurs och ett breddat utbud inom kulturskolorna i samverkan mellan de regionala kulturverksamheterna och kommunerna
- Stärka kopplingen mellan form och design, bildkonst och konsthantverk för samhällsutveckling
- Stärka insatser för nationella minoriteter i alla regionala kulturverksamheter

4 Kulturpolitisk organisation

För att förverkliga målen i kulturplanen och nå den kulturpolitiska visionen om ett inkluderande län där kulturen når och berör alla så behöver vi hjälpas åt; stat, region, kommuner och civilsamhälle. En central del i genomförandet av kulturplanen handlar om att fortsatt utveckla formerna för samverkan mellan dessa aktörer samt att identifiera behov av utveckling och förnyelse inom konst- och kulturområdet. Det är ett gemensamt ansvar.

4.1 Den nationella nivån

4.1.1 Kulturrådet

Kulturrådet är en myndighet under Kulturdepartementet som har till uppgift att verka för kulturens utveckling och tillgänglighet utifrån de nationella kulturpolitiska målen. Det sker genom fördelning och uppföljning av statliga bidrag men även genom att sprida information och kunskap. Kulturrådet ska verka för en konstnärligt och kulturpolitiskt värdefull utveckling inom bland annat scenkonst, litteratur och bibliotek, bild och form samt de nationella minoriteternas kulturaktörer. Dessutom ansvarar Kulturrådet för fördelningen och uppföljningen av bidrag till regional kulturverksamhet genom Kultursamverkansmodellen.

4.1.2 Kungliga Biblioteket

Kungliga Biblioteket har ansvar för att ha nationell överblick över den svenska bibliotekssektorn, främja samverkan och utveckling samt förmedla vetenskapliga publikationer. Kungliga Biblioteket samlar in statistik och följer upp regionala och kommunala biblioteksplaner. Kvalitetsdialog sker fortlöpande inom Forum för nationell bibliotekssamverkan.

4.1.3 Myndigheten för kulturanalys

Kulturanalys är en myndighet som har till uppgift att utvärdera, analysera och redovisa effekter av den nationella kulturpolitiken med utgångspunkt i de kulturpolitiska målen. Myndigheten ska även bistå regeringen med underlag och rekommendationer för att utveckla den statliga kulturpolitiken. Genom den statistik, utvärdering och analys som Kulturanalys bistår med får myndigheter, organisationer och enskilda verksamheter ett bredare underlag för kulturutveckling och insatser.

4.2 Den regionala nivån

4.2.1 Region Jämtland Härjedalen

Region Jämtland Härjedalen ersatte 2015 det tidigare landstinget och övertog det regionala utvecklingsansvaret av staten. Regionen arbetar för utveckling och tillväxt i länet och för att erbjuda alla boende och besökare en hälso- och sjukvård av hög kvalitet. Den regionala kulturpolitiska administrationen är placerad i Område Kultur inom den regionala utvecklingsförvaltningen och lyder under en regional utvecklingsnämnd. Område Kultur,

även kallad Kulturen, arbetar strategiskt för kulturens utveckling i regionen. Området ansvarar för samråd och dialoger, fördelar stöd och bidrag samt följer upp och återrapporterar verksamheten till region och stat. Kulturen bedriver regionala kulturverksamheter, skriver avtal med externa organisationer och fördelar regionala och statliga anslag till olika aktörer. De regionala kulturverksamheterna och institutionerna ska komplettera och samverka med de kommunala kulturverksamheterna som exempelvis bibliotek, kulturskola och civilsamhälle.

4.2.2 Länsstyrelsen

Länsstyrelsen är statens regionala organ för genomförande av nationell politik på regional nivå. Landshövdingen är chef för länsstyrelsen vilken också har i uppdrag att följa utvecklingen och informera regeringen om länets behov. Myndighetens uppdrag i regleringsbrevet samt lagar och förordningar styr prioriteringen av verksamheten. En del är att fördela kulturmiljöanslaget i enlighet med förordningen om bidrag till förvaltning av värdefulla kulturmiljöer (SFS 2010:1121). Medlen används till skydd, vård, kunskapsförmedling, ökad tillgänglighet och informationsinsatser inom länets kulturmiljöer. Investeringar i kulturmiljöer och kulturell verksamhet som företagsstöd eller projektstöd inom Landsbygdsprogrammet 2014-2020 och Interreg Sverige-Norge 2014-2020 handläggs på Länsstyrelsen. Under kommande år görs en särskild satsning kring samiska kulturmiljöer som går under namnet "Berättelser från Saepmie". Projektet "Varsamt tillgängligt" ska öka tillgängligheten i ett antal kulturmiljöer som utgår från Design för alla, en strategi för ett inkluderade samhälle.

4.3 Den kommunala nivån

Det finns åtta kommuner i Jämtland Härjedalen. Alla arbetar med Skapande skola och några även med Skapande förskola. I många kommuner finns museer, besöksmål och intressanta kulturmiljöer som alla bidrar till att främja ett levande kulturarv och bidrar till besöksnäring. Kommunerna har ett särskilt lagstadgat uppdrag gällande folkbiblioteksverksamhet. De kommunala biblioteken är viktiga mötesplatser för det demokratiska samhällets utveckling, bildning och upplevelser.

4.3.1 Bergs kommun

Bergs kommun har ett rikt föreningsliv och en aktiv Kulturverksamhet i form av allmänskultur, bibliotek och kulturskola. Från 2018 kommer den kommunala kulturverksamheten att ingå i Tillväxtavdelningen vilket visar att kulturen ses som en kärnverksamhet och en drivkraft för att stimulera utveckling. En lokal Kultur- och Biblioteksplan finns och förslag till lokal kulturskoleplan ska presenteras 2018. Kommunen verkar för att arrangörer, amatörer och professionella möts och deltar i arbetet med att berika det lokala kulturlivet. Stöd sker också genom kulturbidrag, kulturpris och stipendium samt gratis annonsering i lokalt annonsblad. Återkommande evenemang är bland andra Årets Näck i Hackås och Ovikenveckan. Snilleriket arbetar med kulturarvet i samarbete med bland annat Wikners i Persåsen och Hovermo gårdsmuseum. Bibliotek finns på fyra orter och det sker kontinuerlig utveckling av biblioteken som mötesplatser. Kulturskolan arbetar i alla skolor och når minst 50 procent av eleverna i grundskolan. Kommunen arbetar ständigt med att stärka kulturinsatserna för barn och ungdomar genom möjlighet till eget skapande och delaktighet och att möta olika kulturella uttryck genom kommunala barnkulturpengar,

kulturskolan, bibliotek och Skapande Skola. Samverkan med ungdomssamordnare, integration och vård- och omsorg är viktigt.

4.3.2 Bräcke kommun

Kulturfrågorna i Bräcke sorterar under kommunstyrelsen och på tjänstesidan hanterar Tillväxtavdelningen bibliotek, kulturskola, föreningsbidrag och allmänskultur. Skolorna arbetar självständigt med kulturutbud för elever i alla åldrar. De integrerade biblioteken i Bräcke, Gällö och Kälarne utgör en viktig del av den kulturella infrastrukturen med engagerad och kompetent personal, fysiska och digitala medier samt kulturaktiviteter och utställningar. Kulturskolan erbjuder kostnadsfri musikundervisning på alla kommunens skolor, där cirka 50 procent av eleverna i årskurs 4-9 deltar. Med stöd från Kulturrådet erbjuds även klassorkester, film, dans och litteratur, samt musikundervisning på Jämtlands gymnasium i Bräcke, från våren 2017 och framåt. En viktig roll för kommunens verksamheter är att samverka och att erbjuda flexibla stödformer för att olika aktörer ska kunna förverkliga och utveckla sina idéer. Ett starkt föreningsliv och stabil samverkan med studieförbunden är en förutsättning för ett aktivt kulturliv i kommunen. Civilsamhället bär stora delar av det professionella kulturutbudet såväl som amatörverksamheten, med digitala biografer, livesänd opera, konserter, författarbesök, föreläsningar, konstutställningar med mera.

4.3.3 Härjedalens kommun

Härjedalens kommuns kärnvärden är livskraft, äkthet och närhet. Kulturen i Härjedalen består av bland annat bibliotek och kulturskola. Kommunens prioriteringar för kulturområdet omfattar barn och ungdomar, bibliotek, mötesplatser, organisationer och kulturarrangörer. Sedan 2018 tillhör kulturskolan organisatoriskt skolan och biblioteken ligger under Utvecklings- och tillväxtförvaltningen. Detta innebär att biblioteken ses som motorer för hållbar tillväxt och utveckling. Huvudbiblioteket ligger i Sveg och det finns filialer i ytterligare fem orter i kommunen. Bibliotekens vision är att Härjedalens biblioteksverksamhet "når alla medborgare i kommunen oavsett kön, ålder, förutsättningar, utbildning och etnisk bakgrund." Mötesplatser finns i form av bland annat bibliotek, samlingslokaler och biografer. Föreningslivet är viktigt för kommunen som bland annat ger stöd till studieförbund. För att stimulera konstnärlig kreativitet delar kommunen ut kulturpris och stipendium. Härjedalens kulturarv innefattar miljön som formats av människor genom tiderna. Kommunens ska främja kulturarven genom att bidra till att stärka det lokala, lyfta fram Härjedalens unika kultur och bidra till att skapa attraktionskraft för besöksnäringen. Härjedalens fjällmuseum är ett viktigt besöksmål i Funäsdalen och verksamheten är ett stöd för kommunen i kulturarvsfrågor.

4.3.4 Krokoms kommun

I Krokoms kommun har Barn- och utbildningsnämnden det politiska ansvaret för biblioteksverksamhet och kulturskola. Allmänskulturen ligger under kommunstyrelsen och ingår i avdelningen Näringsliv, Kultur och Fritid. Kulturskolans uppgift är att skapa ett intresse för kultur hos grundskolans elever och ge dem möjlighet att utveckla sin egen kulturella identitet. I kommunen finns ett huvudbibliotek i centralorten, fem filialer samt en bokbuss som besöker hela kommunen. Kommunens bibliotek ska vara attraktiva, tillgängliga och erbjuda en tilltalande miljö för barn och vuxna som stimulerar till besök, lån

och läsning. Viktigt är också att underlätta nyttjandet av informationsteknologi och bibliotekets e-tjänster samt förbättra kunskaperna om dess användning. Kommunen ska, i nära samarbete med studieförbund, föreningar och näringsliv, verka för att utveckla det lokala kulturlivet samt öka attraktionskraften i kommunen. Detta görs genom att arbeta i enlighet med den regionala kulturplanen samt kommunens kulturpolitiska handlingsprogram. Krokoms kommun har en mångårig erfarenhet av att arbeta med ungdomskulturfrågor genom sitt Ungdomskulturråd.

4.3.5 Ragunda kommun

I Ragunda har kommunstyrelsen det politiska ansvaret för biblioteksverksamhet, allmänskulturen och kulturskolan. Det operativa arbetet utförs via samhällsbyggnadsförvaltningen, utom kulturskolan som sorterar under barn- och utbildningsförvaltningen. Ragunda har historiska kyrkor, byggnader och hembygdsgårdar samt museer och miljöer som Döda fallet och Thailändska paviljongen. Dessa finns beskrivna i kommunens Kulturmiljöprogram. Kulturskolan har tre år i rad utnämnts till Sveriges bästa. Samverkan sker med studieförbunden och föreningslivet. Det finns stora naturvärden som kommunen aktivt arbetar med för att utveckla kreativa och hållbara miljöer och arrangemang på landsbygden. I Ragunda finns tre biblioteksfilialer och på några av dessa pågår ett arbete för att inrätta medborgarkontor och Infopoints. I Döda Fallet finns en unik vridläktare och en fantastisk spelplats. I samarbete med Jamtli och hembygdsföreningen pågår ett världsarvsarbete med kulturella och naturhistoriska aspekter för att bevara historien och skapa en ny hållbar framtid kopplad till Unescos 17 hållbarhetsmål. Ragunda kommun arbetar för att möjliggöra större produktioner vid Döda Fallet genom ett dramaturgiat/konstnärligt råd tillsammans med Estrad Norr, Scenkonst Västernorrland, amatörföreningar och företag.

4.3.6 Strömsunds kommun

Strömsunds kommun är den nordligaste och geografiskt största av regionens kommuner. Barn- kultur- och utbildningsnämnden vill verka för en god livskvalitet för alla invånare, samt skapa förutsättningar för en levande kultur och en aktiv fritid som stimulerar och utvecklar förmågan till delaktighet i en föränderlig värld. En viktig del i detta är att säkerställa ett varierat kultur och fritidsutbud för alla åldrar i hela kommunen. Nämnden har ansvar för kommunens biblioteksverksamhet och den kommunala kulturskolan som är kostnadsfri. Kultur- och fritidsavdelningen ska ge stöd till föreningar och detta sker bland annat i form av kultursamverkansmöten, samordning kring kommunens kulturvecka samt arrangerande av Kulturcafé. Strömsunds kommun har även ett samarbete med Jamtli öppna förskola och Ströms hembygdsgård där barn får leka sig till historiska kunskaper.

4.3.7 Åre kommun

I Åre kommun har kommunstyrelsen det politiska ansvaret för biblioteksverksamhet, allmänskulturen, kulturskolan och föreningsbidragen. Verksamheterna är organiserad i avdelningen Kultur och fritid under kommunledningskontoret. Kommunens viktiga kulturarv består av många delar, några av de främsta är Fröå gruva, Åre Arbetarhistoriska miljö kring Tossögården i Järpen och Arvemuseet med sin maskinpark, Ångaren Östersund samt pilgrimleden St:Olav. Kommunen har sex bibliotek som samtliga är integrerade folk- och skolbibliotek. Flera av biblioteken har spännande samverkanslösningar med bland

annat turistbyråverksamhet. På biblioteken genomförs många arrangemang, en del i samverkan med andra aktörer inom kommunen. Kulturskolan erbjuder verksamhet på kommunens samtliga förskolor och skolor. Kultur- och fritidsavdelningen samverkar ofta med studieförbunden, föreningslivet men också med de regionala institutionerna och upplevelsen är genomgående att denna samverkan leder till vinst för alla parter.

4.3.8 Östersunds kommun

Östersunds kommun är länets största kommun med nära hälften av länets invånare. Östersund har som enda stad en betydande roll för kulturlivets utveckling i regionen. Här finns samtliga regionala kulturinstitutioner samlade. Kulturfrågorna sorterar under Kultur- och fritidsnämnden. Frågor som berör Stiftelsen Jamtli och större evenemang hanteras av kommunstyrelsen. Östersunds kommuns viktigaste uppgift inom kulturområdet är att via bidrag till föreningslivets kulturaktörer, folkbildningen och de enskilda kulturskaparna vara möjliggörare av ett mångfacetterat kulturutbud till både medborgare och tillresta gäster. Som de flesta andra kommuner prioriterar kommunen bibliotek, kulturskola och bidragsgivning. Prioriterat, under kulturplaneperioden är att arbeta med den kulturella infrastrukturen, bland annat arenor där hela länet har möjlighet att ta del av ett rikt kulturutbud. Sedan hösten 2017 är Östersunds kommun fristadskommun och ingår i det internationella nätverket ICORN. Kommunen välkomnade sin första fristadsgäst under februari 2018.

4.4 Samverkansformer

Samverkan är ett centralt begrepp för att optimera resurser, skapa synergier, identifiera strategier samt utveckla och följa upp verksamhet. Regionen har lång och god erfarenhet av samverkan med övriga norrlandslän, med regioner i Mittnorden samt med andra regioner inom och över landsgränser. Ett utbyte som över tid bidrar till förnyelse och kvalitet för kulturen. Region Jämtland Härjedalen samt de verksamheter som har regionalt och statligt stöd ska samverka eller samråda med kommuner, professionella kulturskapare och civilsamhälle i både framtagande och genomförande av kulturplanen. Det kan göras formaliserat och strukturerat eller inom ramen för den verksamhet som bedrivs. Samverkansformer med civilsamhället sker bland annat genom kommunernas lokala samråd samt med regionala företrädare för föreningslivet.

4.4.1 Region Jämtland Härjedalens formaliserade samrådsorgan

KULTUR Z

Regionens kulturpolitiska samrådsorgan med representation av politiker och tjänstepersoner från samtliga kommuner och regionen med övergripande uppgift att följa upp och driva kulturutvecklingen i länet.

REGIONALT KULTURFORUM

Regionens strategiska samverkansorgan med representation från de regionala kulturverksamheterna samt stiftelsen Gaaltije, sydsamiskt kulturcentrum. Syftet är att utveckla långsiktiga arbetsformer för ökad samverkan mellan kulturverksamheterna.

SAMRÅD MED PROFESSIONELLA KULTURSKAPARE

Regionens konstövergripande samråd med representanter för de professionella kulturskaparna. Samrådet genomförs i samarbete med Konstnärliga och litterära yrkesutövares samarbetsnämnd (KLYS) och Region Västernorrland. Syftet är att formalisera dialog med det professionella kulturlivet, där samrådet är aktiv part i framtagande av och genomförande av kulturplanen.

FORUM FÖR KONSTEN

Regionens konstspecifika samråd med representanter från konstnärsorganisationer, civilsamhället, utbildningar, kommuner och institutioner. Syftet är att stärka bild- och formkonstområdet samt gemensamt driva frågor för utveckling av området

JAMTLISAMRÅD

Planeringsdialoger mellan region, kommun och stiftelsen Jamtli sker vår och höst. Jamtlisamråd med politisk- och tjänstemannarepresentation, samt tjänstemannadialoger. Dialogerna rör uppföljning av verksamhet, mål och ekonomi respektive dialog om kommande årsbudget och årsavtal.

DIALOG OCH SAMVERKAN MED STATLIG NIVÅ

Regionen för löpande dialog med Kulturrådet avseende kulturplanen. Kulturrådet bjuder även in till tematiska överläggningar kring aktuella frågor. Regionens politiska företrädare har årlig dialog med Kulturdepartementet. I samarbete med Myndigheten för kulturanalys deltar regionen i nätverk för uppföljning av kultursamverkansmodellen.

INTERREGIONAL SAMVERKAN, NORRLANDSLÄNEN

De fyra nordligaste länen, Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland och Jämtland Härjedalen har ett mångårigt samarbete med utgångspunkt i gemensamma utmaningar som att överbrygga avstånd, utveckla starka, nationellt intressanta scener och verksamheter samt förmera ett kvalitativt utbud av kultur till medborgarna på jämlika villkor. Samarbetet syftar till att ytterligare stärka det professionella kulturlivets roll och position som tillväxtfaktor i norra Sverige. Genom stärkt samverkan blir kulturen i norr en starkare nationell röst och det finns goda möjligheter att utveckla samarbetet genom formaliserade nätverk, erfarenhetsspridning, kompetensutveckling och resursoptimering. En annan viktig aspekt är det kollegiala lärandet samt effektivare resursanvändning.

Norrlandssamverkan scenkonst

NMD är ett kommunalförbund med landstingen/regionerna i Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland och Jämtland Härjedalen som medlemmar. Nätverkets uppgift är att medverka till att opera, musikteater och dans blir tillgänglig för alla i norra Sverige genom förmedling av turnéstöd. De institutioner som ingår i NMD är Estrad Norr, Norrdans, Piteå Kammaropera och Norrlandsoperan.

I samverkan mellan norrlandslänen och utifrån tidigare samverkansprojekt för turnésamverkan Musik i Norr och Teater Mer till fler ska samverkan utvecklas genom turnéer, och kollegialt erfarenhetsutbyte för ett brett och tillgängligt utbud av scenkonst.

Riksteatern Norra, de regionala riksteaterkonsulentsamheterna i de fyra nordligaste länen, erbjuder en gemensam digital utbudskatalog för turnerande scenkonst för barn och unga, scenkonstinorr.se, samt en mötesplats och utbudshelg för scenkonst för en vuxen publik, Scenkonstdagarna. Den senare arrangeras i samarbete med centrumbildningarna för teater och dans.

Konsulentsamverkan

Stärkta nätverk och samarbeten mellan konsulenter inom film, konst och slöjd har möjligheter att utvecklas ytterligare genom exempelvis gemensamma branschdagarna och kompetensutveckling. Formaliserade nätverk är bland annat Film i Norr samt Konstpedagogik i Norr. Volym är en webbaserad konsttidning med syfte att spegla viktiga konsthändelser i norr. Huvudman är Region Västernorrland med stöd från samtliga fyra norrlandslän.

Norrlandssamverkan Museum

Kulturarvet har goda möjligheter att stärka samverkan utifrån sina specifika profilområden och kring exempelvis forskning.

Bibliotekssamverkan

Den regionala bibliotekssamverkan synliggör gemensamt biblioteken och litteraturen i norr på nationella branschdagarna och mässor. Man samverkar även inom metodutveckling, projekt, nationella minoriteter och fortbildning för att stärka biblioteksområdet.

SAMVERKAN MED TRØNDELAG

Kulturen inom Region Jämtland Härjedalen har ett mångårigt samarbete med våra norska grannar. Flera projekt och utbyten har stärkt kontakterna och relationen, bland annat gästspel och turnéer och filmprojekt. Det finns från 2018 en avsiktsförklaring mellan Region Jämtland Härjedalen och Trøndelags fylkeskommune avseende bland annat forskning och distansoberoende vårdtjänster. Under planperioden avser regionen att bygga vidare på de goda relationer vi har med Trøndelag och ambitionen är att även stärka avsiktsförklaringen med utökat kultursamarbete.

ÖVRIG INTERREGIONAL, INTERNATIONELL SAMVERKAN

Interregional samverkan sker bland annat mellan de mittnordiska regioner som är medlemmar i Mittnordenkommittén, vars syfte är att främja kultur som drivkraft för en positiv och hållbar samhällsutveckling i Mittnorden. Genom deltagande i nationella och internationella nätverk som exempelvis Unesconätverket, Creative Cities Network skapas internationella kontaktytor. Denna samverkan är viktig för kulturellt utbyte, att ge konstnärligt mervärde och bidra till kompetensutveckling och ska stärkas och utvecklas.

På konstområdet har medverkan i projekt North Cultitude 62/63 stärkt nätverk längs breddgraden. Lokala besöksmål inom hantverksnäring deltar i det internationella nätverket Economusée. Jamtli och Nordiskt centrum för Kulturarvspedagogik deltar i en mängd interregionala och internationella nätverk inom kulturarvssektorn där International Observatory PASCAL, Network of European Museum Organisations samt Associations of European Open Air Museums kan nämnas.

Tillsammans med Region Västernorrland genomför regionen årliga kulturting i syfte att erbjuda en tematisk arena för kunskap, inspiration och samtal. Samverkan med forskning och akademi kan utvecklas inom bland annat kultur och hälsa och kulturella och kreativa näringar där Mittuniversitetet är en naturlig samverkanspart.

4.4.2 Utvecklingsområden Samverkan

- Utveckla årliga tematiska och förvaltningsövergripande kommunsamråd
- Utveckla fler formaliserade konst- och kulturspecifika samråd
- Utveckla kulturstrategisk samverkan med Trøndelag
- Utveckla samverkan med Länsstyrelsen på kulturmiljöområdet
- Öka samverkan med civilsamhället som tydlig resurs för kulturutveckling
- Öka samverkan med folkhögskolorna som en strategisk resurs för aktiva och blivande kulturskapare i regionen

5 Verksamheter och utvecklingsområden

Region Jämtland Härjedalen har en infrastruktur på kulturområdet som omfattar regionala kulturinstitutioner, främjandeverksamheter, organisationer och föreningar som erhåller regionalt och/eller statligt stöd.

5.1 Scenkonst

Scenkonst innefattar olika konstformerna musik, teater, dans, nycirkus eller andra performativa uttryck. Den professionella scenkonsten i landet organiseras främst genom institutioner eller fria grupper samt olika förmedlingsverksamheter och bokningsbolag. Jämtland Härjedalen har ett rikt scenkonstliv med både bredd och spets i flera genrer. Den professionella scenkonstinstitutionen Estrad Norr utgör en viktig del av infrastrukturen på scenkonstområdet.

Riksteatern har en viktig roll för att utveckla arrangörsledet, arbeta med publikutveckling och att stärka den professionella scenkonsten. Andra aktörer är fria professionella grupper som Nordcirkus och Undantaget, som utvecklats genom den tidigare verksamheten Jämtlands kulturkompani, samt flera enskilda musiker, musiksällskap, tonsättare och scenkonstnärer. Utöver detta finns kulturskolor, studieförbund, replokaler, arrangörer, ett rikt körliv och festivaler som alla är viktiga delar och tillsammans bidrar till scenkonstens utveckling. Länet har ett rikt musikliv med bredd och spets. Inom exempelvis folk- och jazzmusik är länet representerat på såväl nationella som internationella scener. Det finns ett flertal amatörteatersällskap som utgör en stor del av det lokala kulturlivet genom revyer, bygdespel och sommarteater. Vridlåktaren vid Döda Fallet i Ragunda är en kulturattraktion med stor potential. Avsaknad av en större, akustiskt anpassad scen begränsar utbudet av klassiska konserter och konstmusik.

5.1.1 Estrad Norr - Scenkonst

Estrad Norr är en professionell scenkonstinstitution med musik, teater, musikteater och dans inom Region Jämtland Härjedalen. Uppdraget är att nå alla kommuner med professionell scenkonst genom egna produktioner och i samverkan med andra institutioner och fria aktörer. Verksamheten tillhandahåller ett brett utbud till alla åldrar. Musik- och dansverksamheten turnélägger fria grupper, producerar egna konserter och föreställningar samt arrangerar gästspel. Estrad Norr producerar teater med nyskriven dramatik i första hand riktade till barn och unga. Repertoaren ska vara intressant och angelägen. Teater Barda, en skådespelarensemble med funktionsvariation, är etablerade tack vare ett samarbete mellan regionen och Östersunds kommun. Musikteater och opera för barn har ett kreativt centrum i regionen genom Norrlands Nätverk för Musikteater och Dans där Estrad Norr har det turnerande uppdraget i hela Norrland. Estrad Norr har ingen fast scen utan anpassar sin verksamhet till de lokaler och scener som finns i regionen. Verksamheten ska kännetecknas av variation och hög kvalitet och den turnerande delen är central. För att stärka scenkonsten och inte minst musikområdet i länet har en residensverksamhet för klassisk- samt folk- och världsmusik inrättats på Estrad Norr.

5.1.2 Riksteatern Jämtland/Härjedalen

Riksteatern Jämtland/Härjedalen är en ideell förening och en del av folkrörelsen Riksteatern. Riksteaterns vision är ”scenkonst som sätter tankar och känslor i rörelse – för alla, överallt”. Den regionala föreningen är ett samverkansorgan för länets åtta riksteaterföreningar och arbetar för ett levande kulturliv i hela länet.

Riksteatern Jämtland Härjedalen är en resurs för kommunerna, genom subventioner till barn och ungas scenkonstupplevelser från fria producenter som köps in till skolor, bibliotek eller via andra arrangörer. Det regionala uppdraget innebär att utveckla det ideella arrangörsnätverket i hela länet, främja unga arrangörer och barn och ungas tillgång till kultur samt stärka de fria scenkonstaktörerna. Föreningen arbetar interregionalt tillsammans med de fyra norrlandslänen bland annat med årliga scenkonstdagar samt ett arbete kring gemensam utbudskatalog på webben. Föreningen distribuerar även ett stöd för repertoar- och publikarbete till föreningarna, som syftar till att nå nya publikgrupper och samverkansformer för arrangörskap. Föreningen har anställd konsulent som ansvarar för den dagliga verksamheten och verkställer styrelsens beslut. Riksteatern arbetar i stor utsträckning med jämlikhet- och mångfaldsfrågor och vill utveckla arbetet för en jämlik scenkonst bakom, framför och på scenen.

5.1.3 Utvecklingsområden Professionell scenkonstverksamhet

- Föra dialog med kommuner och skolor mot målet att alla barn i länet ska få scenkonst
- Verka för att utveckla samarbeten som stärker arrangörsledet i hela länet samt vitalisera mottagandet i kommuner och skolor
- Utveckla tillgängligheten och tillgången på scenkonst i landsbygden
- Utveckla samverkan med norrlandslänen genom produktioner och turnéverksamhet över länsgränserna för ett brett och tillgängligt utbud av scenkonst
- Värna fungerande nätverk samt utveckla nya
- Utveckla former för samarbeten med frilansande scenkonstnärer, till exempel genom residensverksamhet och samproduktion

5.2 Kulturarv och kulturmiljö – Museum och arkiv

Kulturarv är alla materiella och immateriella uttryck för mänsklig påverkan medan kulturmiljö är hela den av människor påverkade miljön. Kulturarv är ett mångfacetterat område som hela tiden förändras och omformuleras. Länets kulturarvsinstitutioner och Hembygdsrörelsen är sammantaget mycket aktiva och innovativa i främjande av ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas. Stiftelsen Jamtli, Riksarkivet, Landsarkivet i Östersund och Föreningsarkivet i Jämtlands län, utvecklar i ett livslångt lärandeperspektiv kulturarvet genom förvärv och bevarande, forskning och dokumentation samt genom förmedling och pedagogisk verksamhet. Kommuner och civilsamhället erbjuder stöd i kulturarvsärenden. Genom förvärv av föremål och arkivhandlingar dokumenteras löpande länets kulturhistoria och digitaliseringen ökar tillgängligheten till samlingarna. Nationalmuseum Jamtli är ett unikt samarbete mellan statliga Nationalmuseum och Jamtli, en strategisk satsning på konstområdet som förväntas öka länets attraktionskraft.

Inom arkivverksamheten arbetar Föreningsarkivet och Landsarkivet med delaktighet och medskapande kring det skriftliga kulturarvet. Genom samarbeten med studieförbund och lokala föreningar erbjuder man också kulturarvsaktiviteter i hela länet. Nordiskt Centrum för Kulturarvspedagogik, är ett nordiskt samarbete mellan museum och arkiv som utvecklar spetskompetens inom pedagogik och forskning på kulturarvsområdet. Utveckling av samiska arkiv sker i samverkan mellan Gaaltije och statliga arkiv och samiska organisationer.

Insatser i kulturmiljöarbetet sker framför allt av Jamtli och Länsstyrelsen. Arbetet baseras på kulturmiljöns historiska utveckling som museerna har byggt upp under många års verksamhet. Genom kulturmiljöarbetet får regionen, kommunerna och civilsamhället del av antikvarisk kompetens och medverkan inom exempelvis arkeologi och byggnadsvård.

5.2.1 Stiftelsen Jamtli med bolag - NCK, Teknikland, Fjällmuseet och Världsarv Ragundadalen

Jamtli är länets huvudmuseum med en historia som sträcker sig tillbaka till 1912. Stiftarna är Region Jämtland Härjedalen, Östersunds kommun, Jämtlands läns konstförening och Heimbygda. Jamtli bedriver kulturmiljöverksamhet och annan kulturhistorisk verksamhet i hela länet samt driver en stor museianläggning i egen regi i Östersund. Besökstalet har under senare år växt till cirka 200 000 besökare årligen och museet, som ett av Sveriges största och mest kända museer, är ett av länets viktigaste besöksmål med utställningar om arkeologi, kulturhistoria, klassisk och samtida konst. Jamtli är särskilt känd för sin pedagogiska verksamhet. Stiftelsen är aktiv på såväl lokal, regional, nationell, nordisk, europeisk som internationell nivå. Stiftelsen Jamtli har följande prioriteringar under perioden:

- Stiftelsen kommer under perioden att nyttja etableringen av Nationalmuseum Jamtli för attraktionskraft, kompetensutveckling och varumärkesförstärkning. Att utveckla och tillgängliggöra konstpedagogiska program ska bland annat ske genom bruk av IT-lösningar.
- Stiftelsen fortsätter att stärka attraktionskraften på besöksanläggningen genom att investera i väderoberoende verksamhet som attraherar barnfamiljer.
- Stiftelsen kommer fortsatt utveckla kulturarvsbaserade verksamheter i regionen, som har förutsättningar att bli attraktiva besöksmål för turister och utgöra mötesplatser för ideella krafter och professionella aktörer. Jamtli har utvecklat besöksmål i flertalet kommuner.
- Stiftelsens engagemang i nordiskt-baltiskt och europeiskt utvecklingsarbete inom det kulturarvspedagogiska fältet fortsätter främst genom dotterbolaget Nordiskt centrum för kulturarvspedagogik.
- Stiftelsens erfarenhet av insatser inom utbildning, omsorg, hälsa och integration ska förstärkas och utvecklas tillsammans med andra aktörer.
- Dessa prioriteringar gäller, så långt det är möjligt, också för stiftelsens dotterbolag.

NORDISKT CENTRUM FÖR KULTURARVSPEDAGOGIK (NCK)

Nordiskt Centrum för Kulturarvspedagogik/The Nordic Centre of Heritage Learning and Creativity AB är ett nordiskt-baltiskt centrum som bedriver forskning och utveckling kring lärande genom kulturarv. Kulturarvet ses som en resurs i strävan att nå ett hållbart och

inkluderande samhälle där lärandet är en process genom hela livet. NCK ägs gemensamt av 11 olika kulturarvsinstitutioner i Norden och Baltikum. Organisationen arbetar tvärvetenskapligt och sektorsövergripande på regional, nationell, nordisk och europeisk nivå med kulturarvspedagogiska frågor. NCK är en resurs för museer, arkiv, konst och kulturmiljö samt för regional utveckling och livslångt lärande. NCK har uppdrag av Riksförbundet Sveriges Museer att samordna och stimulera museipedagogiska utvecklingsintressen i Sverige. NCK initierar och deltar i kulturarvspedagogiska forsknings- och utvecklingsprojekt och verkar för internationalisering och interkulturella samarbeten. I internationellt såväl som nationellt perspektiv har regionen mycket att vinna på ett fördjupat arbete med och samverkan kring kulturarv som samhällsresurs i bred bemärkelse. Under perioden kan produktutveckling genom fördjupad samverkan mellan kulturarvsinstitutioner och andra samhällsaktörer ske på områden som kulturarv och skola, kulturarv och hälsa, kulturarv och integration samt kulturarv och besöksnäring.

HÄRJEDALENS FJÄLLMUSEUM AB

Härjedalens fjällmuseum driver en kulturhistorisk besöksanläggning i Funäsdalen. Fjällmuseet ska ge upplevelser inom kultur- och konsthistoria i Härjedalens kommun, med förankring i kulturarvspedagogisk verksamhet. Verksamheten lyfter samtidsfrågor och ger besökare nya och jämförande perspektiv. Museet främjar social gemenskap, kulturell mångfald, demokratiskt medborgarskap och geografisk spridning av kulturutbud. Museet erbjuder även antikvarisk sakkunskap och stöd i Härjedalens kommun genom en kommunantikvaretjänst. Museianläggningen omfattar en modern museibygnad, Härjedalens Fornminnesförenings samlingar och Fornminnesparken. Bolaget har som uppgift att skapa och erbjuda upplevelser knutna till besöksanläggningen, och i det sammanhanget söka samverkan med ideella krafter och professionella aktörer.

VÄRLDSARV RAGUNDADALEN AB

Världsarv Ragundadalen är en projektorganisation för att leda nomineringsarbetet för världsarvstatus för Döda fallet. Bolaget ägs av Ragunda kommun, Stiftelsen Jamtli, Ragunda hembygdsförening och Destination Ragundadalen. Projektets arbetsområde omfattar Döda Fallet, den före detta Ragundasjön och Ammerån. Bolaget arbetar bland annat med identifiering och utveckling i nomineringsprocessen samt lokalt och regionalt förankringsarbete. Dessutom projektleder bolaget internationella studenter i samarbete med NCK. Efter det digitala projektet Impact Journey, där bolaget lyckades bidra till ett globalt digitalt initiativ och fångade en global uppmärksamhet för Döda Fallet och dess historia, fortsätter arbetet.

TEKNIKLAND

Teknikland är ett militärhistoriskt och tekniskt besöksmål som framför allt drivs ideellt av medlemmar i ägarföreningar med stöd av Stiftelsen Jamtli. Tekniklands utställningar ska inte endast betraktas utan de ska även upplevas genom egen aktivitet. Besökare i alla åldrar är lika välkomna och verksamheten har därför byggt lekmiljöer för barnen i alla utställningar. Teknikland driver även KomTek, Kommunal entreprenörs- och Teknikskola, en plantskola för framtidens tekniker, ingenjörer, forskare och uppfinnare. KomTek har den kommunala kulturskolan som förebild och erbjuder kurser och aktiviteter inom tekniska områden som ett komplement till sport, musik och andra fritidsaktiviteter. Målgruppen är

barn i grundskolan och verksamheten riktar sig både mot skola och fritid. Tekniklands KomTek ingår i ett nationellt nätverk tillsammans med ett tjugotal andra lokala KomTek.

5.2.2 Länsstyrelsens kulturmiljöarbete

Länsstyrelsens kulturmiljöarbete utgår från de nationella målen för det statliga kulturmiljöarbetet, miljö kvalitetsmålen och länsstyrelseinstruktionen § 5 som bryts ner i en kulturmiljöstrategi. Länsstyrelsen arbetar för jämställdhetsintegrering inom kulturmiljöarbetet. Fokusområden i strategin är lokal förankring, förmedling, mångfald, tillgänglighet, rådgivning och tillsyn. En viktig del i arbetet är att stödja framtagande av olika typer av kunskapsunderlag till kommunala kulturmiljöprogram, kulturmiljöer vid sjöar och vattendrag och översyn av riksintresseområden för kulturmiljö. Människor ska känna delaktighet i kulturmiljöarbetet och en mångfald av kulturmiljöer ska spegla länets kulturhistoria där allas historia kommer fram.

5.2.3 Hembygdsrörelsen Heimbygda

Förbundet organiserar drygt 70 föreningar med tillsammans cirka 10 000 medlemmar med dessutom nära 600 enskilda medlemmar. Heimbygda är en av stiftarna till Stiftelsen Jamtli. I centrum för Heimbygdas verksamhet står arbetet med kultur- och naturarv inklusive kulturmiljö. Hembygdsrörelsen arbetar för att det lokala kulturarvet och kulturmiljön ska vara angeläget för alla oavsett bakgrund, och att fler ska bli delaktiga i bygdens och regionens utveckling. Att utveckla barn- och ungdomsverksamheten, särskilt i samverkan med skolan, är den bästa vägen till en jämlik tillgång till kulturarvet. Kulturarvet har en viktig roll för identitetsskapande, förankring och gemenskap, och är en viktig resurs i samhällsbygget. I en tid av krympande föreningsliv är de lokala hembygdsföreningarna också viktiga åldersintegrerade mötesplatser, och arenor för underhållning, bildning och opinionsbildning. Angelägna utvecklingsområden är att fortsatt utveckla arbetet kring kulturarv och lärande samt stärka arbetet för mångfald och integration genom exempelvis en hembygds/kulturarvspedagog.

5.2.4 Utvecklingsområden Regional museiverksamhet inklusive kulturmiljöarbete

- Fortsatt utveckla besöksmål och förskoleverksamhet i samverkan med fler kommuner
- Utveckla nya miljöer på besöksanläggningen för ökad attraktionskraft
- Bedriva verksamheten Nationalmuseum Jamtli för utveckling inom bild- och formområdet
- Komplettera fasta utställningar utifrån normkritiska perspektiv
- Stärka samarbetet kring forskning av museiområdet
- Strategiskt samla konst-, kulturarvs- och kulturmiljöarbetet i länet
- Utveckla samverkansformer med aktörer i länet kring kulturmiljöfrågor och bistå kommunerna med framtagande av kommunala kulturmiljöplaner knutna till översiktsplanerna

5.2.5 Arkiven

Arkiven är en viktig del av vårt gemensamma kulturarv och verksamheten eftersträvar en bredd i att spegla samhällets mångfald. Det är lika viktigt att bevara arkiv från offentliga myndigheter som arkiv från civilsamhället. Det är en prioriterad uppgift under perioden att arbeta för att arkiv skapade av minoriteter och urfolk säkras för framtiden. Tillgången till arkiven fyller en viktig funktion för demokratin, för insyn och utblick, för nytta och nöje och för social rättvisa. Den historiska kunskap och material som finns i arkiven är också en viktig resurs för kulturella och kreativa näringar och destinationsutveckling. På Arkivet i Östersund samarbetar sex aktörer; Föreningsarkivet i Jämtlands län, Landsarkivet i Östersund, Jamtli arkiv, Jämtlands Lokalhistoriker och Släktforskare, Jämtlands läns Fornskriftssällskap och Nordiskt Centrum för Kulturarvspedagogik.

På Arkivet ska alla ha möjlighet att delta. Aktiviteter riktade till barn och seniorer är prioriterade. Arbetet med att utveckla tillgängligheten för alla grupper i samhället är en pågående process. Verksamheten uppmuntrar till medskapande, volontärskap och crowdsourcing och stimulerar till lokalhistorisk forskning och olika dokumentationsinsatser. Tillsammans erbjuder Arkivet en stor samling källor till Jämtlands och Härjedalens historia. I huset finns rymliga läsesalar, barnhörna, kunnig personal och duktiga släktforskare som hjälper besökaren att använda arkiven. Arkivet ska arbeta för att bredda sin användbarhet som samhällsresurs och arbetet mot skolan är ett prioriterat område. Arkivet har varje vecka öppna och kostnadsfria föreläsningar, kurser och kvällsaktiviteter och är en öppen mötesplats för alla människor i alla åldrar. Verksamheten kretsar kring begrepp som livslångt lärande och upplevelse genom kulturarv.

FÖRENINGSSARKIVET I JÄMTLANDS LÄN

Föreningsarkivet i Jämtlands län är en ideell förening och civilsamhällets egna arkiv. Människors tankar, idéer och intressen från 1800-talets stora folkrörelser via 1900-talets breda föreningsliv fram till dagens moderna rörelser speglas genom handlingarna i arkivet. Sammanlagt finns drygt 1,5 km handlingar från mer än 4300 föreningar. Verksamheten har sin grund i folkbildning och livslångt lärande vilket betyder att arkivet erbjuder information, utbildning och service om arkiven, men också upplevelse och bildning genom arkiven. Genom att samla, inventera, vårda och bevara handlingar och föremål från föreningar och enskilda, samt erbjuda mötesplatser, föreläsningar, kurser och workshops skapas en grund för ett kulturarv som används och utvecklas. Föreningsarkivet eftersträvar en bredd i arbetet med att spegla samhällets mångfald, och underrepresenterade grupper ska särskilt inspireras att förvara handlingar om sin historia. Samarbete sker med andra arkiv runt om i Sverige och Norden, bland annat genom Arkivpedagogiskt forum och Föreningen Sveriges länsarkivarier.

LANDSARKIVET I ÖSTERSUND

Landsarkivet i Östersund inrättades 1929 och är sedan 2010 en avdelning i det statliga Riksarkivet med ansvar för arkiven efter de civila statliga myndigheterna i Jämtland Härjedalen, privata arkiv som företags-, by- och gårdsarkiv samt handlingar efter kända och mindre kända personer. Sammanlagt finns en stor mängd handlingar, fotografier, kartor och ritningar i arkivet som därmed utgör en informationsbank med stor användningspotential. Genom Riksarkivets tydligt formulerade regionala uppdrag är Landsarkivet i Östersund en resurs för regional utveckling och social sammanhållning.

5.2.6 Utvecklingsområden Regional enskild arkivverksamhet

- Utveckla delaktighet, medskapande och engagemang bland arkivbesökarna
- Utveckla samarbetet med lokala mötesplatser i länet för ökad tillgång till arkiv, kompetens och publika aktiviteter
- Utveckla publika aktiviteter för äldre med särskilt perspektiv på kultur och hälsa
- Utveckla pedagogisk verksamhet samt samarbetet och kommunikationen med skolorna
- Arbeta för att arkiv skapade av minoriteter och urfolk säkras för framtiden
- Driva och utveckla den arkivpedagogiska metodutvecklingen på nationell nivå genom till exempel nätverket Arkivpedagogiskt Forum
- Driva och utveckla gemensamma frågor för Sveriges förenings- och folkrörelsearkiv till exempel genom samarbetet inom Föreningen Sveriges länsarkivarier

5.3 Bild- och formkonst

Den offentliga konsten är väl representerad i regionen, i kommunerna och på det regionala museet Jamtli. Region Jämtland Härjedalen tillämpar enprocentregeln och har en konstsamling med cirka 8900 verk placerade i egna lokaler samt genom deposition hos kommunerna. Primusrummet i Regionens Hus som främst visar konst av Primus Mortimer Pettersson är en del av Region Jämtland Härjedalens konstsamling. Tre kommuner följer enprocentregeln. Den regionala KRO⁵-föreningen har sedan några år tillbaka påbörjat ett framgångsrikt påverkansarbete för att samtliga kommuner ska införa enprocentregeln. Möjligheten att flera kommuner inför enprocentregeln under planperioden är goda. Länet har av tradition ett rikt och vitalt konstliv där basen utgörs av ett 80-tal professionella bild- och formkonstnärer. Ett flertal är organiserade via KRO och/eller Konstnärscentrum Nord. Utställningsmöjligheterna för konstnärerna har minskat under de senaste åren och därmed även möjligheten för allmänheten att ta del av och uppleva konst då ett flertal av de privata gallerierna lagt ned sin verksamhet. För många innebär detta bland annat försämrade inkomstmöjligheter. Från 2018 är professionell bild- och formverksamhet ett eget område i Kultursamverkansmodellen med syfte är att stärka bild- och formområdet på regional nivå. Nationalmuseum Jamtli är en regional satsning i samverkan med staten som beskrivs under Stiftelsen Jamtli ovan.

5.3.1 Bildkonsten inom Region Jämtland Härjedalen

Bildkonsten inom Region Jämtland Härjedalen har i uppdrag att främja bild- och formkonstområdet, bedriva konstpedagogisk verksamhet samt konstnärligt gestalta Region Jämtland Härjedalens miljöer och förvalta konstsamlingen. Bildkonsten fördjupar kunskapen, breddar intresset och möjliggör möten med konst. Verksamheten ska utveckla och vara en resurs för det regionala konstlivet, stärka de professionella konstnärernas villkor och möjligheter att vara yrkesverksamma samt stimulera barn och ungas skapande. Konstnärlig gestaltning sker genom uppdrag av miljögestaltningar samt genom inköp och placering av konst. Regionen tillämpar 1 procent av byggnadskostnad för miljögestaltningar. Att förvalta Regionens konstsamling innebär att vårda, säkerställa och utveckla samlingen.

⁵ Konstnärernas Riksorganisation

Det främjande uppdraget innefattar strategiskt arbete för att stärka infrastruktur och förutsättningar för bild- och formområdet i regionen. Genom nätverksträffar, rådgivning, fortbildning och informationsspridning stärks området. Den konstpedagogiska delen är en resurs för länets skolor och övriga organisationer och föreningar. Den skapar förutsättningar för ungas möten med samtidskonst och eget skapande genom aktiviteter och handledning. Samverkan sker med professionella konstnärer, kommuner, institutioner, föreningsliv och organisationer. Nationell samverkan sker med konstkonsulenter i Sverige och särskild interregional samverkan i de fyra nordligaste länen. Könsuppdelad statistik görs samt hänsyn tas vid inköp och uppdrag för att nå en jämn könsfördelning över tid. Bildkonsten ska vara kompetens- och resurstöd för kommunerna i deras arbete med den offentliga konsten.

5.3.2 Härke konstcentrum

Härke Konstcentrum, är en del av Östersunds kommuns kultursatsningar och spelar en viktig roll i länets konstliv genom sina föreningsdrivna och kompetenshöjande verksamheter som konstnärateljéer, utställningsgalleri, kursverksamhet samt gästbostad. En av aktörerna är Föreningen Östersunds Kollektiva Grafikverkstad som är regionens enda kollektiva grafikverkstad med ett 80-tal medlemmar. Genom sina ateljéer och verkstäder ger Härke Konstcentrum och grafikverkstaden goda förutsättningar för att konstnärer ska kunna vara verksamma i länet. Galleriverksamheten är en betydelsefull arena för konst med ett tiotal årliga utställningar och Härke Konstcentrum ansvarar även för fyra utställningar årligen, i den kommunala utställningslokalen Ahlbergshallen i Östersund. I anslutning till utställningarna genomförs bland annat konstnärssamtal och guidade skolbesök. Härke Konstcentrum delar årligen ut ett konstnärsstipendium som finansieras av Region Jämtland Härjedalen, Östersunds kommun och Föreningen Härke Konstcentrum med syfte att främja utbyte med konstnärer från andra delar av landet, Europa och världen. Stipendiet är ett vistelsestipendium som innebär ekonomiskt stöd, en utställningsperiod inom två år på Ahlbergshallen, 30 dagars vistelse i gästbostaden samt möjlighet att arbeta i grafikverkstan på Härke Konstcentrum. Stipendiet är attraktivt och kan sökas av yrkesverksamma konstnärer utanför Jämtland Härjedalen.

5.3.3 Konstföreningar

SVERIGES KONSTFÖRENINGAR JÄMTLAND-HÄRJEDALEN

I Sverige är ungefär 135 000 personer medlemmar i föreningar som tillhör Sveriges Konstföreningar. Dessutom finns andra konstföreningar. Det köps konst för många miljoner kronor till konstföreningarna i Sverige. Sveriges Konstföreningar Jämtland-Härjedalen är en samverkansorganisation för konstföreningar i länet. Organisationen verkar för kunskapen om konst och konstens betydelse genom att anordna utbildningar, föreläsningar etc. Den viktigaste aktiviteten är samarbetet kring Konstens Vecka där Sveriges konstföreningar samverkar med gallerister, konstnärer och andra konstutövare i drygt 50 aktiviteter.

JÄMTLANDS LÄNS KONSTFÖRENING (JLK)

Föreningen har till ändamål att öka medvetenheten om konstens betydelse för den enskilda människan och för samhället. Föreningen ska tillvarata enskilda medlemmars och länets

konstföreningars intressen samt vara en samarbets- och samlande länsorganisation. Verksamhetsområde är Jämtlands län och föreningen har cirka 1000 medlemmar i hela länet. Tillsammans med Region Jämtland Härjedalen, Östersunds kommun och Heimbygda är JLK grundare till stiftelsen Jamtli.

5.3.4 Utvecklingsområden Professionell bild- och formverksamhet

- Bredda tillgänglighet av konst och Regionens konstsamling genom digital utveckling
- Verka för tillämpningen av MU-avtalet⁶
- Verka för att kommuner har som målsättning att minst en procent i samband med ny och ombyggnation ska gå till konstnärlig gestaltning
- Utveckla Härke vistelsestipendium i samverkan med Härke Konstnärscentrum och Östersunds kommun
- Skapa ett regionalt forum för metodutveckling inom det konstpedagogiska området som berör samtida frågeställningar
- Främja regionalt konstnärsdrivna och självorganiserande initiativ för fördjupning och tillgängliggörande av samtida konstuttryck och processer
- Verka för utställnings- och visningsytor för professionella konstnärer i syfte att stimulera och tillgängliggöra samtidskonst
- Utarbeta en handlingsplan för professionell bild- och formkonst som inbegriper konsthantverket

5.4 Film och rörlig bild

Filmområdet har sedan några år genomgått en stor nationell förändring då den statliga filmpolitiken inrättades 2017. Jämtlands län har ett förhållandevis gott filmklimat trots få invånare och liten tillgång till produktionsmedel. I länet finns ett hundratal småföretag inom rörlig bild, enmansföretag för det mesta. Regionalt producerad film sprids i olika visningsfönster; festivaler, TV, biografier och video on demand som exempel. Kvinnorna utmärker sig om man ser till nationella och internationella framgångar. Interregional samverkan sker för att stärka filmbranschen i samarbete med Västernorrland och Trøndelag. Det finns 24 digitala biografialonger vilket ger platsberoende tillgänglighet. Några kommuner erbjuder film inom kulturskolan.

5.4.1 Filmpool

Filmpool inom Region Jämtland Härjedalen, är ett regionalt resurscentrum för film och verkar för att stärka film som konst i länet. Verksamheten fokuserar på biograf- och visningsfrågor, filmpedagogisk verksamhet, talangutveckling samt kort- och dokumentärfilmsproduktion. Filmpool ska driva en utveckling av filmområdet i länet och vara en resurs för filmskapare, kommuner, skola, och civilsamhälle. Att se, uppleva och skapa film och rörlig bild i olika former ska vara en möjlighet för alla. Filmrullen är ett koncept som turnerar i länet, en mobil lösning för ungas digitala skapande. Filmcoachen är ett nuvarande talangutvecklingsprogram i Östersund. Filmpool ska förankra, synliggöra och utveckla filmen i länet genom att initiera, stötta och främja insatser på filmområdet i regionen. Verksamheten bidrar till ökad kunskap och förståelse för filmen som

⁶ Medverkande- och utställningsersättning

uttrycksmedel. Filmpool stöttar biografutveckling genom fortbildning och regelbunden dialog med biografföreningarna. Länets pedagoger, lärare och filmare får återkommande erbjudanden om fortbildning. Genom nätverksträffar, rådgivning, fortbildning och informationsspridning stärks området.

5.4.2 Utvecklingsområden Filmkulturell verksamhet

- Främja talangutveckling och uppmuntra till kollektivt filmskapande
- Verka för ökad film- och mediepedagogisk kompetens i skolan genom att arbeta för mediemedvetenhet och kunskap om det filmiska berättandet
- Stärka kopplingen mellan unga filmarbetare och film i skolan
- Utveckla biografernas roll som mötesplats
- Stärka befintliga nätverk och initiera nya nätverk för filmpedagoger, talanger, filmare, biografer och filmarbetare
- Fördjupa samverkan med övriga filmverksamheter i Norrland

5.5 Hemslöjd och design

Hemslöjden bildades som riksorganisation för lite drygt 100 år sedan medan Svensk Form har en bakgrund i Svenska Slöjdföreningen från mitten av 1800-talet. Både slöjd och design har nära kopplingar till näringsliv och produktion men är i grunden kulturella verksamheter. Inom slöjd, hantverk och konsthantverk har sex lokala besöksmål utvecklats genom Economuséemodellen, en kanadensisk modell som utvecklar besöksmål utifrån kvalitet och hållbarhet. Ett drygt 100-tal slöjdare och konsthantverkare finns inom nätverket Jamtform. De yrkesverksamma formgivarna är till stor del egenföretagare som erbjuder designtjänster och/eller driver egna utvecklingsprojekt. Det finns även en, förhållandevis liten, arbetsmarknad för designers som anställda inom privat sektor, bland annat på kommunikationsbyråer och i friluftsbansbranschen.

5.5.1 Hemslöjdskonsulenter

Hemslöjdskonsulenter inom Region Jämtland Härjedalen har i uppdrag att främja hemslöjdsområdet som angeläget och samtida. Konsulenter visar på hemslöjdens autenticitet, lokala närvaro, hållbara produkter och på skapandet som fyller mänskliga och vardagliga behov. Det främjande uppdraget innefattar strategiskt arbete för att stärka slöjdens infrastruktur och förutsättningar och verksamheten ska verka för de professionella och yrkesutövande slöjdarnas villkor och möjligheter. Skapandet bland barn och unga är stort och ska stimuleras. Genom pedagoger och slöjdhandledare nås barn och unga i hela regionen med hemslöjdens estetik. Många vuxna är utövare av slöjd och hantverk och verksamheten ska även främja dessa. Genom att erbjuda workshops, nätverk, tillfällen och platser att mötas på så utvecklar och stimulerar konsulenter barns, ungas och vuxnas kreativitet och skapande. Verksamheten erbjuder kreativa mötesplatser och utvecklar metoder för att sprida slöjdverksamhet. Internet och sociala medier används för att sprida och kommunicera idéer och verksamhet.

5.5.2 Jämtland Härjedalens Hemslöjdsförbund

Jämtland Härjedalens Hemslöjdsförbund (JHHF) har som uppgift att stödja de lokala slöjdföreningarna i deras arbete att bevara och utveckla slöjdtraditionerna. Förbundet

fungerar som en länk mellan Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund och de tre lokala föreningarna och ger också stöd till slöjdklubbar och till de som vill starta en ny förening. JHHF samarbetar med Hemslöjdskonsulenterna för att utveckla verksamhet och nya föreningsformer.

5.5.3 Utvecklingsområden Hemslöjdsfrämjande verksamhet

- Tillsammans med kommunerna, civilsamhället och kulturskaparna initiera en hållbar infrastruktur för hemslöjdens närvaro i hela regionen
- Utbilda pedagoger i hemslöjdens tekniker, material och metoder för lärande
- Utveckla nätverk inom olika slöjdtekniker där den traderade kunskapen ökar handens kompetens, självförtroende och möjligheten till eget skapande
- Öka angelägenheten för slöjd- och hantverksnäringen

5.5.4 Designcentrum

Designcentrum inom Jämtland Härjedalen är en arena för kreativ samhällsutveckling. Här möter designområdet människor som vill bidra till utveckling i Jämtland Härjedalen. Genom exempelvis seminarier, workshops, utställningar och designfacilitering, (underlätta genom design), arbetar verksamheten för att utveckla designområdet i regionen, och för att utveckla regionen genom design. Designcentrum har ett löpande engagemang i regionens innovationsfrämjande arbete. Rollen är då att använda designprocesser för att underlätta innovation och omställning inom strategiska innovationsområden, exempelvis cirkulär ekonomi. Designprocessen utgår från slutanvändarens behov och kan användas för att utveckla allt från produkter och tjänster till miljöer och system. Design är både ett kulturpolitiskt och ett näringspolitiskt område och kan användas för att driva utveckling inom alla olika branscher och sektorer. Designcentrum har som främsta uppgift att använda design för att uppfylla de regionala utvecklingsmålen.

5.5.5 Svensk Form Jämtland

Svensk Form är en ideell förening som arbetar för att skapa engagemang och belysa de möjligheter design kan ge för individen, kulturen, samhället och näringslivet. Svensk Form Jämtland anordnar bland annat PechaKucha Nights och andra evenemang, studiebesök och workshops. I samverkan med Designcentrum och Hemslöjdskonsulenterna genomförs en årlig Formvecka.

5.5.6 Utvecklingsområden Designområdet

- Främja användandet av design för samhällsutveckling och utveckling av samhällsservice
- Verka för att designbranschen drar nytta av och ställer om till nya förutsättningar, exempelvis digitalisering, komplexa utmaningar och tjänstefiering
- Bidra till samverkan för att skapa en hållbar, jämlik och inkluderande livsmiljö genom arkitektur, form och design

5.6 Bibliotek och litteratur

Kommunerna har ansvaret för den lagstadgade folkbiblioteksverksamheten. I länet finns ett väl utbyggt nät av folkbibliotek varav många är integrerade folk- och skolbibliotek. 2017 fanns 37 biblioteksenheter av varierande storlek. Två bokbussar och ett antal andra lokala lösningar erbjuds i kommunernas ytterområden. Biblioteken fungerar även som informations- och kunskapscentraler, mötesplatser och kulturarenor, ofta i samverkan med föreningslivet. Nyttjande av e-böcker och ljudböcker är stort och ökar liksom andra digitala tjänster. Samtliga kommuner har egna webbsidor med service och information medan sju av kommunerna erbjuder e-media via en gemensam webbplats. Folkbiblioteken samverkar med varandra samt med civilsamhället och näringslivet, för att erbjuda invånarna ett brett och tillgängligt utbud av media, handledning och digitala tjänster. Regionen har i uppdrag att stödja folkbiblioteken vilket beskrivs närmare under rubriken regional biblioteksverksamhet.

Den litterära infrastrukturen är relativt svag, vilket innebär få förlag och litterära sällskap och få möjligheter till skribarutbildningar och litterära stöd och stipendier. Det finns ett hundratal skribenter varav en del är organiserade i Författarförbundet och/eller Författarcentrum. Ett regionalt författarnätverk har initierats av den regionala biblioteksverksamheten. Det fungerar som en mötesplats med fortbildningsinsatser, litterära arrangemang och stöd. En regional bokmässa arrangeras årligen.

5.6.1 Regional biblioteksverksamhet

Den regionala biblioteksverksamheten inom Region Jämtland Härjedalen och verksamheten fungerar stödjande i nära samverkan med folkbiblioteken i länet, men också i interregionala och nationella sammanhang för utveckling av bibliotek och litteratur. Bibliotekslagen och den regionala biblioteksplanen är styrande. Den regionala biblioteksplanen är framtagen parallellt med Kulturplanen i en liknande process. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla. Biblioteken är nav i kunskapssamhället, men också arenor för kultur och demokrati där digital delaktighet är en viktig medborgerlig rättighet. Den regionala biblioteksverksamheten ska vara en resurs för länets folkbibliotek genom fortbildning, rådgivning och stöd. Verksamheten ska bidra till samverkan, verksamhetsutveckling och kvalitet. I uppdraget ingår att stärka och utveckla litteraturområdet i länet och ge stöd till länets författare och andra litterära aktörer. Barn och unga är viktiga målgrupper för verksamheten, men också grupper av vuxna med särskilda behov. Det handlar om allas rätt till information och litteratur, oavsett funktionsvariation, språk eller social bakgrund.

5.6.2 Utvecklingsområden Biblioteksverksamhet och läs- och litteraturfrämjande verksamhet

- Stärka folkbibliotekens möjligheter att vara öppna, trygga och tillgängliga rum för kultur, samhällsdebatt och bildning
- Stärka och samordna folkbibliotekens arbete för digital delaktighet
- Utveckla och stärka intresset för läsning, skrivande och berättande – inte minst bland barn och unga
- Stärka det litterära området genom insatser för författare i länet

- Utveckla verksamheter som undersöker litteraturens förmåga att skapa återhämtning, lust och läkande i samverkan med bibliotek och andra folkhälsoaktörer
- Främja det sydsamiska språket genom stöd till folkbiblioteken och insatser som ökar den litterära utgivningen

5.7 Folkbildning och civilsamhälle

Civilsamhällets roll för det demokratiska samhället och i den kulturella infrastrukturen är av stor vikt. Föreningar och organisationer erbjuder arenor för samtal, bildning och aktivitet samt för människors delaktighet och inflytande. Folkbildning handlar om kunskap, frigörelse och demokrati. Idéerna är inte nya men de uppdateras hela tiden av människor som lever och förverkligar idéerna. Grunden är allas rätt till bildning som ett sätt att växa, både som individ och samhällsmedborgare. Att tänka självständigt, ha en kritisk blick, hävda sina rättigheter, ta ansvar och se sammanhang är nycklar till egenmakt och delaktighet. Folkbildning är att lära tillsammans för livet, det är fritt och frivilligt och det är deltagarens nyfikenhet och lust som är det viktiga. Länet saknar högre konstnärliga utbildningar. De tre folkhögskolorna har dock alla kulturella och konstnärliga utbildningar och är därmed viktiga resurser för den kulturella infrastrukturen och skapar goda möjligheter för ett kreativt klimat.

5.7.1 Folkbildning Mittnorrland

Studieförbunden i Jämtland Härjedalen genomför årligen drygt 6 000 kulturarrangemang och knappt 5 000 studiecirklar med totalt drygt 300 000 deltagare (2017). Det gör studieförbunden till den största kulturarrangören i regionen. Studieförbunden är dessutom Sveriges största utbildare av ideella ledare och i Jämtlands län finns drygt 5 000 aktiva cirkelledare. De flesta arbetar ideellt. Studieförbunden och föreningslivet hör ihop genom medlems- och samarbetsorganisationer samt genom nätverk och grupper. Ofta fungerar studieförbunden som ett nav i det lokala civilsamhället – med stöd och råd, såväl till nya och etablerade föreningar, som till nätverk och grupper. Det ska vara låga trösklar in till studieförbunden. Bildningsförbundet Mittnorrland bildades 1993 genom sammanslagning av Jämtlands läns bildningsförbund och Västernorrlands läns bildningsförbund. Från 2017 heter förbundet Folkbildning Mittnorrland och är en mötesplats där samtal förs för att stärka folkbildningen och bevaka folkbildningens intressen. Folkbildning Mittnorrland företräder medlemmarna i olika sammanhang.

5.7.2 Birka Folkhögskola

Birka Folkhögskola ägs av Region Jämtland Härjedalen och ligger i Ås i Krokoms kommun. Skolan bedriver utbildningar med kulturprofil, exempelvis musikutbildningar inom jazz, klassiskt och folkmusik. På Allmän linje erbjuds fördjupning i musik, slöjd och hantverk med inslag av keramik, textil och konst. Birka genomför både egna kulturarrangemang och i samarbete med Kulturen eller andra musikföreningar. Dessutom är Birka folkhögskola ett viktigt kulturcentrum och en mötesplats. Video Online Creator är en ny utbildning som lär deltagarna att uttrycka sig i rörlig bild. Det kan vara konstnärligt, politiskt, kommersiellt eller på annat sätt där den rörliga bilden är i centrum. På skolan sker andra kulturmöten naturligt och är en del av undervisningen då folkhögskolan är en plats där människor av många olika nationaliteter möts och skapar förståelse för varandra.

5.7.3 Bäckedals folkhögskola

Bäckedals folkhögskola ägs av Region Jämtland Härjedalen och ligger i Sveg i Härjedalens kommun. På Bäckedal finns flera utbildningar inom slöjd och hantverk, smide, skinn, textil, trä och keramik samt en distansutbildning inom fotografi. Skolan har en lång erfarenhet av unika hantverkskurser för dem som vill fördjupa sig inom hållbar livsföring. En ny utbildning inom foto och bild har startats som valbar kurs. Bäckedal är, förutom att vara en kulturell mötesplats i södra delarna av länet, en strategiskt viktig folkhögskola som erbjuder professionell kunskap inom slöjd- och hantverk. Ett arbete har påbörjats för en filmutbildning på skolan.

5.7.4 Åredalens folkhögskola

Åredalens folkhögskola är en rörelsedriven folkhögskola, med koppling till Evangeliska Fosterlandsstiftelsen, i Undersåker i Åre kommun. Ett av statens fyra syften med folkhögskolorna är att bidra till att bredda intresset för och delaktigheten i kulturlivet. Detta syns i skolans verksamhet på flera sätt, bland annat genom att skolan bedriver grundläggande konstutbildning på ett år samt ett fördjupningsår med profilen Landart. Skolan erbjuder även en ettårig konstutbildning i Bagnols, södra Frankrike. Den kulturella verksamheten består även i att skolan med sina natur- och friluftsutbildningar arbetar för kunskapsutveckling inom länets kultur- och naturhistoria inom till exempel samisk kultur och Pilgrimsleden. Åredalens folkhögskola är en naturlig utvecklingsplats för länets framtida konstnärer och är en resurs i utvecklandet av bild och formkonst.

5.7.5 Idrottsrörelsen

Idrottsrörelsen i länet är en stor aktör inom civilsamhället med egen bildningsorganisation som engagerar en omfattande del av länets befolkning. Jämtland Härjedalens Idrottsförbund är Riksidrottsförbundets regionala organisation vars uppdrag är att stödja, företräda och leda distriktets idrott. Förbundet samlar drygt 400 föreningar i 60 idrotter.

5.7.6 Samlingslokaler

Samlingslokalerna i länet utgörs framför allt av allmänna lokaler som tillhör någon av riksorganisationerna Bygdegårdarnas Riksförbund, Folkets hus & Parker och Våra Gårdar. De sträcker sig tillbaka till folkrörelsernas framväxt i slutet av 1800-talet då föreningarna byggde egna lokaler för samlingar, möten och engagemang. Det finns ett 120-tal samlingslokaler i länet tillhörande någon av riksorganisationerna och dessa lokaler är än idag viktiga nav för lokalsamhällets utveckling och föreningslivets aktiviteter. De utgör även viktiga kulturhus för både professionell och ideell kultur och används som mötesplatser och scener för mycket av den regionala kulturverksamheten. Även olika trossamfund tillhandahåller lokaler för kultur som är viktiga, bland annat för länets omfattande musik- och körverksamhet.

5.8 Stöd och bidrag

Förutom regionala och statliga anslag inom Kultursamverkansmodellen fördelar Region Jämtland Härjedalen stöd och bidrag till föreningar, institutioner och andra aktörer för kulturprojekt och satsningar i enlighet med kulturplanen. Regionen delar även ut ett årligt Kulturpris till en professionell aktör som haft stor betydelse för regionens kulturliv samt

stipendier till yngre kulturutövare. Ett årligt samiskt stipendium ges till någon som har medverkat till att bevara, utvecklat eller främjat det sydsamiska kulturarvet. Med start 2019 inrättas arbetsstipendium inom bild- och formkonst, scenkonst samt litteratur för att främja professionella kulturskapares möjligheter att vara verksamma i regionen.

6 Kultur i sydsamiskt område

År 1977 erkändes samerna som ett urfolk i Sverige och är därmed Europas enda urbefolkning. Sametinget är sedan 2010 förvaltningsmyndighet för samisk kultur och har därmed det övergripande ansvaret för frågor som berör denna. Sametingets uppdrag är bland annat att bidra till utvecklingen av ett starkt och mångsidigt samiskt konst- och kulturliv. Den sydsamiska kulturens historia, samtid och utveckling utgör en viktig del av regionens kultur och kulturarv och ska särskilt främjas.

Det genomförs återkommande samiska kulturevenemang som exempelvis fest- och kulturdagarna Lopme Naestie i Funäsdalen, midsommarfirandet i Ankarede och utdelningen av det samiska kulturstipendiet i ett samarbete mellan Regionen och Stiftelsen Gaaltije. Förutsättningar för den samiska kulturens utveckling, att synliggöra samisk konst och kultur och ge förutsättningar för konstnärligt skapande kan stärkas i samarbete med Stiftelsen Gaaltije. Viktiga prioriteringar under kulturplaneperioden är insatser för att bevara, stärka och revitalisera det sydsamiska språket samt utveckla möjligheterna till synliggörande och bevarande av det sydsamiska kulturarvet. Detta kan göras i nära samverkan med Stiftelsen Gaaltije, de samiska föreningarna samt biblioteks- och arkivverksamheterna.

6.1 Stiftelsen Gaaltije

Stiftelsen Gaaltije ska bygga upp och förvalta det sydsamiska kulturarvet med hänsyn till material, berättelser och kunskap. Stiftelsen ska aktivt verka för att synliggöra sydsamisk konst och kultur genom att bland annat driva "Gaaltije - sydsamiskt kulturcentrum". Det sydsamiska kulturcentret ska vara öppet för allmänheten och genomföra aktiviteter som gagnar det sydsamiska samhällets behov och bidrar med kunskap om det sydsamiska samhället och kulturen. Målen för Gaaltije är att kulturcentret ska vara välkänt som en samisk institution, att verksamheten uppfattas som den tydliga parten för frågor relaterade till det samiska samhället samt att stiftelsen ska ha en fast och långsiktig finansiering. Stiftelsens vision är att inom ett par år ha positionen som ett nationellt centrum för sydsamisk kultur, näring och språk. Verksamheten ska erbjuda:

- Den samiska mötesplatsen; Gaaltije ska vara den naturliga platsen för samiska möten och event samt ett resurscentrum för samiska organisationer och personer.
- Information; Gaaltije ska vara länets centrum för information om sydsamer och sydsamisk kultur. Verksamheten ska vara ett tydligt besöksmål för turister såväl som för länets invånare.
- Utställningar och event; Gaaltije ska genomföra öppna utställningar och event med samisk- eller urfolksinriktning och i huvudsak med samiska och andra urfolksrelaterade konstnärer och artister, till exempel utdelningen av Region Jämtland Härjedalens kulturpriser och stipendier samt samefolkets dag.

7 Genomförande

För att nå de mål som beskrivs nedan kommer Region Jämtland Härjedalen, liksom tidigare, teckna avtal och uppdrag med berörda regionala kulturaktörer inom kultursamverkansmodellen. I dessa avtal, och uppdrag bryts målen ner genom nyckeltal till uppföljningsbara mål. På detta sätt kommer verksamheterna att följas upp löpande och ge underlag för kommande utvärderingar.

8 Uppföljning och utvärdering

Alla verksamheter som erhåller regionalt eller statligt stöd gör årligen kvantitativa och kvalitativa redovisningar till Region Jämtland Härjedalen enligt gällande uppdrag, avtal eller beslut. Den kvalitativa redovisningen ska kopplas till de nationella kulturpolitiska målen, Kulturrådets aktuella riktlinjer för uppföljning samt gällande mål och insatsområden i Kulturplanen. Kvantitativ redovisning samlas i Kulturdatabasen som är gemensam för alla regioner. Regionen har ansvaret för att återrapportera statsbidraget till Kulturrådet i enlighet med gällande förordning och riktlinjer. Myndigheten för kulturanalys har regeringens uppdrag att utvärdera, analysera och redovisa effekterna av den statliga kulturpolitiken. Dessa rapporter utgör underlag för fortsatt kulturutveckling i länet.

Kulturplanen följs regelbundet upp genom årliga dialoger med regionala kulturverksamheter med avstämning gentemot planens insats- och utvecklingsområden. Dialog och uppföljning sker även några gånger per år genom det regionala samrådsorganet Kultur Z.

De horisontella aspekter som enligt Kulturrådets riktlinjer särskilt ska följas upp i årsredovisningar och dialoger är; kvalitet, konstnärlig förnyelse, ett levande kulturarv, allas lika möjligheter att delta i kulturlivet, barns och ungas rätt till kultur, internationellt utbyte samt de nationella minoriteternas kultur- och kulturarv.

Region Jämtland Härjedalen avser att under perioden utveckla uppföljning, utvärdering och analys inom ramen för det systematiserade arbetet med Ramverk för strategiskt lärande. Det är ett verktyg framtaget i samverkan med övriga norrlandslän för en tydligare uppföljning av de regionala utvecklingsstrategierna. Ramverket ska på sikt användas för hela den regionala utvecklingsförvaltningen.

Under kulturplaneperioden ska Regionen dessutom göra fördjupade utvärderingar av de interna verksamheterna, Bildkonsten, Filmpool, Hemslöjdskonsulenterna, Estrad Norr samt den Regionala biblioteksverksamheten.

Bilaga 1

Samråd, dialoger och aktiviteter 2017–2018

Datum	Aktivitet
2017	
September	
5 sep	Beslut om process Framtagande av ny Kulturplan, Regionala utvecklingsnämnden (RUN)
7 sep	Samråd Folkbildning Mittnorrland, Ånge
12 sep	Kultur Z, Strömsund
19 sep	Tillgänglighetsrådet, Region Jämtland Härjedalen
20 sep	Nätverket för regionala kulturchefer, SKL
23 sep	Heimbygda nätverksträff Ungdomsprojektet
28 sep	Styrgrupp, RUN Arbetsutskott (AU)
Oktober	
3 okt	Regionalt Kulturforum
4 okt	Uppföljning och dialog Gaaltje
4 okt	Sektorsövergripande samråd Arkiv, Museum, Bibliotek, Studieförbund
11-12 okt	Regionalt Kulturtävling "Samverkan är modellen", Örnköldsvik
17-18 okt	SKL Kulturkonferens, Gävle
20 okt	Seminarium Genus och kulturmiljöer, Länsstyrelsen
23 okt	Samråd kulturskapare, KLYS, Ålsta Folkhögskola
26 okt	Styrgrupp, AU
30 okt	Kultur- och skolakonferens Kulturattack, Östersund
November	
2 nov	Dialog Östersunds kommun
7 nov	Samråd Forum för konsten
9 nov	Runda bordssamtal "KKN i regional utveckling", Stockholm
14 nov	Dialog Härjedalens kommun
16 nov	Kulturanalysnätverket, Myndigheten för kulturanalys (MYKA)
16 nov	Samråd Film
20 nov	Uppföljning Krokoms kommun Avtal Ung Kultur
23 nov	Mittnordiska kulturarbetsgruppen, Sundsvall
28 nov	Kultur Z, Östersund
29 nov	Dialog Ragunda kommun
29 nov	Dialog Strömsunds kommun
December	
6 dec	Samiskt samråd, Region Jämtland Härjedalen
11 dec	Dialog Krokoms kommun
14 dec	Regionalt Kulturforum
19 dec	Samråd Design
2018	
Januari	
9 jan	Samråd Konst
16 jan	Styrgrupp, AU
16 jan	Dialog Åre kommun
16 jan	Samråd Design

17 jan	Dialog Filmpool
17 jan	Dialog Biblioteksverksamhet
17 jan	Dialog Designcentrum
18 jan	Samråd Forum för konsten
18 jan	Samråd Film
24 jan	Dialog Jamtli
26 jan	Filmpolitiskt toppmöte, Göteborg
30 jan	Dialog Bildkonsten
30 jan	Samråd Slöjd
31 jan	Dialog Föreningsarkivet
Februari	
1 feb	Dialog Hemslöjden
2 feb	Process främjandeverksamheter Kulturen
5 feb	Dialog Heimbygda
12 feb	Kultur Z, Östersund
13 feb	Kvällssamråd Krokom
16 feb	Jamtli ägarsamråd
19 feb	Dialog Berg
19 feb	Kvällssamråd Berg
21-22 feb	Dialog Myndigheten för kulturanalys, Kravfångstmöte Kulturdatabasen
23 feb	Dialog Folkbildning Mittnorrland
23 feb	Dialog Folkhögskolorna
26 feb	Mittnordiska kulturarbetsgruppen, Umeå
27-28 feb	Analyssamverkan Norr, Umeå
Mars	
9 mars	Nätverk för regionala kulturchefer, SKL
12 mars	HBTQ styrgrupp/arbetsgrupp
13 mars	Styrgrupp AU
20 mars	Dialog Landsarkivet
20 mars	Dialog Estrad Norr
21 mars	Regionalt Kulturforum
22-23 mars	Samverkanskonferens, Stockholm
26 mars	Samråd Kulturskapare, KLYS, Ålsta Folkhögskola
28 mars	Dialog Teatercentrum Norra
28 mars	Dialog Nordcirkus
April	
9 april	Dialog Gaaltje
9 april	Dialog Länsstyrelsen
Maj	
3-4 maj	Regionalt Kulturforum Krokom
4 maj	Styrgrupp AU
5 maj	Lokalt samråd, Kaxås
14 maj	Kultur Z
15 maj	Beslut om remissutgåva, RUN
15 maj-15 sep	Remissperiod
24 maj	Kvällssamråd, Strömsund

28 maj	Samråd Trøndelags fylkeskommune
Juni	
4 juni	Möte Kulturrådet, Östersund
7-8 juni	Mittnordenkommittén/Mittnordiska kulturarbetsgruppen, Vasa
13 juni	Regionalt Kulturforum
Augusti	
23-24 aug	Samverkansmöte Kulturchefer norrlandslänen, Umeå
28 sep	Samråd Länsstyrelserna i Jämtlands och Västernorrlands län
30 aug	Slutkonferens HBTQ och normkritisk konferens, Umeå
September	
11 sep	Regionalt Kulturforum, Gaaltije
26-28 sep	Mittnordisk Kulturkonferens "Kulturarv på riktigt", Östersund
Oktober	
2 okt	Styrgrupp AU
5 okt	Kultur Z
16 okt	Beslut om Kulturplan, RUN
23 okt	Samråd Kulturskapare, KLYS
23 okt	Beslut om Kulturplan, Regionstyrelsen
30-31 okt	Regionalt Kulturting "Hållbarhet", Bräcke
Nov	
1 nov	Inlämning av Kulturplan till KUR
20 nov	Beslut om Kulturplan, Regionfullmäktige
26 nov	Kultur Z

Bilaga 2

Ekonomiska förutsättningar

Offentlig finansiering av regional kulturverksamhet 2018, tkr.

Områden och verksamheter	Region	Kommun	Stat	Totalt
Professionell scenkonst				
Estrad Norr Scenkonst				
-musik- och dansverksamhet	4 022		12 051	16 073
-musikteater	2 714		1 892	4 606
-teater	5 385		4 380	9 765
Riksteatern J/H	643		367	1 010
Museiverksamhet och museernas kulturmiljöarbete				
Stiftelsen Jamtli	19 084	10 803	9 098	38 985
Biblioteksverksamhet och läs- och litteraturfrämjande verksamhet				
Regional biblioteksverksamhet	2 968		2 174	4 192
Professionell bild- och formverksamhet				
Bildkonsten	1 957		438	2 395
Nationalmuseum Jamtli	2 000	1 713	1 000	4 713
Regional enskild arkivverksamhet				
Föreningsarkivet Jämtlands län	1 555		390	1 870
Filmkulturell verksamhet				
Filmpool	1 490		879	2 369
Främjande av hemslöjd				
Hemslöjdskonsulenter	985		663	1 648
Design				
Designcentrum	1 232			1 232
Stöd och bidrag				
Organisationsbidrag	8 460			8 460
Övriga bidrag	400			400
Övrig kulturutveckling⁷	4 195			3 195

⁷ Lokaler, stab, administration, projektförfinansiering

Totalt	57 090	11 516	30 415	100 913
---------------	---------------	---------------	---------------	----------------

Kulturplan för Region Jämtland Härjedalen 2019–2022 (RS/1651/2018)

Sammanfattning

I enlighet med kultursamverkansmodellen, förordning (2020:2012), för statens stöd till regional kulturverksamhet, ska varje landsting/region utarbeta en regional kulturplan för utveckling av och genom regional kultur som kompletterar och samspelar med kommunernas utbud av kultur. Kulturplan för Region Jämtland Härjedalen 2019 – 2022, bygger på alla de femtiotal dialoger och samråd som förts med länets åtta kommuner, det professionella kulturlivet och med civilsamhället. Regionala utvecklingsnämndens arbetsutskott har ansvarat för processen i nära samverkan med Kultur Z. Område Kultur har ansvarat för framtagandet.

Regionala utvecklingsnämnden fattade i maj 2018 beslut om remissutgåvan av regionens kulturplan för kommande period 2019–2022, med remisstid 15 maj till 15 september. Kulturplan för Region Jämtland Härjedalen 2019 – 2022 tar vid när innevarande kulturplan för åren 2015–2018 avslutas. Planen ger en bild över de samlade kulturresurserna och kulturverksamheterna med avstamp i gemensamma behov på kulturområdet, där kommunernas kulturutbud utgör basen och de regionala kulturverksamheterna kompletterar och bidrar till en regional infrastruktur på området. Planen utgår från de nationella kulturpolitiska målen som är styrande för verksamheten, och beskriver regionala utmaningar och kulturens breda samhällsuppdrag med fokus på följande fyra målområden: 1) Kultur för alla i hela regionen, 2) Barn och unga ska vara delaktiga och ha inflytande i kulturlivet, 3) Professionella kulturskapare ska ha goda förutsättningar att verka i regionen samt 4) Kultur och kulturarv ska ha stärkt sin roll för regional utveckling och attraktionskraft.

Ett sextiotal aktörer har beretts möjlighet till yttrande. Remissutgåvan har dessutom varit möjlig att ladda hem från kulturens hemsida vilket bidragit till bredden av yttranden från organisations- och föreningsliv, lokala museer och enskilda kulturskapare/ företagare. Vid remisstidens slut har totalt 23 remissvar inkommit med många kloka synpunkter och förslag till kompletteringar. De allra flesta av dessa har arbetats in i det slutliga förslaget till kulturplan. Bland de synpunkter som framförts var att den lokala nivån skulle lyftas fram och tydliggöras bättre med fler exempel på viktiga kulturarv och kulturyttringar. Det finns emellertid ett så rikt utbud av värdefulla kulturarv och kulturyttringar i vårt län det har bedömts som i det närmaste ogörligt att nämna dem alla. Andra synpunkter som inte helt har kunnat beaktas är behovet av tydligare och mer mätbara mål i planen. Avsikten är att de övergripande mål som presenteras i planen ska brytas ner till uppföljningsbara mål med nyckeltal i de olika avtal och uppdrag som kommer att formuleras utifrån planen.

Kulturplanen utgör underlag för regionens årliga ansökan om statsbidrag för de sju områden som uppbär statligt stöd. Scenkonst; teater, dans- och musikverksamhet, regional museiverksamhet, bild- och form, filmkulturell verksamhet, regional biblioteksverksamhet och läs- och litteraturfrämjande verksamhet, regional arkivverksamhet och

Regionstyrelsen

2018-10-24

hemslojdsfrämjande verksamhet. Kulturplanen är ett levande dokument som under perioden kan komma att revideras eller kompletteras inför regionens årliga ansökan om statsbidrag.

Regionala utvecklingsnämnden behandlade ärendet 2018-10-16 § 160 och föreslår regionfullmäktige att Kulturplan för Region Jämtland Härjedalen 2019–2022 antas.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen tillstyrker regionala utvecklingsnämndens förslag.

Yrkanden

Anton Nordqvist (MP) yrkar följande:

5.7.5 Idrottsrörelsen

Stryk hela stycket

5.7.1 Folkbildning Mittnorrland

Lägg till en mening.

"Idrottsrörelsen har en egen bildningsorganisation som är verksam i länet. Den ingår inte i Folkbildningsrådet men behandlas på samma sätt som övriga studieförbund i regionens bidragsgivning."

Robert Uitto (S) och Susanné Wallner (M) yrkar avslag på Anton Nordqvists yrkande.

Thomas Andersson (C) och Elin Hoffner (V) yrkar bifall till Anton Nordqvists yrkande.

Eva Hellstrand (C) yttrar sig.

Proposition

Ordföranden ställer proposition på regiondirektörens förslag och Anton Nordqvists yrkande och finner regiondirektörens förslag antaget.

Beslut

Regionstyrelsen tillstyrker regionala utvecklingsnämndens förslag.

Reservationer

Anton Nordqvist (MP), Elin Lemon (C), Thomas Andersson (C) och Elin Hoffner (V) reserverar sig till förmån för Anton Nordqvists yrkande.

Expedieras till

Regionfullmäktige

Beslutsunderlag

Regionstyrelsen

2018-10-24

- Tjänsteskrivelse Kulturplan för Region Jämtland Härjedalen
- Förslag till Kulturplan för Region Jämtland Härjedalen 2019-2022
- §160 Regionala utvecklingsnämnden Kulturplan för Region Jämtland Härjedalen 2019–2022

27

Revidering av Konstpolicy

RS/1531/2017

§159

Revidering av Konstpolicy (RUN/564/2017)

Sammanfattning

Region Jämtland Härjedalens verksamheter styrs av olika styrdokument såsom policyer, strategier och planer. En policy är ett styrdokument som anger Region Jämtland Härjedalens värdering i en fråga eller förhållningssätt till något. Regionfullmäktiges presidium ansvarar för att se till att beslutade policys hålls aktuella och under 2016 och 2017 har en översyn av Region Jämtland Härjedalens policyer genomförts. En av policyerna som ska revideras är konstpolicyn (tidigare Bildkonstpolicy).

År 2006 antogs styrdokumentet *Bildkonstpolicy* samt *Riktlinjer och rutiner för hantering av bildkonst i Jämtlands läns landsting* (JLL/525/2006). Senaste revideringen av *Bildkonstpolicy* skedde 2012 (LS/1654/2010).

Revideringen av Konstpolicyn har skett med jämställdhets-, miljö- och ekonomiskt perspektiv samt med anpassning till regionbildningen. Sedan den senaste revideringen finns minoritetslagen vilket ska stärka de nationella minoriteternas inflytande. Regionen är samisk förvaltningsmyndighet vilket innebär ett särskilt ansvar för att främja samisk kultur och samiska språk.

Konstpolicy för Region Jämtland Härjedalen har reviderats parallellt med framtagandet av *Kulturplan för Region Jämtland Härjedalen 2019-2022* (RUN/363/2017) samt *Revidering av riktlinjer och rutiner för hantering av Region Jämtland Härjedalens konst* (RUN/359/2018).

Förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår regionala utvecklingsnämnden
Regionala utvecklingsnämnden föreslår regionfullmäktige

Konstpolicy för Region Jämtland Härjedalen antas.

Beslut

Regionala utvecklingsnämnden föreslår regionfullmäktige

Konstpolicy för Region Jämtland Härjedalen antas.

Expedieras till

Områdeschef Kultur
Konsthandläggare

Beslutsunderlag

- §72 Arbetsutskottet Revidering av Konstpolicy
- Förslag till reviderad Konstpolicy för Region Jämtland Härjedalen

Förslag till reviderad Konstpolicy för Region Jämtland Härjedalen

Inledning

Konstpolicyn baseras på Region Jämtland Härjedalens kulturpolitiska vision "Jämtland Härjedalen är en region att längta till och växa i, där kulturen är en drivkraft för hållbar utveckling och där alla har tillgång till kulturella upplevelser och möjlighet att skapa och uttrycka sig." Region Jämtland Härjedalens offentliga konstsamling representerar kulturella och ekonomiska värden och finns placerad i hela länet.

Syftet är att bidra med konst som en naturlig del i regionens miljöer. Konstsamlingen ska kunna brukas för interna och externa tillfälliga utställningar, projekt, publikationer, forskning med mera i syfte att fördjupa intresset för konsten. Den offentliga konsten kan även nyttjas för konstpedagogiskt arbete främst för barn och unga men också i hälsofrämjande syfte.

Värdering

Genom konstens positiva egenskaper vill Region Jämtland Härjedalen medverka till att skapa hälsofrämjande, stimulerande och trygga miljöer samt bidra till välbefinnande för alla vårdmottagare, medarbetare, studerande, besökare samt deltagare i aktiviteter. Region Jämtland Härjedalen vill även främja utveckling inom konstens område.

Region Jämtland Härjedalens inköp och förvaltning av konst och konstnärliga miljögestaltningar ska kännetecknas av:

- att konsten ska vara en naturlig del i regionens miljöer, samt stimulera och bidra till välbefinnande
- att konsten ska vara tillgänglig genom att vara placerad så att vårdmottagare i alla åldrar, besökare, medarbetare, studerande samt deltagare i aktiviteter kan ta del av den i de lokaler som regionen bedriver verksamhet
- hög kvalitet och god spridning när det gäller uttryck, teknik, form och innehåll
- att vara samtida och utförd av nu verksamma konstnärer
- att skapa förutsättningar för kulturella upplevelser
- att stimulera till kreativitet, normkunskap, kritiskt tänkande och forskning
- att främja jämställdhet och mångfald
- att medverka i regionens ansvar att främja och stärka samiskt språk och kultur
- att stärka det regionala konstlivet och i förlängningen medverka till länets utveckling och attraktionskraft

Kultur
Karin Larsson
Tfn: 063 153980
E-post: karin.larson@regionjh.se

2018-06-25

DNR:RUN/564/2017

- att konstsamlingen utifrån sitt konsthistoriska och ekonomiska värde ska säkerställas för framtiden genom tillsyn och skötsel

Revidering av Konstpolicy (RS/1531/2017)

Sammanfattning

Region Jämtland Härjedalens verksamheter styrs av olika styrdokument såsom policyer, strategier och planer. En policy är ett styrdokument som anger Region Jämtland Härjedalens värdering i en fråga eller förhållningssätt till något. Regionfullmäktiges presidium ansvarar för att se till att beslutade policys hålls aktuella och under 2016 och 2017 har en översyn av Region Jämtland Härjedalens policyer genomförts. En av policyerna som ska revideras är konstpolicyen (tidigare Bildkonstpolicy).

År 2006 antogs styrdokumentet Bildkonstpolicy samt Riktlinjer och rutiner för hantering av bildkonst i Jämtlands läns landsting (JLL/525/2006). Senaste revideringen av Bildkonstpolicy skedde 2012 (LS/1654/2010).

Revideringen av Konstpolicyen har skett med jämställdhets-, miljö- och ekonomiskt perspektiv samt med anpassning till regionbildningen. Sedan den senaste revideringen finns minoritetslagen vilket ska stärka de nationella minoriteternas inflytande. Regionen är samisk förvaltningsmyndighet vilket innebär ett särskilt ansvar för att främja samisk kultur och samiska språk.

Konstpolicy för Region Jämtland Härjedalen har reviderats parallellt med framtagandet av Kulturplan för Region Jämtland Härjedalen 2019-2022 (RUN/363/2017) samt Revidering av riktlinjer och rutiner för hantering av Region Jämtland Härjedalens konst (RUN/359/2018).

Regionala utvecklingsnämnden behandlade ärendet 2018-10-16 § 159 och föreslår regionfullmäktige att *Konstpolicy för Region Jämtland Härjedalen* antas.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen tillstyrker regionala utvecklingsnämndens förslag.

Beslut

Regionstyrelsen tillstyrker regionala utvecklingsnämndens förslag.

Expedieras till

Regionfullmäktige

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Översyn av konstpolicy
- Förslag till reviderad Konstpolicy för Region Jämtland Härjedalen
- §159 Regionala utvecklingsnämnden Revidering av Konstpolicy

28

Översyn av parkeringspolicy

RS/1537/2017

§270

Översyn av parkeringspolicy (RS/1537/2017)

Sammanfattning

Region Jämtland Härjedalens verksamheter styrs av olika styrdokument såsom policyer, strategier och planer. En policy är ett styrdokument som anger Region Jämtland Härjedalens värdering i en fråga eller förhållningssätt till något. Regionfullmäktiges presidium ansvarar för att se till att beslutade policys hålls aktuella och under 2016 och 2017 har en översyn av Region Jämtland Härjedalens policyer genomförts.

En av de policyer som ingått i översynen är parkeringspolicyn. Nuvarande policy fastställdes i landstingsfullmäktige § 164, 2007. Policyn innehåller grundläggande värderingar, definition av parkeringar, regler för parkeringsavgifter och kontrollavgifter. I policyn anges att de parkeringsplatser som Region Jämtland Härjedalen disponerar i första hand ska tillgodose parkeringsplatser för patienter och besökande och i andra hand för bilar som behövs i tjänsten. Finns platser över erbjuds de till regionens medarbetare.

Översynen av policyn visar att regler och riktlinjer för parkeringar är en intern fråga som bör ligga inom regionstyrelsens ansvarsområde och hanteras som regler. Beslut om avgifter är en fråga för regionfullmäktige. Policyn behövs därför inte och kan tas bort.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

1. Region Jämtland Härjedalens parkeringspolicy tas bort.
2. Regionstyrelsen får i uppdrag att upprätta regler för parkeringar.

Beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

1. Region Jämtland Härjedalens parkeringspolicy tas bort.
2. Regionstyrelsen får i uppdrag att upprätta regler för parkeringar.

Expedieras till

Fastighetschef

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse om översyn av parkeringspolicy
- Parkeringspolicy

Parkeringspolicy för Jämtlands läns landsting(LS/740/2007)

ÄRENDEBESKRIVNING

Det finns för närvarande inte något övergripande regelverk för landstingets parkeringsplatser och hanteringen av desamma. Inom Landstingsdirektörens stab har ett förslag till parkeringspolicy utarbetats. Policyn innehåller grundläggande värderingar, definition av parkeringar, regler för p-bot - kontrollavgift mm. I policyn finns två olika nivåer för kontrollavgift. Den lägre avgiften utfärdas om avgift inte är betald eller om giltigt parkeringstillstånd saknas. Den högre avgiften utfärdas om parkering skett i strid mot p-förbud och på handikapplatser utan giltigt parkeringstillstånd.

I policyn uttalas att de parkeringsplatser som landstinget disponerar i första hand ska tillgodose behovet av parkeringsplatser för patienter och besökande och i andra hand för bilar som behövs i tjänsten. Finns platser över kan dessa erbjudas landstingets personal. I policyn uppdras till landstingsstyrelsen med möjlighet att delegera frågan till personalpolitiska utskottet att fastställa regler och avgifter för personalparkeringar.

Parkeringsavgiften ska ligga i nivå med den taxa som gäller i anslutning till landstingets lokaler i aktuell kommun. Taxan fastställs av landstingsstyrelsen

BESLUTSUNDERLAG

Parkeringspolicy för Jämtlands läns landsting

LANDSTINGSDIREKTÖRENS FÖRSLAG

Landstingsstyrelsen föreslår landstingsfullmäktige

1. Parkeringspolicyn antas.
2. Den lägre kontrollavgiften fastställs till 400 kronor och den högre till 600 kronor.

I tjänsten

Karin Strandberg Nöjd

Göran Rydquist

Jämtlands Läns
Landsting

PARKERINGSPOLICY FÖR JÄMTLANDS LÄNS LANDSTING

Version: 0.200

Ansvarig: Landstingsstyrelsen

ÄNDRINGSFÖRTECKNING

Version	Datum	Ändring
0.100	2007-07-27	Nyutgåva.
0.200	2007-08-29	Ändrad efter landstingsstyrelsen

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1	PARKERINGSPOLICY FÖR JÄMTLANDS LÄNS LANDSTING	4
1.1	BAKGRUND	4
1.2	SYFTE OCH MÅLSÄTTNING	4
1.3	GRUNDLÄGGANDE VÄRDERINGAR	4
1.4	OLIKA TYPER AV PARKERINGSPLATSER	5
1.4.1	Besöksparkering	5
1.4.2	Särskilt förhyrda platser	5
1.4.3	Serviceplatser	5
1.4.4	Förhyrd personalparkering	5
1.5	KONTROLLAVGIFTER – P-BÖTER.....	5
1.5.1	Kontrollavgift / P-bot avskrivs om:	6

1 PARKERINGSPOLICY FÖR JÄMTLANDS LÄNS LANDSTING

1.1 BAKGRUND

Enligt policyn för landstingets lokalförsörjning ska Jämtlands läns landsting äga byggnader, mark och lokaler som kan anses vara av strategisk betydelse för verksamheten och som kräver hög anpassning och tillgodoser ett långsiktigt behov och landstinget kan äga eller hyra byggnader, mark och lokaler där verksamheter bedrivs men som inte kräver hög anpassning.

1.2 SYFTE OCH MÅLSÄTTNING

Landstinget har verksamheter i lokaler runt om i länet. En del är belägna på egna fastigheter medan andra är hyrda. Denna policy uttrycker landstingets värdering vid användningen av fastigheter för parkeringsändamål oavsett om parkeringsplatserna är belägna på egna fastigheter eller på hyrda fastigheter.

1.3 GRUNDLÄGGANDE VÄRDERINGAR

Landstinget ska planera och dimensionera parkeringsutrymme i anslutning till landstingets verksamheter på så sätt att parkering längs gator och liknande utrymmen enligt lokala trafikföreskrifter skall kunna efterlevas.

De parkeringsplatser som landstinget disponerar ska i första hand tillgodose behovet av parkeringsplatser för patienter och besökande och i andra hand behovet av parkeringsplatser för bilar som används i tjänsten. Finns därutöver parkeringsplatser att tillgå kan dessa erbjudas landstingets personal. De olika typerna parkeringsplatser ska märkas ut genom skyltning.

Parkeringsövervakningen syftar till att uppnå säkerhet, tillgänglighet och god trafikmiljö genom god efterlevnad av de generella parkeringsbestämmelser och lokala trafikföreskrifter som reglerar uppställning av fordon. Den senare delen är en organisatorisk fråga.

Parkeringsövervakningens inriktning ska vara att endast de kontrollavgifter som är nödvändigt ska utfärdas. Parkeringsövervakning ska ske på rätt plats, vid rätt tidpunkt, i förebyggande syfte samt ska ge service till patienter, besökande och personal.

Landstinget kan använda egen personal för parkeringsövervakning. Personalen ska ha den utbildning som krävs för att verksamheten ska kunna bedrivas på ett regelmässigt och ändamålsenligt sätt.

1.4 OLIKA TYPER AV PARKERINGSPLATSER

1.4.1 Besöksparkering

Besöksparkeringen är avsedd för patienter och besökare till verksamheter inom landstingets lokaler. Parkeringsavgiften ska ligga i nivå med den taxa som gäller i anslutning till landstingets lokaler i aktuell kommun och ska i största möjliga utsträckning vara enhetlig över länet. Taxan fastställs av landstingsstyrelsen.

1.4.2 Särskilt förhyrda platser

Särskilt förhyrda platser är i första hand till för personer som använder bil i tjänsten, eller har en mycket kort inställetid till sin arbetsplats, t.ex. bakjourer. För personal som är i behov av handikapparkeringsplats kan verksamheten hyra en specifik plats för att inte belasta de handikappsplatser som är avsedda för besökande. I de fall det råder brist på platser för uthyrning ska verksamhetens behov prioriteras. Parkering på dessa platser kräver särskilt parkeringstillstånd.

1.4.3 Serviceplatser

Serviceplatser är till för besökande entreprenörer som har korta uppdrag inom landstingets fastigheter/lokaler. Parkeringstiden på dessa platser ska med något undantag vara maximalt två timmar. Parkering på dessa platser kräver särskilt parkeringstillstånd. Entreprenör som har avtal med Jämtlands läns landsting kan få parkeringstillstånd.

1.4.4 Förhyrd personalparkering

I mån av tillgång på platser kan personalparkering med motorvärmare tillhandahållas. Parkering på dessa platser kräver särskilt parkeringstillstånd. Parkeringstillstånd ger inte rätt till särskild parkeringsplats utan ger tillgång till plats inom vissa områden.

Parkeringsstillståndet gäller på personalparkeringsplatser vid besök hos landstingets alla verksamheter i länet.

Parkeringsstillstånd för personalparkering gäller från och med 1 oktober till och med 30 september påföljande år. Samtliga tillstånd omprövas inför varje ny period.

Regler för personalparkering och avgiften för plats på personalparkering fastställs av landstingsstyrelsen, som får delegera detta till personalpolitiska utskottet.

1.5 KONTROLLAVGIFTER – P-BÖTER

Två nivåer för kontrollavgifter tillämpas:

Den lägre avgiften utfärdas om avgift inte är betald eller om giltigt parkeringstillstånd saknas.

Den högre avgiften utfärdas om parkering skett i strid mot p-förbud och på handikappplatser utan giltigt parkeringstillstånd.

1.5.1 Kontrollavgift / P-bot avskrivs om:

- patient har blivit försenad vid besök på klinik/mottagning om besökande klinik/mottagning intygar förseningen.
- patienten eller anhörig har parkerat fel vid "stressande" lägen om kliniken/mottagningen intygar att vederbörande varit där vid det aktuella tillfället.
- personal kallats in akut till sitt arbete om verksamhetsledningen intygar det. Avskrivning sker inte för otillåten parkering på handikapplats.
- nattarbetande personal som dröjt kvar på morgonen p.g.a. arbetssituationen eller om bakjourer/operations personal inte kan flytta sin bil i tid om verksamhetsledning intygar det.

29

Regler för parkeringar och avgifter

RS/1049/2018

§271

Regler för parkeringar och avgifter (RS/1049/2018)

Sammanfattning

Regionfullmäktige ska på sitt möte den 20 november 2018 behandla ärendet om Översyn av parkeringspolicy. Förslaget är att parkeringspolicyn tas bort och ersätts med en regel. Det utifrån att den översyn som gjorts visar att regler och riktlinjer för parkeringar är en intern fråga som bör ligga inom regionstyrelsens ansvarsområde och hanteras som regler. Beslut om avgifter är en fråga för regionfullmäktige.

I parkeringspolicyn finns en bestämmelse om att avgiften för besöksparkeringar ska ligga i nivå med den taxa som gäller i anslutning till landstingets lokaler i aktuell kommun och ska i största möjliga utsträckning vara enhetlig över länet. Taxan fastställas av landstingsstyrelsen. När beslut om policyn togs beslutade regionfullmäktige också om kontrollavgifter. Eftersom policyn tas bort behöver regionfullmäktige ta nya beslut om avgifterna.

För Region Jämtland Härjedalens verksamhet är det önskvärt att besökare och patienter kan parkera fordon i någorlunda närhet till respektive verksamhetsställe. Regionen har även tjänstefordon som behöver parkeringsplatser och i mån av plats erbjuds även regionens medarbetare parkeringsmöjlighet i närheten av arbetsplatsen och det gäller oavsett om det är parkeringsplatser vid egna eller inhyrda lokaler.

Parkeringssituationen som den är idag är inte tillfredsställande eftersom det finns för få platser i förhållande till intresset, framförallt vad gäller parkeringsplatser i anslutning till sjukhuset. Därför pågår idag ett antal utredningar för att se hur situationen kan underlättas. Bland annat pågår inom regionens miljöarbete ett projekt om att hitta de effektivaste och ekonomiskt optimerade åtgärderna för att minska klimatpåverkan från tjänsteresor och pendlingsresor på såväl kort som lång sikt. Arbete pågår också med en långsiktig fastighetsutvecklingsplan.

Nuvarande regler för parkeringar har setts över. Bland annat utifrån att tidigare regelverk inte efterlevts, främst på grund av den ökade administration som skulle krävas för efterlevnad av framförallt de kriterier som ställs för att beviljas en personalparkeringsplats. Regeln har också sammanförts med regler och rutiner för personalparkeringar (LS/751/2017). De parkeringsavgifter som föreslås motsvarar de avgifter som gällt i enlighet med tidigare beslut. Förslag till avgift för laddplats för elbil har lagts till.

Förslag till beslut

1. Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

a. Avgifter för besöksparkeringar ska ligga i nivå med den taxa som gäller i anslutning till regionens lokaler i aktuell kommun och ska i största möjliga utsträckning vara enhetlig över länet.

- b. Den lägre kontrollavgiften fastställs till 400 kronor och den högre till 600 kronor.
- c. Regionstyrelsen får delegation att besluta om taxan för parkeringsavgifter.

2. Regler för parkeringar fastställs.

3. Avgifter för parkeringar fastställs enligt följande:

Besöksparkering: 10 kronor per timme

Personalparkering:

- Uteparkering: 2 400 kronor per år, kostnaden tas ut via månatligt avdrag på lönen
- Dygnsparkering: 3600 kronor per år, kostnaden tas ut via månatligt avdrag på lönen
- Natt och helgparkering: 1800 kronor per år, kostnaden tas ut via månatligt avdrag på lönen
- Verksamhetsparkering: 2400 kronor för dagparkering och 3600 kronor per år för dygnsparkering, avgiften tas ut årsvis.
- Laddplats för elbil: 6000 kronor per år, kostnaden tas ut via månatligt avdrag på lönen.
- Månadsbiljett dagparkering: 250 kronor per månad.
- Om regionen hyr parkeringar av en extern hyresvärd till en lägre kostnad än ovanstående kan regiondirektör besluta att motsvarande lägre avgift tas ut av medarbetaren. Kostnaden för regionens förhyrning ska vara specificerad av hyresvärden. Ingår parkeringsplatser i det totala hyresavtalet får reducering av avgiften inte ske.

Punkt 2 gäller under förutsättning att regionfullmäktige beslutar enligt förslag i ärende om översyn av parkeringspolicy (RS/1537/2017) och punkt 3 gäller under förutsättningar att regionfullmäktige beslutar enligt punkt 1 ovan.

Beslut

1. Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

a. Avgifter för besöksparkeringar ska ligga i nivå med den taxa som gäller i anslutning till regionens lokaler i aktuell kommun och ska i största möjliga utsträckning vara enhetlig över länet.

b. Den lägre kontrollavgiften fastställs till 400 kronor och den högre till 600 kronor.

c. Regionstyrelsen får delegation att besluta om taxan för parkeringsavgifter.

2. Regler för parkeringar fastställs.

3. Avgifter för parkeringar fastställs enligt följande:

Besöksparkering: 10 kronor per timme

Personalparkering:

- Uteparkering: 2 400 kronor per år, kostnaden tas ut via månatligt avdrag på lönen
- Dygnsparkering: 3600 kronor per år, kostnaden tas ut via månatligt avdrag på lönen
- Natt och helgparkering: 1800 kronor per år, kostnaden tas ut via månatligt avdrag på lönen
- Verksamhetsparkering: 2400 kronor för dagparkering och 3600 kronor per år för dygnsparkering, avgiften tas ut årsvis.
- Laddplats för elbil: 6000 kronor per år, kostnaden tas ut via månatligt avdrag på lönen.
- Månadsbiljett dagparkering: 250 kronor per månad.
- Om regionen hyr parkeringar av en extern hyresvärd till en lägre kostnad än ovanstående kan regiondirektör besluta att motsvarande lägre avgift tas ut av medarbetaren. Kostnaden för regionens förhyrning ska vara specificerad av hyresvärden. Ingår parkeringsplatser i det totala hyresavtalet får reducering av avgiften inte ske.

Punkt 2 gäller under förutsättning att regionfullmäktige beslutar enligt förslag i ärende om översyn av parkeringspolicy (RS/1537/2017) och punkt 3 gäller under förutsättningar att regionfullmäktige beslutar enligt punkt 1 ovan.

Expedieras till

Fastighetschef

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse om regler för parkeringar och avgifter
- Regler för parkeringar och avgifter

Fastighetschef
Jan-Åke Lindroth

2018-10-17
RS/1049/2018

Regler för parkeringar och avgifter

Inledning

För Region Jämtland Härjedalens verksamhet är det önskvärt att besökare och patienter kan parkera fordon i någorlunda närhet till respektive verksamhetsställe. Regionen har även tjänstefordon som behöver parkeringsplatser och i mån av plats är det även ett intresse för regionen att erbjuda personalen parkeringsmöjlighet i närheten av arbetsplatsen och dessa regler gäller oavsett om det är egna eller inhyrda lokaler.

Prioriterade grupper

De parkeringsplatser som Region Jämtland Härjedalen disponerar indelas i tre grupper och ska prioriteras enligt nedan:

1. Patienter och besökare
2. Tjänstebilar
3. Personal

Besöksparkering

Besöksparkering är avsedd för patienter och besökare till Region Jämtland Härjedalens verksamhet. Parkeringarna kan vara avgiftsbelagda och priset ska då vara i paritet med angränsande parkeringsytor i enlighet med beslut av regionfullmäktige. Regionstyrelsen beslutar sedan om belopp.

Några få verksamhetsområden har möjlighet att dela ut tillfälliga besöksparkeringstillstånd till patienter och besökare med särskilt angelägna skäl.

Tjänstebil eller privata fordon som använd vid t.ex. jourverksamhet

Samtliga tjänstebilar ska ha parkeringstillstånd och kan ha en avsedd plats för respektive fordon. Vid tjänsteutövning får dessa bilar parkeras på personalparkeringsplatser vid aktuellt tjänsteställe.

För jourverksamhet har flera enheter en speciellt skyltad parkeringsplats för att förenkla tillgängligheten till arbetsplatsen med privat bil då man är i jourtjänst.

Personalparkering

Region Jämtland Härjedalen erbjuder medarbetare möjlighet att få uteparkeringstillstånd. Det gäller alla medarbetare oavsett organisatorisk tillhörighet. Alla medarbetare som önskar uteparkeringstillstånd får detta och inget urval görs.

Parkeringstillståndet gäller alla anläggningar som ägs eller hyrs av regionen. På några ställen (bland annat sjukhusområdet) kan överuthyrning bli följden av detta system varför det tidvis kan råda brist på personalparkeringar.

Syftet med överuthyrning är att platserna ska användas så optimalt som möjligt eftersom många medarbetare arbetar oregelbundna tider och ibland på andra tjänsteställen. Detta villkor framgår i parkeringsavtalet mellan regionen och den anställde. Det utgår ingen kompensation till personalen vid de tillfällen då brist på parkeringsplats råder. Personalparkering får endast ske i samband med tjänsteutövning. Personal ansöker om parkering via ett formulär på Insidan. Parkeringstillstånden gäller ett år i taget (1/10 till 30/9). Vid årsförnyelse skickas kort ut automatiskt. Avgiften regleras genom löneavdrag.

Personalparkeringsalternativ

- **Uteparkering**
Vardagar mellan 07:00-22:00 gäller platser utomhus, inom ett visst område för respektive anläggning (gäller även kallgaraget under P-däcket vid hus 3 samt delar av kallgaragen i psykiatrihuset).
- **Dygnsparkering**
Dygnet runt för ett visst parkeringshus. Dygnsparkeringen avser parkering för personal med oregelbundna arbetstider och ska intygas av överordnad chef till parkeringshandläggare innan en medarbetare får ett sådant kort.
- **Natt och helgparkering**
Gäller för ett visst parkeringshus vardagar 18:00-08:00 samt helger från vardag före helg 18:00- närmast påföljande vardag 08:00.
- **Verksamhetsparkering**
Verksamheten kan köpa kort för helt år avseende uteplats eller garageplats och låta personal (utan annat parkeringstillstånd) som utför uppdrag i tjänsten låna detta.
- **Laddplats för elbil**
Speciella platser enbart avsedda för laddbara elfordon.
- **Månadskort**
För korttidsanställd personal finns möjlighet att köpa månadsbiljett. Fast anställd personal får ej köpa månadsbiljett.

Diagnostik, teknik och service administrerar personalparkeringar på alla områden förutom inom primärvården, tandvården och kulturen där respektive verksamhet är ansvarig.

Oavsett vilket verksamhetsområde som förvaltar parkeringarna gäller landstingets gemensamma riktlinjer och avgifter.

Parkeringsövervakning

Parkeringsövervakning syftar till att uppnå säkerhet, tillgänglighet, god trafikmiljö och syftar till att använda tillgängliga ytor på ett så effektivt sätt som möjligt.

Kontroll av parkeringstillstånd utförs av regionvakten eller av annat företag, till exempel då regionen hyr parkeringar av extern part.

Två nivåer för kontrollavgift tillämpas:

- Den lägre avgiften utfärdas om avgift inte är betald eller om giltigt parkeringstillstånd saknas.
- Den högre utfärdas om parkering skett i strid mot p-förbud och på handikapplatser utan giltigt parkeringstillstånd.

Avskrivning av kontrollavgift kan göras vid särskilda omständigheter. Eventuell avskrivning ska vara restriktiv och beslutas av fastighetschef.

30

Svar på motion från Olle Arnsten (C) om
fysisk aktivitet på recept

RS/1240/2018

§273

Svar på motion från Olle Arnsten (C) om fysisk aktivitet på recept (RS/1240/2018)

Sammanfattning

Olle Arnsten (C) har lämnat en motion till regionfullmäktige om fysisk aktivitet på recept där han förslår att Region Jämtland Härjedalen återinför fysisk aktivitet på recept FAR och att det inledningsvis kan ske som ett försök på några hälsocentraler. Han föreslår också att möjligheten till samverkan med lokala idrottsföreningar undersöks.

Fysisk aktivitet på recept, FaR® bygger på ett patientcentrerat förhållningssätt där det som styr samtalet är patientens hälsotillstånd, eventuella riskfaktorer, tidigare erfarenheter samt vad som känns roligt och möjligt att genomföra. Samtalet leder sedan fram till den skriftliga ordinationen av FaR®. Aktiviteten som ordineras kan bedrivas individuellt eller i grupp organiserad av en aktivitetsarrangör, såsom idrottsföreningar.

När FaR® infördes år 2004 hade två hälsocentraler i länet medverkat i ett pilotprojekt och tagit fram den modell som blev en utgångspunkt för hur FaR® implementerades på länets hälsocentraler. Mellan åren 2004–2009 utbildades samtliga hälsocentraler och kringliggande föreningsledare enligt den framtagna metoden. Sedan dess kan länets samtliga hälsocentraler förskriva FaR® och det kan göras av all legitimerad personal med kunskap inom fysisk aktivitet som behandlingsmetod. Möjlighet att skriva ut FaR® inom Region Jämtland Härjedalen har inte tagits bort utan pågår fortfarande om än i liten skala.

En samverkan har funnits mellan Jämtlands läns landsting och Jämtland-Härjedalens Idrottsförbund sedan 2001 via olika EU-projekt. Vid EU-projektens slut formaliserades samverkan år 2005 genom ett samverkansavtal mellan parterna där Idrottsförbundet ersattes ekonomiskt av Jämtlands läns landsting för att möjliggöra fortsatt utvecklingsarbete och förvaltning av FaR® i Jämtlands län. Samverkansavtalet fortgick mellan åren 2005 – 2014. Vid omförhandling av innehåll och ersättningsnivå erbjöds J-Hs Idrottsförbund år 2014 en halverad ersättningsnivå, det resulterade i att J-Hs Idrottsförbund avböjde fortsatt samverkan kring FaR®.

Nedanstående är pågående insatser som möjliggör förbättrade förutsättningar för ökad förskrivning av FaR® inom hälso- och sjukvården i Region Jämtland Härjedalen.

- Nätverket Hälsofrämjande hälso- och sjukvård, (HFS) stödjer via ett pilotprojekt Region Jämtland Härjedalen kring verksamhetsutveckling med levnadsvaneindikatorer under 2018 – 2019.
- Beslut i Primärvårdsledning att KVÅ-koder (Klassifikation av vårdåtgärder) ska användas för levnadsvanor vilket inkluderar FaR®.
- Samordnare fysisk aktivitet på Folkhälsoenheten arbetar kontinuerligt med olika insatser och

utbildningar i syfte att främja FaR® som behandlingsmetod inom hälso- och sjukvården.

- Det finns FaR® -kontaktpersoner på hälsocentralerna i länet och FaR® kan förskrivas på en aktivitet som patienten utövar på egen hand.

- Samordnare fysisk aktivitet har tagit fram FaR® -rekommendationer för olika diagnoser vilket ska läggas till i Z-läkemedel (rekommendationslista på de preparat som bör användas vid olika sjukdomar).

- Projekt pågår i regionen för att utveckla digitaliserat personligt stöd för fysisk aktivitet

- Folkhälsoenheten är positiva till utökad samverkan mellan Region Jämtland Härjedalen och Jämtland-Härjedalens Idrottsförbund, en träff är inbokad i oktober 2018.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

Motionen anses besvarad.

Beslut

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

Motionen anses besvarad.

Expedieras till

Olle Arnsten (C)

Hälso- och sjukvårdsdirektör

Chef Hälso- och sjukvårdspolitiska avdelningen

Chef Folkhälsoenheten

Folkhälsopolitisk strateg

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Svar på motion från Olle Arnsten om fysisk aktivitet på recept
- Motion från Olle Arnsten (C) om fysisk aktivitet på recept

2018 -06- 19

Dnr. RS / 1240 / 2018

MOTION fysisk aktivitet på recept

När fysisk aktivitet (FaR) på recept togs bort från Landstinget i Jämtland Härjedalen berodde det på att många läkare inte tyckte det var "attraktivt" att skriva ut. Det var ett fåtal av läkarna som använde möjligheten.

Det fanns också delar i relationen till Jämtland/Härjedalens idrottsförbund som kan kritiseras.

Jag anser emellertid att FaR är värdefullt för folkhälsan och för rehabilitering och anser att Region Jämtland Härjedalen ånyo bör införa det. Detta bör kunna ske i en samverkan med de lokala idrottsföreningarna runt om i länet.

Med ovanstående som bakgrund yrkar jag

- att Region Jämtland Härjedalen återinför FAR
- att det inledningsvis kan ske som ett försök på några hälsocentraler
- att möjligheten med samverkan med lokala idrottsföreningar undersöks

Olle Arnsten
centerpartiet

CENTERPARTIET

31

Svar på motion från Thomas Andersson
m.fl. (C) om användandet av
engångsartiklar i fossilbaserad plast

RS/1259/2018

§274

Svar på motion från Thomas Andersson m.fl. (C) om användandet av engångsartiklar i fossilbaserad plast (RS/1259/2018)

Sammanfattning

Centerpartiet i Region Jämtland Härjedalen yrkar att regionen från 2020 fasar ut användande av engångsartiklar i fossilbaserad plast som ej är nödvändiga utifrån behov av smittskydd, patientsäkerhet eller andra verksamhetskritiska anledningar.

Vid tillverkning av plast används huvudsakligen två fossila råvaror; råolja och naturgaskondensat. Omkring fyra procent av världsproduktionen av råolja går till plastframställning. Användningen av förnyelsebara råvaror vid tillverkning av plast har dock ökat på senare tid och benämns ofta biobaserad plast.

Inom hälso- och sjukvården är plast ett dominerande material, men används även, som i övriga samhället, till en mängd olika produkter. Framställning av fossila råvaror bidrar till klimatpåverkan och om produkterna sen inte kan återvinnas utan går till förbränning bidrar det också till klimatpåverkan. I vissa upphandlingar har biobaserad plast efterfrågats av regionen, men det sker inte systematiskt då resurser för djupare marknadsanalyser, som då behövs, saknas.

Det är dock viktigt ur både ekonomisk och miljömässig synpunkt att regionens verksamheter kritiskt granskar användandet av engångsartiklar och minskar s.k. slöserier. Regionen har inte resurser att göra s.k. innovationsupphandlingar, men där det finns alternativ på marknaden är det miljömässigt motiverat att så långt möjligt upphandla produkter av förnyelsebara råvaror som även helst kan återvinnas.

Regionen kommer i närtid att göra en översiktlig analys över de produkter som upphandlas och beställs via förrådsenheten med syfte att identifiera möjliga åtgärder för att minska avfallsmängden och öka återvinningen. Den analysen tillsammans med att nyttja kunskapen i befintliga nätverk mellan regioner och landsting kan ge en grov marknadsanalys över i vilka tillämpningar biobaserad plast finns på marknaden samt var plast fullgott kan ersättas med annan förnyelsebar råvara. Utifrån det så kan man ta fram ett arbetssätt och rutin för att så långt möjligt upphandla produkter av förnyelsebara råvaror. Det är dock viktigt att även väga in andra miljöaspekter i produktens livscykel såsom möjlighet till materialåtervinning i de avvägningar som görs.

Förslag till beslut

Regionstyrelsen föreslår

1. Motionen bifalls

2. Regionstyrelsen får i uppdrag att ta fram arbetssätt och rutiner för att successivt, så långt möjligt, fasa ut produkter baserade på fossila råvaror

Beslut

Regionstyrelsen föreslår

1. Motionen bifalls

2. Regionstyrelsen får i uppdrag att ta fram arbetssätt och rutiner för att successivt, så långt möjligt, fasa ut produkter baserade på fossila råvaror

Expedieras till

Centerpartiet

Upphandlingschef Lena Larsson

Miljöstrateg Åsa Paletun

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Svar på motion från Thomas Andersson m.fl. (C) om användandet av engångsartiklar i fossilbaserad plast
- Motion från Thomas Andersson m.fl. (C) om användandet av engångsartiklar i fossilbaserad plast

2018 -06- 2 1

Dnr. RS. 1259/2018

MOTION

Ta bort plasten i plastmuggen!

För att klara klimatmålen och övergången till ett hållbart samhälle måste vi ersätta det fossila med förnybara råvaror. Skogen är vår allra största naturresurs. I Jämtland Härjedalen är drygt 60% av landarealen skog. Istället för plaster gjorda av olja kan vi göra bioplaster.

Regionens verksamheter använder stora mängder engångsmaterial. Det kan vara fråga om engångsmuggar i plast eller papper, engångsförkläden, operationsdukar eller andra typer av engångsartiklar. I det senaste miljöbokslutet framkommer det att avfallsmängden ökar och att exempelvis koldioxidavtryck av användande av engångsmuggar är 50 ton koldioxid per år!

Vi kan växla upp vårt miljöarbete genom att först och främst minska användandet av engångsmaterial och i andra hand ersätta det vi behöver använda av verksamhetskritiska skäl med förnyelsebara material.

Centerpartiet i Region Jämtland Härjedalen yrkar:

att

region Jämtland Härjedalen från 2020 fasar ut användande av engångsartiklar i fossilbaserad plast som ej är nödvändiga utifrån behov av smittskydd, patientsäkerhet eller andra verksamhetskritiska anledningar.

Thomas Andersson

Elin Lemon

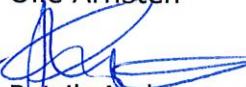

Mats Gärd

Eva Hellstrand

Olle Arnsten

Ingrid Kjellsson

Bogna W Adolfsson

Patrik Andersson

NÄRODLAD
POLITIK

Centerpartiet